

The Ramakrishna Mission
Institute of Culture Library

Presented by

Dr. R. C. Majumdar

108457

THE
VINAYA PIṬAKAṂ.

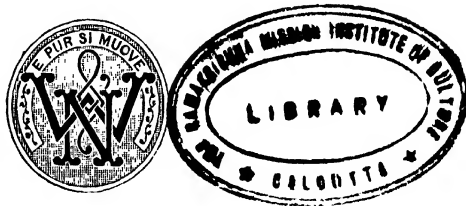

THE
VINAYA PITAKAM:
ONE OF
THE PRINCIPAL BUDDHIST HOLY SCRIPTURES IN
THE PÂLI LANGUAGE.

EDITED BY
HERMANN OLDENBERG.

VOL. V.
THE PARIVÂRA.

PUBLISHED WITH THE ASSISTANCE OF THE ROYAL ACADEMY OF BERLIN
AND OF THE SECRETARY OF STATE FOR INDIA IN COUNCIL.

WILLIAMS AND NORGATE,
14, HENRIETTA STREET, COVENT GARDEN, LONDON;
AND 20, SOUTH FREDERICK STREET, EDINBURGH.

1883.

R. M. C. LIBRARY	
Acc. No.	108-152
Class No.	
Date	23. 9. 24
St. Cl.	6
Ch.	✓
Cl.	✓
Bk. Cl.	64
Ch. Cl.	64

HERTFORD:
PRINTED BY STEPHEN AUSTIN AND SONS

CONTENTS.

THE PARIVÂRA.

- I. MAHÂVIBHÂṢGA. pp. 1-53.
- II. BHIKKUNÎVIBHÂṢGA. pp. 54-85.
- III. SAMUTTHÂNA. pp. 86-90.
- IV. ANANTARAPĒYÂLA. SAMATHABHEDA. pp. 91-113.
- V. KHANDHAKAPUCCHÂVÂRA. p. 114.
- VI. EKUTTARAKA. pp. 115-141.
- VII. UPOSATHÂDIVISSAJJANÂ. pp. 142-143.
- VIII. GÂTHÂSAMGAṆIKA. pp. 144-149.
- IX. ADHIKARAṆABHEDA. pp. 150-157.
- X. APARA GÂTHÂSAMGAṆIKA. pp. 158-159.
- XI. CODANÂKAṆDA. pp. 160-162.
- XII. CŪLASAMGÂMA. pp. 163-165.
- XIII. MAHÂSAMGÂMA. pp. 166-171.

- XIV. KATPINAVHEDA. pp. 172-179.
- XV. UPĀLPAÑCAKA. pp. 180-206.
- XVI. SAMUTTHĀNA. pp. 207-209.
- XVII. GĀTHĀSAMGAṆIKA. pp. 210-215.
- XVIII. SEDAMOCAKAGĀTHĀ. pp. 216-219.
- XIX. THE FIVE VAGGAS. pp. 220-226.

Various Readings and Extracts from the Commentary of Buddhaghosa, pp. 227-232.

Index to Vols. III.-V., pp. 233-257.

Corrections, pp. 259-260.

VINAYAPITAKAM.

PARIVÂRA.

I.

Namo tassa bhagavato arahato sammâsambuddhassa.

Yan tena bhagavatâ jânatâ passatâ arahatâ sammâ-sambuddhena paṭhamam pârâjikam kattha paññattam, kam ârabbhā, kismiṇ vatthusmiṇ, atthi tattha paññatti anu-paññatti anuppannapaññatti, sabbatthapaññatti padesa-paññatti, sâdhâraṇapaññatti asâdhâraṇapaññatti, ekato-paññatti ubhatopaññatti, pañcannam pâtimokkhuddesaṇam katthogadham katthapariyâpannam, katamena uddesena uddesam âgacchati, catunnam vipattinam katamâ vipatti, sattannam âpattikkhandhânam katamo âpattikkhandho, channam âpattisamutṭhânânam katihī samutṭhânehi sam-utṭhâti, catunnam adhikaraṇânam katamam adhikaraṇam, sattannam samathânam katihī samathēhi sammati, ko tattha vinayo ko tattha abhivinayo, kiṃ tattha pâtimokkham kiṃ tattha adhipâtimokkham, kâ vipatti, kâ sampatti, kâ paṭi-patti, kati atthavase paṭicea bhagavatâ paṭhamam pârâjikam paññattam, ke sikkhanti, ke sikkhitasikkhâ, kattha ṭhitam, ko dhârenti, kassa vacanam, kenâbhatan ti.

yan tena bhagavatâ jânatâ passatâ arahatâ sammâsambuddhena paṭhamam pârâjikam kattha paññattan ti Vesâliyâ paññattam. kam ârabbhâ 'ti Sudinnam Kalandaputtam ârabbhā. kismiṇ vatthusmiṇ ti Sudinno Kalandaputto purāṇadutiyikāya methu-

naṃ dhammaṃ paṭisevi, tasmim vatthusmim. atthi tattha paññatti anupaññatti anuppannapaññattī ekā paññatti dve anupaññattiyo, anuppannapaññattī tasmim n'atthi. sabbatthapaññatti padesapaññattīti sabbatthapaññatti. sādharma-paññatti asādhāraṇapaññattīti sādharmaṇapaññatti. ekato-paññatti ubhatopaññattīti ubhatopaññatti. pañcannaṃ pāti-mokkhuddesānaṃ katthogadhaṃ katthapariyāpannaṃ ti nidā-nogadhaṃ nidānapariyāpannaṃ. katamena uddesena udde-saṃ āgacchatīti dutiyena uddesena uddesaṃ āgacchati. catunnaṃ vipattinaṃ katamā vipattīti silavipatti. sattan-naṃ āpattikkhandhānaṃ katamo āpattikkhandho 'ti pārā-jikāpattikkhandho. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ka-tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhātīti ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cīttato ca samuṭṭhāti na vācato. catunnaṃ adhi-karaṇānaṃ katamaṃ adhikaraṇaṃ ti āpattādhikaraṇaṃ. sattannaṃ samathānaṃ katīhi samathehi sammatīti dvīhi samathehi sammati sammukhāvīnaṃ ca paṭiññātakaraṇaṃ ca. ko tattha vinayo ko tattha abhivīnaṃ 'ti paññatti vinayo vibhatti abhivīnaṃ. kiṃ tattha pātimokkhaṃ kiṃ tattha adhipātimokkhaṃ ti paññatti pātimokkhaṃ vibhatti adhipāti-mokkhaṃ. kā vipattīti asaṃvaro vipatti. kā sampattīti saṃvaro sampatti. kā paṭipattīti na evarūpaṃ karissāmīti yāvajīvaṃ āpāṇakoṭikaṃ samādāya sikkhati sikkhāpadesu. katī atthavase paṭicca bhagavatā paṭhamaṃ pārājikaṃ paññattan ti dasa atthavase paṭicca bhagavatā paṭhamaṃ pārājikaṃ paññattaṃ saṃghasamūṭṭhātāya saṃghaphāsutāya dunnamañkūnaṃ puggalānaṃ niggaḥāya pesalānaṃ bhikkhū-naṃ phāsuvihārāya dīṭṭhadhammānaṃ āsavānaṃ saṃvarāya saṃparāyikānaṃ āsavānaṃ paṭighātāya appasannānaṃ pasā-dāya pasannānaṃ bhīyyobhāvāya saddhammaṭṭhitiyā vinayā-nuggahāya. ke sikkhantīti sekhā ca puthujjanakalyāṇakā ca sikkhanti. ke sikkhitasikkhā 'ti arahanto sikkhitasikkhā. kattha ṭhītan ti sikkhākāmesu ṭhītaṃ. ke dhārentīti yesaṃ vattati te dhārenti. kassa vacanaṃ ti bhagavato vacanaṃ ara-hato sammāsambuddhasa. kenābhatan ti paraṃparābhatam :

Upāli Dāsako c'eva Sonako Siggavo tathā
Moggaliputtana pañcamā ete Jambusirivhaye.]

tato Mahindo Ittiyo Uttiyo Sambalo tathā Bhaddanāmo
 ca paṇḍito
 ete nāgā mahāpaṇḍā Jambudīpā idhāgatā,
 vinayaṃ te vācayimṣu piṭakaṃ Tambapaṇṇiyā.
 nikāye pañca vācesuṃ satta e' eva pakāraṇe |
 tato Ariṭṭho medhāvī Tissadatto ca paṇḍito
 visārado Kālasumano thero ca Dīghanāmakō Dighasu-
 mano ca paṇḍito,
 punar eva Kālasumano Nāgattothero ca Buddharakkhito
 Tissattothero ca medhāvī Devattothero ca paṇḍito,
 punar eva Sumano medhāvī vinaye ca visārado,
 bahussuto Cūlanāgo gajo va duppadhamsiyo,
 Dhammapālitanāmo ca Rohaṇe sādhipūjito,
 tassa sisso mahāpaṇḍo Khemaṇāmo tiṇṇakī |
 dīpe tārakarājā va paṇḍāya atirocatha.
 Upatisso ca medhāvī Phussadevo mahākathī,
 punar eva Sumano medhāvī Pupphanāmo bahussuto
 mahākathī Mahāsivo piṭake sabbatthakovidō,
 punar eva Upālī medhāvī vinaye ca visārado,
 Mahānāgo mahāpaṇḍo saddhammavamsakovidō,
 punar eva Abhayo medhāvī piṭake sabbatthakovidō,
 Tissattothero ca medhāvī vinaye ca visārado,
 tassa sisso mahāpaṇḍo Pupphanāmo bahussuto
 sāsanaṃ anurakkhanto Jambudīpe patitṭhito.
 Cūlābhayo ca medhāvī vinaye ca visārado
 Tissattothero ca medhāvī saddhammavamsakovidō |
 Cūladevo ca medhāvī vinaye ca visārado
 Sivatthero ca medhāvī vinaye sabbatthakovidō,
 ete nāgā mahāpaṇḍā vinayaṇṇū maggakovidā
 vinayaṃ dīpe pakāsesuṃ piṭakaṃ Tambapaṇṇiyā 'ti. || 1 ||

yan tena bhagavatā jānatā . . . dutiyaṃ pārājikaṃ kattha
 paṇḍattan ti Rājagahe paṇḍattam. kaṃ ārabbhā 'ti Dhani-
 yaṃ kumbhakāraputtam ārabbhā. kismiṃ vatthusmiṃ ti
 Dhaniyo kumbhakā. aputto raṇṇo dārūni adinnaṃ ādiyi
 tasmiṃ vatthusmiṃ. ekā paṇḍatti ekā anupaṇḍatti. chan-
 naṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ katthi samuṭṭhānehi samuṭṭhātīti
 tīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhātī, siyā kāyato ca cittato ca

samuṭṭhāti na vācato, siyā vācato ca cittato ca samuṭṭhāti na kāyato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||2||

— pe — tatiyaṃ pārājikaṃ kattha paññattan ti Vesāliyā paññattaṃ. kaṃ ārabbhā 'ti sambahule bhikkhū ārabbha. kismiṃ vatthusmin ti sambahulā bhikkhū aññamaññaṃ jivitā voropesuṃ tasmिṃ vatthusmिṃ. ekā paññatti ekā anupaññatti. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ . . . (see § 2) . . . siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||3||

— pa — catutthaṃ pārājikaṃ kattha paññattan ti Vesāliyā paññattaṃ. kaṃ ārabbhā 'ti Vaggumudātīriye bhikkhū ārabbha. kismiṃ vatthusmin ti Vaggumudātīriyā bhikkhū gihinā aññamaññaṃ uttarimanussadhammassa vaṇṇaṃ bhāsimsu tasmिṃ vatthusmिṃ. ekā paññatti ekā anupaññatti. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ . . . (see § 2) . . . siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||4||

cattāro pārājikā niṭṭhitā. tass' uddānaṃ :

methun'-ādinnaḍānañ ca manussaviggah'-uttari
pārājikāni cattāri chejjavatthu asaṃsayā 'ti.

yan tena bhagavatā jānatā passatā arahatā sammāsam-buddhena upakkamitvā asuciṃ mocentassa saṃghādiseso kattha paññatto, kaṃ ārabbha, kismiṃ vatthusmिṃ . . . (see Pārāj. 1) . . . kati atthavase paṭicca bhagavatā upakkamitvā asuciṃ mocentassa saṃghādiseso paññatto, ke sikkhanti, ke sikkhitasikkhā, kattha ṭhitaṃ, ke dhārenti, kassa vacanaṃ, kenābhatan ti.

yan tena bhagavatā jānatā passatā arahatā sammāsam-buddhena upakkamitvā asuciṃ mocentassa saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Sāvathiyā paññatto. kaṃ ārabbhā 'ti āyasantam Seyyasakaṃ ārabbha. kismiṃ vatthusmin ti āyasmā Seyyasako hatthena upakkamitvā asuciṃ mocesi tasmिṃ vatthusmिṃ. atthi tattha paññatti anupaññatti anuppannapaññattīti ekā paññatti ekā anupaññatti, anuppannapaññatti tasmिṃ n' atthi. sabbatthapaññatti padesa-paññattīti sabbatthapaññatti. sādharmaṇapaññatti asādhāraṇapaññattīti asādhāraṇapaññatti. ekatopaññatti ubhato-paññattīti ekatopaññatti. pañcannaṃ . . . nidānogaḍham nidānapariyāpannaṃ . . . tatiyena uddesena uddesaṃ

āgacchati . . . silavipatti . . . saṃghādiseso āpattikkhandho . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato . . . āpattādhikaraṇaṃ . . . dvihi samathchi sammati sammukhāvinayena ca paṭiññātakaraṇena ca . . . (see Pārāj. 1) . . . kati atthavase paṭicca bhagavatā upakkamitvā asuciṃ mocentassa saṃghādiseso paññatto 'ti dasa atthavaso paṭicca bhagavatā up. as. moc. saṃghādiseso paññatto saṃghasamuṭṭhutāya . . . vinayānuggahāya. ke sikkhantīti sekhā ca . . . piṭakaṃ Tambapaṇṇiyā 'ti. ||1||

yan tena bhagavatā jānatā passatā arahatā sammāsam-buddhena mātugāmena saddhiṃ kāyasamaggam samā-pajjantassa saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Sāvatthiyā paññatto. kaṃ ārabbhā 'ti āyasmantaṃ Udāyiṃ ārabbhā. kismiṃ vatthusmin ti. āyasmā Udāyi mātugāmena saddhiṃ kāyasamaggam samāpajji tasmिṃ vatthusmिṃ. ekā paññatti. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. ||2||

— pa — mātugāmaṃ duṭṭhullāhi vācāhi obhāsantassa saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Sāvatthiyā paññatto. kaṃ ārabbhā 'ti āyasmantaṃ Udāyiṃ ārabbhā. kismiṃ vatthusmin ti. āyasmā Udāyi mātugāmaṃ duṭṭhullāhi vācāhi obhāsi tasmिṃ vatthusmिṃ. ekā paññatti. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ tīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti, siyā kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato, siyā vācato ca cittato ca samuṭṭhāti na kāyato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||3||

— pa — mātugāmassa santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāsantassa saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Sāvatthiyā paññatto . . . āyasmantaṃ Udāyiṃ ārabbhā . . . āyasmā Udāyi mātugāmassa santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ abhāsi . . . (see § 3). ||4||

— pa — sañcarittaṃ samāpajjantassa saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Sāvatthiyā paññatto . . . āyasmantaṃ Udāyiṃ ārabbhā . . . āyasmā Udāyi sañcarittaṃ samāpajji . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti, siyā kāyato samuṭṭhāti na vācato na cittato, siyā vācato samuṭṭhāti na kāyato na cittato, siyā kāyato ca vācato ca samuṭṭhāti na cittato, siyā kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na

vācato, siyā vācato ca cittato ca samuṭṭhāti na kāyato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||5||

— pe — saññācīkāya kuṭim kārāpentassa saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Āḷaviyā paññatto . . . Āḷavake bhikkhū ārabha . . . Āḷavakā bhikkhū saññācīkāya kuṭiyo kārāpesum . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||6||

— pa — mahallakaṃ vihāraṃ kārāpentassa saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Kosambiyā paññatto . . . āyasmantaṃ Channaṃ ārabha . . . āyasmā Channo viharavattum sodbento aññataraṃ cetiyarukkhaṃ chedāpesi . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||7||

— la — bhikkhum amūlakena pārājikena dhammena anuddhamsentassa saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Rājagahe paññatto . . . Mettiyabhummajake bhikkhū ārabha . . . Mettiyabhummajakā bhikkhū āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ amūlakena pārājikena dhammena anuddhamsesum . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||8||

— la — bhikkhum aññabhāgiyassa adhikarapaṇassa kiñci deṣaṃ lesamattaṃ upādāya pārājikena dhammena anuddhamsentassa saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Rājagahe paññatto . . . Mettiyabhummajake bhikkhū ārabha . . . Mettiyabhummajakā bhikkhū āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ aññabhāgiyassa . . . anuddhamsesum . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||9||

— la — saṃghabhedakassa bhikkhuno yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṇissajjantassa saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Rājagahe paññatto . . . Devadattaṃ ārabha . . . Devadatto samaggassa saṃghassa bhedāya parakkami . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhāneva samuṭṭhāti kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||10||

— la — bhedānuvattakānaṃ bhikkhūnaṃ yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṇissajjantānaṃ saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Rājagahe paññatto . . . sambahule bhikkhū ārabha . . . sambahulā bhikkhū Devadattassa saṃghabhedāya parakkamantassa anuvattakā ahesum vaggavādakā . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena . . . ||11||

— la — dubbacassa bhikkhuno yāvatatiyaṃ samanubhā-

sanāya na paṇinissajjantassa saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Kosambiyā paññatto . . . āyasmantaṃ Channaṃ ārabha . . . āyasmā Channo bhikkhūhi sabadhammikaṃ vuccamāno attānaṃ avacanīyaṃ akāsi . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena . . . ||12||

— Ju — kuladūsakassa bhikkhuno yāvataṭṭhiyaṃ samanubhāsanāya na paṇinissajjantassa saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Sāvattiyā paññatto . . . Assajipunabbasuke bhikkhū ārabha . . . Assajipunabbasukā bhikkhū saṃghena pabbājanīyakammakatā bhikkhū chandagāmitā dosagāmitā moha-gāmitā bhayagāmitā pāpesuṃ . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena . . . ||13||

terasa saṃghādisesā nitṭhitā. tassa uddānaṃ :

viṣaṭṭhi, kāyasamsaggam, dutṭhullaṃ, attakāmaṃ ca,
sañcarittaṃ, kuṭi e'eva, vihāro ca, amūlakam,
kiñcidesaṃ ca, bhedo ca, tath'eva anuvattakā,
dubbacam, kuladūsaṃ ca : saṃghādisesā terasā 'ti.]

yan tena bhagavatā jānatā passatā arahatā sammāsambuddhena paṭhamo aniyato kattha paññatto, kam ārabha, kismiṃ vatthusmiṃ, . . . kati atthavase paṭicca bhagavatā paṭhamo aniyato paññatto . . . kenābhatan ti.

yan tena bhagavatā . . . paṭhamo aniyato kattha paññatto 'ti Sāvattiyā paññatto. kam ārabhā 'ti āyasmantaṃ Udāyiyā ārabha. kismiṃ vatthusmiṃ ti āyasmā Udāyī mātuḡāmena saddhiṃ eko ekāya raho paṭicchanne āsane alaṃkammaniye nisajjaṃ kappesi tasmiṃ vatthusmiṃ. atthi tattha . . . (see Saṃghād. I) . . . catutthena uddesena uddesaṃ āgacchati. catunnaṃ vipattīnaṃ katamā vipattīti siyā silavipatti siyā ācāravipatti. sattannaṃ āpatikkhandhānaṃ katamo āpatikkhandho 'ti siyā pārājikāpatikkhandho siyā saṃghādisesāpatikkhandho siyā pācittiya-patikkhandho. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ katīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhātīti ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato . . . āpattādhikaraṇaṃ . . . tīhi samatthehi sammati, siyā sammukhāvīnayaṇa ca paṭiññātākaraṇa ca, siyā sammukhāvīnayaṇa ca tiṇavattāhārakena ca . . . kati atthavase paṭicca bhagavatā paṭhamo aniyato paññatto

'ti dasa atthavase paṭicca bhāgavatā paṭhamo aniyato paññatto saṃghasamuttatāya . . . vinayānuggahāya. ke sikkhantīti sekkhā ca . . . piṭakam Tambapaṇṇiyā 'ti. || 1 ||

yan tena bhagavatā . . . dutiyo aniyato kattha paññatto 'ti Sāvattthiyā paññatto . . . āyasmantaṃ Udāyima ārabbhā . . . āyasmā Udāyī mātuḡāmena saddhima eko ekāya raho nisajjama kappesi tasmim vatthusmin ti. atthi tattha . . . (see Aniyata 1) . . . katamo āpattikkhandho 'ti siyā. saṃghādisāpattikkhandho siyā pācittiyāpattikkhandho. channaṃ āpattisamuttānānaṃ katthi samuttānehi samuttāhātīti tithi samuttānehi samuttāhāti, siyā kāyato ca cittato ca samuttāhāti na vācato, siyā vācato ca cittato ca samuttāhāti nā kāyato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuttāhāti . . . tiṇavattthārakena ca. || 2 ||

dve aniyatā niṭṭhitā. tass' uddānaṃ :

alamkammaṇiyāñ c' eva tath' eva ca, na h' eva kho :
aniyatā supaññattā buddhaseṭṭhena tādina 'ti.

yan tena bhagavatā . . . atirekacivaraṃ dasāhaṃ atikkāmentassa nissaggiyaṃ pācittiyaṃ kattha paññattan ti Vesāliyā paññattaṃ. kam ārabbhā 'ti chabbaggiye bhikkhū ārabbhā. kismim vatthusmin ti chabbaggiyā bhikkhū atirekacivaraṃ dhāreṣuṃ tasmim vatthusmim. ekā paññatti ekā anupaññatti. channaṃ āpattisamuttānānaṃ dvithi samuttānehi samuttāhāti, siyā kāyato ca vācato ca samuttāhāti na cittato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuttāhāti. || 1 ||

— la — ekarattaṃ ticivarena vippavasantassa nissaggiyaṃ pācittiyaṃ kattha paññattan ti Sāvattthiyā paññattaṃ . . . sambahule bhikkhū ārabbhā . . . sambahulā bhikkhū bhikkhūnaṃ hatthe civaraṃ nikkipitvā santaruttarena janapadacārikaṃ pakkamimsu . . . ekā paññatti ekā anupaññatti. channaṃ . . . (see Nissaggiya 1). || 2 ||

— la — akālacivaraṃ paṭiggahetvā māsaṃ atikkāmentassa nissaggiyaṃ pācittiyaṃ kattha paññattan ti Sāvattthiyā paññattaṃ . . . sambahule bhikkhū ārabbhā . . . sambahulā bhikkhū akālacivaraṃ paṭiggahetvā māsaṃ atikkāmesuṃ . . . ekā paññatti ekā anupaññatti. channaṃ . . . || 3 ||

— la — aññatikāya bhikkhuniyā purāṇacivaraṃ dhovā-

pentassa nissaggiyaṃ . . . Sāvattihiyā paññattaṃ . . .
 āyasmantaṃ Udāyiṃ ārabha . . . āyasmā Udāyi aññātikāya
 bhikkhuniyā purāṇacivaraṃ dhovāpesi . . . ekā paññatti.
 channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ chahi samuṭṭhānehi sam-
 uṭṭhāti. || 4 ||

— la — aññātikāya bhikkhuniyā hatthato cīvaraṃ paṭi-
 gaṇhantassa nissaggiyaṃ . . . Rājagahe paññattaṃ . . .
 āyasmantaṃ Udāyiṃ ārabha . . . āyasmā Udāyi aññātikāya
 bhikkhuniyā hatthato cīvaraṃ paṭiggahehi . . . ekā paññatti
 ekā anupaññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. || 5 ||

— la — aññātakam gahapatim vā gahapatānim vā cīvaraṃ
 viññāpentassa nissaggiyaṃ . . . Sāvattihiyā paññattaṃ . . .
 āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ ārabha . . . āyasmā
 Upanando Sakyaputto aññātakam seṭṭhiputtaṃ cīvaraṃ
 viññāpesi . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . chahi
 samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. || 6 ||

— la — aññātakam gahapatim vā gahapatānim vā tadutta-
 riṃ cīvaraṃ viññāpentassa nissaggiyaṃ . . . Sāvattihiyā
 paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabba-
 ggiyā bhikkhū na mattaṃ jānitvā bahum cīvaraṃ viññā-
 pesum . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi sam-
 uṭṭhāti. || 7 ||

— gha — pubbe appavāritena aññātakam gahapatikam
 upasaṃkamitvā cīvare vikappaṃ āpajjantassa nissaggiyaṃ . . .
 Sāvattihiyā paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Upanandaṃ Sākya-
 puttaṃ ārabha . . . āyasmā Upanando Sakyaputto pubbe
 appavārito aññātakam gahapatikam upasaṃkamitvā cīvare
 vikappaṃ āpajji . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi
 samuṭṭhāti. || 8 ||

— la — pubbe appavāritena aññātake gahapatike upa-
 saṃkamitvā cīvare vikappaṃ āpajjantassa nissaggiyaṃ . . .
 Sāvattihiyā paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Upanandaṃ Sākya-
 puttaṃ ārabha . . . āyasmā Upanando Sakyaputto pubbe
 appavārito aññātake gahapatike upasaṃkamitvā cīvare
 vikappaṃ āpajji . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi
 samuṭṭhāti. || 9 ||

— la — atirekatikkhattuṃ codanāya atirekachakkhattuṃ
 ṭhānena cīvaraṃ abhinipphādentassa nissaggiyaṃ . . .

Sāvattihiyā paññattam . . . āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakya-
puttaṃ ārabha . . . āyasmā Upanando Sakyaputto upāsa-
kena ajjunho bhante āgamehiti vuccamāno nāgimesi . . .
ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. || 10 ||

kāṭhinavaggo paṭhamo.

— la — kosiyamissakam santhataṃ kārāpentassa nissaggi-
yaṃ . . . Āḷaviyā paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū
ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū kosiyakārake upasaṃ-
kamitvā evaṃ āhaṃsu : bahū āvuso kosakārake pacatha,
amhākam pi dassatha, mayam pi icchāma kosiyamissakam
santhataṃ kātun ti . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhā-
nehi samuṭṭhāti. || 11 ||

— la — suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārā-
pentassa nissaggiyaṃ . . . Vesāliyā paññattam . . . chabbu-
ggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū suddha-
kāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārāpesuṃ . . . ekā
paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. || 12 ||

— la — anādiyitvā tulaṃ odātānaṃ tulaṃ gocariyānaṃ
navam santhataṃ kārāpentassa nissaggiyaṃ . . . Sāvattihiyā
paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabba-
ggiyā bhikkhū thokañ ũeva odātaṃ ante ādiyitvā tath' eva
suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārāpesuṃ . . .
ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. || 13 ||

— la — anuvassam santhataṃ kārāpentassa nissaggiyaṃ
. . . Sāvattihiyā paññattam . . . sambahule bhikkhū
ārabha . . . sambahulā bhikkhū anuvassam santhataṃ kārā-
pesuṃ . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . chahi sam-
uṭṭhānehi samuṭṭhāti. || 14 ||

— la — anādiyitvā purāṇasanthatassa sāmantaṃ sugatavi-
datthiṃ navam nisīdanasanthataṃ kārāpentassa nissaggiyaṃ
. . . Sāvattihiyā paññattam . . . sambahule bhikkhū ārabha
. . . sambahulā bhikkhū santhatāni ũjjhitvā āraññakaṅgaṃ
piṇḍapātikaṅgaṃ paṃsukūlikaṅgaṃ samādiyimsu . . . ekā
paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. || 15 ||

— la — eḷakalomāni paṭiggahetvā tiyojanaṃ atikkā-
mentassa nissaggiyaṃ . . . Sāvattihiyā paññattam . . .
aññataraṃ bhikkhuṃ ārabha . . . aññatara bhikkhu eḷaka-
lomāni paṭiggahetvā tiyojanaṃ atikkāmesi . . . ekā paññatti

. . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti, siyā kāyato samuṭṭhāti na vācato na cittato, siyā kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. || 16 ||

— la — aṇṇātikāya bhikkhuniyā eḷakalomāni dhovāpentassa nissaggiyaṃ . . . Sakkesu paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū aṇṇātikāhi bhikkhunīhi eḷakalomāni dhovāpesuṃ . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. || 17 ||

— pa — rūpiyaṃ paṭigaṇhantassa nissaggiyaṃ . . . Rājagahe paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ ārabha . . . āyasmā Upanando Sakyaputto rūpiyaṃ paṭiggahesi . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. || 18 ||

— la — nānappakāraṇaṃ rūpiyaṃvohāraṃ samāpajjan-tassa nissaggiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū nānappa-kāraṇaṃ rūpiyaṃvohāraṃ samāpajjimsu . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. || 19 ||

— la — nānappakāraṇaṃ kayavikkayaṃ samāpajjantassa nissaggiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ ārabha . . . āyasmā Upanando Sakyaputto paribbājakena saddhiṃ kayavikkayaṃ samāpajji . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. || 20 ||

kosiyavaggo dutiyo.

— la — atirekapattaṃ dasāhaṃ atikkāmentassa nissaggiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū atirekapattaṃ dhāresuṃ . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti, siyā kāyato ca vācato ca samuṭṭhāti na cittato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. || 21 ||

— la — ānapañcabandhanena pattena aññaṃ navam pattaṃ cetāpentassa nissaggiyaṃ . . . Sakkesu paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū appamattakena pi bhinnena appamattakena pi khaṇḍena vilikhitaṃvattena pi lahū patte viññāpesuṃ . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. || 22 ||

— la — bhesajjāni paṭiggahetvā sattāhaṃ atikkāmentassa nissaggiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . sambahule

bhikkhū ārabha . . . sambahulā bhikkhū bhesajjāni paṭigga-
hetvā sattāhaṃ atikkāmesuṃ . . . ekā paññatti . . . dvihi
samuṭṭhānehi samuṭṭhāti kaṭhinake. ||23||

— la — atirekamāse sese gimhāne vassikasāṭikacīvaram
pariyesantassa nissaggiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattam . . .
chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū
atirekamāse sese gimhāne vassikasāṭikacīvaram pariyesimsu
. . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||24||

bhikkhussa sāmam cīvaram datvā kupitena anattamanena
acehindantassa nissaggiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattam . . .
āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ ārabha . . . āyasmā
Upanando Sakyaputto bhikkhussa sāmam cīvaram datvā
kupito anattamano acehindi . . . ekā paññatti . . . tihi
samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||25||

— la — sāmam suttaṃ viññāpetvā tantavāyehi cīvaram
vāyāpentassa nissaggiyaṃ . . . Rājagahe paññattam . . .
chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū
sāmam suttaṃ viññāpetvā tantavāyehi cīvaram vāyāpesuṃ
. . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi sam-
uṭṭhāti. ||26||

— la — pubbe appavāritena aññātakagahapatikassa tanta-
vāye upasaṃkamitvā cīvare vikappaṃ āpajjantassa nissaggi-
yaṃ . . . Sāvatthiyā paññattam . . . āyasmantaṃ Upa-
nandaṃ Sakyaputtaṃ ārabha . . . āyasmā Upanando
Sakyaputto pubbe appavārito aññātakagahapatikassa tanta-
vāye upasaṃkamitvā cīvare vikappaṃ āpajji . . . ekā
paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||27||

— la — accekacīvaram paṭiggaḥetvā cīvarakālasamayam
atikkāmentassa nissaggiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattam . . .
sambahule bhikkhū ārabha . . . sambahulā bhikkhū acceka-
cīvaram paṭiggaḥetvā cīvarakālasamayam atikkāmesuṃ . . .
ekā paññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti kaṭhi-
nake. ||28||

— la — tiṇṇam cīvarānaṃ aññātaraṃ cīvaram antaraghare
nikkhipitvā atirekachāratam vippavasantassa nissaggiyaṃ
. . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahule bhikkhū ārabha
. . . sambahulā bhikkhū tiṇṇam cīvarānaṃ aññātaraṃ cīva-
ram antaraghare nikkhipitvā atirekachāratam vippavasinsu

. . . ekā paññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti
kaṭṭhinake. ||29||

— la — jānaṃ saṃghikaṃ lābhaṃ pariṇataṃ attano pari-
ṇāmentassa nissaggiyaṃ . . . Sāvattthiyā paññattaṃ . . .
chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū
jānaṃ saṃghikaṃ lābhaṃ pariṇataṃ attano pariṇāmesuṃ
. . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||30||

pattavaggo tatiyo. tiṃsa nissaggiyā pāc. n. tass' uddānaṃ :

das', ekaratti, māso ca, dhovanañ ca, paṭiggaho,
aññātakañ ca, uddissa, ubhinnaṃ, dūtakena ca,
kosiyā, suddha-dve bhāgā, chabbassāni, nisīdanam,
dve ca lomāni, uggaṇhe, ubho nānappakārakā,
dve ca pattāni, bhesajjaṃ, vassikā, dānapaṇḍamaṃ,
sāmaṃ, vāyāpan', aceeko, sāsaṅkaṃ, saṃghikena cā 'ti.

yan tena bhagavatā jānatā passatā arahatā sammāsam-
buddhena sampajānamusāvāde pācittiyaṃ kattha paññattan
ti Sāvattthiyā paññattaṃ. kaṃ ārabbhā 'ti Itthakam
Sakyaputtaṃ ārabha. kismiṃ vatthusmiṃ ti Itthako
Sakyaputto titthiyehi saddhiṃ sallapento avajānitvā paṭijāni
paṭijānitvā avajāni tasmiṃ vatthusmiṃ. ekā pañnatti.
chanuṃ āpattisamuṭṭhānānuṃ tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti,
siyā kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato, siyā vācato ca
cittato ca samuṭṭhāti na kāyato, siyā kāyato ca vācato ca
cittato ca samuṭṭhāti. ||1||

omasavāde pācittiyaṃ . . . Sāvattthiyā paññattaṃ . . .
chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū
pesalehi bhikkhūhi saddhiṃ bhaṇḍentā pesale bhikkhū
omasimso . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi sam-
muṭṭhāti. ||2||

bhikkhupesunñe pācittiyaṃ . . . Sāvattthiyā paññattaṃ
. . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhi-
kkhū bhikkhūnaṃ bhaṇḍanaajātānaṃ kalahajātānaṃ vivādā-
pannānaṃ pesunñam upasamhariṃsu . . . ekā paññatti . . .
tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||3||

anupasampannaṃ padaso dhammaṃ vācentassa pācittiyaṃ
. . . Sāvattthiyā paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū
ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū upāsako padaso dhammaṃ

vācesuṃ . . . ekā paññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti, siyā vācato samuṭṭhāti na kāyato na cittato, siyā vācato ca cittato ca samuṭṭhāti na kāyato. || 4 ||

anupasampannena uttaridvirattatirattaṃ sahasēyyaṃ kappentassa pācittiyaṃ . . . Āḷaviyā paññattaṃ . . . sambahule bhikkhū ārabba . . . sambahulā bhikkhū anupasampannena sahasēyyaṃ kappesuṃ . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti, siyā kāyato, samuṭṭhāti na vācato na cittato, siyā kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. || 5 ||

mātugāmena sahasēyyaṃ kappentassa pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Anuruddhaṃ ārabba . . . āyasmā Anuruddho mātugāmena sahasēyyaṃ kappesi . . . ekā paññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti eḷakalomake. || 6 ||

mātugāmassa uttarichappaṇcavācāhi dhammaṃ desentassa pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Udāyiṃ ārabba . . . āyasmā Udāyi mātugāmassa dhammaṃ desesi . . . ekā paññatti dve anupaññattiyo . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti padasodhanme. || 7 ||

anupasampannassa uttarimanussadhammaṃ bhūtaṃ ārocentassa pācittiyaṃ . . . Vesāliyā paññattaṃ . . . Vaggumudātiriye bhikkhū ārabba . . . Vaggumudātiriyā bhikkhū gihīnaṃ aññamaññassa uttarimanussadhammassa vaṇṇaṃ bhāsimsu . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti, siyā kāyato samuṭṭhāti na vācato na cittato, siyā vācato samuṭṭhāti na kāyato na cittato, siyā kāyato ca vācato ca samuṭṭhāti na cittato. || 8 ||

bhikkhussa duṭṭhullāpattiṃ anupasampannassa ārocentassa pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū bhikkhussa duṭṭhullāpattiṃ anupasampannassa ārocesuṃ . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti — la —. || 9 ||

pathaviṃ khanantassa pācittiyaṃ . . . Āḷaviyā paññattaṃ . . . Āḷavake bhikkhū ārabba . . . Āḷavakā bhikkhū pathaviṃ khaṇimsu . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti — la —. || 10 ||

musāvādavaggo paṭhamo.

bhûtagâmapâtabyatâya pâcittiyam . . . Ālaviyâ paññattam
. . . Ālavake bhikkhû ârabba . . . Ālavakâ bhikkhû
rukkaṇaṃ chindimsu . . . ekâ paññatti . . . tihi samuṭṭhâ-
nehi samuṭṭhâti. ||11||

aññavâdake vihesake pâcittiyam . . . Kosambiyâ paññattam
. . . âyasmantaṃ Channaṃ ârabba . . . âyasmâ Channo
saṃghamaṃ jhe âpattiyâ anuyuññiyamâno aññen' aññaṃ paṭi-
cari . . . ekâ paññatti ekâ anupaññatti . . . tihi samuṭṭhâ-
nehi samuṭṭhâti. ||12||

ujjhâpanake khîyanake pâcittiyam . . . Rājagaha paññat-
tam . . . Mettiyabhummajake bhikkhû ârabba . . .
Mettiyabhummajakâ bhikkhû âyasmantaṃ Dabbaṃ Malla-
puttaṃ bhikkhû ujjhâpesuṃ . . . ekâ paññatti ekâ anu-
paññatti . . . tihi samuṭṭhânehi samuṭṭhâti. ||13||

saṃghikaṃ mañcaṃ vâ pîṭhaṃ vâ bhisim vâ kocchaṃ vâ
ajjhokâse santharivâ anuddharivâ anâpucchâ pakkamantassa
pâcittiyam . . . Sāvatthiyâ paññattam . . . sambahule bhi-
kkhû ârabba . . . sambahulâ bhikkhû saṃghikaṃ senâ-
sanaṃ ajjhokâse santharivâ anuddharivâ anâpucchâ pakka-
mimsu . . . ekâ paññatti ekâ anupaññatti . . . dvîhi
samuṭṭhânehi samuṭṭhâti kaṭṭhinake. ||14||

saṃghike vihâre seyyaṃ santharivâ anuddharivâ anâ-
pucchâ pakkamantassa pâcittiyam . . . Sāvatthiyâ paññattam
. . . sattarasavaggiye bhikkhû ârabba . . . sattarasavaggiyâ
bhikkhû saṃghike vihâre seyyaṃ santharivâ anuddharivâ
anâpucchâ pakkamimsu . . . ekâ paññatti . . . dvîhi sam-
uṭṭhânehi samuṭṭhâti kaṭṭhinake. ||15||

saṃghike vihâre jānaṃ pubbupagataṃ bhikkhuṃ
anupakhajja seyyaṃ kappentassa pâcittiyam . . .
Sāvatthiyâ paññattam . . . chabbaggiye bhikkhû ârabba
. . . chabbaggiyâ bhikkhû there bhikkhû anupakhajja
seyyaṃ kappesuṃ . . . ekâ paññatti . . . ekena sam-
uṭṭhânaena samuṭṭhâti kâyanto ca cittato ca samuṭṭhâti na
vâcato. ||16||

bhikkhuṃ kupitena anattamanena saṃghikâ vihârâ
nikkaḍḍhantassa pâcittiyam . . . Sāvatthiyâ paññattam
. . . chabbaggiye bhikkhû ârabba . . . chabbaggiyâ
bhikkhû kupitâ anattamanâ bhikkhû saṃghikâ vihârâ

nikkaddhimsu . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||17||

saṃghiko vihāre uparivehāsakuṭiyā āhaccapādakam mañcam vā piṭham vā abhinisīdantassa pācittiyam . . . Sāvattiyā paññattam . . . aññataram bhikkhuṃ ārabba . . . aññataro bhikkhu saṃghike vihāre uparivehāsakuṭiyā āhaccapādakam mañcam sahasā abhinisīdi . . . ekā paññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti, siyā kāyato samuṭṭhāti na vācato na cittato, siyā kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. ||18||

dvitipariyāye adhiṭṭhalitvā taduttariṃ adhiṭṭhahantassa pācittiyam . . . Kosambiyā paññattam . . . āyasmantam Channam ārabba . . . āyasmā Channo katapariyositam vihāram punappunam chādāpesi punappunam limpāpesi, atibhāriko vihāro paripati . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||19||

jānam sappāṇakam udakam tiṇam vā mattikam vā siñcantassa pācittiyam . . . Ālaviyā paññattam . . . Ālavake bhikkhū ārabba . . . Ālavakā bhikkhū jānam sappāṇakam udakam tiṇam pi mattikam pi siñcimsu . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||20||

bhūtagānavaggo dutiyo.

asammatena bhikkhuniyo ovađantassa pācittiyam . . . Sāvattiyā paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū asammata bhikkhuniyo ovađipsu tasmim vatthusmim. atthi tattha paññatti anupaññatti anuppannapaññattitī ekā paññatti ekā anupaññatti, anuppannapaññatti tasmim n' atthi . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti siyā vācato samuṭṭhāti na kāyato na cittato, siyā vācato ca cittato ca samuṭṭhāti na kāyato. ||21||

atthamgate suriye bhikkhuniyo ovađantassa pācittiyam . . . Sāvattiyā paññattam . . . āyasmantam Cūlapanthakam ārabba . . . āyasmā Cūlapanthako atthamgate suriye bhikkhuniyo ovadi . . . ekā paññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti padaśodhamme. ||22||

bhikkhunūpassayam upasamkamitvā bhikkhuniyo ovađantassa pācittiyam . . . Sakkesu paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū bhi-

kkhunûpassayaṃ upasaṃkamitvā bhikkhuniyo ovaḍiṃsu . . .
ekā paññatti ekā anupaññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi
samuṭṭhāti kaṭhinake. ||23||

āmisahetu bhikkhū bhikkhuniyo ovaḍantīti bhaṇantassa
pācittiyaṃ . . . Sāvattiyā paññattaṃ . . . chabbaggiye
bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū āmisahetu bhi-
kkhū bhikkhuniyo ovaḍantīti bhaṇiṃsu . . . ekā paññatti
. . . tīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||24||

* aññātikāya bhikkhuniyā cīvaraṃ dentassa pācittiyaṃ . . .
Sāvattiyā paññattaṃ . . . aññataraṃ bhikkhuṃ ārabbha
. . . aññataro bhikkhu aññātikāya bhikkhuniyā cīvaraṃ
adāsi . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . chahi
samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||25||

aññātikāya bhikkhuniyā cīvaraṃ sibbentassa pācittiyaṃ
. . . Sāvattiyā paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Udāyiṃ ārabbha
. . . āyasmā Udāyi aññātikāya bhikkhuniyā cīvaraṃ sibbesi
. . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||26||

bhikkhuniyā saddhiṃ saṃvidhāya ekaddhānamaggaṃ paṭi-
pajjantassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiyā paññattaṃ . . .
chabbaggiye bhikkhū ārabbha . . . chabbaggiyā bhikkhū
bhikkhunihi saddhiṃ saṃvidhāya ekaddhānamaggaṃ paṭi-
pajjiṃsu . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . catūhi
samuṭṭhānehi samuṭṭhāti, siyā kāyato samuṭṭhāti na vācato
na cittato, siyā kāyato ca vācato ca samuṭṭhāti na cittato, siyā
kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato, siyā kāyato ca
vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||27||

bhikkhuniyā saddhiṃ saṃvidhāya ekaṃ nāvaṃ abhirū-
hantassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiyā paññattaṃ . . . chabba-
ggiye bhikkhū ārabbha . . . chabbaggiyā bhikkhū bhi-
kkhunihi saddhiṃ saṃvidhāya ekaṃ nāvaṃ abhirūhiṃsu
. . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . catūhi samuṭṭhānehi
samuṭṭhāti. ||28||

jānaṃ bhikkhuniparipācitaṃ piṇḍapātaṃ bhuijantassa
pācittiyaṃ . . . Rājagahe paññattaṃ . . . Devadattaṃ
ārabbha . . . Devadatto jānaṃ bhikkhuniparipācitaṃ piṇḍa-
pātaṃ paribhujī . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . .
ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti
na vācato. ||29||

bhikkhuniyā saddhiṃ eko ekāya raho nisajjaṃ kappentassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Udāyaṃ ārabba . . . āyasmā Udāya bhikkhuniyā saddhiṃ eko ekāya raho nisajjaṃ kappesi . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. ||30||

ovādavaggo tatiyo.

taduttariṃ āvasathapiṇḍaṃ bhuñjantassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū anuvasitvā anuvasitvā āvasathapiṇḍaṃ bhuñjimsu . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . dvīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti eḷakalomake. ||31||

gaṇabhojane pācittiyaṃ . . . Rājagahe paññattaṃ . . . Devadattaṃ ārabba . . . Devadatto sapaṇḍo kulesu viññāpetvā viññāpetvā bhuñji . . . ekā paññatti satta anupaññattiyo . . . dvīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti eḷakalomake. ||32||

paraṃparabhojane pācittiyaṃ . . . Vesāliyaṃ paññattaṃ . . . sambahulo bhikkhū ārabba . . . sambahulā bhikkhū aññatra nimantitā aññatra bhuñjimsu . . . ekā paññatti tisso anupaññattiyo . . . dvīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti kaṭhinake. ||33||

dvittipattapūro pūvo paṭiggahetvā taduttariṃ paṭigaṇhantassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . sambahule bhikkhū ārabba . . . sambahulā bhikkhū na mattaṃ jānitvā paṭiggahesum . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||34||

bhuttāvinā pavāritena anātirittaṃ khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā bhuñjantassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . sambahule bhikkhū ārabba . . . sambahulā bhikkhū bhuttāvi pavāritā aññatra bhuñjimsu . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . dvīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti kaṭhinake. ||35||

bhikkhum bhuttāviṃ pavāritaṃ anātirittena khādaniyena vā bhojaniyena vā abhihaṭṭum pavārentassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . aññataṃ bhikkhum ārabba . . . aññataro bhikkhu bhikkhum bhuttāviṃ pavāritaṃ anātirittena bhojaniyena abhihaṭṭum pavāresi . . . ekā paññatti . . . tīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||36||

vikāle khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā bhuñjantassa pācittiyaṃ . . . Rājagahe paññattaṃ . . . sattarasavaggiye bhikkhū ārabha . . . sattarasavaggiyā bhikkhū vikāle bhojanam bhuñjimsu . . . ekā paññatti . . . dvīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti eḷakalomake. ||37||

sannidhikāraṇaṃ khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā bhuñjantassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiya paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Belaṭṭhasisaṃ ārabha . . . āyasmā Belaṭṭhasiso sannidhikāraṇaṃ bhojanam bhuñji . . . ekā paññatti . . . dvīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti eḷakalomake. ||38||

paṇitabbhojanāni attano atthāya viññāpetvā bhuñjantassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiya paññattaṃ . . . chabbaggiya bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū paṇitabbhojanāni attano atthāya viññāpetvā bhuñjimsu . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . catūhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||39||

adinnam mukhadvāraṃ āhāraṃ āhārentassa pācittiyaṃ . . . Vesaḷiya paññattaṃ . . . aññataram bhikkhum ārabha . . . aññataro bhikkhu adinnam mukhadvāraṃ āhāraṃ āhāresi . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . dvīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti eḷakalomake. ||40||

bhojanavaggo catuttho.

acelakassa vā paribbājakassa vā paribbājikāya vā sahatthā khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā dentassa pācittiyaṃ . . . Vesaḷiya paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Ānandaṃ ārabha . . . āyasmā Ānando aññatarissā paribbājikāya ekaṃ maññamāno dve pūve adāsi . . . ekā paññatti . . . dvīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti eḷakalomake. ||41||

bhikkhum eh' āvuso gāmaṃ vā nigamaṃ vā piṇḍāya pavisissāma 'ti tassa dāpetvā vā adāpetvā vā uyyojentassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiya paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ ārabha . . . āyasmā Upanando Sakyaputto bhikkhum eh' āvuso gāmaṃ piṇḍāya pavisissāma 'ti tassa adāpetvā uyyojesi . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||42||

sabhojane kule anupakhajja nisajjam kappentassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiya paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ ārabha . . . āyasmā Upanando Sakyaputto sabhojane kule anupakhajja nisajjam kappesi . . . ekā

paññatti . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. ||43||

mātugāmena saddhiṃ raho paṭicchanne āsane nisajjam kappentassa pācittiyam . . . Sāvattiya paññattam . . . āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ ārabha . . . āyasmā Upanando Sakyaputto mātugāmena saddhiṃ raho paṭicchanne āsane nisajjam kappesi . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. ||44||

mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho nisajjam kappentassa pācittiyam . . . Sāvattiya paññattam . . . āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ ārabha . . . āyasmā Upanando Sakyaputto mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho nisajjam kappesi . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. ||45||

nimantitena sabhattena santaṃ bhikkhuṃ anāpucchā purebhattaṃ pacchābhattaṃ kulesu cārittaṃ āpajjantassa pācittiyam . . . Rājagahe paññattam . . . āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ ārabha . . . āyasmā Upanando Sakyaputto nimantito sabhatto samāno purebhattaṃ pacchābhattaṃ kulesu cārittaṃ āpajji . . . ekā paññatti catasso anupaññattiyo . . . dvīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti kaṭhinake. ||46||

taduttariṃ bhesujjam viññāpentassa pācittiyam . . . Sakkesu paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū Mahānāmena Sakkena aṇṇuḃho bhante āgamethā 'ti vuccamānā nāgamesu . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||47||

uyyuttaṃ senaṃ dassanāya gacchantassa pācittiyam . . . Sāvattiya paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū uyyuttaṃ senaṃ dassanāya agamaṃsu . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . dvīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti ekaḷomake. ||48||

atirekatirattaṃ senāya vasantassa pācittiyam . . . Sāvattiya paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū atirekatirattaṃ senāya vasiṃsu . . . ekā paññatti . . . dvīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti ekaḷomake. ||49||

uyyodhikaṃ gacchantassa pācittiyam . . . Sāvattiya

paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū uyyodhikaṃ agamaṃsu . . . ekā paññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti eḷakalomake. ||50||

acelakavaggo pañcama.

surāmerayapāne pācittiyaṃ . . . Kosambiyā paññattam . . . āyasmantaṃ Sāgataṃ ārabba . . . āyasmā Sāgato majjaṃ pivi . . . ekā paññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti, siyā kāyato samuṭṭhāti na vācato na cittato, siyā kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. ||51||

aṅgulipatodake pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū bhikkhuṃ aṅgulipatodakena hāsesuṃ . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. ||52||

udake hāsadhamme pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sattarasavaggiye bhikkhū ārabba . . . sattarasavaggiyā bhikkhū Aciravatiyā nadiyā uduke kiḷṃsu . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. ||53||

anādariye pācittiyaṃ . . . Kosambiyā paññattam . . . āyasmantaṃ Channaṃ ārabba . . . āyasmā Channo anādariyaṃ akāsi . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||54||

bhikkhuṃ bhimsāpentassa pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū bhikkhuṃ bhimsāpesuṃ . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||55||

jotiṃ samāduhitvā visibbentassa pācittiyaṃ . . . Bhaggesu paññattam . . . sambahule bhikkhū ārabba . . . sambahulā bhikkhū jotiṃ samādaditvā visibbesuṃ . . . ekā paññatti dve anupaññattiyo . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||56||

oren' addhamāsaṃ nhāyantassa pācittiyaṃ . . . Rājagaha paññattam . . . sambahule bhikkhū ārabba . . . sambahulā bhikkhū rājānaṃ pi passitvā na mattaṃ jānitvā nhāyṃsu . . . ekā paññatti cha anupaññattiyo. sabbattha-paññatti padesapaññattīti padesapaññatti. channaṃ āpattisamuṭṭhānaṃ dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti eḷakalomake. ||57||

109457

anādiyivā tiṇṇaṃ dubbaṇṇakaraṇānaṃ aṇṇataraṃ dubba-
ṇṇakaraṇaṃ navaṃ cīvaraṃ paribhuñjantassa pācittiyaṃ . . .
Sāvatthiyā paññattaṃ . . . sambahule bhikkhū ārabha
. . . sambahulā bhikkhū attano cīvaraṃ na sañjānissu . . .
ekā paññatti. channaṃ āpattisamutṭhānānaṃ dvihi sam-
utṭhānehi samutṭhāti eḷakalomake. ||58||

bhikkhussa vā bhikkhuniyā vā sikkhamānāya vā sāma-
nerassa vā sāmaṇeriyā vā sāmaṃ cīvaraṃ vikappetvā
apaccuddhāraṃ paribhuñjantassa pācittiyaṃ . . . Sā-
vatthiyā paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakya-
puttaṃ ārabha . . . āyasmā Upanando Sakyaputto bhi-
kkhussa sāmaṃ cīvaraṃ vikappetvā apaccuddhāraṃ pari-
bhuñji . . . ekā paññatti . . . dvihi samutṭhānehi samutṭhāti
kaṭhinake. ||59||

bhikkhussa pattaṃ vā cīvaraṃ vā nisīdanaṃ vā sūcigharaṃ
vā kāyabandhanaṃ vā apanidhentaṃ pācittiyaṃ . . . Sā-
vatthiyā paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . .
chabbaggiyā bhikkhū bhikkhūnaṃ pattaṃ pi cīvaraṃ pi
apanidhesuṃ . . . ekā paññatti . . . tihi samutṭhānehi
samutṭhāti. ||60||

surāmerayavaggo chaṭṭho.

saūcicca paṇaṃ jīvitaṃ voropentassa pācittiyaṃ . . .
Sāvatthiyā paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Udāyiṃ ārabha
. . . āyasmā Udāyi saūcicca paṇaṃ jīvitaṃ voropesi . . . ekā
paññatti . . . tihi samutṭhānehi samutṭhāti. ||61||

jānaṃ sappāṇakaṃ udakaṃ paribhuñjantassa pācittiyaṃ
. . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū
ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū jānaṃ sappāṇakaṃ
udakaṃ paribhuñjissu . . . ekā paññatti . . . tihi sam-
utṭhānehi samutṭhāti. ||62||

jānaṃ yathādhammaṃ nihatādhikaraṇaṃ punakammāya
ukkoṭentassa pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . .
chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū
jānaṃ yathādhammaṃ nihatādhikaraṇaṃ punakammāya
ukkoṭesuṃ . . . ekā paññatti . . . tihi samutṭhānehi sam-
utṭhāti. ||63||

bhikkhussa jānaṃ duṭṭhullaṃ āpattiṃ paṭicchādentassa
pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . aṇṇataraṃ bhi-

kkhum ārabba . . . aññataro bhikkhu bhikkhussa jānaṃ
duṭṭhullaṃ āpattim paṭicchādesi . . . ekā paññatti . . .
ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca vācato ca cittato
ca samuṭṭhāti. ||64||

jānaṃ ānavīsativassam puggalaṃ upasampādentassa pācitti-
yaṃ . . . Rājagahe paññattaṃ . . . sambahule bhikkhū
ārabba . . . sambahulā bhikkhū jānaṃ ānavīsativassam
puggalaṃ upasampādesuṃ . . . ekā paññatti . . . tihi sam-
uṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||65||

jānaṃ theyyasatthena saddhiṃ saṃvidhāya ekaddhāna-
maggam paṭipajjantassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ
. . . aññataram bhikkhum ārabba . . . aññataro bhikkhu
jānaṃ theyyasatthena saddhiṃ saṃvidhāya ekaddhāna-
maggam paṭipajji . . . ekā paññatti . . . dvīhi samuṭṭhā-
nehi samuṭṭhāti, siyā kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na
vācato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||66||

mātugāmena saddhiṃ saṃvidhāya ekaddhānamaggam
paṭipajjantassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . .
aññataram bhikkhum ārabba . . . aññataro bhikkhu mātu-
gāmena saddhiṃ saṃvidhāya ekaddhānamaggam paṭipajji
. . . ekā paññatti . . . catūhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||67||

pāpikāya dīṭṭhiyā yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭi-
nissajjantassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . .
Ariṭṭham bhikkhum gaddhabādhīpubbam ārabba . . .
Ariṭṭho bhikkhu gaddhabādhīpubbo pāpikāya dīṭṭhiyā yāva-
tatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajji . . . ekā paññatti
. . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca vācato ca
cittato ca samuṭṭhāti. ||68||

jānaṃ tathāvādinā bhikkhunā akatānudhammena taṃ
dīṭṭhiṃ appaṭinissatṭhena saddhiṃ saṃbhuñjantassa pācitti-
yaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū
ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū jānaṃ tathāvādinā
Ariṭṭhena bhikkhunā akatānudhammena taṃ dīṭṭhiṃ appaṭi-
nissatṭhena saddhiṃ saṃbhuñjimsu . . . ekā paññatti . . .
tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||69||

jānaṃ tathā nāsitaṃ samaṇuddesaṃ upalāpentassa pācitti-
yaṃ Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū
ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū jānaṃ tathā nāsitaṃ

Kaṇḍakaṃ samaṇuddesaṃ upalāpesuṃ . . . ekā paññatti
. . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||70||

sappāṇakavaggo sattamo.

bhikkhūhi sahadhammikaṃ vuccamānena na tāvāhaṃ
āvuso etasmim sikkhāpade sikkhissāmi yāva nāññaṃ bhi-
kkhuṃ byattaṃ vinayadharaṃ paripucchāmīti bhaṇantassa
pācittiyaṃ . . . Kosambiyā paññattaṃ . . . āyasmantaṃ
Channaṃ ārabba . . . āyasmā Channo bhikkhūhi saha-
dhammikaṃ vuccamāno na tāvāhaṃ . . . paripucchāmīti bhaṇi
. . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||71||

vinayaṃ vivaṇṇentassa pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā pañ-
ñattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabba . . . chabba-
ggiyā bhikkhū vinayaṃ vivaṇṇesuṃ . . . ekā paññatti . . .
tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||72||

mohanako pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . .
chabbaggiye bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū
mohesuṃ . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi sam-
uṭṭhāti. ||73||

bhikkhussa kupitena anattamanena pahāraṃ dentassa
pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . chabbaggiyo
bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū kupitā anatta-
manā bhikkhūnaṃ pahāraṃ adamsu . . . ekā paññatti . . .
ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca sam-
uṭṭhāti na vāceto. ||74||

bhikkhussa kupitena anattamanena talasattikaṃ uggi-
rantassa pācittiyaṃ . . . (see § 74; *instead of* pahāraṃ
+ adamsu *read* talasattikaṃ uggiṃsu). ||75||

bhikkhuṃ amūlakena saṃghādisesena anuddhamsentassa
pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . chabbaggiye
bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū bhikkhuṃ
amūlakena saṃghādisesena anuddhamsesuṃ . . . ekā paññatti
. . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||76||

bhikkhussa sañcecca kukkucçaṃ upadahantassa pācittiyaṃ
. . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū
ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū bhikkhūnaṃ sañcecca
kukkucçaṃ upadahiṃsu . . . ekā paññatti . . . tihi sam-
uṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||77||

bhikkhūnaṃ bhaṇḍanaajātānaṃ kalahajātānaṃ vivādā-

pannānaṃ upassutiṃ titṭhantaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū bhikkhūnaṃ bhaṇḍanaajātānaṃ kalahajātānaṃ vivādāpannānaṃ upassutiṃ titṭhamsu . . . ekā paññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti, siyā kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||78||

• dhammikānaṃ kammānaṃ chandaṃ datvā pacchā khīyadhammaṃ āpajjantaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū dhammikānaṃ kammānaṃ chandaṃ datvā pacchā khīyadhammaṃ āpajjimsu . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||79||

saṃghe vinicchayakathāya vattamānāya chandaṃ adatvā utṭhāyāsanaṃ pakkamantaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . aññataraṃ bhikkhuṃ ārabha . . . aññataraṃ bhikkhu saṃghe vinicchayakathāya vattamānāya chandaṃ adatvā utṭhāyāsanaṃ pakkāmi . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||80||

samaggena saṃghena cīvaraṃ datvā pacchā khīyadhammaṃ āpajjantaṃ pācittiyaṃ . . . Rājaghe paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū samaggena saṃghena cīvaraṃ datvā pacchā khīyadhammaṃ āpajjimsu . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||81||

jānaṃ saṃghikaṃ lābhaṃ pariṇataṃ puggalassa pariṇāmetaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū jānaṃ saṃghikaṃ lābhaṃ pariṇataṃ puggalassa pariṇāmesuṃ . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||82||

sahadhammikavaggo atṭhamo.

pubbe appaṭisaṃviditena rañño antepuraṃ pavisaṃtassa pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Ānandaṃ ārabha . . . āyasmā Ānando pubbe appaṭisaṃvidito rañño antepuraṃ pāvīsi . . . ekā paññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti kaṭhinake. ||83||

ratanaṃ uggaṇhantaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvattiyaṃ pañ-

ñattam . . . aññataram bhikkhum ārabha . . . aññatara
bhikkhu ratanam uggahehi . . . ekā paññatti dve anu-
paññattiyo . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||84||

santam bhikkhum anāpucchā vikāle gāmam pavisantassa
pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . chabbaggiye
bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū vikāle gāmam
pāvisimsu . . . ekā paññatti tisso anupaññattiyo . . . dvihi
samuṭṭhānehi samuṭṭhāti kaṭhinake. ||85||

aṭṭhimayam vā dantamayam vā visāṇamayam vā sūciḡha-
ram kārāpentassa pācittiyam . . . Sakkesu paññattam . . .
sambahule bhikkhū ārabha . . . sambahulā bhikkhū na
mattam jānitvā bahū sūciḡhare viññāpesum . . . ekā paññatti
. . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||86||

pamānātikkantam mañcam vā piṭham vā kārāpentassa
pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . āyasmantaṃ
Upanandam Sakyaputtam ārabha . . . āyasmā Upanando
Sakyaputto uce mañce sayi . . . ekā paññatti . . . chahi
samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||87||

mañcam vā piṭham vā tūlonaddham kārāpentassa pācitti-
yam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū
ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū mañcam pi piṭham pi
tūlonaddham kārāpesum . . . ekā paññatti . . . chahi sam-
uṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||88||

pamānātikkantam nisīdanam kārāpentassa pācittiyam . . .
Sāvatthiyā paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha
. . . chabbaggiyā bhikkhū appamāṇikāni nisīdanāni dhāresum
. . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . chahi samuṭṭhānehi
samuṭṭhāti. ||89||

pamānātikkantam kaṇḍupaṭicchādīṃ kārāpentassa pācitti-
yam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū
ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū appamāṇikāyo kaṇḍupa-
ṭicchādīyo dhāresum . . . ekā paññatti . . . chahi sam-
uṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||90||

pamānātikkantam vassikasāṭikam kārāpentassa pācittiyam
. . . Sāvatthiyā paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū
ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū appamāṇikāyo vassika-
sāṭikāyo dhāresum . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhā-
nehi samuṭṭhāti. ||91||

sugatacīvarappamāṇaṃ cīvaraṃ kārāpentassa pācittiyaṃ
 . . . Sāvattthiyā paññattaṃ . . . āyasmantaṃ Nandaṃ
 ārabha . . . āyasmā Nando sugatacīvarappamāṇaṃ cīvaraṃ
 dhāresi . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi sam-
 uṭṭhāti. ||92||

rājavaggo navamo. dvenavuti pācittiyā niṭṭhitā. tass'
 uddānaṃ :

musā, omasa-pesuññe, pada-seyyā ca itthiyo
 aññatra viññunā, bhūtā, duṭṭhullāpatti, khaṇanā,|
 bhūtā, aññāya, ujjhāyi, mañco, seyyā ca vuccati,
 pubba-nikkadḍhan'-āhacca, dvāraṃ, sappāṇakena ca,|
 asammata, atthaṃgate, upassay'-āmisena ca,
 dade, sibbe, vidhānena, nāvā, bhuñjeyya, ekato,|
 piṇḍaṃ, gaṇaṃ, paraṃ, pūvaṃ, pavārito, pavāritaṃ,
 vikālaṃ, sannidhi, khīraṃ, dantaponeṇa te dasa,|
 acelak'-ānupakhajja, paṭicchanṇaṃ, rahena ca,
 nimantito, paccayehi, senā, vasaṇ', uyyodhikaṃ,|
 surā, aṅguli, hāso ca, anādariyaṃ ca, bhimsanā,
 joti, nhānena, dubbaṇṇe, sāmā, apanidhena ca,|
 sañcice', udaka-kammā ca, duṭṭhullaṃ, ūnavīsati,
 theyya-itthi, avadesaṃ, samvāse, nāsitena ca,|
 sahadhammika-vilekhā, moho, pahāren', uggire,
 amūlakaṇ ca, sañcicca, sossāmi, khiya-pakkame,
 samghena cīvaraṃ datvā, parināmeyya puggale,|
 raññaṇ ca, ratanaṃ, santaṃ, sūci, mañco ca, tūlikā,
 nisīdanāṃ, kaṇḍucchādi, vassikā, sugatena cā 'ti.|

tesaṃ vaggānaṃ uddānaṃ :

musā, bhūtā ca, ovādo, bhojan'-ācelakena ca,
 surā, sappāṇakā, dhammo, rājavaggena te navā 'ti.|

yan tena bhagavatā jānatā passatā arahatā sammā-
 sambuddhena aññātikāya bhikkhuniyā antaragharaṃ pa-
 viṭṭhāya hatthato khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā sahatthā
 paṭiggahetvā bhuñjanassa pāṭidesaniyaṃ . . . Sāvattthiyā
 paññattaṃ . . . aññataraṃ bhikkhuṃ ārabha . . . aññataro
 bhikkhu aññātikāya bhikkhuniyā antaragharaṃ pavitṭhāya
 hatthato āmisāṃ paṭiggahesi . . . ekā paññatti . . . dvīhi

samutṭhānehi samutṭhāti, siyā kāyato samutṭhāti na vācāto na cittato, siyā kāyato ca cittato ca samutṭhāti na vācāto. ||1||

bhikkhuniyā vosāsanīyā na nivāretvā bhuñjantassa pāṭidesaniyaṃ . . . Rājagahe paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū bhikkhuniyo vosāsanīyo na nivāresuṃ . . . ekā paññatti . . . dvīhi samutṭhānehi samutṭhāti, siyā kāyato ca vācāto ca samutṭhāti na cittato, siyā kāyato ca vācāto ca cittato ca samutṭhāti. ||2||

sekhasammatesu kulesu khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā sahatthā paṭiggahetvā bhuñjantassa pāṭidesaniyaṃ . . . Sāvattīyā paññattam . . . sambahule bhikkhū ārabba . . . sambahulā bhikkhū na mattaṃ jānitvā paṭiggahesuṃ . . . ekā paññatti dve anupaññattiyo . . . dvīhi samutṭhānehi samutṭhāti, siyā kāyato samutṭhāti na vācāto na cittato, siyā kāyato ca cittato ca samutṭhāti na vācāto. ||3||

āraññakesu senāsanesu pubbe appaṭisaṃviditaṃ khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā ajjhārāme sahatthā paṭiggahetvā bhuñjantassa pāṭidesaniyaṃ . . . Sakkesu paññattam . . . sambahule bhikkhū ārabba . . . sambahulā bhikkhū ārāme core paṭivasante nārocesuṃ . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . dvīhi samutṭhānehi samutṭhāti, siyā kāyato ca vācāto ca cittato ca samutṭhāti na cittato, siyā kāyato ca vācāto ca cittato ca samutṭhāti. ||4||
cattāro pāṭidesaniyā niṭṭhitā. tass' uddānaṃ :

aññātikāya, vosāsaṃ, sekha-āraññakena ca
pāṭidesaniyā cattāro sambuddhena pakāsitā 'ti.

yan tena bhagavatā jānatā passatā arahatā sammāsaṃbuddhena anādariyaṃ paṭicca purato vā pacchato vā olambentena nivāsentassa dukkaṭaṃ . . . Sāvattīyā paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū purato pi pacchato pi olambentā nivāsesuṃ . . . ekā paññatti . . . ekena samutṭhānena samutṭhāti kāyato ca cittato ca samutṭhāti na vācāto. ||1||

anādariyaṃ paṭicca purato vā pacchato vā olambentena pārupantassa dukkaṭaṃ . . . (see § 1 ; instead of nivāsesuṃ read pārupimsu.) ||2||

anādariyaṃ paṭicca kāyaṃ vivaritvā antaraghare gacchan-tassa dukkaṭaṃ . . . (as before.) ||3||

anādariyaṃ paṭicca kāyaṃ vivaritvā antaraghare nisīdantassa dukkaṭaṃ . . . ||4||

anādariyaṃ paṭicca hatthaṃ vā pādaṃ vā kilāpentena antaraghare gacchantassa dukkaṭaṃ . . . ||5||

anād. p. hatthaṃ vā pādaṃ vā kilāpentena antaraghare nisīdantassa dukkaṭaṃ . . . ||6||

anād. p. taṃ taṃ olokentena antaraghare gacchantassa (. . . nisīdantassa . . .) dukkaṭaṃ . . . ||7. 8||

anād. p. ukkhittakāya antaraghare gacchantassa (. . . nisīdantassa . . .) dukkaṭaṃ . . . ||9. 10||

parimaṇḍalavaggo paṭhamo.

anād. p. ujjhaggikāya antaraghare gacchantassa (. . . nisīdantassa . . .) dukkaṭaṃ . . . Sāvattiya paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū mahāhasitaṃ hasantā antaraghare gacchiṃsu (. . . nisīdiṃsu . . .) . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||11. 12||

anād. p. uccāsaddaṃ mahāsaddaṃ karontena antaraghare gacchantassa (. . . nisīdantassa . . .) dukkaṭaṃ . . . chabbaggiyā bhikkhū uccāsaddaṃ mahāsaddaṃ karontā antaraghare gacchiṃsu (. . . nisīdiṃsu . . .) . . . (see § 11). ||13. 14||

anād. p. kāyappacālakaṃ antaraghare gacchantassa (. . . nisīdantassa . . .) dukkaṭaṃ . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. ||15. 16||

anād. p. bāhuppacālakaṃ . . . (see § 15). ||17. 18||

anād. p. sisappacālakaṃ . . . ||19. 20||

ujjhaggikavaggo dutiyo.

anād. p. khambhakatena antaraghare gacchantassa (. . . nisīdantassa . . .) dukkaṭaṃ . . . ||21. 22||

anād. p. oguṇṭhitaṃ antaraghare gacchantassa (. . . nisīdantassa . . .) dukkaṭaṃ . . . Sāvattiya paññattaṃ . . . chabbaggiye bhikkhū ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhū sasīsaṃ pārupitvā antaraghare gacchiṃsu (. . . nisīdiṃsu . . .) . . . ||23. 24||

anād. p. ukkuṭikāya antaraghare gacchantassa dukkaṭaṃ . . . ||25||

anād. p. pallatthikāya antaraghare nisīdantassa dukkaṭaṃ . . . ||26||

anâd. p. asakkaccam piṇḍapâtam paṭiṇaṇhantassa dukkaṭam . . . ||27||

anâd. p. taḥam taḥam olokentena piṇḍapâtam paṭiṇaṇhantassa dukkaṭam . . . ||28||

anâd. p. sūpañ ñeva bahum paṭiṇaṇhantassa dukkaṭam . . . ||29||

anâd. p. thûpikatam piṇḍapâtam paṭiṇaṇhantassa dukkaṭam . . . ||30||

khambhakatavaggo tatiyo.

anâd. p. asakkaccam (. . . taḥam taḥam olokentena . . . taḥam taḥam omasitvâ) piṇḍapâtam bhuñjantassa dukkaṭam . . . ||31-33||

anâd. p. sūpañ ñeva bahum bhuñjantassa dukkaṭam . . . ||34||

anâd. p. thûpakato omadditvâ piṇḍapâtam bhuñjantassa dukkaṭam . . . ||35||

anâd. p. sūpaṇ vâ byañjanam vâ odanena paṭicchâdentassa dukkaṭam . . . ||36||

108457

anâd. p. sūpaṇ vâ odanam vâ agilâno attano atthâya viññâpetvâ bhuñjantassa dukkaṭam . . . Sâvatthiyâ paññattam . . . chabbaggiye bhikkhû ârabba . . . chabbaggiyâ bhikkhû sūpaṇ pi odanam pi attano atthâya viññâpetvâ bhuñjimsu . . . ekâ paññatti ekâ anupaññatti . . . dvîhi samuṭṭhâṇchi samuṭṭhâti, siyâ kâyanto ca cittato ca samuṭṭhâti na vâcato, siyâ kâyanto ca vâcato ca cittato ca samuṭṭhâti. ||37||

anâd. p. ujjhânasaññino paresam pattam olokentassa dukkaṭam. ekâ paññatti. ekena samuṭṭhâṇena samuṭṭhâti kâyanto ca cittato ca samuṭṭhâti na vâcato. ||38||

anâd. p. mahantam kabaḷam karontassa dukkaṭam . . . ||39||

anâd. p. digham âlopaṇ karontassa dukkaṭam . . . ||40||

piṇḍapâtavaggo catuttho.

anâd. p. anâhaṭe kabaḷe mukhadvâram vivarantassa dukkaṭam . . . ||41||

anâd. p. bhuñjamâṇena sabbam hattham mukhe pakkhi-pantassa dukkaṭam . . . ||42||

anâd. p. sakabaḷena mukhena byâharantassa dukkaṭam . . . Sâvatthiyâ paññattam . . . chabbaggiye bhikkhû

ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhū sakapaḷena mukhena
byāharimṣu . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena
samuṭṭhāti kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||43||

anād. p. piṇḍukkhepakam (. . . kapaḷavacchedakam . . .
avagaṇḍakārakam . . . hatthaniddhunakam . . . sitthāva-
kārakam . . . jivhānicchārakam . . . capucapukārakam . . .)
bhuñjantassa dukkaṭam. ekā paññatti. ekena samuṭṭhānena
samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. ||44-50||
kapaḷavaggo pañcama.

anād. p. surusurukārakam bhuñjantassa dukkaṭam . . .
Kosambiyā paññattam . . . sambahulo bhikkhū ārabba
. . . sambahulā bhikkhū surusurukārakam khīram pivimṣu
. . . ekā paññatti. ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti . . . ||51||

anād. p. hatthanillehakam (. . . pattanillehakam . . .
oṭṭhanillehakam . . .) bhuñjantassa dukkaṭam. ekā paññatti.
ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti . . . ||52-54||

anād. p. sāmisenā hatthena pāṇiyathālakam paṭigaṇhan-
tassa dukkaṭam . . . Bhaggesu paññattam . . . sambahulo
bhikkhū ārabba . . . sambahulā bhikkhū sāmisenā
hatthena pāṇiyathālakam paṭiggaḥesum . . . ekā paññatti
. . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti . . . ||55||

anād. p. sasitthakam pattadhovanam antaraghare chaḍḍen-
tassa dukkaṭam . . . Bhaggesu paññattam . . . sambahulo
bhikkhū ārabba . . . sambahulā bhikkhū susitthakam
pattadhovanam antaraghare chaḍḍesum . . . ekā paññatti
. . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti . . . ||56||

anād. p. chattapāṇissa dhammam desentassa dukkaṭam . . .
Sāvatthiyā paññattam . . . chabbaggiye bhikkhū ārabba
. . . chabbaggiyā bhikkhū chattapāṇissa dhammam desesum
. . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . ekena s. s. vācato ca
cittato ca samuṭṭhāti na kāyato. ||57||

anād. p. daṇḍapāṇissa (. . . satthapāṇissa . . . āvudha-
pāṇissa . . .) dhammam desentassa dukkaṭam. ekā paññatti
ekā anupaññatti . . . ekena s. s. vācato ca cittato ca
samuṭṭhāti na kāyato. ||58-60||

surusuruvaggo chaṭṭho.

anād. p. pādukārūḷhassa (. . . upāhanārūḷhassa . . . yāna-
gatassa . . . sayanagatassa . . . pallatthikāya nisinuassa

. . . vetṭhitasissassa . . . oguṇṭhitasissassa . . .) dhammaṃ desentassa dukkaṭaṃ. ekā paññatti ekā anupaññatti . . . (*as before.*) || 61-67 ||

anād. p. chamāyaṃ nisīditvā āsane nisinnassa (. . . nīce āsane nisīditvā uccē āsane nisinnassa . . . ṭhiteṇa nisinnassa . . . pacchato gacchantena purato gacchantassa . . . uppathena gacchantena pathena gacchantassa . . .) dhammaṃ desentassa dukkaṭaṃ. ekā paññatti ekā anupaññatti. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. || 68-72 ||

anād. p. ṭhiteṇa uccāraṃ vā passāvaṃ vā karontassa dukkaṭaṃ. ekā paññatti ekā anupaññatti. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. || 73 ||

anād. p. harite uccāraṃ vā passāvaṃ vā kheḷaṃ vā karontassa dukkaṭaṃ . . . || 74 ||

anādariyaṃ paṭicea uḍake uccāraṃ vā passāvaṃ vā kheḷaṃ vā karontassa dukkaṭaṃ kattha paññattan ti Sāvattiya paññattaṃ. kaṇ ārabbhā 'ti chabbaggiye bhikkhū ārabbha. kismiṃ vatthusmiṃ ti chabbaggiyā bhikkhū uḍake uccāraṃ pi passāvaṃ pi kheḷaṃ pi akamsu tasmिṃ vatthusmiṃ. ekā paññatti ekā anupaññatti. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. || 75 ||

pādukavaggo sattamo. pañcasattati sekhiyā niṭṭhitā.

Mahāvibhaṅge katthapaññattivāro niṭṭhito. tass' uddānaṃ:

parimaṇḍalaṃ, paṭicchannaṃ, susamvut' - okkhittacakkhunā,

ukkhitojjhaggikā, saddo, tayo e' eva pacālanā, |
khambhaṃ, oguṇṭhito e' eva, kuṭi, pallatthikāya ca,
sakkaccaṃ, pattasaññi ca, samasūpaṃ, samatitthikaṃ, |
sakkaccaṃ, pattasaññi ca, sapadānaṃ, samasūpakam,
thūpakato, paṭicchannaṃ, viññatt', ujjhānasaññinā, |
na mahantaṃ, maṇḍalaṃ, dvāraṃ, sabbahatthaṃ, na

byāhare,

ukkhepo, chedanā, gaṇḍo, dhunaṃ, sithāvakārakam, |
jivhānicchārakañ e' eva, capucapu, surusuru,

hattho, patto ca, oṭṭho ca, sâmisam, sitthakena ca,|
 chattapâṇissa saddhammam na desenti tathâgatâ,
 evam eva daṇḍapâṇissa, sattha-âvudhapâṇinam,|
 pâdukâ, upâhanâ c' eva, yâna-seyyâgatassa ca,
 pallatthikânisinnassa, vetṭhitogunṭhitassa ca,|
 chamâ, nicâsane, ṭhâne, pacchato, uppathena ca,
 ṭhitakena na kâtabbam, harite udakamhi câ 'ti.|

tesam vaggânam uddânam :

parimaṇḍalam, ujjhaggi, khambham, piṇḍam tath' eva ca,
 kabalâ, surusuru ca, pâdukena ca sattamâ 'ti. ||1||

methunam dhammam paṭisevanto kati âpattiyo âpajjati.
 methunam dh. p. tisso âpattiyo âpajjati. akkhayite sarîre
 methunam dhammam paṭisevati, âpatti pārâjikassa. ye-
 bhuyyena khayite sarîre methunam dhammam paṭisevati,
 âpatti thullaccayassa. vattakate mukhe acchupantam aṅga-
 jâtam paveseti, âpatti dukkaṭassa. methunam dhammam
 paṭisevanto imâ tisso âpattiyo âpajjati. ||1||

adinnaṃ âdiyanto kati âpattiyo âpajjati. adinnaṃ âdi-
 yanto tisso âpattiyo âpajjati. pañcamâsakam vâ atireka-
 pañcamâsakam vâ agghanakam adinnaṃ theyyasamkhâtam
 âdiyati, âpatti pārâjikassa. atirekamâsakam vâ ûnapañcamâ-
 sakam vâ agghanakam adinnaṃ theyy. âd., âpatti thullacca-
 yassa. mâsakam vâ ûnamâsakam vâ agghanakam ad. theyy.
 âd., âpatti dukkaṭassa. adinnaṃ âdiyanto imâ tisso âpattiyo.
 âpajjati. ||2||

sañcicca manussaviggaham jivitaṃ voropento . . . tisso
 âpattiyo âpajjati. manussam odissa opâtam khaṇati papatitvâ
 marissatîti, âpatti dukkaṭassa. papatite dukkhâ vedanâ
 uppajjati, âpatti thullaccayassa. marati, âpatti pārâjikassa.
 sañcicca . . . imâ tisso âpattiyo âpajjati. ||3||

asantaṃ abhûtam uttarimanussadhammam ullapanto . . .
 tisso âpattiyo âpajjati. pâpiecho icchâpakato asantaṃ abh.
 utt. ullapati, âpatti pārâjikassa. yo te vihâre vasati so bhi-
 kkhu arahâ 'ti bhaṇati, paṭivijânantassa âpatti thullacca-
 yassa, na paṭivijânantassa âpatti dukkaṭassa. asantaṃ . . .
 imâ tisso âpattiyo âpajjati. ||4||

cattâro pārâjikâ nitṭhitâ.

upakkamitvā asuciṃ mocento tisso āpattiyo āpajjati. ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa. ceteti upakkamati na muccati, āpatti thullaccayassa. payoge dukkaṭam. || 1 ||

mātugāmena saddhiṃ kāyasamsaggaṃ samāpajjanto tisso āpattiyo āpajjati. kāyena kāyaṃ āmasati, āpatti saṃghādisesassa. kāyena kāyapaṭibaddhaṃ āmasati, āpatti thullaccayassa. kāyapaṭibaddhena kāyapaṭibaddhaṃ āmasati, āpatti dukkaṭassa. || 2 ||

mātugāmaṃ duṭṭhullāhi vācāhi obhāsento tisso āp. āp.; vaccamaggaṃ passāvamaggaṃ ādissa vaṇṇaṃ pi bhaṇati avaṇṇaṃ pi bhaṇati, āp. saṃgh.; vaccamaggaṃ passāvamaggaṃ ṭhapetvā adhakkhakaṃ ubbhajānumaṇḍalam ādissa vaṇṇaṃ pi bh. avaṇṇaṃ pi bh., āp. thull.; kāyapaṭibaddhaṃ ādissa . . . pi bhaṇati, āpatti dukkaṭassa. || 3 ||

attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāsanto tisso āp. āp.; mātugāmaṃ santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāsati, āp. saṃgh.; paṇḍakassa santike att. v. bhāsati, āp. thull.; tiracchānagatassa saṇṭhiko att. v. bhāsati, āpatti dukkaṭassa. || 4 ||

sañcarittam samāpajjanto tisso āp. āp.; paṭigaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āp. saṃgh.; paṭigaṇhāti vīmaṃsati na paccāharati, āp. thull.; paṭigaṇhāti na vīmaṃsati na paccāharati, āpatti dukkaṭassa. || 5 ||

saññācīkāya kuṭiṃ kārāpento tisso āp. āp.; kārāpeti payogo dukkaṭam; ekaṃ piṇḍaṃ anāgate āp. thull.; tasmaṃ piṇḍe āgate āp. saṃghādisesassa. || 6 ||

mahallakaṃ vihāraṃ kārāpento . . . (see § 6). || 7 ||

bhikkhuṃ amūlakena pārājikena dhammena anuddham-sento tisso āp. āp.; anokāsaṃ kārāpetvā cāvanādhīppāyo vadeti, āp. saṃghādisesena dukkaṭassa; okāsaṃ kārāpetvā akkośadhīppāyo vadeti, āpatti omasavādassa. || 8 ||

bhikkhuṃ aññabhāgiyassa adhikaraṇassa kiñci desam lesamattam upādāya pārājikena dhammena anuddham-sento tisso āp. āp.; anokāsaṃ . . . || 9 ||

samghabhedako bhikkhu yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjanto tisso āp. āp.; ñattiyaṃ dukkaṭam; dvīhi kammavācāhi thullaccayā; kammavācāpariyosāne āpatti saṃghādisesassa. || 10 ||

bhedakānūvattakā bhikkhū yāvataṭṭhiyaṃ samanubhāsanāya
na paṭinissajjantā tisso āpattiyo āpajjanti; ñattiya . . . ||11||

dubbaco bhikkhu yāvataṭṭhiyaṃ samanubhāsanāya na paṭi-
nissajjanto tisso . . . ||12||

kuḷadūṣako bhikkhu yāvataṭṭhiyaṃ samanubhāsanāya na
paṭinissajjanto tisso . . . ||13||

terasa saṃghādisesā niṭṭhitā.

atirekacivaraṃ dasāhaṃ atikkāmento ekaṃ āpattiṃ āpajjati
nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. ||1||

ekarattaṃ ticivarena vippavasanto ekaṃ . . . ||2||

akālacivaraṃ paṭiggahetvā māsaṃ atikkāmento ekaṃ
. . . ||3||

aññātikāya bhikkhuniyā purāṇacivaraṃ dhovāpento dve
āpattiyo āpajjati; dhovāpeti payoge dukkaṭaṃ, dhovāpeti
nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. ||4||

aññātikāya bhikkhuniyā hatthato civaraṃ paṭigaṇhanto
dve āpattiyo āpajjati; gaṇhāti payoge dukkaṭaṃ, gaṇhite
nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. ||5||

aññātakam gaḥapatiṃ vā gaḥapatāniṃ vā civaraṃ viññā-
pento dve āp. āp.; viññāpeti payoge dukkaṭaṃ, viññāpeti
nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. ||6||

aññātakam gaḥapatiṃ vā gaḥapatāniṃ vā taduttariṃ ci-
varaṃ viññāpento . . . (see § 6). ||7||

pubbe appavārito aññātakam gaḥapatikam upasaṃkamitvā
civare vikappaṃ āpajjanto dve āp. āp.; vikappaṃ āpajjati
payoge dukkaṭaṃ; vikappaṃ āpanne nissaggiyaṃ pācitti-
yaṃ. ||8||

pubbe appavārito aññātake gaḥapatiko upasaṃkamitvā
civare vikappaṃ āpajjanto . . . (see § 8). ||9||

atirekatikkhattuṃ codanāya atirekachakkhattuṃ ṭhānena
civaraṃ abhinipphādentō dve āp. āp.; abhinipphādeti payoge
dukkataṃ; abhinipphāditē nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. ||10||

kathinavaggo paṭhamo.

kosiyaṃmissakam santhataṃ kārāpento dve āp. āp.; kārā-
peti payoge dukkaṭaṃ; kārāpeti nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. ||11||

suddhakālakānam elakalomānam santhataṃ kārāpento . . .
(see § 11). ||12||

anâdiyitvâ tulaṃ odâtânaṃ tulaṃ gocariyânaṃ navaṃ
santhatuṃ kârâpento . . . ||13||

anuvassaṃ santhatuṃ kârâpento . . . ||14||

anâdiyitvâ purâṇasanthatassa sâmantâ sugatavidatthiṃ na-
vaṃ nisidanasanthatuṃ kârâpento . . . ||15||

ḷakalomâni paṭigguhetvâ tiyojanaṃ atikkâmento dve âp.
âp.; paṭhamuṃ pâdaṃ tiyojanaṃ atikkâmeti, âp. dukkaṭassa;
dutiyaṃ pâdaṃ atikkâmeti, niss. pâcittiyaṃ. ||16||

aññâtikâya bhikkhuniyâ ḷakalomâni dhovâpento . . . (see
§ 4). ||17||

rûpiyaṃ paṭigaṇhanto dve âp. âp.; gaṇhâti payoge dukka-
ṭaṃ; gahite niss. pâcittiyaṃ. ||18||

nânappakâraṃ rûpiyasamvohâraṃ samâpajjanto dve âp.
âp.; sanâpajjati payoge dukkaṭaṃ, samâpanne niss. pâcitti-
yaṃ. ||19||

nânappakâraṃ kayavikkayaṃ samâpajjanto . . . (see
§ 19). ||20||

kosiyavaggo dutiyo.

atirekapattaṃ dasâhaṃ atikkâmento ekaṃ âp. âp. nissaggi-
yaṃ pâcittiyaṃ. ||21||

ûnapañcabandhanena pattena aññaṃ navaṃ pattaṃ cetâ-
pento dve âp. âp.; cetâpeti payoge dukkaṭaṃ; cetâpite niss.
pâcittiyaṃ. ||22||

bhesajjâni paṭiggahetvâ sattâhaṃ atikkâmento ekaṃ
. . . ||23||

atirekamâso sese gimhâne vassikasâṭikacivaraṃ pariyesanto
dve âp. âp.; pariyesati pay. dukk.; pariyaṭṭhe niss. pâcitti-
yaṃ. ||24||

bhikkhussa sâmaṃ cîvaraṃ datvâ kupito anattamaṇo
acchindauto dve âp. âp.; acchindati pay. dukk.; acchinne
niss. pâcittiyaṃ. ||25||

sâmaṃ suttaṃ viññâpetvâ tantavâyeḥi cîvaraṃ vâyâpento
dve âp. âp.; vâyâpeti pay. dukk.; vâyâpite niss. pâcitti-
yaṃ. ||26||

pubbe appavârîto aññâtakassa gahapatikassa tantavâye
upasamkamitvâ cîvare vikappaṃ âpajjanto dve âp. âp.;
vikappaṃ âpajjati payoge dukkaṭaṃ; vikappaṃ âpanne niss.
pâcittiyaṃ. ||27||

accekaçivaraṃ paṭiggahetvā çivarakālasamaṃ atikkā-
mento ekaṃ . . . ||28||

tiṇṇaṃ çivaraṇaṃ aṇṇataraṃ çivaraṃ antaraghare nikkhi-
pitvā atirekachārattaṃ vippavasanto ekaṃ . . . ||29||

jānaṃ saṃghikaṃ lābhaṃ pariṇataṃ attano pariṇāmento
dve āp. āp.; pariṇāmeti pay. dukk.; pariṇāmite niss. pācitti-
yaṃ. ||30||

pattavaggo tatiyo. tiṃsa nissaggiyā pācittiyaṃ niṭṭhitā.

sampajānamusāvādaṃ bhāsanto kati āpattiyo āpajjati.
sampaajānamusāvādaṃ bhāsanto pañca āp. āp.; pāpiccho
icchāpakato asantaṃ abhūtaṃ uttarimanussudhammaṃ ulla-
pati, āp. pārājikassa; bhikkhuṃ amūlakena pārājikena
dhammena anuddhamseti, āp. saṃghādisesassa; yo te vihāro
vasati so bhikkhu arahā 'ti bhaṇati paṭivijānantassa āp.
thullaccayassa, na paṭivijānantassa āp. dukkaṭassa; sampaajā-
namusāvāde pācittiyaṃ. sampaajānamusāvādaṃ bhāsanto
imā pañca āpattiyo āpajjati. ||1||

omasanto dve āpattiyo āpajjati; upasampannaṃ omasati,
āp. pācittiyassa; anupasampannaṃ omasati, āp. dukkaṭassa. ||2||

pesuṇṇaṃ upasaṃharanto dve āp. āp.; upasampannassa
pesuṇṇaṃ upasaṃharati, āp. pāc.; anupasampannassa pe-
suṇṇaṃ upasaṃharati, āp. dukkaṭassa. ||3||

anupasampannaṃ padaso dhammaṃ vācento dve āp. āp.;
vāceti payoge dukkaṭaṃ, pade pade āpatti pācittiyassa. ||4||

anupasampannena uttaridvirattatirattaṃ sahasseyyaṃ kap-
pento dve āp. āp.; nipaṇṇati pay. dukk.; nipaṇṇo āp. pācitti-
yassa. ||5||

mātugāmena sahasseyyaṃ kappento . . . (see § 5). ||6||

mātugāmassa uttarichappañcavācāhi dhammaṃ desento dve
āp. āp.; deseti payoge dukkaṭaṃ; pade pade āp. pācittiyassa. ||7||

anupasampannassa uttarimanussadhammaṃ bhūtaṃ āro-
cento dve āp. āp.; āroceti pay. dukk.; ārocite āp. pācitti-
yassa. ||8||

bhikkhussa duṭṭhullaṃ āpattiṃ anupasampannassa āro-
cento dve āp. āp.; āroceti . . . (see § 8). ||9||

pathaviṃ khaṇanto dve āp. āp.; khaṇati pay. dukk.;
pahāre pahāre āpatti pācittiyassa. ||10||

musāvādavaggo paṭhamo.

bhūtagāmaṃ pātentō dve āp. āp.; pāteti pay. dukk.;
pahāre pahāre āp. pācittiyassa. ||11||

aññena aññaṃ paṭicaranto dve āp. āp.; anāropite aññavā-
dake aññena aññaṃ paṭicarati āp. dukk.; āropite aññavādake
aññena aññaṃ paṭicarati āp. pācittiyassa. ||12||

bhikkhū ujjhāpento dve āp. āp.; ujjhāpeti payoge
dukkaṭaṃ; ujjhāpiti āp. pācittiyassa. ||13||

saṃghikaṃ mañcaṃ vā piṭhaṃ vā bhisim vā kocchaṃ vā
ajjhokāso santharivā anuddharitvā anāpucchā pakkamanto
dve āp. āp.; paṭhamam pādaṃ leḍḍupātaṃ atikkāmeti, āp.
dukkaṭassa; dutiyam pādaṃ atikkāmeti, āp. pācittiyassa. ||14||

saṃghike vihāro seyyam santharivā anuddharitvā anā-
pucchā pakkamanto dve āp. āp.; paṭhamam pādaṃ parikkhe-
paṃ atikkāmeti, āp. dukkaṭassa; dutiyam pādaṃ atikkāmeti,
āp. pācittiyassa. ||15||

saṃghike vihāre jānaṃ pubbupagataṃ bhikkhū anu-
pakhaṃja seyyam kappento dve āp. āp.; nipajjati pay. dukk.;
nipanne āp. pācittiyassa. ||16||

bhikkhū kupito anattamano saṃghikā vihārā nikkad-
ḍhanto dve āp. āp.; nikkadḍhati pay. dukk.; nikkadḍhite
āp. pācittiyassa. ||17||

saṃghike vihāro uparivehāsakuṭiyā āhaccapādaṃ mañcaṃ
vā piṭhaṃ vā abhinisīdanto dve āp. āp.; abhinisīdati pay.
dukk.; abhinisinne āp. pācittiyassa. ||18||

dvittipariyāye adhiṭṭhahitvā taduttariṃ adhiṭṭhahanto dve
āp. āp.; adhiṭṭheti pay. dukk.; adhiṭṭhite āp. pācittiyassa. ||19||
jānaṃ sappānakaṃ udakaṃ tiṇaṃ vā mattikaṃ vā siñcanto
dve āp. āp.; siñcati pay. dukk.; siñcite āp. pācittiyassa. ||20||

bhūtagāmaṃ dutiyo.

asammato bhikkhuniyo ovaḍanto dve āp. āp.; ovaḍati
pay. dukk.; ovaḍite āp. pācittiyassa. ||21||

atthaṃgate suriye bhikkhuniyo ovaḍanto . . . (see § 21). ||22||
bhikkhunūpassayaṃ upasaṃkamitvā bhikkhuniyo ova-
ḍanto . . . ||23||

āmisahetu bhikkhū bhikkhuniyo ovaḍantīti bhaṇanto dve
āp. āp.; bhaṇati pay. dukk.; bhaṇite āp. pācittiyassa. ||24||

aññātikāya bhikkhuniyā cīvaraṃ dento dve āp. āp.; deti
pay. dukk.; dinne āp. pācittiyassa. ||25||

aññātikāya bhikkhuniyā cīvaram sibbento dve āp. āp.; sibbeti pay. dukk.; ārāpathe ārāpathe āp. pācittiyassa. ||26||

bhikkhuniyā saddhim samvidhāya ekaddhānamaggam paṭipajjanto dve āp. āp.; paṭipajjati pay. dukk.; paṭipanne āp. pācittiyassa. ||27||

bhikkhuniyā saddhim samvidhāya ekam nāvam abhirūhanto dve āp. āp.; abhirūhati pay. dukk.; abhirūḷhe āp. pācittiyassa. ||28||

jānam bhikkhuniparipācitam piṇḍapātam bhuñjanto dve āp. āp.; bhuñjissāmiti paṭigaṇhāti, āp. dukkaṭassa; ajjhohāre ajjhohāre āp. pācittiyassa. ||29||

bhikkhuniyā saddhim eko ekāya raho nisajjam kappento dve āp. āp.; nisidati pay. dukk.; nisinno āp. pācittiyassa. ||30||

ovādavaggo tatiyo.

taduttarim āvasathapiṇḍam bhuñjanto dve āp. āp.; bhuñjissāmiti . . . (see § 29). ||31||

gaṇabhojanam bhuñjanto dve āp. āp.; bhuñjissāmiti . . . ||32||
paramparabhojanam bhuñjanto dve āp. āp.; bhuñjissāmiti . . . ||33||

dvitipattapūre pūve paṭiggahetvā taduttarim paṭigaṇhanto dve āp. āp.; gaṇhāti payoge dukk., gaḥite āpatti pācittiyassa. ||34||

bhuttāvi pavārito anatirittam khādaniyam vā bhojaniyam vā bhuñjanto dve āp. āp., bhuñjissāmiti . . . (see § 29). ||35||

bhikkhum bhuttāvim pavāritam anatirittena khādaniyena vā bhojaniyena vā abhihaṭṭum pavārento dve āp. āp., tassa vacanena khādissāmi bhuñjissāmiti paṭigaṇhāti, āpatti dukkaṭassa, bhojanapariyosāne āp. pācittiyassa. ||36||

vikāle khādaniyam vā bhojaniyam vā bhuñjanto dve āp. āp., bhuñjissāmiti . . . (see § 29). ||37||

sannidhikārakam khādaniyam vā bhojaniyam vā bhuñjanto dve āp. āp., bhuñjissāmiti . . . ||38||

paṇṭabhojanāni attano atthāya viññāpetvā bhuñjanto dve āp. āp., bhuñjissāmiti . . . ||39||

adinnam mukhadvāram āhāram āharanto dve āp. āp., bhuñjissāmiti . . . ||40||

bhojanavaggo catuttho.

acelakassa vā paribbājakassa vā paribbājikāya vā sahatthā

khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā dento dve āp. āp., deti payoge dukkaṭaṃ, dinne āp. pācittiyassa. || 41 ||

bhikkhuṃ eh' āvuso gāmaṃ vā nigamaṃ vā piṇḍāya pavissāma 'ti tassa dāpetvā vā adāpetvā vā uyyojento dve āp. āp., uyyojeti payoge dukkaṭaṃ, uyyojite āp. pācittiyassa. || 42 ||

sabhojane kule anupakhajja nisajjaṃ kappento dve āp. āp., nisidati pay. dukk., nisinne āp. pācittiyassa. || 43 ||

mātugāmena saddhiṃ raho paṭicchanne āsane nisajjaṃ kappento dve āp. āp., nisidati . . . (see § 43). || 44 ||

mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho nisajjaṃ kappento dve āp. āp., nisidati . . . || 45 ||

nimantito sabbatto samāno purebhattaṃ pacchābhattaṃ santaṃ bhikkhuṃ anāpucchā kulesu cārittaṃ apajjanto dve āp. āp., paṭhamaṃ pādaṃ ummāraṃ atikkāmeti, āp. dukkaṭassa, dutiyaṃ pādaṃ atikkāmeti, āp. pācittiyassa. || 46 ||

taduttariṃ bhesajjaṃ viññāpento dve āp. āp., viññāpeti payoge dukkaṭaṃ, viññāpito āp. pācittiyassa. || 47 ||

uyyuttaṃ senaṃ dassanāya gacchanto dve āp. āp., gacchati āp. dukkaṭassa, yatthu ṭhito passati āp. pācittiyassa. || 48 ||

atirekatirattaṃ senāya vasanto dve āp. āp., vasati pay. dukk., vasite āp. pācittiyassa. || 49 ||

uyyodhikaṃ gacchanto dve āp. āp., gacchati āp. dukkaṭassa, yattha ṭhito passati āp. pācittiyassa. || 50 ||

acelakavaggo pañcama.

majjaṃ pivanto dve āp. āp., pivissāmiti paṭigaṇhāti āp. dukkaṭassa, ajjhohāre ajjhohāre āp. pācittiyassa. || 51 ||

bhikkhuṃ aṅgulipatodakena hāsento dve āp. āp., hāseti pay. dukk., hāsiti āp. pācittiyassa. || 52 ||

udake kiṇanto dve āp. āp., heṭṭhāgopphake uduke kiṇati āp. dukkaṭassa, uparigopphake uduke kiṇati āp. pācittiyassa. || 53 ||

anādariyaṃ karonto dve āp. āp., karoti pay. dukk., kate āp. pācittiyassa. || 54 ||

bhikkhuṃ bhimsāpento dve āp. āp., bhimsāpeti pay. dukk., bhimsāpeti āp. pācittiyassa. || 55 ||

jotiṃ samādahitvā visibbento dve āp. āp., samādahati pay. dukk., samādahite āp. pācittiyassa. || 56 ||

oren' addhamāsaṃ nhāyanto dve āp. āp., nhāyati pay. dukk., nhānapariyosāne āp. pācittiyassa. || 57 ||

anādiyitvā tiṇṇaṃ dubbaṇṇakaraṇānaṃ aṇṇataraṃ dubbaṇṇakaraṇaṃ navaṃ cīvaraṃ paribhuñjanto dve āp. āp., paribhuñjati pay. dukk., paribhutte āp. pācittiyassa. || 58 ||

bhikkhussa vā bhikkhuniyā vā sikkhamānāya vā sāmaṇerassa vā sāmaṇeriyā vā sāmaṃ cīvaraṃ vikappetvā apaccudhāraṃ paribhuñjanto dve āp. āp., paribhuñjati pay. dukk., paribhutte āp. pācittiyassa. || 59 ||

* bhikkhussa pattaṃ vā cīvaraṃ vā nisīdanāṃ vā sūcigharaṃ vā kāyabandhanaṃ vā apanidhento dve āp. āp., apanidheti pay. dukk., apanidhito āp. pācittiyassa. || 60 ||

surāmerayavaggo chaṭṭho.

sañcecca paṇaṃ jīvitaṃ voropento kati āpattiyo āpajjati. sañcecca . . . voropento catasso āpattiyo āpajjati. anodissa opātaṃ khaṇati yo koci papatitvā marissatīti āp. dukkaṭassa, manusso tasmim papatitvā marati āp. pārājikassa, yakkho vā peto vā tiracchānagatamanussaviggaho vā tasmim papatitvā marati āpatti thullaccayassa, tiracchānagato tasmim papatitvā marati āpatti pācittiyassa. sañcecca paṇaṃ jīvitaṃ voropento imā catasso āp. āpajjati. || 61 ||

jānaṃ sappākaṃ udakaṃ paribhuñjanto dve āp. āp., paribhuñjati pay. dukk., paribhutte āp. pācittiyassa. || 62 ||

jānaṃ yathāddhammaṃ nihatādhikaraṇaṃ punakammāya ukkoṭento dve āp. āp., ukkoṭeti pay. dukk., ukkoṭite āp. pācittiyassa. || 63 ||

bhikkhussa jānaṃ dutṭhullaṃ āpattiṃ paṭicchādento ekaṃ āpattiṃ āpajjati pācittiyā. || 64 ||

jānaṃ ūnavāsativassāṃ puṅgulaṃ upasampādento dve āp. āp., upasampādeti pay. dukk., upasampādite āp. pācittiyassa. || 65 ||

jānaṃ theyyasatthena saddhīṃ saṃvidhāya ekaddhānugaṃ paṭipajjanto dve āp. āp., paṭipajjati pay. dukk., paṭipanne āp. pācittiyassa. || 66 ||

mātugāmena saddhīṃ saṃvidhāya . . . (see § 66). || 67 ||

pāpikāya diṭṭhiyā yāvattatīyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjanto dve āp. āp., ṇattiyā dukkaṭaṃ, kammavācāpariyosāne āp. pācittiyassa. || 68 ||

jānaṃ tathāvādinā bhikkhunā akatānuddhammena taṃ diṭṭhīṃ appaṭinissatthena saddhīṃ sambhuñjanto dve āp. āp., sambhuñjati pay. dukk., sambhutte āp. pācittiyassa. || 69 ||

jānaṃ tathā nāsitaṃ samaṇuddesaṃ upalāpento dve āp. āp.,
upalāpeti pay. dukk., upalāpīte āp. pācittiyassa. ||70||
sappāṇakavaggo sattamo.

bhikkhūhi sahadhammikaṃ vuccamāno na tāvāhaṃ āvuso
etasmiṃ sikkhāpade sikkhissāmi yāva na aññaṃ bhikkhuṃ
byattaṃ vinayadharaṃ paripucchāmi bhaṇanto dve āp. āp.,
bhaṇati pay. dukk., bhaṇīte āp. pācittiyassa. ||71||

vinayaṃ vivaṇṇento dve āp. āp., vivaṇṇeti pay. dukk.,
vivaṇṇīte āp. pācittiyassa. ||72||

mohento dve āp. āp., anāropite mohe moheti āp. dukka-
tassa, āropite mohe moheti, āp. pācittiyassa. ||73||

bhikkhuṣṣa kupito anattamaṇo pahāraṃ dento dve āp. āp.,
paharati pay. dukk., pahāte āp. pācittiyassa. ||74||

bhikkhuṣṣa kupito anattamaṇo talasattikaṃ ugghiranto dve
āp. āp., ugghirati pay. dukk., ugghirīte āp. pācittiyassa. ||75||

bhikkhuṃ amūlakena saṃghādisesena anuddhamṣento dve
āp. āp., anuddhamṣeti pay. dukk., anuddhamṣite āp. pācitti-
yassa. ||76||

bhikkhuṣṣa sañcicca kukkuccaṃ upadahanto dve āp. āp.,
upadahati pay. dukk., upadahīte āp. pācittiyassa. ||77||

bhikkhūnaṃ bhaṇḍanajātānaṃ kalahajātānaṃ vivādā-
pannānaṃ upassutiṃ tiṭṭhanto dve āp. āp., sossāmiṃti gacchati
āp. dukkatassa, yattha ṭhito suṇāti āp. pācittiyassa. ||78||

dhammikānaṃ kammānaṃ chandaṃ datvā pacchā khīya-
dhammaṃ āpajjanto dve āp. āp., khīyati pay. dukk., khīyite
āp. pācittiyassa. ||79||

saṃghe vinicchaya kathāya vattamānāya chandaṃ adatvā
utthāyāsanā pakkamanto dve āp. āp., parisāya hatthapāsaṃ
vijahantassa āp. dukkatassa, vijahite āp. pācittiyassa. ||80||

samaggena saṃghena cīvaraṃ datvā pacchā khīyadhammaṃ
āpajjanto dve āp. āp., khīyati . . . (see § 79). ||81||

jānaṃ saṃghikaṃ lābhaṃ pariṇataṃ puggalassa pariṇā-
mento dve āp. āp., pariṇāmeti pay. dukk., pariṇāmite āp.
pācittiyassa. ||82||

sahadhammikavaggo aṭṭhamo.

pubbe appaṭisaṃvidito rañño antepuraṃ pavisanto dve āp.
āp., paṭhamaṃ pādaṃ ummāraṃ atikkāmeti āp. dukkatassa,
dutiyaṃ pādaṃ atikkāmeti āp. pācittiyassa. ||83||

ratanam uggaṇhanto dve āp. āp., gaṇhāti pay. dukk., gahite āp. pācittiyassa. ||84||

santam bhikkhum anāpucchā vikāle gāmaṃ pavisanto dve āp. āp., paṭhamam pādam parikkhepaṃ atikkāmeti āp. dukkaṭṭassa, dutiyam pādam atikkāmeti āpatti pācittiyassa. ||85||

aṭṭhimayam vā dantamayam vā visāṇamayam vā sūcigha-
ram kārāpento dve āp. āp., kārāpeti pay. dukk., kārāpīte āp.
pācittiyassa. ||86||

pamāṇātikkantaṃ mañcam vā piṭhaṃ vā kārāpento dve āp.
āp., kārāpeti pay. dukk., kārāpīte āp. pācittiyassa. ||87||

mañcam vā piṭhaṃ vā tūlonaddhaṃ kārāpento dve āp. āp.,
kārāpeti . . . (see § 87). ||88||

pamāṇātikkantaṃ nisīdanaṃ kārāpento dve āp. āp., kārā-
peti . . . ||89||

pamāṇātikkantaṃ kaṇḍupaṭicchādīṃ kārāpento dve āp. āp.,
kārāpeti . . . ||90||

pamāṇātikkantaṃ vassikasāṭikaṃ kārāpento dve āp. āp.,
kārāpeti . . . ||91||

sugatacivarappamāṇaṃ cīvaraṃ kārāpento kati āpattiyo
āpajjati, sugatacivarappamāṇaṃ cīvaraṃ kārāpento dve āp. āp.,
kārāpeti pay. dukk., kārāpīte āp. pācittiyassa. sugatacivarappa-
māṇaṃ cīvaraṃ kārāpento imā dve āpattiyo āpajjati. ||92||

rājavaggo navamo. khuddakaṃ niṭṭhitaṃ.

aññātikāya bhikkhuniyā antaragharaṃ pavitṭhāya hatthato
khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā sahatthā paṭiggahetvā bhuñ-
janto kati āpattiyo āpajjati. aññātikāya . . . bhuñjanto dve
āpattiyo āpajjati, bhuñjissāmiti paṭigaṇhāti āp. dukkaṭṭassa,
ajjhohāre ajjhohāre āp. pāṭidesaniyassa. aññātikāya . . .
bhuñjanto imā dve āpattiyo āpajjati. ||1||

bhikkhuniyā vosāntiyā na nivāretvā bhuñjanto dve āp.
āp., bhuñjissāmiti . . . (see § 1). ||2||

sekhasammatesu kulesu khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā
sahatthā paṭiggahetvā bhuñjanto dve āp. āp., bhuñjissā-
miti . . . ||3||

āraññakesu senāsanesu pubbe appaṭisaṃviditaṃ khādaniyaṃ
vā bhojaniyaṃ vā ajjhārāme sahatthā paṭiggahetvā bhuñjanto
kati āp. āpajjati. āraññakesu . . . bhuñjanto dve āpattiyo

āpajjati, bhuñjissāmīti . . . ; āraññakesu . . . bhuñjanto imā
dve āp. āpajjati. ||4||

cattāro pāṭidesaniyā niṭṭhitā.

anādariyaṃ paṭicca purato vā pacchato vā olambento nivā-
sento kati āp. āpajjati. anādariyaṃ . . . nivāsento ekaṃ
āpattiṃ āpajjati dukkaṭaṃ. anādariyaṃ . . . nivāsento
imaṃ ekaṃ āpattiṃ āpajjati. ||1||

anādariyaṃ paṭicca purato vā pacchato vā olambento pārū-
panto ekaṃ āp. āp. dukkaṭaṃ. ||2||

anād. paṭ. kāyaṃ vivaritvā antaraghare gacchanto (. . . ni-
sīdanto) ekaṃ . . . ||3. 4||

anād. paṭ. hatthaṃ vā pādaṃ vā kilāpento antaraghare
gacchanto (. . . nisīdanto) ekaṃ . . . ||5. 6||

anād. paṭ. taṃhaṃ taṃhaṃ olokeno antaraghare gacchanto
(. . . nisīdanto) ekaṃ . . . ||7. 8||

anād. paṭ. ukkhittakāya antaraghare gacchanto (. . . nisī-
danto) ekaṃ . . . ||9. 10||

parimaṇḍalavaggo paṭhamo.

anād. paṭ. ujjhaggikāya antaraghare gacchanto (. . . nisī-
danto) ekaṃ . . . ||11. 12||

anād. paṭ. uccāsaddaṃ mahāsaddaṃ karonto antaraghare
gacchanto (. . . nisīdanto) ekaṃ . . . ||13. 14||

anād. paṭ. kāyappacālakaṃ antaraghare gacchanto (. . . ni-
sīdanto) ekaṃ . . . ||15. 16||

anād. paṭ. bāhuppacālakaṃ antaraghare gacchanto (. . . ni-
sīdanto) ekaṃ . . . ||17. 18||

anād. paṭ. sisappacālakaṃ antaraghare gacchanto (. . .
nisīdanto) ekaṃ . . . ||19. 20||

ujjhaggikavaggo duttiyo.

anād. paṭ. khambhakato antaraghare gacchanto (. . . nisī-
danto) ekaṃ . . . ||21. 22||

anād. paṭ. oḡuṇṭhito antaraghare gacchanto (. . . nisī-
danto) ekaṃ . . . ||23. 24||

anād. paṭ. ukkuṭṭikāya antaraghare gacchanto ekaṃ . . . ||25||

anād. paṭ. pallatthikāya antaraghare nisīdanto ekaṃ . . . ||26||

anād. paṭ. asakkaccaṃ piṇḍapātaṃ paṭigaṇhanto ekaṃ
. . . ||27||

anād. paṭ. tahaṃ tahaṃ olokento piṇḍapātaṃ paṭigaṇhanto
ekaṃ . . . || 28 ||

anād. paṭ. sūpañ ñeva bahuṃ paṭigaṇhanto ekaṃ . . . || 29 ||

anād. paṭ. thūpikataṃ piṇḍapātaṃ paṭigaṇhanto ekaṃ
. . . || 30 ||

khambhakatavaggo tatiyo.

anād. paṭ. asakkaccaṃ (. . . tahaṃ tahaṃ olokento . . .
tahaṃ tahaṃ omasitvā) piṇḍapātaṃ bhuñjanto ekaṃ
. . . || 31-33 ||

anād. paṭ. sūpañ ñeva bahuṃ bhuñjanto ekaṃ . . . || 34 ||

anād. paṭ. thūpakato omadditvā piṇḍapātaṃ bhuñjanto
ekaṃ . . . || 35 ||

anād. paṭ. sūpaṃ vā byañjanaṃ vā odanena paṭicchādentō
ekaṃ . . . || 36 ||

anād. paṭ. sūpaṃ vā odanaṃ vā agilāno attano atthāya
viññāpetvā bhuñjanto ekaṃ . . . || 37 ||

anād. paṭ. ujjhānasaññi paresaṃ pattaṃ olokento ekaṃ
. . . || 38 ||

anād. paṭ. mahantaṃ kabaḷaṃ karonto ekaṃ . . . || 39 ||

anād. paṭ. dighaṃ ālopaṃ karonto ekaṃ . . . || 40 ||

piṇḍapātavaggo catuttho.

anād. paṭ. anāhaṭe kabaḷe mukhadvāraṃ vivaranto ekaṃ
. . . || 41 ||

anād. paṭ. bhuñjamāno sabbāṃ hatthaṃ mukhe paḍḍhi-
panto ekaṃ . . . || 42 ||

anād. paṭ. sakabaḷena mukhena byāharanto ekaṃ
. . . || 43 ||

anād. paṭ. piṇḍukkhepakāṃ bhuñjanto ekaṃ . . . || 44 ||

anād. paṭ. kabaḷāvacchedakāṃ (. . . avagaṇḍakārakāṃ
. . . hatthaniddhunakāṃ . . . siṭṭhāvākārakāṃ . . . jivhā-
nicchārakāṃ . . . capucapukārakāṃ) bhuñjanto ekaṃ
. . . || 45-50 ||

kabaḷavaggo pañcama.

anād. paṭ. surusurrākārakāṃ (. . . hatthanillehakāṃ . . .
pattanillehakāṃ . . . oṭṭhanillehakāṃ) bhuñjanto ekaṃ
. . . || 51-54 ||

anād. paṭ. sāmisenā hatthena pāṇiyathālākāṃ paṭigaṇhanto
ekaṃ . . . || 55 ||

anâd. paṭ. sasitthakaṃ pattadhovanaṃ antaraghare cha-
ḍḍento ekaṃ . . . ||56||

anâd. paṭ. chattapāṇissa (. . . daṇḍapāṇissa . . . satthapāṇissa
. . . āvudhapāṇissa) dhammaṃ desento ekaṃ . . . ||57-60||
surusuruvaggo chaṭṭho.

anâd. paṭ. pādukārūḷhassa (. . . upāhanārūḷhassa . . .
yānagatassa . . . sayanagatassa . . . pallatthikāya nisinnassa
. . . veṭṭhitasasassa . . . oḡuṇṭhitasasassa . . . chamāya
nisīditvā āsane nisinnassa . . . nice āsane nisīditvā uccē
āsane nisinnassa . . . ṭhito nisinnassa . . . pacchato
gacchanto purato gacchantassa . . . uppathena gacchanto
pathena gacchantassa) dhammaṃ desento ekaṃ . . . ||61-72||

anâd. paṭ. ṭhito uccāraṃ vā passāvaṃ vā karonto ekaṃ
. . . ||73||

anâd. paṭ. harito uccāraṃ vā passāvaṃ vā kheḷaṃ vā ka-
ronto ekaṃ . . . ||74||

anâd. paṭ. udaye uccāraṃ vā passāvaṃ vā kheḷaṃ vā ka-
ronto kati āpattiyo āpajjati. anâd. paṭ. udaye . . . karonto
ekaṃ āpattiṃ āpajjati dukkaṭaṃ. anâd. paṭ. udaye . . .
karonto imaṃ ekaṃ āpattiṃ āpajjati. ||75||

pādukavaggo sattamo. sekhiyā niṭṭhitā. katāpattivāraṃ
niṭṭhitaṃ dutiyaṃ. ||2||

methunaṃ dhammaṃ paṭisevantassa āpattiyo catunnaṃ
vipattiṇaṃ kati vipattiyo bhajanti. methunaṃ . . . āpattiyo
catunnaṃ vipattiṇaṃ dve vipattiyo bhajanti siyā silavipattiṃ
siyā ācāravipattiṃ. — la —

anādariyaṃ paṭicca udaye uccāraṃ vā passāvaṃ vā kheḷaṃ
vā karontassa āpatti catunnaṃ vipattiṇaṃ kati vipattiyo bhaja-
ti. anādariyaṃ . . . karontassa āpatti catunnaṃ vipattiṇaṃ
ekaṃ vipattiṃ bhajati ācāravipattiṃ.

vipattivāraṃ niṭṭhitaṃ tatiyaṃ. ||3||

methunaṃ dhammaṃ paṭisevantassa āpattiyo sattannaṃ
āpattikkhandhānaṃ katilhi āpattikkhandehi saṃgahitā. me-
thunaṃ . . . āpattikkhandhānaṃ tilihi āpattikkhandehi saṃ-
gahitā siyā pārājikāpattikkhandhena siyā thullaccayāpatti-
kkhandhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena. — la —

anādariyaṃ paṭicca udaye . . . karontassa āpatti sattannaṃ
āpattikkhandhānaṃ kaṭihi . . . ekena āpattikkandhena saṃ-
gahitā dukkaṭāpattikkhandhena.

saṃgahitavāraṃ niṭṭhitam catuttham. ||4||

methunaṃ dhammaṃ paṭisevantassa āpattiyo channaṃ
āpattisamuṭṭhānaṃ kaṭihi samuṭṭhānehi samuṭṭhanti. me-
thunaṃ . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhanti kāyato ca
cittato ca samuṭṭhanti na vācato. — la —

anādariyaṃ paṭicca udaye . . . karontassa āpatti channaṃ
āpattisamuṭṭhānaṃ kaṭihi . . . ekena samuṭṭhānena sam-
uṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato.

samuṭṭhānavāraṃ niṭṭhitam pañcamam. ||5||

methunaṃ dhammaṃ paṭisevantassa āpattiyo catunnaṃ
adhikaraṇānaṃ katamaṃ adhikaraṇam. methunaṃ . . .
adhikaraṇānaṃ āpattādhikaraṇam. — la —

anādariyaṃ paṭicca udaye . . . karontassa āpatti catunnaṃ
adhikaraṇānaṃ katamaṃ adhikaraṇam. anādariyaṃ . . .
adhikaraṇānaṃ āpattādhikaraṇam.

adhikaraṇavāraṃ niṭṭhitam chaṭṭham. ||6||

methunaṃ dhammaṃ paṭisevantassa āpattiyo sattannaṃ
samathānaṃ kaṭihi samathehi sammanti. methunaṃ . . .
samathānaṃ tihi samathehi sammanti siyā sammukkhāvina-
yena ca paṭiññātakaraṇena ca siyā sammukkhāvinayena ca
tiṇavatthārakena ca. — la —

anādariyaṃ paṭicca udaye . . . karontassa āpatti sattannaṃ
samathānaṃ kaṭihi . . . samathānaṃ tihi samathehi sammati
siyā sammukkhāvinayena ca paṭiññātakaraṇena ca siyā sammu-
khāvinayena ca tiṇavatthārakena ca.

samathavāraṃ niṭṭhitam sattamam. ||7||

methunaṃ dhammaṃ paṭisevanto kati āpattiyo āpajjati.
methunaṃ dhammaṃ paṭisevanto tisso āpattiyo āpajjati.
akkhayite sarīre methunaṃ dhammaṃ paṭisevati, āpatti
pārājikassa. yebhuyyena khayite sarīre methunaṃ dhammaṃ
paṭisevati, āpatti thullaccayassa. vattakate mukhe acchu-

pañtam añgajâtam paveseti, âpatti dukkaṭassa. methunaṃ dhammaṃ paṭisevanto imā tisso âpattiyo âpajjati. tā âpattiyo catunnaṃ vipattināṃ kati vipattiyo bhajanti, sattannaṃ âpattikkhandhānaṃ katīhi âpattikkhandhehi saṃgahitā, channaṃ âpattisamuṭṭhānānaṃ katīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhanti, catunnaṃ adhikaraṇānaṃ katamaṃ adhikaraṇaṃ, sattannaṃ samathānaṃ katīhi samathehi sammanti. tā âpattiyo catunnaṃ vipattināṃ dve vipattiyo bhajanti siyā silavipattiṃ siyā âcāravipattiṃ, sattannaṃ âpattikkhandhānaṃ tihi âpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pārājikâpattikkhandhena siyā thullaccayâpattikkhandhena siyā dukkaṭâpattikkhandhena, channaṃ âpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhānena samuṭṭhanti kāyato ca cittato ca samuṭṭhanti na vācato, catunnaṃ adhikaraṇānaṃ âpattādhikaraṇaṃ, sattannaṃ samathānaṃ tihi samathehi sammanti siyā sammukhāvīṇayena ca paṭiññātakaraṇena ca, siyā sammukhāvīṇayena ca tiṇavattthārakena ca. — la —.

anādariyaṃ paṭicca udaye . . . karonto kati âpattiyo âpajjati. anādariyaṃ . . . karonto ekaṃ âpattiṃ âpajjati dukkaṭaṃ. anādariyaṃ . . . karonto imaṃ ekaṃ âpattiṃ âpajjati. sâ âpatti catunnaṃ vipattināṃ kati vipattiyo bhajati . . . (*as above; instead of samuṭṭhanti read samuṭṭhāti*) . . . katīhi samathehi sammanti. sâ âpatti catunnaṃ vipattināṃ ekaṃ vipattiṃ bhajati âcāravipattiṃ, sattannaṃ âpattikkhandhānaṃ ekena âpattikkhandhena saṃgahitā dukkaṭâpattikkhandhena, channaṃ . . . (*as above*) . . . tiṇavattthārakena ca.

samuccayavāraṃ niṭṭhitam aṭṭhamam. ||8||

ime aṭṭha vārā sajjhāyamaggena likhitā. tass' uddānaṃ :

katthapaññatti, kati ca, vipatti, saṃgahena ca,
samuṭṭhānādhikaraṇā, samathā, samuccayena ca 'ti. |

yan tena bhagavatā jānatā passatā arahatā sammāsam-buddhena methunaṃ dhammaṃ paṭisevanapaccayā pārājikam kattha paññattaṃ kam ārabbha kismiṃ vatthusmiṃ — la — kenābhatan ti. yan tena bhagavatā . . . paṭisevanapaccayā

pārājikaṃ kattha paññattan ti Vesāliyā paññattaṃ . . . (see chap. 1, Pārāj. 1.) . . . kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato — la — kenābhatan ti paramparābhattaṃ :

Upāli Dāsako e' eva Sonako Siggavo tathā
Moggaliputtēna pañcamā ete Jambusirivhaye — la —
ete nāgā mahāpaññā vinayaññū maggakovidā
vinayaṃ dīpe pakāsesuṃ piṭakaṃ Tambapañṇiyā 'ti. ||1||

yan tena bhagavatā . . . sammāsambuddhena adinnaṃ
ādiyanapaccayā pārājikaṃ kattha paññattan ti Rājagahe
paññattaṃ . . . (see chap. 1) . . . ca cittato ca sam-
uṭṭhāti. ||2||

sañcicca manussaviggahaṃ jīvitā voropanapaccayā pārā-
jikaṃ kattha paññattan ti Vesāliyā paññattaṃ . . . ca cittato
ca samuṭṭhāti. ||3||

asantaṃ abhūtaṃ uttarimanussadhammaṃ ullapanapaccayā
pārājikaṃ kattha paññattan ti Vesāliyā paññattaṃ . . . ca
cittato ca samuṭṭhāti. ||4||

yan tena bhagavatā . . . sammāsambuddhena upakka-
mitvā asuciṃ mocanapaccayā saṃghādiseso kattha paññatto
kaṃ ārabha kismiṃ vatthusmiṃ — la — kenābhatan ti.
yan tena bhagavatā . . . mocanapaccayā saṃghādiseso
kattha paññatto 'ti Sāvattthiyā paññatto . . . na vācato
— la — kenābhatan ti paramparābhattaṃ :

Upāli Dāsako . . . Tambapañṇiyā 'ti. ||1||

mātugāmena saddhīṃ kāyasamsaggasamāpajjanapaccayā
saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Sāvattthiyā paññatto . . .
samuṭṭhāti na vācato. ||2||

mātugāmaṃ dutṭhullāhi vācāhi obhāsanapaccayā saṃghā-
diseso kattha paññatto 'ti Sāvattthiyā paññatto . . . ca cittato
ca samuṭṭhāti. ||3||

mātugāmassa santiko attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhā-
sanapaccayā saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Sāvattthiyā
paññatto . . . ||4||

sañcarittaṃ samāpajjanapaccayā saṃghādiseso kattha pañ-
ñatto 'ti Sāvattthiyā paññatto . . . ca cittato ca samuṭṭhāti. ||5||
saññācīkāya kuṭṭhi kārāpanapaccayā saṃghādiseso kattha

paññatto 'ti Āḷaviyā paññatto . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||6||

mahallakaṃ vihāraṃ kārāpanapaccayā saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Kosambiyā paññatto . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||7||

bhikkhuṃ amūlakena pārājikena dhammena anuddhaṃsanapaccayā saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Rājagahe paññatto 'ti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||8||

bhikkhuṃ aññabhāgiyassa adhikaraṇassa kiñcidesaṃ lesamattam upādāya pārājikena dhammena anuddhaṃsanapaccayā saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Rājagahe paññatto . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||9||

saṃghabhedakassa bhikkhuno yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na ppaṭinissajjanapaccayā saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Rājagahe paññatto . . . ca cittato ca samuṭṭhāti. ||10||

bhedakānuvattakānaṃ bhikkhūnaṃ yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na ppaṭinissajjanapaccayā saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Rājagahe paññatto . . . ca cittato ca samuṭṭhāti. ||11||

dubbacassa bhikkhuno yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na ppaṭinissajjanapaccayā saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Kosambiyā paññatto . . . ca cittato ca samuṭṭhāti. ||12||

kuladûsakassa bhikkhuno yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na ppaṭinissajjanapaccayā saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Sāvattiyā paññatto . . . ca cittato ca samuṭṭhāti. ||13||
— la —.

anādariyaṃ paṭicca udaye uccāraṃ vā passāvaṃ vā kheḷaṃ vā karaṇapaccayā dukkaṭaṃ kattha paññattan ti Sāvattiyā paññattam. kaṃ ārabbhā 'ti chabbaggiye bhikkhū ārabbha. kismiṃ vatthusmiṃ ti chabbaggiyā bhikkhū udaye uccāraṃ pi passāvaṃ pi kheḷaṃ pi akāṃsu tasmiṃ vatthusmiṃ. ekā paññatti ekā anupaññatti. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato. ||75||

katthapaññattivāraṃ niṭṭhitam. ||9||

metthunaṃ dhammaṃ paṭisevanapaccayā kati āpattiyo

âpajjati. methunam dhammam paṭisevanapaccayā catasso âpattiyo âpajjati. akkhaṇḍite . . . (see chap. 2, Pārāj. 1) . . . âpatti dukkaṭassa; jatumaṭṭhake pâcittiyam. methunam dhammam paṭisevanapaccayā imā catasso âpattiyo âpajjati. ||1||

adinnam âdiyanapaccayā . . . tisso âpattiyo âpajjati . . . (see chap. 2, Pārāj. 2) . . . dukkaṭassa. adinnam âdiyanapaccayā imā tisso âpattiyo âpajjati. ||2||

sañcecca manussaviggaham jīvita voropanapaccayā . . . tisso âpattiyo âpajjati . . . pārājikassa. sañcecca man. j. voropanapaccayā imā tisso âpattiyo âpajjati. ||3||

asantam abhūtam uttarimanussadhammam ullapanapaccayā . . . tisso âpattiyo âpajjati . . . dukkaṭassa. asantam . . . ullapanapaccayā imā tisso âpattiyo âpajjati. ||4||

uppakkamitvā asuciṃ mocanapaccayā . . . tisso âpattiyo âpajjati . . . ||1||

kāyasamsaggam samâpajjanapaccayā . . . pañca âpattiyo âpajjati. avassutā bhikkhunī avassutassa purisapuggalassa adhakkhakam ubbhajānumaṇḍalam gabaṇam sâdiyati, âpatti pārājikassa. bhikkhu kāyena kāyam âmasati, âpatti saṃghâdisassassa. kāyena kāyapaṭibaddham âmasati, âpatti thullaccayassa. kāyapaṭibaddhena kāyapaṭibaddham âmasati, âpatti dukkaṭassa. aṅgulipatodake pâcittiyam. kāyasamsaggam samâpajjanapaccayā imā pañca âpattiyo âpajjati. ||2||

mātugāmaṃ duṭṭhullāhi vâcāhi obhâsanapaccayā tisso âpattiyo âpajjati . . . (see chap. 2). ||3||

attakāmapâricariyāya vaṇṇam bhâsanapaccayā tisso âpattiyo âpajjati . . .

sañcarittam samâpajjanapaccayā tisso âpattiyo âpajjati . . . (*etc., see chap. 2. Instead of kârâpento, anuddham̐sento, paṭinissajjanto read kârâpanapaccayā, anuddham̐sanapaccayā, paṭinissajjanapaccayā*). ||4–12||

kulâḍsako bhikkhu yâvatatiyam samanubhâsanāya na paṭinissajjanapaccayā tisso âpattiyo âpajjati, ñattiyā dukkaṭam, dvīhi kammavâcāhi thullaccayā, kammavâcâpariyosāne âpatti saṃghâdisassassa. ||13|| — la —

anâdariyam paṭicca udaye uccāram vâ passāvam vâ kheḷam

vā karaṇapaccayā kati āpattiyo āpajjati. anādariyaṃ . . . karaṇapaccayā ekaṃ āpattiṃ āpajjati dukkaṭaṃ. anādariyaṃ . . . karaṇapaccayā imaṃ ekaṃ āpattiṃ āpajjati. ||75||
katāpattivāraṃ niṭṭhitaṃ dutiyaṃ. ||10||

methunaṃ dhammaṃ paṭisevanapaccayā āpattiyo catunnaṃ vipattiṇaṃ kati vipattiyo bhajanti. methunaṃ . . . vipattiṇaṃ dve vipattiyo bhajanti siyā silavipattiṃ siyā ācāra-vipattiṃ. — la —

anādariyaṃ paṭicca uḍake . . . karaṇapaccayā āpatti catunnaṃ vipattiṇaṃ kati vipattiyo bhajati. anādariyaṃ . . . vipattiṇaṃ ekaṃ vipattiṃ bhajati ācāravipattiṃ.
vipattivāraṃ niṭṭhitaṃ tatiyaṃ. ||11||

methunaṃ dhammaṃ paṭisevanapaccayā āpattiyo sattanaṃ āpattikkhandhānaṃ kaṭhi āpattikkhandhehi saṃgahitā. methunaṃ . . . āpattikkhandhānaṃ catūhi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pārājikāpattikkhandhena siyā thullaccayā-pattikkhandhena siyā pācittiyāpattikkhandhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena. — la —

anādariyaṃ paṭicca uḍake . . . karaṇapaccayā āpatti . . .
(see chap. 4) . . . dukkaṭāpattikkhandhena.
saṃgahitavāraṃ niṭṭhitaṃ catutthaṃ. ||12||

methunaṃ dhammaṃ paṭisevanapaccayā āpattiyo channaṃ āpattisamuṭṭhānaṃ . . . (see chap. 5; instead of karontassa read karaṇapaccayā).

samuṭṭhānavāraṃ niṭṭhitaṃ pañcamaṃ. ||13||

methunaṃ dhammaṃ paṭisevanapaccayā āpattiyo catunnaṃ adhikaraṇaṃ . . . (see chap. 6).

adhikaraṇavāraṃ niṭṭhitaṃ chaṭṭhaṃ. ||14||

methunaṃ dhammaṃ paṭisevanapaccayā āpattiyo sattanaṃ samathānaṃ . . . (see chap. 7).

samathavāraṃ niṭṭhitaṃ sattamaṃ. ||15||

methunaṃ dhammaṃ paṭisevanapaccayā kati āpattiyo āpajjati. methunaṃ dhammaṃ paṭisevanapaccayā catasso

âpattiyo âpajjati ; akkhaṇḍite . . . (see chap. 10) . . .
 pâcittiyaṃ. methunaṃ dhammaṃ paṭisevanapaccayā imā
 catasso âpattiyo âpajjati. tâ âpattiyo catunnaṃ . . . (see
 chap. 8) . . . kaṭṭhi samatthehi sammanti. tâ âpattiyo
 catunnaṃ vipattinaṃ dve vipattiyo bhajanti siyā silavipattiṃ
 siyā âcāravipattiṃ, sattannaṃ âpattikkhandhānaṃ catūhi
 âpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pārājikâpattikkhandhena
 siyā thullaccayâpattikkhandhena siyā pâcittiyaâpattikkhan-
 dhena siyā dukkaṭâpattikkhandhena, channaṃ âpattisamuttā-
 nānaṃ . . . (chap. 8, down to the end of that chapter.
 Instead of karonto read karaṇapaccayā.) . . . tiṇavatthā-
 rakena cā 'ti. ||16||

samuccayavāraṃ niṭṭhitāṃ aṭṭhamāṃ. aṭṭha paccayavārā
 niṭṭhitā.

Mahāvibhaṅge mahābhede soḷasa mahāvārā niṭṭhitā.

II.

Yan. tena bhagavatâ jânatâ passatâ arahatâ sammâ-sambuddhena bhikkhunīnaṃ pañcamam pârājikam kattha paññattam . . . (see I. 1, Pârājika 1. *Instead of* pañcannam pâtimokkhuddesānaṃ *read* catunnam pâtimokkhuddesānaṃ) . . . kati atthavase pañcica bhagavatâ bhikkhunīnaṃ pañcamam pârājikam paññattam, kâ sikkhanti, kâ sikkhitasikkhâ, kattha ñhitam, kâ dhârenti, kassa vacanam, kenâbhatan ti.

yan tena bhagavatâ . . . bhikkhunīnaṃ pañcamam pârājikam kattho paññattan ti Sâvatthiyâ paññattam. kam ârabbhâ 'ti Sundarīnandam bhikkhunīm ârabbhâ. kismiṃ vatthusmin ti Sundarīnandâ bhikkhunī avassutâ avassutassa purisapuggalassa kāyasamsaggam sâdiyi, tasmīṃ vatthusmīṃ. atthi tattha paññatti anupaññatti anuppannapaññattī ekâ paññatti, anupaññatti anuppannapaññatti tasmīṃ n' atthi. sabbatthapaññatti padesapaññattīti sabbatthapaññatti. sâdhâraṇapaññatti asâdhâraṇapaññattīti asâdhâraṇapaññatti. ekatopaññatti ubhatopaññattīti ekatopaññatti. catunnam pâtimokkhuddesānaṃ . . . (see I. 1) . . . kati atthavase pañcica bhagavatâ bhikkhunīnaṃ pañcamam pârājikam paññattan ti dasa atthavase pañcica bhagavatâ bhikkhunīnaṃ pañcamam pârājikam paññattam saṃghasutthutâya . . . (see I. 1. *Instead of* puggalānaṃ *and* bhikkhūnaṃ *read* bhikkhūnīnaṃ.) . . . vinayānuggahāya. kâ sikkhantīti sekhâ ca puthujjanakalyāṇikâ ca sikkhanti. kâ sikkhitasikkhâ 'ti arahantâ sikkhitasikkhâ. kattha ñhitan ti sikkhâkâmâsu ñhitam. kâ dhârentīti yâsam vattati tâ dhârenti. kassa vacanam ti bhagavato vacanam arahato sammâsambuddhassa. kenâbhatan ti paramparâbhatam :

Upāli Dāsako e' eva . . .

vinayaṃ dīpe pakāsesuṃ piṭakaṃ Tambapaṇṇiyā 'ti. ||1||
 yan tena bhagavatā . . . bhikkhunīnaṃ chaṭṭhaṃ pārā-
 jikāṃ kattha paññattan ti Sāvattiya paññattaṃ. kaṃ
 ārabbhā 'ti Thullanandaṃ bhikkhuniṃ ārabbha. kismiṃ
 vatthusmin ti Thullanandā bhikkhuni jānaṃ pārājikāṃ
 dhammaṃ ajjhāpannaṃ bhikkhuniṃ n' ev' attanā paṭicodesi
 na gaṇassa ārocesi, tasmīṃ vatthusmiṃ. ekā paññatti.
 channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhānena sam-
 uṭṭhāti kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||2||

bhikkhunīnaṃ sattaṃ pārājikāṃ kattha paññattan ti
 Sāvattiya paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhuniṃ
 ārabbha . . . Thullanandā bhikkhuni samaggena saṃghena
 ukkhattaṃ Ariṭṭhaṃ bhikkhuṃ guddhabādhīpubbaṃ anuvatti
 . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti
 dhuraṇikkhepe. ||3||

bhikkhunīnaṃ aṭṭhaṃ pārājikāṃ . . . Sāvattiya
 paññattaṃ . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo ārabbha . . .
 chabbaggiyā bhikkhuniyo aṭṭhaṃ vatthuṃ paripūsesuṃ
 . . . ekā paññatti . . . ekena samuṭṭhānena samuṭṭhāti
 dhuraṇikkhepe. ||4||

aṭṭha pārājikā niṭṭhitā. tass' uddānaṃ :

methun'-ādinādānaṃ ca, manussaviggah,' uttari
 kāyasamsaggam, chādeti, ukkhattā, aṭṭhavatthukā
 paññāpesi mahāvīro chejjavatthu asamsayā 'ti.

yan tena bhagavatā . . . ussayavādikāya bhikkhuniyā
 aṭṭhaṃ karontiyā saṃghādiseso kattha paññatto kaṃ ārabbha
 kismiṃ vatthusmin ti — la — kenābhataṃ ti.

yan tena bhagavatā . . . ussayavādikāya bhikkhuniyā
 aṭṭhaṃ karontiyā saṃghādiseso kattha paññatto 'ti Sāvattiya
 paññatto. kaṃ ārabbhā 'ti Thullanandaṃ bhikkhuniṃ
 ārabbha. kismiṃ vatthusmin ti Thullanandā bhikkhuni
 ussayavādikā vihari tasmīṃ vatthusmiṃ. atthi tattha . . .
 (see II. 1, Pārāj. 1. *Instead of* dutiyena uddesena, pārājikā-
 pattikkhandho *read* tatiyena uddesena, saṃghādisesāpatti-
 kkhandho.) . . . samuṭṭhātīti dvīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti,
 siyā kāyato ca vācato ca samuṭṭhāti na cittato, siyā kāyato ca

vácato ca cittato ca samuṭṭhāti — pa — kenābbatan ti paramparābhatam :

Upāli Dāsako c' eva . . .

vinayaṃ dipe pakāsesuṃ piṭakaṃ Tambapaṇṇiyā 'ti. ||1||

coriṃ vutṭhāpentiyā saṃghādiseso . . . Sāvatthiyā paññatto . . . Thullanandaṃ bhikkhuniṃ ārabha . . . Thullanandā bhikkhuni coriṃ vutṭhāpesi . . . ekā paññatti . . . dvihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti, siyā vácato ca cittato ca samuṭṭhāti na kāyato, siyā kāyato ca vácato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||2||

ekāya gāmantaraṃ gacchantiyā saṃghādiseso . . . Sāvatthiyā paññatto . . . aññataraṃ bhikkhuniṃ ārabha . . . aññatarā bhikkhuni ekā gāmantaraṃ gacchi . . . ekā paññatti tisso anupaññattiyo . . . ekena s. s. paṭhamapārājike. ||3||

samaggena saṃghena ukkhittaṃ bhikkhuniṃ dhammena vinayena satthu sāsanaṃ anapaloketvā kārakasamghaṃ anaññāya gaṇassa chandaṃ osārentiyā saṃghādiseso . . . Sāvatthiyā paññatto . . . Thullanandaṃ bhikkhuniṃ ārabha . . . Thullanandā bhikkhuni samaggena saṃghena ukkhittāṇi bhikkhuniṃ dhammena vinayena satthu sāsanaṃ anapaloketvā kārakasamghaṃ anaññāya gaṇassa chandaṃ osāresi . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuranikkhepe. ||4||

avassutāya bhikkhuniyā avassutassa purisapuggalassa hatthato khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā sahatthā paṭiggahetvā bhuñjantiyā saṃghādiseso . . . Sāvatthiyā paññatto . . . Sundarīnandaṃ bhikkhuniṃ ārabha . . . Sundarīnandā bhikkhuni avassutā avassutassa purisapuggalassa hatthato āmisam paṭiggahesi . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. paṭhamapārājike. ||5||

kin te ayye eso purisapuggalo karissati avassuto vā avassuto vā yato tvaṃ anavassutā, iñgh' ayye yaṃ te eso purisapuggalo deti khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā taṃ tvaṃ sahatthā paṭiggahetvā khāda vā bhuñja vā 'ti uyyojentiyaṃ saṃghādiseso . . . Sāvatthiyā paññatto . . . aññataraṃ bhikkhuniṃ ārabha . . . aññatarā bhikkhuni kin te ayye . . . bhuñja vā 'ti uyyojesi . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||6||

kupitāya bhikkhuniyā yāvattatyaṃ samanubhāsanāya na

paṭinissajjantiyā saṃghādiseso . . . Sāvattiya paññatto Caṇḍakālī bhikkhunī ārabha . . . Caṇḍakālī bhikkhunī kupitā anattamanā evaṃ avaca : buddhaṃ paccācikkhāmi dhammaṃ paccācikkhāmi saṃghaṃ paccācikkhāmi sikkhaṃ paccācikkhāmīti . . . ekā paññatti . . . ekena samutthānena samutthāti dhuraṇikkhepe. ||7||

kismiṇci eva adhikaraṇe paccākatāya bhikkhuniyā yāvattiyam samanubhāsanāya na paṭinissajjantiyā saṃghādiseso . . . Sāvattiya paññatto . . . Caṇḍakālī bhikkhunī ārabha . . . Caṇḍakālī bhikkhunī kismiṇci eva adhikaraṇe paccākatā kupitā anattamanā evaṃ avaca : chandagāminiyo ca bhikkhuniyo dosagāminiyo ca bhikkhuniyo mohagāminiyo ca bhikkhuniyo bhayagāminiyo ca bhikkhuniyo 'ti . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuraṇikkhepe. ||8||

samsatthānaṃ bhikkhunaṃ yāvattiyam samanubhāsanāya na paṭinissajjantiyaṃ saṃghādiseso . . . Sāvattiya paññatto . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo samsatthā vihariṇsu . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuraṇikkhepe. ||9||

samsatthā 'va ayyo tumhe viharatha mā tumhe nānā viharitthā 'ti uyyojentiya yāvattiyam samanubhāsanāya na paṭinissajjantiya saṃghādiseso . . . Sāvattiya paññatto . . . Thullanandaṃ bhikkhuni ārabha . . . Thullananda bhikkhuni samsatthā 'va ayyo . . . 'ti uyyojesi . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuraṇikkhepe. ||10||

dasa saṃghādisesā nitthitā. tass' uddānaṃ :

ussaya-cori, gāmantam, ukkhittam, khādanena ca,
kin te, kupitā, kismiṇci, samsatth', aññāya te dasā 'ti.]

yan tena bhagavatā . . . pattasannicayaṃ karontiya nissaggiyaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvattiya paññattam . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo pattasannicayaṃ akāṃsu . . . ekā paññatti . . . dvihi s. s. kuṭhinake. ||11||

akālacivaraṃ kālacivaraṃ ti adhiṭṭhahitvā bhājāpentiya nissaggiyaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvattiya paññattam . . . Thullanandaṃ bhikkhuni ārabha . . . Thullananda bhi-

kkhunī akālacivaraṃ kālacivaraṃ ti adhiṭṭhahitvā bhājāpesi . . . ekā paññatti . . . tīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||2||

bhikkhuniyā saddhiṃ cīvaraṃ parivattetvā acchindantiyā nissaggiyaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhuṇiṃ ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī bhikkhuniyā saddhiṃ cīvaraṃ parivattetvā acchindi . . . ekā paññatti . . . tīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||3||

aññaṃ viññāpetvā aññaṃ viññāpentiyā nissaggiyaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhuṇiṃ ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī aññaṃ viññāpetvā aññaṃ viññāpesi . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||4||

aññaṃ cetāpetvā aññaṃ cetāpentiyā . . . (*see § 4. Instead of viññ° read cet°.*) ||5||

aññadatthikena parikkhārena aññuddisikena saṃghikena aññaṃ cetāpentiyā nissaggiyaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo aññadatthikena . . . aññaṃ cetāpesuṃ . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||6||

aññadatthikena parikkhārena aññuddisikena saṃghikena saññācīkena aññaṃ cetāpentiyā . . . ||7||

aññadatthikena parikkhārena aññuddisikena mahājanikena aññaṃ cetāpentiyā . . . ||8||

aññadatthikena parikkhārena anuddisikena mahājanikena saññācīkena aññaṃ cetāpentiyā . . . ||9||

aññadatthikena parikkhārena aññuddisikena puggalikena saññācīkena aññaṃ cetāpentiyā nissaggiyaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhuṇiṃ ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī aññadatthikena . . . aññaṃ cetāpesi . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||10||

atirekacatukkamsaparamaṃ garupāpuraṇaṃ cetāpentiyā nissaggiyaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhuṇiṃ ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī rājānaṃ kambalaṃ viññāpesi . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||11||

atirekaadḍhateyyakamsaparamaṃ lahupāpuraṇaṃ cetā-

pentiyā nissaggiyaṃ pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ
 . . . Thullanandaṃ bhikkhuniṃ ārabha . . . Thullanandā
 bhikkhuniṃ rājānaṃ khomaṃ viññāpesi . . . ekā paññatti
 . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||12||

dvādasa nissaggiyā pācittiyā niṭṭhitā. tass' uddānaṃ :

- pattam, akālakālaṃ ca, parivatto ca, viññāpe,
- cetāpetvā, aññadatthi saṃghikaṃ ca, mahājani,
- saññācīkā, puggalikā, catukkamaṃ, adḍhateyyakā 'ti.

yan tena bhagavatā . . . lasuṇaṃ khādantiyā pācittiyaṃ
 . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhuniṃ
 ārabha . . . Thullanandā bhikkhuniṃ na mattaṃ jānitvā
 lasuṇaṃ harāpesi . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. eḷaka-
 lomake. ||1||

sambādhe lomaṃ saṃharāpentiyā pācittiyaṃ . . . Sā-
 vatthiyā paññattaṃ . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo ārabha
 . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo sambādhe lomaṃ saṃharā-
 pesuṃ . . . ekā paññatti . . . catūhi samuṭṭhānehi sam-
 uṭṭhāti. ||2||

talaghātake pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . .
 dve bhikkhuniyo ārabha . . . dve bhikkhuniyo talaghā-
 takaṃ akaṃsu . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. paṭhama-
 parājike. ||3||

jatumaṭṭhake pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . .
 aññataraṃ bhikkhuniṃ ārabha . . . aññataraṃ bhikkhuniṃ
 jatumaṭṭhakaṃ ādiyi . . . ekā paññatti . . . ekena s. s.
 paṭhamapārājike. ||4||

atirekadvaṅgulapabbaparamaṃ udakasuddhikaṃ ādiyantiyā
 pācittiyaṃ . . . Sukkesu paññattaṃ . . . aññataraṃ bhi-
 kkhuniṃ ārabha . . . aññataraṃ bhikkhuniṃ atigambhīraṃ
 udakasuddhikaṃ ādiyi . . . ekā paññatti . . . ekena s. s.
 paṭhamapārājike. ||5||

bhikkhussa bhuñjantassa pāniyena vā vidhūpanena vā
 upatitṭhantiyā pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . .
 aññataraṃ bhikkhuniṃ ārabha . . . aññataraṃ bhikkhuniṃ
 bhikkhussa bhuñjantassa pāniyena ca vidhūpanena ca upa-
 titṭhi . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. eḷakalomake. ||6||

āmakadhaññaṃ viññāpetvā bhuñjantiyā pācittiyaṃ . . .
Sāvattiya paññattaṃ . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha
. . . sambahulā bhikkhuniyo āmakadhaññaṃ viññāpetvā
bhuñjimsu . . . ekā paññatti . . . catūhi samuṭṭhānehi
samuṭṭhāti. ||7||

uccāraṃ vā passāvaṃ vā saṃkāraṃ vā vighāsaṃ vā tiro-
kuḍḍe chaḍḍentiya pācittiyaṃ . . . Sāvattiya paññattaṃ
. . . aññataraṃ bhikkhunim ārabha . . . aññatara bhik-
khuṇi uccāraṃ pi passāvaṃ pi saṃkāraṃ pi vighāsaṃ pi
tirokuḍḍe chaḍḍesi . . . ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhā-
nehi samuṭṭhāti. ||8||

uccāraṃ vā passāvaṃ vā saṃkāraṃ vā vighāsaṃ vā harite
chaḍḍentiya pācittiyaṃ . . . Sāvattiya paññattaṃ . . .
sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhu-
niyo uccāraṃ pi . . . vighāsaṃ pi harite chaḍḍesum . . .
ekā paññatti . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||9||

naccaṃ vā gītaṃ vā vāditāṃ vā dassanāya gacchantiya
pācittiyaṃ . . . Rājagahe paññattaṃ . . . chabbaggiyā bhi-
kkhuniyo ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo naccaṃ
pi gītaṃ pi vāditāṃ pi dassanāya agamaṃsu . . . ekā
paññatti . . . dvīhi s. s. eḷakalomake. ||10||

lasuṇavaggo paṭhamo.

rattandhakāre appadīpe purisena saddhim eken' ekāya
santiṭṭhantiya pācittiyaṃ . . . Sāvattiya paññattaṃ . . .
aññataraṃ bhikkhunim ārabha . . . aññatara bhikkhuṇi
rattandhakāre appadīpe purisena saddhim eken' ekā santiṭṭhi
. . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. theyyasattake. ||11||

paṭicchanne okāse purisena saddhim . . . (see § 11. *Instead*
of rattandhakāre appadīpe *read* paṭicchanne okāse.) ||12||

ajjhokāse purisena saddhim . . . ||13||

rathiyā vā byūthe vā siṅghātake vā purisena saddhim eken'
ekāya santiṭṭhantiya pācittiyaṃ . . . Sāvattiya paññattaṃ
. . . Thullanandaṃ bhikkhunim ārabha . . . Thullanandā bhi-
kkhuṇi rathiyāpi byūthe pi siṅghātake pi purisena saddhim
eken' ekā santiṭṭhi . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. theyya-
sattake. ||14||

purebhattaṃ kulāni upasaṃkamitvā āsane nisīditvā sāmike
anāpucchā pakkamantiya pācittiyaṃ . . . Sāvattiya pañ-

ñattam . . . aññataram bhikkhunim ārabha . . . aññatarā
bhikkhunī purebbhattam . . . anāpucchā pakkāmi . . . ekā
paññatti . . . dvīhi s. s. kaṭhinake. ||15||

pacchābbhattam kulāni upasaṃkamitvā sāmike anāpucchā
āsane abhinisīdantiyā pācittiyam . . . Sāvattihiyā paññattam
. . . Thullanandam bhikkhunim ārabha . . . Thullanandā
bhikkhunī pacchābbhattam . . . abhinisīdi . . . ekā paññatti
. . . dvīhi s. s. kaṭhinake. ||16||

vikāle kulāni upasaṃkamitvā sāmike anāpucchā seyyam
santharitvā vā santharāpetvā vā abhinisīdantiyā pācittiyam
. . . Sāvattihiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo
ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo vikāle kulāni upasaṃ-
kamitvā sāmike anāpucchā seyyam santharitvā abhinisīdimisu
. . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. kaṭhinake. ||17||

duggahitena dūpadhāritena param ujjhāpentiya pācittiyam
. . . Sāvattihiyā paññattam . . . aññataram bhikkhunim
ārabha . . . aññatarā bhikkhunī duggahitena dūpadhāri-
tena param ujjhāpesi . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhā-
nehi samuṭṭhāti. ||18||

attānam vā param vā nirayena vā brahmacariyena vā
abhisapantiyā pācittiyam . . . Sāvattihiyā paññattam . . .
Caṇḍakālīm bhikkhunim ārabha . . . Caṇḍakālī bhikkhunī
attānam pi param pi nirayena pi brahmacariyena pi abhisapi
. . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||19||

attānam vadhivā vadhivā rodantiyā pācittiyam . . .
Sāvattihiyā paññattam . . . Caṇḍakālīm bhikkhunim ārabha
. . . Caṇḍakālī bhikkhunī attānam vadhivā vadhivā
rodi . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuranikkhepe. ||20||
rattandhakāravaggo dutiyo.

naggā nhāyantiyā pācittiyam . . . Sāvattihiyā paññattam
. . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhi-
kkhuniyo naggā nhāyimsu . . . ekā paññatti . . . dvīhi
s. s. eḷakalomake. ||21||

paṃāṇātikkantam udakasāṭikam kārāpentiya pācittiyam
. . . Sāvattihiyā paññattam . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo
ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo appamāṇikāyo uda-
kasāṭikāyo dhāresu . . . ekā paññatti . . . chahi sam-
uṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||22||

bhikkhuniyā cīvaram visibbetvā vā visibbāpetvā vā n'eva sibbentiyā na sibbāpanāya ussukkaṃ karontiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . Thullanandam bhikkhunim ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī bhikkhuniyā . . . n'eva sibbesi na sibbāpanāya ussukkaṃ akāsi . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuranikkhepe. ||23||

pañcāhikaṃ saṃghāṭicāram atikkāmentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo bhikkhuninam hatthe cīvaram nikkhipitvā santaruttarena janapadacārikaṃ pakkamimsu . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. kaṭhinake. ||24||

cīvarasaṃkamanīyam dhārentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . aññataram bhikkhunim ārabha . . . aññatarā bhikkhunī aññatarāya bhikkhuniyā cīvaram anāpucchā pārupi . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. kaṭhinake. ||25||

gaṇassa cīvaralābham antarāyam karontiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . Thullanandam bhikkhunim ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī gaṇassa cīvaralābham antarāyam akāsi . . . ekā paññatti . . . tihi samutṭhānehi samutṭhāti. ||26||

dhammikaṃ cīvaravibhaṅgam paṭibāhantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . Thullanandam bhikkhunim ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī dhammikaṃ cīvaravibhaṅgam paṭibāhi . . . ekā paññatti . . . tihi samutṭhānehi samutṭhāti. ||27||

agārikassa vā paribbājakassa vā paribbājikāya vā samaṇa-cīvaram dentiya pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . Thullanandam bhikkhunim ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī agārikassa samaṇacīvaram adāsi . . . ekā paññatti . . . chahi samutṭhānehi samutṭhāti. ||28||

dubbala-cīvarapaccāsāya cīvarakālasamayam atikkāmentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . Thullanandam bhikkhunim ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī dubbala-cīvarapaccāsāya cīvarakālasamayam atikkāmesi . . . ekā paññatti . . . tihi samutṭhānehi samutṭhāti. ||29||

dhammikaṃ kaṭhinuddhāram paṭibāhantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . Thullanandam bhikkhunim

ārabba . . . Thullanandā bhikkhunī dhammikaṃ kaṭhi-nuddhāraṃ paṭibāhi . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhā-nehi samuṭṭhāti. ||30||

nhānavaggo tatiyo.

dvinnam bhikkhunīnam ekamañce tuvattentiṇam pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabba . . . sambahulā bhikkhuniyo dve ekamañce tuvattēsum . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. cākalomake. ||31||

dvinnam bhikkhunīnam ekattharaṇapāvuraṇe tuvattentiṇam pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabba . . . sambahulā bhikkhuniyo dve ekattharaṇapāvuraṇe tuvattēsum . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. cākalomake. ||32||

bhikkhuniyā sañceicca aphāsum karontiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . Thullanandaṃ bhikkhunim ārabba . . . Thullanandā bhikkhunī bhikkhuniyā sañceicca aphāsum akāsi . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||33||

dukkhitam sahaḍḍiviniṃ n'eva upatṭhentiyaṃ na upatṭhāpanāya ussukkaṃ karontiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . Thullanandaṃ bhikkhunim ārabba . . . Thullanandā bhikkhunī dukkhitam sahaḍḍiviniṃ n'eva upatṭhesi na upatṭhāpanāya ussukkaṃ akāsi . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuranikkhepe. ||34||

bhikkhuniyā upassayaṃ datvā kupitāya anattamanāya nikkadḍhantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . Thullanandaṃ bhikkhunim ārabba . . . Thullanandā bhikkhunī bhikkhuniyā upassayaṃ datvā kupitā anattamanā nikkadḍhi . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||35||

samsatṭhāya bhikkhuniyā yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . Caṇḍakālīm bhikkhunim ārabba . . . Caṇḍakālī bhikkhunī samsatṭhā vihari . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuranikkhepe. ||36||

antoratṭhe sāsaṅkasammate sappatibhaye asatthikāya cārikaṃ carantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . .

sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo antoraṭṭhe sāsaṅkasammate sappatibhaye asatthikāyo cārikaṃ carimṣu . . . ekā paññatti . . . dvihi s. s. eḷakalomake. ||37||

tiroraṭṭhe sāsaṅkasammato . . . (see § 37). ||38||

antovassaṃ cārikaṃ carantiyā pācittiyaṃ . . . Rājagahe paññattaṃ . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo antovassaṃ cārikaṃ carimṣu . . . ekā paññatti . . . dvihi s. s. eḷakalomake. ||39||

vassaṃ vutthāya bhikkhuniyā cārikaṃ na pakkamantiyā pācittiyaṃ . . . Rājagahe paññattaṃ . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo vassaṃ vutthā cārikaṃ na pakkamimṣu . . . ekā paññatti . . . ekeṇa s. s. paṭhamapārājike. ||40||

tuvattavaggo catuttho.

rājāgāraṃ vā cittāgāraṃ vā ārāmaṃ vā uyyānaṃ vā pokkharāṇiṃ vā dassanāya gacchantiyā pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo rājāgaram pi cittāgāraṃ pi dassanāya agamaṃsu . . . ekā paññatti . . . dvihi s. s. eḷakalomake. ||41||

āsandiṃ vā pallaṅkaṃ vā paribhūjantiyā pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo āsandiṃ pi pallaṅkaṃ pi paribhūjimṣu . . . ekā paññatti . . . dvihi s. s. eḷakalomake. ||42||

suttaṃ kantantiyā pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo suttaṃ kantimṣu . . . ekā paññatti . . . dvihi s. s. eḷakalomake. ||43||

gihiveyyāvaccam karontiā pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo gihiveyyāvaccam akamṣu . . . ekā paññatti . . . dvihi s. s. eḷakalomake. ||44||

bhikkhunihi eh' ayyo imaṃ adhikaraṇaṃ vūpasamehīti vuccamānāya sādhu' ti paṭisunītvā n' eva vūpasamentiā na vūpasamāya ussukkaṃ karontiā pācittiyaṃ . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhuniṃ ārabha . . .

Thullanandā bhikkhunī bhikkhunīhi eh' ayye . . . vucca-
mānā sādhu 'ti paṭisūṇitvā n'eva vūpasamesi na vūpasamāya
ussukkaṃ akāsi . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhura-
nikkhepe. || 45 ||

agārikassa vā paribbājakassa vā paribbājikāya vā sahatthā
khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā dentiyaṃ pācittiyaṃ . . .
Sāvatthiyaṃ paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhuniṃ
ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī agārikassa sahatthā
khādaniyaṃ pi bhojaniyaṃ pi adāsi . . . ekā paññatti . . .
dvīhi s. s. elukalomahe. || 46 ||

āvasathacivaraṃ anissajjitvā paribhūñantiyaṃ pācittiyaṃ
. . . Sāvatthiyaṃ paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhuniṃ
ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī āvasathacivaraṃ anis-
sajjitvā paribhūñi . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. kaṭhi-
nake. || 47 ||

āvasathaṃ anissajjitvā cārikaṃ pakkamantiyaṃ pācittiyaṃ
. . . Sāvatthiyaṃ paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhuniṃ
ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī āvasathaṃ anissajjitvā
cārikaṃ pakkāmi . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. kaṭhi-
nake. || 48 ||

tiracchānavijjaṃ pariyāpuṇantiyaṃ pācittiyaṃ . . . Sāva-
tthiyaṃ paññattaṃ . . . chabbaggiyaṃ bhikkhuniyo ārabha
. . . chabbaggiyaṃ bhikkhuniyo tiracchānavijjaṃ pariyāpu-
ṇimsu . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. padasodhamme. || 49 ||

tiracchānavijjaṃ vācentiyaṃ pācittiyaṃ . . . (see § 49. *In-
stead of pariyāpuṇimsu read vācesuṃ*) || 50 ||

cittāgāravaggo pañcama.

jānaṃ sabhikkhukaṃ āramaṃ anāpucchā pavasiṇtiyaṃ pā-
cittiyaṃ . . . Sāvatthiyaṃ paññattaṃ . . . sambahulā bhi-
kkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo anāpucchā
āramaṃ pavasiṃsu . . . ekā paññatti dve anupaññattiyo . . .
ekena s. s. dhananikkhepe. || 51 ||

bhikkhuṃ akkosantiyaṃ paribhāsantiyaṃ pācittiyaṃ . . . Ve-
sāliyaṃ paññattaṃ . . . chabbaggiyaṃ bhikkhuniyo ārabha
. . . chabbaggiyaṃ bhikkhuniyo āyasmantaṃ Upālīṃ akko-
siṃsu . . . ekā paññatti . . . tīhi samuttāhānehi sam-
uttāhi. || 52 ||

caṇḍikatāya gaṇaṃ paribhāsantiyaṃ pācittiyaṃ . . . Sāva-

tthiyā paññattam . . . Thullanandam bhikkhunim ārabha . . . Thullanandā bhikkhuni caṇḍikatā gaṇam paribhāsi . . . ekā paññatti . . . tīhi samutṭhānehi samutṭhāti. ||53||

nimantitāya vā pavāritāya vā khādaniyam vā bhojaniyam vā bhuñjantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo bhuttāvī pavāritā aññatara bhuñjimsu . . . ekā paññatti . . . catūhi samutṭhānehi samutṭhāti. ||54||

kulam maccharāyantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . aññataram bhikkhunim ārabha . . . aññatarā bhikkhuni kulam maccharāyi . . . ekā paññatti . . . tīhi samutṭhānehi samutṭhāti. ||55||

abhikkhuke āvāso vassam vasantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo abhikkhuke āvāso vassam vasiṃsu . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. eḷakalomake. ||56||

vassam vutthāya bhikkhuniyā ubhatosaṃghe tīhi ṭhānehi na pavārentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo vassam vutthā bhikkhusaṃgham na pavāresum . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuranikkhepe. ||57||

ovādāya vā saṃvāsāya vā na gacchantiyā pācittiyam . . . Sakkesu paññattam . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo ārabha . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo ovādam na gacchiṃsu . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. paṭhamapārājike. ||58||

uposatham pi na pucchantiyā ovādam pi na yācantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo uposatham pi na pucchiṃsu ovādam pi na yāciṃsu . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuranikkhepe. ||59||

pasākhe jātam gaṇam vā rūhitam vā anapaloketvā saṃgham vā gaṇam vā purisena saddhim eken' ekāya bhedāpentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . aññataram bhikkhunim ārabha . . . aññatarā bhikkhuni pasākhe jātam gaṇam purisena saddhim eken' ekā bhedāpesi . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. kaṭhinake. ||60||

ārāmaṃvaggo chaṭṭho.

gabbhinim vutṭhāpentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā pañ-

ñattam . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabba . . . sambahulā bhikkhuniyo gabbhinim vuṭṭhāpesum . . . ekā paññatti . . . tibi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||61||

pāyantim vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . ||62||

dve vassāni chasu dhammesu asikkhitasikkham sikkhamānam vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . ||63||

dve vassāni chasu dhammesu sikkhitasikkham sikkhamānam saṃghena asaṃmatam vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . ||64||

ūnavādasavassam gihigatam vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . ||65||

paripunnadvādasavassam gihigatam dve vassāni chasu dhammesu asikkhitasikkham vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . ||66||

paripunnadvādasavassam gihigatam dve vassāni chasu dhammesu sikkhitasikkham saṃghena asaṃmatam vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . ||67||

sahajīvinim vuṭṭhāpetvā dve vassāni n'eva anugaṇhantiyā na anuggahāpentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam Thullanandam bhikkhunim ārabba . . . Thullanandā bhikkhuni sahajīvinim vuṭṭhāpetvā dve vassāni n'eva anuggahesi na anuggahāpesi . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuranikkhepe. ||68||

vuṭṭhāpitam pavattinim dve vassāni nānubandhantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabba . . . sambahulā bhikkhuniyo vuṭṭhāpitam pavattinim dve vassāni nānubandhimsu . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. paṭhamapārājike. ||69||

sahajīvinim vuṭṭhāpetvā n'eva vūpakāsentiyā na vūpakāsāpentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . Thullanandam bhikkhunim ārabba . . . Thullanandā bhikkhuni sahajīvinim vuṭṭhāpetvā n'eva vūpakāsesi na vūpakāsāpesi . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuranikkhepe. ||70||

gabbhinivaggo sattamo.

ūnavisativassam kumāribhūtam vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . (see § 61). ||71||

paripunnavisativassam kumāribhūtam dve vassāni chasu dhammesu asikkhitasikkham vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . ||72||

paripuṇṇavisativassam kumārībhūtaṃ dve vassāni chasu dhammesu sikkhitasikkham saṃghena asammataṃ vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . ||73||

ūnadvādasavassāya vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo ūnadvādasavassā vuṭṭhāpesuṃ . . . ekā paññatti . . . tīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||74||

paripuṇṇadvādasavassāya saṃghena asammataṃ vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabha . . . sambahulā bhikkhuniyo paripuṇṇadvādasavassā saṃghena asammataṃ vuṭṭhāpesuṃ . . . ekā paññatti . . . tīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||75||

alan tāva te ayye vuṭṭhāpitenā 'ti vuccamānāya sādhu 'ti paṭisunivā pacchā khīyadhammaṃ āpajjantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . Caṇḍakālī bhikkhunim ārabha . . . Caṇḍakālī bhikkhunī alan tāva te ayye vuṭṭhāpitenā 'ti vuccamānā sādhu 'ti paṭisunivā pacchā khīyadhammaṃ āpajji . . . ekā paññatti . . . tīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||76||

sikkhamānaṃ sace me tvaṃ ayye cīvaraṃ dassasi evāhan taṃ vuṭṭhāpesāmiti vatvā n'eva vuṭṭhāpentiyā na vuṭṭhāpanāya ussukkaṃ karontiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhunim ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī sikkhamānaṃ sace me . . . vatvā n'eva vuṭṭhāpesi na vuṭṭhāpanāya ussukkaṃ akāsi . . . ekā paññatti . . . ekena s. s. dhuraṇikkhepe. ||77||

sikkhamānaṃ sace maṃ tvaṃ ayye dve vassāni anubandhissasi evāhan taṃ vuṭṭhāpessāmiti . . . (see § 77). ||78||

purisaśaṃsaṭṭhaṃ kumārakaśaṃsaṭṭhaṃ caṇḍim sokāvāsaṃ sikkhamānaṃ vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhunim ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī purisaśaṃsaṭṭhaṃ . . . sikkhamānaṃ vuṭṭhāpesi . . . ekā paññatti . . . tīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||79||

mātāpitūhi vā sāmikena vā ananuññātaṃ sikkhamānaṃ vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattaṃ . . . Thullanandaṃ bhikkhunim ārabha . . . Thullanandā bhikkhunī mātāpitūhi pi sāmikenāpi ananuññātaṃ sikkhamānaṃ

vuṭṭhāpesi . . . ekā paññatti . . . catōhi s. s., siyā vācato samuṭṭhāti na kāyato na cittato, siyā kāyato ca vācato ca samuṭṭhāti na cittato, siyā vācato ca cittato ca samuṭṭhāti na kāyato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ||80||

pārivāsikachundadānena sikkhamānaṃ vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . Rājagahe paññattam . . . Thullanandaṃ bhikkhuniṃ ārabba . . . Thullanandā bhikkhuni pārivāsikachundadānena sikkhamānaṃ vuṭṭhāpesi . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||81||

anuvassam vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabba . . . sambahulā bhikkhuniyo anuvassam vuṭṭhāpesum . . . ekā paññatti . . . tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||82||

ekam vassam dve vuṭṭhāpentiyā pācittiyam . . . (see § 82). ||83||

kumārībhūtavaggo aṭṭhamo.

chattupāhanaṃ dhārentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo chattupāhanaṃ dhāresum . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . dvīhi s. s. eḷakalomake. ||84||

yānena yāyantiyā pācittiyam . . . (see § 84. *Read*: yānena yāyimsu.) ||85||

saṃghāṇiṃ dhārentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . aññataram bhikkhuniṃ ārabba . . . aññatarā bhikkhuni saṃghāṇiṃ dhāresi . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. eḷakalomake. ||86||

itthālamkāraṃ dhārentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo ārabba . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo itthālamkāraṃ dhāresum . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. eḷakalomake. ||87||

gandhavaṇṇakena nhāyantiyā pācittiyam . . . (see § 37. *Read*: gandhavaṇṇakena nhāyimsu.) ||88||

vāsītakena piñṇākena nhāyantiyā pācittiyam . . . ||89||

bhikkhuniyā ummaddāpentiyā parimaddāpentiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabba . . . sambahulā bhikkhuniyo bhikkhuniyā ummaddāpesum parimaddāpesum . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. eḷakalomake. ||90||

sikkhamānāya ummaddāpentiyā parimaddāpentiyā pācittiyam . . . ||91||

sāmaṇeriyā ummaddāpentiyā parimaddāpentiyā pācittiyam . . . ||92||

gihiniyā ummaddāpentiyā parimaddāpentiyā pācittiyam . . . ||93||

bhikkhussa purato anāpucchā āsane nisīdantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo, ārabbha . . . sambahulā bhikkhuniyo bhikkhussa purato anāpucchā āsane nisīdīmsu . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. kaṭṭhinake. ||94||

anokāsakatam bhikkhum pañham pucchantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . sambahulā bhikkhuniyo ārabbha . . . sambahulā bhikkhuniyo anokāsakatam bhikkhum pañham pucchīmsu . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s. pudasodhamme. ||95||

asamkacchikāya gāmaṃ pavisantiyā pācittiyam . . . Sāvatthiyā paññattam . . . aññataram bhikkhunim ārabbha . . . aññatarā bhikkhuni asamkacchikā gāmaṃ pāvisi . . . ekā paññatti . . . dvīhi s. s., siyā kāyato samutṭhāti na vācato na cittato, siyā kāyato ca cittato ca samutṭhāti na vācato. ||96||

chattupāhanavaggo navamo. navavaggakhuddakā niṭṭhitā.
tass' uddānaṃ :

lasuṇaṃ, saṃhare lomam, tala-matṭhañ ca, suddhikaṃ,
bhuñjant', āmakadhaññānaṃ, dve vighāseṇa, dassanā,
andhakāre, paṭicchanno, ajjhokāse, rathikāya ca,
pure, pacchā, vikāle ca, duggaḥi, niraye, vadhi,
nagg'-odakā, visibbetvā, pañcāhikaṃ, saṃkamaniyam,
gaṇaṃ, vibhaṅga-samaṇaṃ, dubbalaṃ, kaṭṭhinena ca,
ekamañe'-attharaṇena ca, sañcecca, sahaḥjivini,
datvā, saṃsatṭha-anto ca, tiro, vassaṃ, na pakkame,
rājā, āsandi, suttañ ca, gihi, vūpasamena ca,
dude, civar'-āvasatham, pariāpunañ ca, vācayo,
ārām', akkosa-caṇḍi ca, bhuñjeyya, kulamacchari,
vase, pavāraṇ'-ovādaṃ, dve dhamme, pasākhena ca,
gabbhini, pāyanti, cha dhamme, asammatt', ūnadvādaṃ,

paripuṇṇaṇ ca, saṃghena, saha, vuṭṭhā, cha pañca ca, |
 kumāri, dve ca, saṃghena, dvādas, 'asammatena ca,
 alaṃ, sace ca, dve vassaṃ, saṃsaṭṭhā, sāmikena ca, |
 pārivāsik'-ānuvassaṃ, duve vuṭṭhāpanena ca,
 chatta-yānena, saṃghaṇi, itthālaṃkāra-vaṇṇake, |
 piṇṇāka-bhikkhuni c' eva, sikkhā ca, sāmaṇerikā,
 gihi, bhikkhussa purato, anokāsaṃ, saṃkacchikā 'ti. |

tesaṃ vaggānaṃ uddānaṃ :

lasuṇ'-andhakārā, nhānaṃ, tuvattā, cittāgārakā,
 āramaṃ, gabbhīni c' eva, kumārā, chattupāhana' 'ti. |

sappiṃ viññāpetvā bhuñjantiyā pāṭidesaniyaṃ . . . Sā-
 vatthiyā paññattam . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo ārabha
 . . . chabbaggiyā bhikkhuniyo sappiṃ viññāpetvā bhuñjimsu
 . . . ekā paññatti ekā anupaññatti . . . catūhi samuṭṭhānehi
 samuṭṭhāti. ||1||

telam viññāpetvā . . . ||2||

madhum viññāpetvā . . . ||3||

phāṇitam viññāpetvā . . . ||4||

macchaṃ viññāpetvā . . . ||5||

maṃsaṃ viññāpetvā . . . ||6||

khīraṃ viññāpetvā . . . ||7||

dadhiṃ viññāpetvā . . . catūhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti,
 siyā kāyato samuṭṭhāti na vācato na cittato, siyā kāyato ca
 vācato ca samuṭṭhāti na cittato, siyā kāyato ca cittato ca
 samuṭṭhāti na vācato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca
 samuṭṭhāti. ||8||

aṭṭha pāṭidesaniyā niṭṭhitā. tass' uddānaṃ :

sappi, telam, madhuṇ c' eva, phāṇitam, macchaṃ eva ca,
 maṃsaṃ, khīraṃ, dadhiṇ cāpi viññāpetvāna bhikkhuni:
 pāṭidesaniyā aṭṭha sayambuddhena desitā 'ti. |

ye sikkhāpadā Bhikkhuvibhaṅge vittharitā te saṃkhipitvā
 Bhikkhunīvibhaṅge katthapaññāttivāro niṭṭhito. ||1||

avassutā bhikkhuni avassutassa purisapuggalassa kāyasaṃ-
 saggam sādhiyanti kati āpattiyo āpajjati. avassutā . . . sādhi-

yanti tisso āpattiyo āpajjati, adhakkhakam ubbhajānumaṇḍalam gahaṇaṃ sādīyati āpatti pārājikassa, ubbhakkhakam adhojānumaṇḍalam gahaṇaṃ sādīyati āpatti thullaccayassa, kāyapaṭibaddham gahaṇaṃ sādīyati āpatti dukkaṭassa. avassutā . . . sādīyanti imā tisso āpattiyo āpajjati. ||1||

vajjapaṭicchādikā bhikkhunī vajjam paṭicchādentī . . . tisso āpattiyo āpajjati, jānaṃ pārājikaṃ dhammaṃ paṭicchādeti āpatti pārājikassa, vematikā paṭicchādeti āpatti thullaccayassa, ācāravipattiṃ paṭicchādeti āpatti dukkaṭassa. vajjapaṭicchādikā bhikkhunī vajjam paṭicchādentī imā tisso āpattiyo āpajjati. ||2||

ukkhittānuvattikā bhikkhunī yāvatatiyaṃ samanubhāsānāya na paṭinissajjanti . . . tisso āpattiyo āpajjati, ñattiyā dukkaṭaṃ, dvīhi kamnavācāhi thullaccayā, kammavācāpariyosāne āpatti pārājikassa. ukkhittānuvattikā bh. y. s. na paṭinissajjanti imā tisso āpattiyo āpajjati. ||3||

aṭṭhamam vatthum paripūrentī . . . tisso āpattiyo āpajjati, purisena itthaṇṇamā āgacchā 'ti vuttā gacchati āpatti dukkaṭassa, purisassa hatthapāsaṃ okkantamatte āpatti thullaccayassa, aṭṭhamam vatthum paripūreti āpatti pārājikassa. aṭṭhamam v. p. imā tisso āpattiyo āpajjati. ||4||

pārājikā niṭṭhitā.

ussayavādikā bhikkhunī aṭṭam karonti tisso āp. āp., ekassa āroceti āpatti dukkaṭassa, dutiyassa āroceti āpatti thullaccayassa, aṭṭapariyosāne āpatti saṃghādisesassa. ||1||

coriṃ vuṭṭhāpentī tisso āp. āp., ñattiyā dukkaṭaṃ, dvīhi kamnavācāhi thullaccayā, kammavācāpariyosāne āp. saṃghādisesassa. ||2||

ekā gāmantaṃ gacchantī tisso āp. āp., gacchati āp. dukk., paṭhamam pādaṃ parikkhepaṃ atikkāmeti āp. thull., dutiyaṃ pādaṃ atikkāmeti āp. saṃghādisesassa. ||3||

samaggena saṃghena ukkhittaṃ bhikkhuniṃ dhammena vinayena satthu sāsanena anapaloketvā kārakasamghaṃ anaññāya gaṇassa chandaṃ osārentī tisso āp. āp., ñattiyā . . . (see § 2.) ||4||

avassutā bhikkhunī avassutassa purisapuggalassa hatthato khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā sahatthā paṭiggahetvā bhūni-

jantī tisso āp. āp., khādissāmi bhuñjissāmiti paṭigaṇhāti āp. thull., ajjohāre ajjohāre āp. saṅgh., udakadantaponaṃ paṭigaṇhāti āp. dukkaṭassa. ||5||

kin te ayye eso purisapuggalo karissati avassuto vā anavassuto vā yato tvaṃ anavassutā, iṅgh' ayye yaṇ te eso purisapuggalo deti khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā taṃ tvaṃ sahatthā paṭiggahetvā khāda vā bhuñja vā 'ti uyyojentī tisso āp. āp., tassā vacanena khādissāmi bhuñjissāmiti paṭigaṇhāti āp. dukk., ajjohāre ajjohāre āp. thull., bhojanapariyosāne āpatti saṃghādisesassa. ||6||

kupitā bhikkhuni yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjanti tisso āp. āp., ñattiyaṃ dukkaṭaṃ . . . (see § 2). ||7||

kismiñcid eva adhikaraṇe paccakātā bhikkhuni yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjanti tisso āp. āp., ñattiyaṃ . . . ||8||

saṃsatthā bhikkhuniyo yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjantiyo tisso āpattiyo āpajjanti, ñattiyaṃ . . . ||9||

saṃsatthā 'va ayye tumhe viharatha mā tumhe nānā viharitthā 'ti uyyojentī yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjanti tisso āp. āp., ñattiyaṃ . . . ||10||

saṃghādisesā niṭṭhitā.

pattasannicayaṃ karontī ekaṃ āpatthiṃ āpajjati nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. ||1||

akālacīvaraṃ kālacīvaran ti adhiṭṭhahitvā bhājāpeti dve āp. āp., bhājāpeti payoge dukkaṭaṃ, bhājāpīte nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. ||2||

bhikkhuniyā saddhiṃ cīvaraṃ parivattetvā acchindantī dve āp. āp., acchindatī payoge dukkaṭaṃ, acchiṇṇe nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. ||3||

aññaṃ viññāpetvā aññaṃ viññāpentī dve āp. āp., viññāpeti payoge dukkaṭaṃ, viññāpīte nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. ||4||

aññaṃ cetāpetvā aññaṃ cetāpentī . . . (see § 4.) ||5||

aññadattikhena parikkhārena aññuddisikena saṃghikena aññaṃ cetāpentī dve āp. āp., cetāpeti payoge dukkaṭaṃ, cetāpīte nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. ||6||

aññadattikhena parikkhārena aññuddisikena saṃghikena saṃyācikena (. . . mahājanikena . . . mahājanikena saṃyā-

cikena . . . puggalikenā saṃyācikenā) aññaṃ cetāpentī . . .
(see § 6.) ||7-10||

atirekacatukkamsaparamaṃ garupāvuraṇaṃ cetāpentī dve
āp. āp., cetāpeti payoge dukkaṭaṃ, cetāpīte nissaggiyaṃ pā-
cittiyā. ||11||

atirekaadḍhateyyakamsaparamaṃ lahuṇāvuraṇaṃ cetāpentī
. . . ||12||

nissaggiyā pācittiyā niṭṭhita.

lasuṇaṃ khādanā dve āp. āp., khādissāmiti paṭigaṇhāti āp.
dukk., ajjhoḥāre ajjhoḥāre āp. pācittiyassa. ||1||

sambādhe lomaṃ saṃharāpentī dve āp. āp., saṃharāpeti
payoge dukkaṭaṃ, saṃharite āp. pācittiyassa. ||2||

talaghātaṃ karontī dve āp. āp., karoti payoge dukkaṭaṃ,
kate āpatti pācittiyassa. ||3||

jatumaṭṭhakaṃ ādiyantī dve āp. āp., ādiyati payoge dukka-
ṭaṃ, ādinne āp. pācittiyassa. ||4||

atirekadvāṅgulapabbaparamaṃ udakasuddhikaṃ ādiyantī
dve . . . (see § 4) ||5||

bhikkhussa bhuñjantassa pāniyena vā vidhūpanena vā upa-
tiṭṭhantī dve āp. āp., hatthapāse tiṭṭhati āp. pācittiyassa,
hatthapāsaṃ vijahitvā tiṭṭhati, āp. dukkaṭassa. ||6||

āmakadhaññaṃ viññāpetvā bhuñjantī dve āp. āp., bhuñ-
jissāmiti paṭigaṇhāti āp. dukk., ajjhoḥāre ajjhoḥāre āp.
pācittiyassa. ||7||

uccāraṃ vā passāvaṃ vā saṃkāraṃ vā vighāsaṃ vā
tirokuḍḍe chaḍḍentī dve āp. āp., chaḍḍeti payoge dukkaṭaṃ,
chaḍḍite āp. pācittiyassa. ||8||

uccāraṃ vā . . . vighāsaṃ vā harite chaḍḍentī . . . ||9||
naccaṃ vā gītaṃ vā vāditaṃ vā dassanāya gacchantī dve
āp. āp., gacchati āpatti dukkaṭassa, yattha ṭhita passati vā
suṇāti vā āp. pācittiyassa. ||10||

lasuṇavaggo paṭhamo.

rattandhakāre appadīpe purisena saddhiṃ eken' ekā
santiṭṭhantī dve āp. āp., hatthapāse tiṭṭhati āp. pācittiyassa,
hatthapāsaṃ vijahitvā tiṭṭhati āp. dukkaṭassa. ||11||

paṭicchanne okāse purisena saddhiṃ eken' ekā santiṭṭhantī
. . . ||12||

ajjhokāse purisena saddhiṃ eken' ekā santiṭṭhanti . . . ||13||
rathiyā vā byūhe vā siṅghāṭake vā purisena saddhiṃ eken'
ekā santiṭṭhanti . . . ||14||

purebhattaṃ kulāni upasaṃkamitvā āsane nisiditvā sāmike
anāpucchā pakkamanti dve āp. āp., paṭhamam pādam ano-
vassakaṃ atikkāmeti āp. dukkaṭassa, dutiyam pādam atikkā-
meti āp. pācittiyassa. ||15||

• pacchābhattaṃ kulāni upasaṃkamitvā sāmike anāpucchā
āsane nisidanti dve āp. āp., nisidati payoge dukkaṭam, nisinno
āp. pācittiyassa. ||16||

vikāle kulāni upasaṃkamitvā sāmike anāpucchā seyyam
santharitvā vā santharāpetvā vā abhinisidanti dve āp. āp., abhi-
nisidati payoge dukkaṭam, abhinisinno āp. pācittiyassa. ||17||

duggahitena dūpadhāritena param ujjhāpentī dve āp. āp.,
ujjhāpeti payoge dukkaṭam, ujjhāpiti āp. pācittiyassa. ||18||

attānaṃ vā paraṃ vā nirayena vā brahmacariyena vā
abhisapantī dve āp. āp., abhisapati payoge dukkaṭam, abhisa-
piti āp. pācittiyassa. ||19||

attānaṃ vadhitvā vadhitvā rodanti dve āp. āp., vadhati
rodati āp. pācittiyassa, vadhati na rodati āp. dukkaṭassa. ||20||
rattandhakāravaggo dutiyo.

naggā nhāyanti dve āp. āp., nhāyati payoge dukkaṭam,
nhānapariyosāne āp. pācittiyassa. ||21||

pamāṇāṭikkantaṃ udakasāṭikaṃ kārāpentī dve āp. āp.,
kārāpeti payoge dukkaṭam, kārāpiti āp. pācittiyassa. ||22||

bhikkhuniyā cīvaraṃ visibbetvā vā visibbāpetvā vā n'eva
sibbenti na sibbāpanāya ussukkaṃ karontī ekaṃ āp. āp.
pācittiyam. ||23||

pañcāhikaṃ saṃghāṭicāraṃ atikkāmentī ekaṃ . . . ||24||
cīvarasaṃkumaṇiyam dhārentī dve āp. āp., dhāreti payoge
dukkaṭam, dhārite āp. pācittiyassa. ||25||

ganassa cīvaralābham antarāyam karontī dve āp. āp.,
karoti payoge dukkaṭam, kate āp. pācittiyassa. ||26||

dhammikaṃ cīvaravibhaṅgaṃ paṭibāhanti dve āp. āp.,
paṭibāhati payoge dukkaṭam, paṭibāhite āp. pācittiyassa. ||27||

agārikassa vā paribbājakassa vā paribbājikāya vā samaṇa-
cīvaraṃ denti dve āp. āp., deti payoge dukkaṭam, dinne āp.
pācittiyassa. ||28||

dubbalaçivarapaccāsāya cīvarakālasamayam atikkāmenti
dve āp. āp., atikkāmeti payoge dukkaṭaṃ, atikkāmite āp.
pācittiyassa. ||29||

dhammikaṃ kaṭhinuddhāraṃ paṭibāhantī dve . . . (see
§ 27). ||30||

nhānavaggo tatiyo.

dve bhikkhuniyo ekamañce tuvattentiyo dve āpattiyo
āpajjanti, nipajjanti payoge dukkaṭaṃ, nipanne āp. pācitti-
yassa. ||31||

dve bhikkhuniyo ekattharaṇapāvuraṇā tuvattentiyo . . . ||32||

bhikkhuniyā sañcieca aphāsuṃ karontī dve āp. āp., karoti
payoge dukkaṭaṃ, kate āp. pācittiyassa. ||33||

dukkhitaṃ sahañjīvinim n' eva upatthenti na upatthāpanāya
ussukkaṃ karontī ekaṃ āp. āp. pācittiyam. ||34||

bhikkhuniyā upassayaṃ datvā kupitā anattamanā nikkad-
ḍhantī dve āp. āp., nikkadḍhati payoge dukkaṭaṃ, nikkadḍhite
āp. pācittiyassa. ||35||

samsaṭṭhā bhikkhunī yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na
paṭinissajjanti dve āpattiyo āpajjati, nāttiyā dukkaṭaṃ,
kammavācāpariyosāne āp. pācittiyassa. ||36||

antoratthe sāsāṇkasammate sappatibhaye asatthikā cārikaṃ
carantī dve āp. āp., paṭipajjati payoge dukkaṭaṃ, paṭipanne
āp. pācittiyassa. ||37||

tīroratthe sāsāṇkasammate . . . (see § 37). ||38||

antovassaṃ cārikaṃ carantī dve āp. āp., paṭipajjati
. . . ||39||

vassaṃ vutthā bhikkhunī cārikaṃ na pakkamantī ekaṃ
āpattim āpajjati pācittiyam. ||40||

tuvaṭṭavaggo catuttho.

rājāgāraṃ vā cittāgāraṃ vā ārāmaṃ vā uyyānaṃ vā
pokkharāṇim vā dassanāya gacchantī dve āp. āp., gacchati
āpatti dukkaṭassa, yattha ṭhitā passati āp. pācittiyassa. ||41||

āsandim vā pallaṇkaṃ vā paribhuñjantī dve āp. āp., pari-
bhuñjati pay. dukk., paribhutte āp. pācittiyassa. ||42||

suttaṃ kantantī dve āp. āp., kantati payoge dukkaṭaṃ,
ujjavujjave āp. pācittiyassa. ||43||

gihivēyāvaccam karontī dve āp. āp., karoti payoge dukka-
ṭaṃ, kate āp. pācittiyassa. ||44||

bhikkhuniyā eh' ayye imaṃ adhikaraṇaṃ vūpasamehiti
vuccamānā sādhu' ti paṭisaṇṭvā n' eva vūpasamenti na vūpa-
samāya ussukkaṃ karonti ekaṃ āp. āp. pācittiyaṃ. || 45 ||

agārikassa vā paribbājakassa vā paribbājikāya vā sahatthā
khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā denti dve āp. āp., deti payoge
dukkataṃ, dinne āp. pācittiyassa. || 46 ||

āvasathacivaraṃ anissajjitvā paribhuñjanti dve āp. āp.,
paribhuñjati payoge dukkataṃ, paribhutte āp. pācitti-
yassa. || 47 ||

āvasathaṃ anissajjitvā cārikaṃ pakkamanti dve āp. āp.,
paṭhamam pādamaṃ parikkhepaṃ atikkāmeti āp. dukkaṭassa,
dutiyaṃ pādamaṃ atikkāmeti āp. pācittiyassa. || 48 ||

tiracchānavijjaṃ pariyaṇṇanti dve āp. āp., pariyaṇṇati
payoge dukkataṃ, pade pade āp. pācittiyassa. || 49 ||

tiracchānavijjaṃ vāceti dve āp. āp., vāceti payoge . . . || 50 ||
cittāgāravaggo pañcama.

jānaṃ sabhikkhukaṃ āramaṃ anāpucchā pavisaṇti dve āp.
āp., paṭhamam pādamaṃ parikkhepaṃ . . . (see § 48.) || 51 ||
bhikkhumaṃ akkosanti paribhāsanti dve āp. āp., akkosati pa-
yoge dukkataṃ, akkosite āp. pācittiyassa. || 52 ||

caṇḍikatā gaṇaṃ paribhāsanti dve āp. āp., paribhāsati pa-
yoge dukkataṃ, paribhāsate āp. pācittiyassa. || 53 ||

nimantitā vā pavāritā vā khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā
bhuñjanti dve āp. āp., khādīsāmi bhuñjissāmi paṭisaṇṭhāmi
āp. dukkaṭassa, ajjhohāre ajjhohāre āp. pācittiyassa. || 54 ||

kulaṃ maccharāyanti dve āp. āp., maccharāyati payoge
dukkataṃ, maccharite āp. pācittiyassa. || 55 ||

abhiikkhuke āvāse vassaṃ vasaṇti dve āp. āp., vassaṃ va-
sissāmi senāsanaṃ paṇṇāpeti pāniyaṃ paribhojaniyaṃ upa-
ṭṭhāpeti priveraṃ sammajjati āp. dukkaṭassa, suha aru-
uggamaṇā āp. pācittiyassa. || 56 ||

vassaṃ vutthā bhikkhuni ubhatosaṃghe tīhi ṭhānehi na
pavārenti ekaṃ āp. āp. pācittiyaṃ. || 57 ||

ovādāya vā saṃvāsāya vā na gacchanti ekaṃ . . . || 58 ||

uposathaṃ pi na vuccanti ovādaṃ pi na yācanti ekaṃ
. . . || 59 ||

pasākhe jātaṃ gaṇḍamaṃ vā rūhitaṃ vā anapaloketvā saṃ-
ghamaṃ vā gaṇaṃ vā purisena saddhiṃ eken' ekā bhodāpeti

dve āp. āp., bhedaṭṭeti payoge dukkaṭaṃ, bhinne āp. pācittiyassa. ||60||

āramavaggo chaṭṭho.

gabbhinim vuṭṭhāpentī dve āp. āp., vuṭṭhāpeti payoge dukkaṭaṃ, vuṭṭhāpīte āp. pācittiyassa. ||61||

pāyantim . . . dve vassāni chasu dhammesu asikkhitasikkhaṃ sikkhamānaṃ . . . dve vassāni chasu dhammesu sikkhitasikkhaṃ sikkhamānaṃ saṃghena asaṃmataṃ . . . ūnadvādasavassaṃ gihigataṃ . . . paripuṇṇadvādasavassaṃ gihigataṃ dve vassāni chasu dhammesu asikkhitasikkhaṃ . . . paripuṇṇadvādasavassaṃ gihigataṃ dve vassāni chasu dhammesu sikkhitasikkhaṃ saṃghena asaṃmataṃ vuṭṭhāpentī dve āp. āp., vuṭṭhāpeti payoge dukkaṭaṃ, vuṭṭhāpīte āp. pācittiyassa. ||62-67||

sahajīvinim vuṭṭhāpetvā dve vassāni n' eva anugaṇhantī nānuggahāpentī ekaṃ āp. āp. pācittiyam. ||68||

vuṭṭhāpitaṃ pavattinim dve vassāni nānubandhantī ekaṃ . . . ||69||

sahajīvinim vuṭṭhāpetvā n' eva vūpakāsentī na vūpakāsapentī ekaṃ . . . ||70||

gabbhinivaggo sattamo.

ūnavīsativassaṃ kumāribhūtaṃ vuṭṭhāpentī . . . (see § 61). ||71||

paripuṇṇavīsativassaṃ kumāribhūtaṃ dve vassāni chasu dhammesu asikkhitasikkhaṃ vuṭṭhāpentī . . . ||72||

paripuṇṇavīsativassaṃ kumāribhūtaṃ dve vassāni chasu dhammesu sikkhitasikkhaṃ saṃghena asaṃmataṃ vuṭṭhāpentī . . . ||73||

ūnadvādasavassā vuṭṭhāpentī . . . ||74||

paripuṇṇadvādasavassā saṃghena asaṃmatā vuṭṭhāpentī . . . ||75||

alan tāva te ayye vuṭṭhāpitenā 'ti vuccamānā sādhu 'ti paṭisaṇitvā pacchā khiyadhammaṃ āpajjantī dve āp. āp., khiyati payoge dukkaṭaṃ, khiyite āp. pācittiyassa. ||76||

sikkhamānaṃ sace me tvaṃ ayye cīvaraṃ dassasi evāhaṃ taṃ vuṭṭhāpessāmīti vatvā n' eva vuṭṭhāpentī na vuṭṭhāpanāya ussukkaṃ karontī ekaṃ āp. āp. pācittiyam. ||77||

sikkhamānaṃ saccāmaṃ tvaṃ ayye dve vassāni anu-
bandhissasi evāhaṃ taṃ vuṭṭhāpessāmi . . . ||78||

purisasamsaṭṭhaṃ kumārakasamsaṭṭhaṃ caṇḍim sokāvāsaṃ
sikkhamānaṃ vuṭṭhāpentī . . . (see § 71). ||79||

mātāpitūhi vā sāmikena vā ananuññātaṃ sikkhamānaṃ
vuṭṭhāpentī . . . ||80||

pārīvāsikachandadānena sikkhamānaṃ vuṭṭhāpentī . . . ||81||
anuvassaṃ vuṭṭhāpentī . . . ||82||

• ekavassaṃ dve vuṭṭhāpentī . . . ||83||

kumārībhūtavaggo aṭṭhamo.

chattupāhanaṃ dhārentī dve āp. āp., dhāreti payoge
dukkataṃ, dhārite āp. pācittiyassa. ||84||

yānena yāyanti dve āp. āp., yāyati payoge dukkaṭaṃ, yāyite
āp. pācittiyassa. ||85||

samghāṇiṃ dhārentī . . . (see § 84). ||86||

itthālamkāraṃ dhārentī . . . ||87||

gandhavaṇṇakena nhāyanti dve āp. āp., nhāyati payoge
dukkataṃ, nhānapariyosāne āp. pācittiyassa. ||88||

vāsitenā piñṇākena nhāyanti . . . ||89||

bhikkhuniyā . . . (sikkhamānāya . . . sāmaṇeriyā . . .
gihiniyā . . .) ummaddāpentī parimaddāpentī dve āp. āp.,
ummaddāpeti payoge dukkaṭaṃ, ummuddite āp. pācitti-
yassa. ||90-93||

bhikkhussa purato anāpucchā āsane nisīdanti dve āp. āp.,
nisīdati payoge dukkaṭaṃ, nisinne āp. pācittiyassa. ||94||

anokāsakataṃ bhikkhuṃ pañhaṃ pucchanti dve āp. āp.,
pucchati payoge dukkaṭaṃ, pucchite āp. pācittiyassa. ||95||

asaṃkacchikā gāmaṃ pavisanti dve āp. āp., paṭhamam
pādaṃ parikkhepaṃ atikkāmeti āp. dukkaṭassa, dutiyam
pādaṃ atikkāmeti āp. pācittiyassa. ||96||

chattupāhanavaggo navamo. khuddakaṃ niṭṭhitam.

sappiṃ (. . . telam . . . madhum . . . phāṇitarā . . .
macchaṃ . . . maṇṣam . . . khiram . . . dadhiṃ . . .)
viññāpetvā bhuñjanti dve āp. āp., bhuñjissāmi paṭigamhāti
āp. dukkaṭassa, ajjhohāre ajjhohāre āp. pāṭidesaniyassa. ||1-8||

aṭṭhapāṭidesaniyam niṭṭhitam. katāpattivāraṃ niṭṭhitam
dutiyaṃ. ||2||

avassutāya bhikkhuniyā avassutassa purisapuggalassa kāya-samsaggam sādhiyantiyā āpattiyo catunnam vipattīnam kati vipattiyo bhajanti. avassutāya . . . vipattīnam dve vipattiyo bhajanti siyā sīlavipattiṃ siyā ācāravipattiṃ. — pa —. dadhiṃ viññāpetvā bhuñjantiyā āpattiyo catunnam vipattīnam kati . . . ekaṃ vipattiṃ bhajanti ācāravipattiṃ.
vipattivāram niṭṭhitam tatiyam. ||3||

avassutāya . . . āpattiyo sattannam āpattikkhandhānaṃ katihi āpattikkhandehi saṃgahitā. avassutāya . . . āpattikkhandhānam tihi āpattikkhandhehi saṃgahitā, siyā pārājik-āpattikkhandhena siyā thullaccayāpattikkhandhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena. — la —. dadhiṃ viññāpetvā bhuñjantiyā āpattiyo . . . dvihi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pāṭidesaniyāpattikkhandhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena.
saṃgahavāram niṭṭhitam catuttham. ||4||

avassutāya . . . āpattiyo channam āpattisamutṭhānānam katihi samutṭhānehi samutṭhanti. avassutāya . . . āpattisamutṭhānānam ekena samutṭhānena samutṭhanti kāyato ca cittato ca samutṭhanti na vācato. — la —. dadhiṃ viññāpetvā bhuñjantiyā āpattiyo . . . catūhi samutṭhānehi samutṭhanti, siyā kāyato samutṭhanti na vācato na cittato, siyā kāyato ca vācato ca samutṭhanti na cittato, siyā kāyato ca cittato ca samutṭhanti na vācato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samutṭhanti.

samutṭhānavāram niṭṭhitam pañcamam. ||5||

avassutāya . . . āpattiyo catunnam adhikarāṇānam katham adhikarāṇam. avassutāya . . . adhikarāṇānam āpattādhikarāṇam. — la —. dadhiṃ viññāpetvā bhuñjantiyā āpattiyo . . . āpattādhikarāṇam.

adhikarāṇavāram niṭṭhitam chaṭṭham. ||6||

avassutāya . . . āpattiyo sattannam samathānam katihi samathehi sammanti. avassutāya . . . samathānam tihi samathehi sammanti, siyā sammukhāvinayena ca paṭiññātakarāṇena ca, siyā sammukhāvinayena ca tiṇavatthārakena ca.

— la —. dadhiṃ viññāpetvā bhuñjantiyā āpattiyo . . . tihi samathehi sammanti . . . tiṇavattḥārakena ca.
samathavāraṃ niṭṭhitam sattamaṃ. ||7||

avassutā bhikkhunī avassutassa purisapuggalassa kāya-saṃsaggam sādīyanti kati āpattiyo āpajjati. avassutā . . . tisso āpattiyo āpajjati, adhakkhakam . . . (see chap. 2) . . . imā tisso āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnam vipattinam kati vipattiyo bhajanti, sattannam āpattikkhandhānam katihī āpattikkhandhehi saṃgahitā, channam āpattisamuṭṭhānānam katihī samuṭṭhānehi samuṭṭhanti, catunnam adhikaraṇānam katamaṃ adhikaraṇam, sattannam samathānam katihī samathehi sammanti. tā āpattiyo catunnam vipattinam . . . (see I, 8) . . . tiṇavattḥārakena ca. — la —. dadhiṃ viññāpetvā bhuñjanti kati āpattiyo āpajjati. dadhiṃ v. bh. dve āp. āp., bhuñjissāmiti paṭigaṇhāti āp. dukkaṭassa, ajjohāre ajjohāre āp. pāṭidesaniyassa. dadhiṃ . . . imā dve āp. āpajjati. tā āpattiyo catunnam vipattinam kati vipattiyo bhajanti . . . sammanti. tā āpattiyo catunnam vipattinam ekam vipattim bhajanti ācāravipattim, sattannam āpattikkhandhānam dvihi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pāṭidesaniyāpattikkhandhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena, channam āpattisamuṭṭhānānam catūhi samuṭṭhānehi samuṭṭhanti siyā kāyato samuṭṭhanti na vācato na cittato, siyā kāyato ca vācato ca samuṭṭhanti na cittato, siyā kāyato ca cittato ca samuṭṭhanti na vācato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti, catunnam adhikaraṇānam āpattādhikaraṇam, sattannam samathānam tihi . . . tiṇavattḥārakena ca.

samuccayavāraṃ niṭṭhitam atṭhamam. ||8||

yan tena bhagavatā jānatā passatā arahatā sammāsamuddhena kāyasamsaggam sādīyanapaccayā pārājikam kattha paññattam kam ārabba kismiṃ vatthusmin ti — la — kenābhatan ti. yan tena bhagavatā . . . sādīyanapaccayā pārājikam kattha paññattan ti Sāvattiya paññattam . . . (see chap. 1) . . . kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato — la — kenābhatan ti paramparābhatam :

Upāli Dāsako c' eva . . . piṭakam Tambapaṇṇiyā 'ti. ||1||

vajjapaticchādanapaccayā pārājikam kattha paññattan ti . . . (see chap. 1) . . . ekena samuttāhānena samuttāhāti dhuranikkhepe. ||2||

yāvattatīyam samanubhāsanāya na paṭinissajjanapaccayā pārājikam kattha paññattan ti . . . dhuranikkhepe. ||3||

aṭṭhamam vatthum paripūraṇapaccayā pārājikam . . . dhuranikkhepe. ||4||

pārājikā niṭṭhitā.

yan tena bhagavatā . . . ussayavādikāya bhikkhuniyā aṭṭam karaṇapaccayā saṃghādiseso kattha paññatto kam ārabha . . . (see chap. 1) . . . ca cittato ca samuttāhāti — la — kenābhatan ti paramparābhatam :

Upāli Dāsako c' eva . . . pitakam Tambapaṇṇiyā 'ti. ||1||
corivuttāpanapaccayā saṃghādiseso . . . ca cittato ca samuttāhāti. ||2||

ekāya gāmantaram gamanapaccayā saṃghādiseso . . . paṭṭhamapārājiko. ||3||

samaggena saṃghena ukkhittam bhikkhunim dhammena vinayena satihu sāsanena anapaloketvā kārakasamgham anaññāya gaṇassa chandam osāraṇapaccayā saṃghādiseso . . . dhuranikkhepe. ||4||

avassutāya bhikkhuniyā avassutassa purisapuggalassa hatthato khādaniyam vā bhojaniyam vā sahatthā paṭiggahetvā bhuñjanapaccayā saṃghādiseso . . . paṭhamapārājiko. ||5||

kin te ayye eso purisapuggalo karissati avassuto vā anavassuto vā yato tvam anavassutā, iṅgh' ayye yan te eso purisapuggalo deti khādaniyam vā bhojaniyam vā tam tvam sahatthā paṭiggahetvā khāda vā bhuñja vā 'ti uyyojanapaccayā saṃghādiseso . . . samuttāhāti. ||6||

kupitāya bhikkhuniyā yāvattatīyam samanubhāsanāya na paṭinissajjanapaccayā saṃghādiseso . . . dhuranikkhepe. ||7||

kismiṇcid eva adhikaraṇe paccakatāya bhikkhuniyā yāvattatīyam samanubhāsanāya na paṭinissajjanapaccayā saṃghādiseso . . . dhuranikkhepe. ||8||

samsatthānam bhikkhuninam yāvattatīyam samanubhāsanāya na paṭinissajjanapaccayā saṃghādiseso . . . dhuranikkhepe. ||9||

samsaṭṭhā 'va ayye tumhe viharatha mā tumho nānā viharitthā 'ti uyyojentiyaṃ yāvatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjanapaccayaṃ saṃghādiseso . . . dhuranikkhepe. ||10|| — la —

dadhim viññāpetvā bhuñjanapaccayaṃ pāṭidesaniyaṃ . . . catūhi samuṭṭhānehi samuṭṭhāti. ||8||

katthapaññattivāraṃ niṭṭhituṃ paṭhamam. ||9||

kāyasamsaggaṃ sādianapaccayaṃ kati āpattiyo āpajjati. kāyasamsaggaṃ sādianapaccayaṃ pañca āpattiyo āpajjati. avassutā bhikkhunī avassutassa purisapuggalassa adhakkhaṃ ubbhajānumaṇḍalaṃ gahaṇaṃ sādīyati āpatti pārājikassa, bhikkhu kāyena kayaṃ āmasati āp. saṃghādisesassa, kāyena kāyapaṭibaddhaṃ āmasati āp. thullaccayassa, kāyapaṭibaddhena kāyapaṭibaddhaṃ āmasati āp. dukkaṭassa, aṅgulipatodake pācittiyaṃ. kāyasamsaggaṃ sādianapaccayaṃ imā pañca āpattiyo āpajjati. ||1||

vajjapaṭicchādanapaccayaṃ kati . . . catasso āpattiyo āpajjati. bhikkhunī jānaṃ pārājikaṃ dhammaṃ paṭicchādeti āp. pārājikassa, vematikā paṭicchādeti āp. thullaccayassa, bhikkhu saṃghādisesaṃ paṭicchādeti āp. pācittiyassa, ācāravatim paṭicchādeti āp. dukkaṭassa. vajjapaṭicchādanapaccayaṃ imā catasso āpattiyo āpajjati. ||2||

yāvatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjanapaccayaṃ kati . . . pañca āpattiyo āpajjati. ukkhittānuvattikā bhikkhunī yāv. sam. na paṭinissajjati ñattiyā dukkaṭaṃ dvīhi kammavācāhi thullaccayaṃ kammavācāpariyosāne āp. pārājikassa, bheda-kānuvattikā bhikkhunī yāv. sam. na paṭinissajjati āp. saṃghādisesassa, pāpikāya diṭṭhiyā yāv. sam. na paṭinissajjati āp. pācittiyassa. yāvatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjanapaccayaṃ imā pañca āpattiyo āpajjati. ||3||

aṭṭhamam vatthuṃ paripūraṇapaccayaṃ kati . . . tisso āpattiyo āpajjati . . . (see chap. 2) . . . imā tisso āpattiyo āpajjati. ||4||

pārājikā niṭṭhitā.

ussayavādikā bhikkhunī aṭṭhaṃ karaṇapaccayaṃ tisso . . . (see chap. 2) . . . saṃghādisesassa. ||1||

corivutthāpanapaccayā tisso . . . ||2||

ekā gāmantaraṃ gamanapaccayā tisso . . . ||3||

samaggena saṃghena ukkhitaṃ bhikkhuṇiṃ dhammena
vinayaena satthu sāsanaena anapaloketvā kārakasamghaṃ
anaññāya gaṇassa chandaṃ osāraṇapaccayā tisso . . . ||4||

avassutā bhikkhunī avassutassa purisapuggaḷassa hatthato
khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā sahatthā paṭiggahetvā bhuñ-
janapaccayā tisso āp. āp., khādissāmi bhuñjissāmīti paṭi-
gaṇhāti āp. thullaccayassa, rājohāre ajjhohāre āpatti
saṃghādisesassa, udakadantapoṇaṃ paṭigaṇhāti āp. dukka-
tassa. ||5||

kin te ayye eso purisapuggalo . . . bhuñja vā 'ti uyyoja-
napaccayā tisso . . . ||6||

kupitā bhikkhunī yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭi-
nissajjanapaccayā tisso . . . ||7||

kismiñcid eva adhikaraṇo paccākātā bhikkhunī yāvatati-
yaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjanapaccayā tisso
. . . ||8||

saṃsatthā bhikkhunī yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na
paṭinissajjanapaccayā tisso . . . ||9||

saṃsatthā 'va ayyo tumhe viharatha mā tumhe nānā
viharitthā 'ti uyyojentī yāv. sam. na paṭinissajjanapaccayā
tisso . . . ||10||

dasa saṃghādisesā niṭṭhitā.

— la —. dadhiṃ viññāpetvā bhuñjanapaccayā kati . . .
dve āpattiyo āpajjati, khādissāmi bhuñjissāmīti paṭigaṇhāti
āp. dukkaṭassa, ajjhohāre ajjhohāre āp. pāṭidosaniyassa.
dadhiṃ viññāpetvā bhuñjanapaccayā imā dve āpattiyo
āpajjati. ||8||

katāpattivāraṃ niṭṭhitaṃ dutiyaṃ. ||10||

kāyasamsaggaṃ sādīyanapaccayā āpattiyo catunnaṃ vi-
pattinaṃ kati . . . (see chap. 3) . . . dve vipattiyo bhajanti
siyā sīlavipattiṃ siyā ācāravipattiṃ. — la —. dadhiṃ viññā-
petvā bhuñjanapaccayā āpattiyo . . . ācāravipattiṃ.

vipattivāraṃ niṭṭhitaṃ tatiyaṃ. ||11||

kāyasamsaggaṃ sādīyanapaccayā āpattiyo sattannaṃ āpatti-

kkhandhānaṃ kaṭhi . . . pañcabi āpattikkhandhehi saṃga-
hitā, siyā pārājikāpattikkhandhena siyā saṃghādisesā-
pattikkhandhena siyā thullaccayāpattikkhandhena siyā pācitti-
yāpattikkhandhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena. — la —.
dadhiṃ viññāpetvā bhuñjanapaccayā āpattiyo . . . dvihi
āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pāṭidesaniyāpattikkhan-
dhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena.

saṃgahavāraṃ niṭṭhitam catuttham. ||12||

kāyasamsaggaṃ sādīyanapaccayā āpattiyo channaṃ āpatti-
samutthānānaṃ kaṭhi . . . (see chap. 5) . . . — la —.
dadhiṃ viññāpetvā bhuñjanapaccayā āpattiyo channaṃ
āpattisamutthānānaṃ . . . ca cittato ca samutṭhanti.

samutṭhānavāraṃ niṭṭhitam pañcamam. ||13||

kāyasamsaggaṃ sādīyanapaccayā āpattiyo catunnaṃ adhi-
karaṇānaṃ . . . (see chap. 6).

adhikaravāraṃ niṭṭhitam chaṭṭham. ||14||

kāyasamsaggaṃ sādīyanapaccayā āpattiyo sattannaṃ sama-
thānaṃ . . . (see chap. 7).

samathavāraṃ niṭṭhitam sattamam. ||15||

kāyasamsaggaṃ sādīyanapaccayā kati āpattiyo āpajjati.
kāy. sād. pañca āpattiyo āpajjati, avassutā . . . (see chap. 10)
. . . aṅgulipatodake pācittiyam. kāyasamsaggaṃ sādīyana-
paccayā imā pañca āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnaṃ
vipattīnaṃ kati . . . (see I, 8) . . . kaṭhi samathehi
sammanti. tā āpattiyo catunnaṃ vipattīnaṃ dve vipattiyo
bhajanti siyā sīlavipattiṃ siyā ācāravipattiṃ, sattannaṃ
āpattikkhandhānaṃ pañcabi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā
pārājikāpattikkhandhena siyā saṃghādisesāpattikkhandhena
siyā thullaccayāpattikkhandhena siyā pācittiyāpattikkhan-
dhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena, channaṃ āpattisam-
utthānānaṃ ekena . . . (I, 8) . . . tiṇavattthārakena ca.
— la —. dadhiṃ viññāpetvā bhuñjanapaccayā kati . . .
dve āpattiyo āpajjati . . . tiṇavattthārakena cā 'ti. ||16||

samuccayavāraṃ niṭṭhitam atṭhamam. Bhikkhunīvibhaṅge
soḷasa mahābhedaṃ niṭṭhitā.

III.

Samuṭṭhānass uddānaṃ :

Aniccā sabbe saṃkhārā dukkhānattā ca saṃkhatā,
 nibbānañ c' eva paññatti anattā iti nicchayā.
 buddhacande anuppanne buddhādicce anuggate
 tesam sabbāgadhammānaṃ nāmamattaṃ na nāyati.
 dukkaraṃ vividhaṃ katvā pūrayitvāna pārami
 uppajjanti mahāvīrā cakkhubhūtā sabrahmake,
 te desayanti saddhammaṃ dukkhuḥhāniṃ sukhāvahaṃ :
 Aṅgīraso Sakyamuni sabbabhūtānukampako
 sabbasattuttamo sīho piṭake tiṇi desayi

- 5 suttantāṃ abhidhammāṃ ca vinayaṃ ca mahāguṇaṃ.
 evaṃ niyati saddhammo vinayo yadi tiṭṭhati.
 ubhato ca Vibhaṅgāni Khandhakā yā ca Mātikā |
 mālā suttaguṇeneva Parivārena ganthitā.
 tass' eva Parivārassa samuṭṭhānaṃ niyato kataṃ |
 sambhedanidānañ c' aññaṃ sutte dissanti upari :
 tasmā sikkhe Parivāraṃ dhammakāmo supesalo 'ti.
 Vibhaṅge dvīsu paññātaṃ uddisanti uposatho :
 pavakkhāmi samuṭṭhānaṃ yathāññāyaṃ suṇātha me.
 pārājikaṃ yaṃ paṭhamam, dutiyaṃ ca tato param,
 10 sañcaritt'-ānubhāsanañ ca, atirekañ ca eivaraṃ,
 lomāni, padasodhammo, bhūta-saṃvidhānena ca,
 theyya-desana-coriṃ ca, ananuñātāya terasa : |
 teras' ete samuṭṭhānanaya viññūhi cintitā ;
 ekekasmim samuṭṭhāne sadisā idha dissare.

methunaṃ, sukka-saṃsaggo, aniyatā paṭhamikā,
 pubbūpa-paripācitā, raho bhikkhuniyā saha,
 sabhojane, raho dve ca, aṅguli, udake hasaṃ,

- pahāre, uggire c' eva, tepaññāsā ca sekhiyā,
 adhakkhakam, gām'-avassutā, tala-maṭṭhañ ca, suddhikā,
 15 vassam vutthā ca, ovādam, nānubandhe pavattiniṇ : |
 chasattati ime sikkhā kāyamānasikā katā,
 sabbe ekasamuṭṭhānā paṭhamam pārājikam yathā. |
 paṭhamapārājikasamuṭṭhānam niṭṭhitam.
 adinnam, viggah', uttarim, duṭṭhullā, atthakāminam,
 amūlā, aññabbhāgiyā, aniyatā dutiyikā, |
 acchinde, pariṇāmane, musā, omasa-pesunā,
 duṭṭhullā, paṭhavim khaṇe, bhūtā, aññāya, ujjhāpe, |
 nikkaḍḍhanam, siṇcanāñ ca, āmisahetu, bhuttāvi,
 ehi, anādari, bhimsā, apanidhe ca, jivitaṃ, |
 jānam sappānakam, kammaṃ, ūna-samvāsa-nāsanā,
 20 sahadhammika-vilekhā, moho, amūlakena ca, |
 kukkucam, dhammakam, datvā, pariṇāmeyya puggale,
 kin te, akāla-acchinde, duggahī, nirayena ca, |
 gaṇam, vibhaṅgam, dubbalaṃ, kaṭhin'-aphās'-upassayaṃ,
 akkosa-caṇḍī, maccharī, gabbhīni ca, pāyantiyā, |
 dve vassā, sikkhā saṃghena, tayo c' eva gihigatā,
 kumārībhūtā tisso ca, ūnadvādas'-asammata, |
 alan tāva, sokāvāsam, chandā, anuvassā ca, dve :
 sikkhāpadā sattati 'me, samuṭṭhānā tikā katā : |
 kāyacittena na vācā, vācācittam na kāyikam,
 25 tīhi dvārehi jāyanti, pārājikam dutiyam yathā. |
 dutiyapārājikasamuṭṭhānam niṭṭhitam.
 sañcari, kuṭi, vihāro, dhopanañ ca, paṭiggaho,
 viññatt'-uttari abhihaṭṭum, ubhinnaṃ, dūtakena ca, |
 kosiya, suddha-dve bhāgā, chabbassāni, nisīdanam,
 riñcanti, rūpikā c' eva, ubho nānappakārakā, |
 ūnabandhana-vassikā, suttam, vikappanena ca,
 dvāra-dāna-sibbinī ca, pūva-paccaya-joti ca, |
 ratanam, sūci, mañco ca, tūlam, nisīdana-kaṇḍu ca,
 vassikā ca, sugatena, viññatti, aññacetāpanā, |
 dve saṃghikā, mahājanikā dve, puggalā, lahukā, garu,
 30 dve vighāsā, s'ṭikā ca, samanācivarena ca : |
 samapaññās' ime dhammā chahi ṭhānehi jāyare,
 kāyato na vācācittā, vācato na kāyamanā, |
 kāyavācā na ca cittā, kāyacittā na vācikā,

vâcâcittâ na kâyena, tîhi dvârehi jâyare :
chasamutthânîkâ ete sañcarittena sâdisâ. |

sañcarittasamutthânam nitthitam.

bhed'-ânuvattâ, dubbaca-dûsa-duṭṭhulla-diṭṭhi ca,
chandam, ujjhaggikâ dve ca, dve ca saddâ, na byâhare, |
chamâ, nicâsane, thânam, pacchato, uppathena ca,
vajj'-ânuvatti, gahaṇâ, osâre, paccâcikkhanâ, |
kismim samsatthâ dve, vadhi, visibbe, dukkhitâya ca,
35 puna samsatthâ, na vûpasam'-ârâmañ ca, pavâraṇâ, |
anvaddham, saha-jivini dve, eivaram, anubandhanâ :
sattatimsa ime dhammâ kâyavâcâya cittato
sabbe ekasamutthânâ samanubhâsanâ yathâ. |

samanubhâsanâsamutthânam nitthitam.

ubbhataṃ kaṭhinam tîpi, paṭhamam patta-bhesajjam,
accekam vâpi, sâsaṇkam, pakkamantena vâ duve, |
upassayam, paramparâ, anatirittam, nimantanâ,
vikappam, raṇṇo, vikâle, vosâs'-âraññakena ca, |
ussayâ, sannicayañ ca, pure, pacchâ, vikâle ca,
pañcâhikâ, samkamaṇi, dve âvasathena ca, |
pasâkhe, âsane c'eva : timsa ekûnakâ ime
kâyavâcâ na ca cittâ, tîhi dvârehi jâyare :

40 dvisamutthânîkâ sabbo kaṭhinena sahâ samâ. |

kathinasamutthânam nitthitam.

elakalomâ, dve seyyâ, âhacca, piṇḍabhojanam,
gaṇa-vikâle, sannidhi, dantaponen', acelakâ, |
uyyuttam, senam, uyyodhi, surâ, orena nhâyanâ,
dubbanne, dve desanikâ, lasuñ', uttiṭṭhe, naccanâ, |
nhânam, atthuraṇam, seyyâ, antoraṭṭhe, tathâ babi,
antovassam, cittâgâram, âsandim, suddakantânâ, |
veyyâvaccam, sabbatthâ ca, abhikkhukâvâsena ca,
chattam, yânañ ca, saṃghânam, alamkâram, gandha-
vâsitam, |

bhikkhunî, sikkhamânâ ca, sâmaṇerî, gihiniyâ,

45 asaṃkacchikâ : âpatti cattârisâ catuttari, |

kâyena na vâcâcittena, kâyacittena na vâcato,
dvisamutthânîkâ sabbe samâ elakalomakâ. |

elakalomasamutthânam nitthitam.

pad'-aṇṇatra, asammatâ, tathâ atthamgatena ca,

- tiracchānavijjā dve vuttā, anokāse ca pucchanaḥ : |
 satta sikkhāpadā ete vācā na kāyacittato,
 vācācittena jāyanti na tu kāyena jāyare :
 dvisamuṭṭhānikā sabbe padasodhammasadisā. |
 padasodhammasamuṭṭhānaṃ niṭṭhitam.
 addhāna-nāvaṃ, paṇitaṃ, mātugāmena, saṃhare,
 dhaññaṃ, nimantitā c' eva, aṭṭha ca pāṭidesani : |
 sikkhā pannarasā ete kāyā na vācā na manā,
 50 kāyavācāya jāyanti na te cittena jāyare, |
 kāyācittena jāyanti na te jāyanti vācato,
 kāyavācāya cittena : samuṭṭhānā catubbidhā
 paññattā buddhaññaṇena addhānena sahā samā. |
 addhānasamuṭṭhānaṃ niṭṭhitam.
 theyyasatthaṃ, upassutiṃ, sūpaṃ viññāpanena ca,
 ratti, channaṃ ca, okāsaṃ, ete byūhena sattamaṃ : |
 kāyācittena jāyanti na te jāyanti vācato,
 tihi dvārehi jāyanti, dvisamuṭṭhānikā ime
 theyyasatthasamuṭṭhānā desitādiccabandhunā. |
 theyyasatthasamuṭṭhānaṃ niṭṭhitam.
 chattapāṇissa saddhammaṃ na desenti tathāgatā,
 evaṃ eva daṇḍapāṇissa, sattha-āvudhapāṇinaṃ, |
 pādūka'-upāhanā, yānā, seyyā, pallatthikāya ca,
 55 vetṭhit'-ogunṭhito c' eva : ekādasam anūnakā |
 vācācittena jāyanti na te jāyanti kāyato,
 sabbe ekasamuṭṭhānā sammatā dhammadesane. |
 dhammadesanasamuṭṭhānaṃ niṭṭhitam.
 bhūtaṃ kāyena jāyati na vācāya na cittato,
 vācato ca samuṭṭhāti na kāyā na ca cittato, |
 kāyavācāya jāyati na tu jāyati cittato,
 bhūtārocanaḥ nāma tihi ṭhānehi jāyati. |
 bhūtārocanasamuṭṭhānaṃ niṭṭhitam.
 cori vācāya cittena na taṃ jāyati kāyato,
 jāyati tihi dvārehi corivutṭhāpanam idaṃ,
 akataṃ dvisamuṭṭhānaṃ dhammarājena bhāsitaṃ. |
 corivutṭhāpanasamuṭṭhānaṃ niṭṭhitam.
 ananuññātaṃ vācāya na kāyā na ca cittato,
 60 jāyati kāyavācāya na taṃ jāyati cittato, |
 jāyati vācācittena na taṃ jāyati kāyato,

jāyati tīhi dvārehi akataṃ catuṭṭhānikaṃ |
 ananuññātasamuṭṭhānaṃ niṭṭhitaṃ.
 samuṭṭhānaṃ hi saṃkhepaṃ dasa tīṇi sudesitaṃ
 asammohakaraṇaṃ ṭhānaṃ nettidhammānulomikaṃ :
 dhārayanto imaṃ viññū samuṭṭhāne na muyhatīti.

Samuṭṭhānasāsasaṃkhepaṃ niṭṭhitaṃ.

IV.

Kati âpattiyo, kati âpattikkhandhâ, kati vinîtavatthûni, k. agâravâ, k. gâravâ, k. vinîtavatthûni, k. vipattiyo, k. âpattisamuṭṭhânâ, k. vivâdamûlâni, k. anuvâdamûlâni, k. sâraṇiyâ dhammâ, k. bhedakaravatthûni, k. adhikaraṇâni, k. samathâ.

pañca âpattiyo, pañca âpattikkhandhâ, pañca vinîtavatthûni, satta âpattiyo, satta âpattikkhandhâ, satta vinîtavatthûni, cha agâravâ, cha gâravâ, cha vinîtavatthûni, catasso vipattiyo, cha âpattisamuṭṭhânâ, cha vivâdamûlâni, cha anuvâdamûlâni, cha sâraṇiyâ dhammâ, aṭṭhârasa bhedakaravatthûni, cattâri adhikaraṇâni, satta samathâ. ||1||

tattha katamâ pañca âpattiyo. pārâjikâpatti saṃghâdisesâpatti pâcittiyâp. pâṭidesaniyâp. dukkaṭâpatti, imâ pañca âpattiyo. ||2||

tattha katame pañca âpattikkhandhâ. pārâjikâpattikkhandho . . . dukkaṭâpattikkhandho, ime pañca âpattikkhandhâ. ||3||

tattha katamâni pañca vinîtavatthûni. pañcahi âpattikkhandhehi ârati virati paṭivirati veramaṇi akiriyâ akaraṇaṃ anajjhâpatti velâ anatikkamo setughâto, imâni pañca vinîtavatthûni. ||4||

tattha katamâ satta âpattiyo. pārâjikâpatti saṃghâdisesâp. thullaccayâp. pâcittiyâp. pâṭidesaniyâp. dukkaṭâp. dubbhâsitâp., imâ satta âpattiyo. ||5||

tattha katame satta âpattikkhandhâ. pārâjikâpattikkhandho . . . dubbhâsitâpattikkhandho, ime satta âpattikkhandhâ. ||6||

tattha katamâni satta vinîtavatthûni. sattahi âpattikkhandhehi ârati . . . setughâto, imâni satta vinîtavatthûni. ||7||

tattha katame cha agāravā. buddhe agāravo, dhamme agāravo, saṃghe ag., sikkhāya ag., appamāde ag., paṭi-santhāre agāravo, ime cha agāravā. ||8||

tattha katame cha gāravā. buddhe gāravo . . . paṭi-santhāre gāravo, ime cha gāravā. ||9||

tattha katamāni cha vinitavattthūni. chahi agāravehi āraṭi . . . setughāto, imāni cha vinitavattthūni. ||10||

tattha katamāni catasso vipattiyo. silavipatti ācārav, diṭṭhiv. ājivavipatti, imā catasso vipattiyo. ||11||

tattha katame cha āpattisamuṭṭhānā. atth' āpatti kāyato samuṭṭhāti na vācato na cittato, atth' āpatti vācato samuṭṭhāti na kāyato na cittato, atth' āpatti kāyato ca vācato ca samuṭṭhāti na cittato, atth' āpatti kāyato ca cittato ca samuṭṭhāti na vācato, atth' āpatti vācato ca cittato ca samuṭṭhāti na kāyato, atth' āpatti kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhāti. ime cha āpattisamuṭṭhānā. ||12||

tattha katamāni cha vivādamūlāni. idha bhikkhu kodhano hoti upanāhi. yo so bhikkhu kodhano hoti upanāhi so satthari pi agāravo viharati appatisso . . . (=Cullavagga IV. 14, 3 down to the end of that paragraph. The word 'bhikkhave' is here constantly omitted) . . . evam etassa pāpakassa vivādamūlassa āyatim anavassavo hoti. imāni cha vivādamūlāni. ||13||

tattha katamāni cha anuvādamūlāni. idha bhikkhu kodhano . . . (this is identical with the last paragraph, reading 'anuvāda' instead of 'vivāda') imāni cha anuvādamūlāni. ||14||

tattha katame cha sārāṇiyā dhammā. idha bhikkhuno mettaṃ kāyakammaṃ paccupaṭṭhitam hoti sabrahmacārisu āvi c' eva raho ca, ayam pi dhammo sārāṇiyo piyakaraṇo garukaraṇo saṃgahāya avivādāya sāmaggīyā ekibhāvāya saṃvattati. puna ca paraṃ bhikkhuno mettaṃ vacīkammaṃ . . . mettaṃ manokammaṃ . . . saṃvattati. puna ca paraṃ bhikkhu ye te lābhā dhammikā dhammaladdhā antamaso pattapariyāpannamattam pi tathārūpehi lābhehi appatīvi-bhattabhogī hoti silavantehi sabrahmacārihi sādāraṇa-bhogī, ayam pi dhammo . . . saṃvattati. puna ca paraṃ bhikkhu yāni tāni silāni akhaṇḍāni acchiddāni asabalāni akammāsāni bhujissāni viññūpasatthāni aparāmatṭhāni samā-

dhisamvattanikāni tathārūpesu silesu silasāmaññagato viharati sabrahmacārihi āvi c' eva raho ca, ayam pi dhammo . . . samvattati. puna ca paraṃ bhikkhu yāyaṃ diṭṭhi ariyā niyyānikā niyyāti takkarassa sammādukkhakkhayāya tathārūpāya diṭṭhiyā diṭṭhisāmaññagato viharati subrahmacārihi āvi c' eva raho ca, ayam pi dhammo . . . samvattati. ime cha sāraṇīyā dhammā. || 15 ||

- tuttha katamāni atṭhārasa bhedakaravattḥūni. idha bhikkhu adhammaṃ dhammo 'ti dīpeti . . . (= Mahavāgga, X. 5, 4) . . . aduṭṭhullaṃ āpattiṃ duṭṭhullā āpattīti dīpeti. imāni atṭhārasa bhedakaravattḥūni. || 16 ||

tattha katamāni cattāri adhikaraṇāni. vivādādhikaraṇaṃ anuvādādhikaraṇaṃ āpattādhikaraṇaṃ kiccādhikaraṇaṃ. imāni cattāri adhikaraṇāni. || 17 ||

tattha katame satta samathā. sammukkhāvinayo sativīnayo amūlḥavinayo paṭiññātakaraṇaṃ yebbhuyyasikā tassapāpiyyasikā tiṇavattḥārako. ime satta samathā. || 18 ||

katipucchāvāraṃ niṭṭhitam. tass' uddānaṃ :

āpatti, āpattikkhandhā, vinitā, sattadhā puna,
vinit'-āgāravā c' eva, gāravā mūlam eva ca, |
puna vinitā, vipatti, samuṭṭhānaṃ, vivādanā,
anuvādā, sāraṇīyaṃ, bhed'-ādhikaraṇena ca,
satt' eva samathā vuttā : padā sattarasa ime 'ti. || 1 ||

paṭhamena āpattisamuṭṭhānena pārājikaṃ āpajjeyyā 'ti : na hīti vattaḃbaṃ. saṃghādisesaṃ āpajjeyyā 'ti : siyā 'ti vattaḃbaṃ. thullaccayaṃ āpajjeyyā 'ti : siyā 'ti vattaḃbaṃ. pācittiyaṃ . . . pāṭidesaniyaṃ . . . dukkaṭaṃ āpajjeyyā 'ti : siyā 'ti vattaḃbaṃ. dubbhāsitaṃ āpajjeyyā 'ti : na hīti vattaḃbaṃ. || 1 ||

dutiyena āpattisamuṭṭhānena . . . (see § 1) . . . pācittiyam āpajjeyyā 'ti : siyā 'ti vattaḃbaṃ. pāṭidesaniyaṃ āpajjeyyā 'ti : na hīti vattaḃbaṃ. dukkaṭaṃ āpajjeyyā 'ti : siyā 'ti vattaḃbaṃ. dubbhāsitaṃ āpajjeyyā 'ti : na hīti vattaḃbaṃ. || 2 ||

tatiyena āpattisamuṭṭhānena . . . (= § 1). || 3 ||

catutthena āpattisamuṭṭhānena pārājikaṃ āpajjeyyā 'ti :
siyā 'ti vattabbam. saṃghādisesaṃ . . . (= § 1). || 4 ||

pañcamena āpattisamuṭṭhānena . . . (= § 4) . . . pāṭi-
desaniyaṃ āpajjeyyā 'ti : na hīti vattabbam. dukkaṭaṃ
āpajjeyyā 'ti : siyā 'ti vattabbam. dubbhāsitaṃ āpajjeyyā
'ti : siyā 'ti vattabbam. || 5 ||

chaṭṭhena āpattisamuṭṭhānena . . . (= § 4). || 6 ||

chaāpattisamuṭṭhānavāraṃ niṭṭhitaṃ paṭhamam. || 2 ||

paṭhamena āpattisamuṭṭhānena kati āpattiyo āpajjati.
paṭhamena āpattisamuṭṭhānena pañca āpattiyo āpajjati.
bhikkhu kappiyasaññi saññācīkāya kuṭiṃ karoti adesita-
vatthukamṃ pamāṇātikkantaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ,
payoge dukkaṭaṃ, ekaṃ piṇḍaṃ anāgato āpatti thullacca-
yassa, tasmim piṇḍe āgato āpatti saṃghādisesassa. bhikkhu
kappiyasaññi vikāle bhojanaṃ bhuñjati, āpatti pācittiyaṃ.
bhikkhu kappiyasaññi aṇṇātikāya bhikkhuniyā antaragha-
raṃ pavitṭhāya hatthato khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā
sahatthā paṭiggahetvā bhuñjati, āpatti pāṭidesaniyaṃ.
paṭhamena āpattisamuṭṭhānena ima pañca āpattiyo āpajjati.
tā āpattiyo catunnaṃ vipattinaṃ kati vipattiyo bhajanti,
sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ kaṭihi āpattikkhandhehi
saṃgahitā, channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ kaṭihi samuṭṭhā-
nehi samuṭṭhanti, catunnaṃ adhikaraṇānaṃ katamaṃ adhi-
karaṇaṃ, sattannaṃ samathānaṃ kaṭihi samathehi sammanti.
tā āpattiyo catunnaṃ vipattinaṃ dve vipattiyo bhajanti siyā
silavipattiṃ siyā ācāravipattiṃ. sattannaṃ āpattikkhandhā-
naṃ pañcahi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā saṃghādisesā-
pattikkhandhena siyā thullaccayāpattikkhandhena siyā pā-
cittiyāp. siyā pāṭidesaniyāp. siyā dukkaṭāpattikkhandhena.
channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhānena sam-
uṭṭhanti kāyato samuṭṭhanti na vāceto na cittato. catunnaṃ
adhikaraṇānaṃ āpattādhikaraṇaṃ. sattannaṃ samathānaṃ
tīhi samathehi sammanti siyā sammukhāvīnayaṇa ca paṭiññā-
takaraṇa ca, siyā sammukhāvīnayaṇa ca tiṇavatthārakena
ca. || 1 ||

dutiyaṇa āpattisamuṭṭhānena kati āpattiyo āpajjati. duti-
yena āp. catasso āp. āpajjati. bhikkhu kappiyasaññi samādi-

yati kuṭiṃ me karoṭhā 'ti, tassa kuṭiṃ karonti adesitavatthukam pamāṇāṭikkantaṃ sārambhaṃ aparikkamanam, payoge dukkaṭam, ekaṃ piṇḍam anāgate āp. thullaccayassa, tasmim piṇḍe āgate āp. saṃghādisesassa. bhikkhu kappiyasaññi anupasampannam padaso dhammam vāceti, āpatti pācittiyassa. dutiyena āpattisamuṭṭhānena imā catasso āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnam vipattinam kati . . . (see § 1) . . . katihi samathehi sammanti. tā āpattiyo catunnam vipattinam dve vipattiyo bhajanti siyā sīlavipattim siyā ācāravipattim. sattannam āpattikkhandhānam catūhi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā saṃghādisesāpattikkhandhena siyā thullaccayāp. siyā pācittiyāp. siyā dukkaṭāpattikkhandhena. channam āpattisamuṭṭhānānam ekena samuṭṭhānena samuṭṭhanti vācato samuṭṭhanti na kāyato na cittato. catunnam adhikaraṇānam āpattādhikaraṇam. sattannam samathānam tihi samathehi sammanti . . . (§ 1) . . . tiṇavattārakena ca. ||2||

tatiyena āpattisamuṭṭhānena kati . . . pañca āpattiyo āpajjati. bhikkhu kappiyasaññi samvidahitvā kuṭiṃ karoti adesitavatthukam pamāṇāṭikkantaṃ sārambhaṃ aparikkamanam, payoge dukkaṭam, ekaṃ piṇḍam anāgate āp. thullaccayassa, tasmim piṇḍe āgate āp. saṃghādisesassa. bhikkhu kappiyasaññi paṇitabhojanāni attano atthāya viññāpetvā bhuñjati, āp. pācittiyassa. bhikkhu kappiyasaññi bhikkhunivā vosāsantiyā na nivāretvā bhuñjati, āp. pāṭidesaniyassa. tatiyena āpattisamuṭṭhānena imā pañca āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnam vipattinam kati . . . katihi samathehi sammanti. tā āpattiyo catunnam vipattinam dve vipattiyo . . . sattannam āpattikkhandhānam pañcahi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā saṃghādisesāpattikkhandhena siyā thullaccayāp. siyā pācittiyāp. siyā pāṭidesaniyāp. siyā dukkaṭāpattikkhandhena. channam āpattisamuṭṭhānānam ekena samuṭṭhānena samuṭṭhanti kāyato ca vācato ca samuṭṭhanti na cittato. catunnam adhikaraṇānam . . . tiṇavattārakena c. ||3||

catutthena āpattisamuṭṭhānena kati . . . cha āpattiyo āpajjati. bhikkhu methunam dhammam paṭisevati, āp. pārājikassa. bhikkhu akappiyasaññi saññācikāya kuṭiṃ

karoti adesitavattthukam pamāṇātikkantaṃ sārambham aparikkamanaṃ, payoge dukkaṭam, ekaṃ piṇḍam anāgate āp. thullaccayassa, tasmim piṇḍe āgate āp. saṃghādisesassa. bhikkhu akappiyasaññi vikāle bhojanaṃ bhuñjati, āp. pācittiyassa. bhikkhu akappiyasaññi aññātikāya bhikkhuniyā anta-ragharam pavitṭhāya hatthato khādaniyaṃ vā bhojaniyaṃ vā sahatthā paṭiggahetvā bhuñjati, āp. pāṭidesaniyassa. catutthena āpattisamuṭṭhānena imā cha āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnaṃ vipattīnaṃ kati . . . sammanti. tā āpattiyo catunnaṃ vipattīnaṃ dve vipattiyo . . . sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ chahi āpattikkhandhehi saṃgahitā, siyā pārājikāpattikkhandhena siyā saṃghādisesāp. siyā thullaccayāp. siyā pācittiyāp. siyā pāṭidesaniyāp. siyā dukkaṭāpattikkhandhena. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhānena samuṭṭhanti kāyato ca cittato ca samuṭṭhanti na vāceto. catunnaṃ adhikaraṇānaṃ . . . tiṇavattthārakena ca. || 4 ||

pañcamena āpattisamuṭṭhānena kati . . . cha āpattiyo āpajjati. bhikkhu pāpiccho icchāpakato asantaṃ abhūtaṃ uttarimanussadhammaṃ ullapati, āp. pārājikassa. bhikkhu akappiyasaññi samādiyati kuṭim me karoṭhā 'ti, tassa kuṭim karonti adesitavattthukam pamāṇātikkantaṃ sārambham aparikkamanaṃ, payoge dukkaṭam, ekaṃ piṇḍam anāgate āp. thullaccayassa, tasmim piṇḍe āgate āp. saṃghādisesassa. bhikkhu akappiyasaññi anupasampannaṃ padaso dhammaṃ vāceti, āp. pācittiyassa. na khupsetukāmo na vambhetukāmo na mañkuṃ kattukāmo dāvakamyatā hīnena hīnaṃ vadeti, āp. dubbhāsītassa. pañcamena āpattisamuṭṭhānena imā cha āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo . . . sammanti. tā āpattiyo catunnaṃ vipattīnaṃ dve vipattiyo . . . sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ chahi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pārājikāpattikkhandhena siyā saṃghādisesāp. siyā thullaccayāp. siyā pācittiyāp. siyā dukkaṭāp. siyā dubbhāsītāpattikkhandhena. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhānena samuṭṭhanti vāceto ca cittato ca samuṭṭhanti na kāyato. catunnaṃ adhikaraṇānaṃ . . . tiṇavattthārakena ca. || 5 ||

chaṭṭhena āpattisamuṭṭhānena kati . . . cha āpattiyo āpajjati. bhikkhu saṃvidahitvā bhaṇḍam avaharati, āp. pārā-

jikassa. bhikkhu akappiyasaññi samvidahitvā kuṭim karoti adesitavatthukam pamāṇātikkaṇṇam sārāmbham aparikkamanam, payoge dukkaṭam, ekam piṇḍam anāgate āp. thullaccayassa, tasmim piṇḍe āgate āp. samghādisesassa. bhikkhu akappiyasaññi paṇitabhojanāni attano atthāya viññāpetvā bhuñjati, āp. pācittiyassa. bhikkhu akappiyasaññi bhikkhuniyā vosāsantiyā na nivāretvā bhuñjati, āp. pāṭidesaniyassa. ohaṭṭhena āpattisamuṭṭhānena imā cha āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo . . . sammanti. tā āpattiyo catunnam vipattiṇam dve vipattiyo . . . sattannam āpattikkhandhānam chahi . . . (see § 4) . . . siyā dukkaṭāpattikkhandhena. chaṇnam āpattisamuṭṭhānānam ekena samuṭṭhānena samuṭṭhanti kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. catunnam adhikaraṇānam . . . tiṇavatthārakena cā 'ti. || 6 ||

chaāpattisamuṭṭhānānam katāpattivāram niṭṭhitam
dutiyaṃ. || 3 ||

samuṭṭhānā kāyikā anantadassinā akkhātā lokahitena
vivekadassinā,

āpattiyo tena samuṭṭhitā kati: pucchāmi taṃ brūhi
vibhaṅgakovida.|

samuṭṭhānā kāyikā anantadassinā akkhātā lokahitena
vivekadassinā,

āpattiyo tena samuṭṭhitā pañca: etan te akkhāmi vi-
bhaṅgakovida.|

samuṭṭhānā vācasikā anantadassinā . . . brūhi vibhaṅga-
kovida.|

samuṭṭhānā vācasikā anantadassinā . . . samuṭṭhitā ca-
tasso: etan te akkhāmi vibhaṅgakovida.|

samuṭṭhānā kāyikā vācasikā anantadassinā . . . |

samuṭṭhānā kāyikā vācasikā anantadassinā . . . samuṭṭhitā
pañca . . . |

samuṭṭhānā kāyikā mānasikā . . . cha . . . |

samuṭṭhānā vācasikā mānasikā . . . cha . . . |

samuṭṭhānā kāyikā vācasikā mānasikā anantadassinā
akkhātā lokahitena vivekadassinā,

āpattiyo tena samuṭṭhitā kati: pucchāmi taṃ brūhi vi-
bhaṅgakovida.|

samuṭṭhānā kāyikā vācasikā mānasikā anantadassinā
akkhātā lokahitena vivekadassinā,
āpattiyo tena samuṭṭhitā cha : etan te akkhāmi vibhaṅga-
kovidā 'ti. |

āpattisamuṭṭhānakathā niṭṭhitā tatiyā. || 4 ||

śīlavipattipaccayā kati āpattiyo āpajjati. śīlavipattipaccayā
catasso āpattiyo āpajjati: bhikkhuni jānaṃ pārājikaṃ.
dhammaṃ paṭicchādeti āpatti pārājikassa, vematikā paṭicchā-
deti āp. thullaccayassa, bhikkhu saṃghādisesaṃ paṭicchādeti
āp. pācittiyassa, attano duṭṭhullaṃ āpattiṃ paṭicchādeti āp.
dukkatassa. śīlavipattipaccayā imā catasso āpattiyo āpajjati.
tā āpattiyo catunnaṃ vipattiṇaṃ kati . . . sammanti. tā
āpattiyo catunnaṃ vipattiṇaṃ dve vipattiyo bhajanti siyā śīla-
vipattiṃ siyā ācāravipattiṃ. sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ
catūhi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pārājikāpattikkhan-
dhena siyā thullaccayāp. siyā pācittiyāp. siyā dukkaṭāpatti-
kkhandhena. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhā-
nena samuṭṭhanti kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti.
catunnaṃ adhikaraṇānaṃ . . . tiṇavattthārakena ca. || 1 ||

ācāravipattipaccayā kati . . . ekaṃ āpattiṃ āpajjati: ācā-
ravipattiṃ paṭicchādeti āpatti dukkaṭassa. ācāravipattipac-
cayā imaṃ ekaṃ āpattiṃ āpajjati. sā āpatti catunnaṃ vipatti-
ṇaṃ kati vipattiyo bhajati — pa — sattannaṃ samathānaṃ
katīhi samathehi sammati. sā āpatti catunnaṃ vipattiṇaṃ
ekaṃ vipattiṃ bhajati ācāravipattiṃ. sattannaṃ āpatti-
kkhandhānaṃ ekena āpattikkhandhena saṃgahitā dukkaṭā-
pattikkhandhena. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samu-
ṭṭhānena samuṭṭhātī kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhātī.
catunnaṃ adhikaraṇānaṃ āpattādhikaraṇaṃ. sattannaṃ sama-
thānaṃ tihi samathehi sammati . . . tiṇavattthārakena ca. || 2 ||

diṭṭhivipattipaccayā kati . . . dve āpattiyo āpajjati: pāpi-
kāya diṭṭhiyā yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjati
ñattiyaṃ dukkaṭaṃ, kammavācāpariyosāne āpatti pācittiyassa.
diṭṭhivipattipaccayā imā dve āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo
catunnaṃ vipattiṇaṃ kati . . . sammanti. tā āpattiyo ca-
tunnaṃ vipattiṇaṃ ekaṃ vipattiṃ bhajanti ācāravipattiṃ.
sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ dvīhi āpattikkhandhehi saṃga-

hitā siyā pācittiyāpattikkhandhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena. channaṃ āpattisamuṭṭhānaṃ ekena samuṭṭhānena samuṭṭhanti kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. catunnaṃ adhikaraṇānaṃ . . . tiṇavattthārakena ca. ||3||

Ājivavipattipaccayā kati . . . cha āpattiyo āpajjati: ājivahetu ājivakāraṇā pāpiccho icchāpakato asantaṃ abhūtaṃ uttarimanussadhammaṃ ullapati āp. pārājikassa. ājivahetu ājivakāraṇā sañcaritaṃ samāpajjati āp. saṃghādisesassa. ājivahetu ājivakāraṇā yo te vihāre vasati so bhikkhu arahā 'ti bhaṇati paṭivijānantassa āp. thullaccayassa. ājivahetu ājivakāraṇā bhikkhu paṇitabhojanāni attano atthāya viññāpetvā bhuñjati āp. pācittiyassa. ājivahetu ājivakāraṇā bhikkhuni paṇitabhojanāni attano atthāya viññāpetvā bhuñjati āp. pāṭidesaniyassa. ājivahetu ājivakāraṇā sūpaṃ vā odanaṃ vā agilāno attano atthāya viññāpetvā bhuñjati āp. dukkaṭassa. ājivavipattipaccayā imā cha āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnaṃ vipattināṃ . . . sammanti. tā āpattiyo catunnaṃ vipattināṃ dve vipattiyo bhajanti siyā silavipattiṃ siyā ācāra-vipattiṃ. sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ chahi . . . (see chap. 3, § 4) . . . siyā dukkaṭāpattikkhandhena. channaṃ āpattisamuṭṭhānaṃ chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhanti, siyā kāyato samuṭṭhanti na vācato na cittato, siyā vācato s. na kāyato na cittato, siyā kāyato ca vācato ca s. na cittato, siyā kāyato ca cittato ca s. na vācato, siyā vācato ca cittato ca s. na kāyato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. catunnaṃ adhikaraṇānaṃ . . . tiṇavattthārakena ca. ||4||

vipattipaccayavāraṃ niṭṭhitaṃ catutthaṃ. ||5||

vivādādhikaraṇapaccayā kati āpattiyo āpajjati. vivādādhikaraṇapaccayā dve āpattiyo āpajjati: upasampannaṃ omasati āp. pācittiyassa, anupasampannaṃ omasati āp. dukkaṭassa. vivādādhikaraṇapaccayā imā dve āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnaṃ vipattināṃ kati . . . sammanti. tā āpattiyo catunnaṃ vipattināṃ ekaṃ vipattiṃ bhajanti ācāra-vipattiṃ. sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ dvīhi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pācittiyāpattikkhandhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena. channaṃ āpattisamuṭṭhānaṃ tīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhanti, siyā kāyato ca cittato ca s. na

vācato, siyā vācato ca cittato ca s. na kāyato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. catunnaṃ adhikaraṇānaṃ . . . tiṇavattḥārakena ca. ||1||

anuvādādhikaraṇapaccayā kati . . . tisso āpattiyo āpajjati: bhikkhuṃ amūlakena pārājikena dhammena anuddhamseti āp. saṃghādisesassa, amūlakena saṃghādisesena anuddhamseti āp. pācittiyassa, amūlikāya ācāravipattiya anuddhamseti āp. dukkaṭassa. anuvādādhikaraṇapaccayā imā tisso āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnaṃ vipattinaṃ kati . . . sammanti. tā āpattiyo catunnaṃ vipattinaṃ dve vipattiyo bhajanti siyā sīlavipattiṃ siyā ācāravipattiṃ. sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ tihi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā saṃghādisesāp. siyā pācittiyāp. siyā dukkaṭāpattikkhandhena. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ tihi samuṭṭhānehi samuṭṭhanti siyā kāyato ca cittato ca s. na vācato, siyā vācato ca cittato ca s. na kāyato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. catunnaṃ adhikaraṇānaṃ . . . tiṇavattḥārakena ca. ||2||

āpattādhikaraṇapaccayā kati . . . catasso āpattiyo āpajjati: bhikkhuni jānaṃ pārājikaṃ dhammaṃ paṭicchādeti āp. pārājikassa, vematikā paṭicchādeti āp. thullaccayassa, bhikkhu saṃghādisesaṃ paṭicchādeti āp. pācittiyassa, ācāravipattiṃ paṭicchādeti āp. dukkaṭassa. āpattādhikaraṇapaccayā imā catasso āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnaṃ vipattinaṃ kati . . . sammanti. tā āpattiyo catunnaṃ vipattinaṃ dve vipattiyo bhajanti siyā sīlavipattiṃ siyā ācāravipattiṃ. sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ catūhi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pārājikāpattikkhandhena siyā thullaccayāp. siyā pācittiyāp. siyā dukkaṭāpattikkhandhena. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhānena samuṭṭhanti kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. catunnaṃ adhikaraṇānaṃ . . . tiṇavattḥārakena ca. ||3||

kiccādhikaraṇapaccayā kati . . . pañca āpattiyo āpajjati. ukkhittānuvattikā bhikkhuni yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjati, nattiya dukkaṭaṃ, dvihi kammavācāhi thullaccayā, kammavācāpariyosāne āp. pārājikassa. bheda-kānuvattakā bhikkhū yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjanti āpatti saṃghādisesassa. pāpikāya diṭṭhiyā yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjati āp. pācitti-

yassa. kiccādhikaraṇapaccayā imā pañca āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnaṃ vipattīnaṃ kati . . . sammanti. tā āpattiyo catunnaṃ vipattīnaṃ dve . . . sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ pañcahi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pārājikāp. siyā saṃghādisesāp. siyā thullaccayāp. siyā pācittiyāp. siyā dukkaṭāpattikkhandhena. channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ ekena samuṭṭhānena samuṭṭhanti kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. catunnaṃ adhikaraṇānaṃ . . . tiṇavattthārakena ca. ||4||

ṭhapetvā satta āpattiyo satta āpattikkhandhe avasesā āpattiyo catunnaṃ vipattīnaṃ kati vipattiyo bhajanti, sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ katīhi āpattikkhandhehi saṃgahitā, channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ katīhi samuṭṭhānchi samuṭṭhanti, catunnaṃ adhikaraṇānaṃ katamaṃ adbhikaraṇaṃ, satannaṃ samathānaṃ katīhi samathehi sammanti. ṭhapetvā satta āpattiyo satta āpattikkhandhe avasesā āpattiyo catunnaṃ vipattīnaṃ na katamaṃ vipattim bhajanti, sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ katamena āpattikkhandhena saṃgahitā, channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ katamena samuṭṭhānena samuṭṭhanti, catunnaṃ adhikaraṇānaṃ katamaṃ adhikaraṇaṃ, sattannaṃ samathānaṃ katamena samathena sammanti. tam kissa hetu. ṭhapetvā satta āpattiyo satta āpattikkhandho n' atth' aññā āpattiyo 'ti. ||5||6||

adhikaraṇapaccayavāraṃ niṭṭhitam pañcamam.

anantarapeyyālam niṭṭhitam. tass' uddānam :

katipucchā, samuṭṭhānā, katāpatti tath' eva ca,
samuṭṭhānā, vipatti ca, tathādhikaraṇena cā 'ti.

vivādādhikaraṇassa kiṃ pubbaṃgamam, kati ṭhānāni, kati vatthūni, kati bhūmiyo, kati hetū, kati mūlāni, katih' ākārehi vivadati, vivādādhikaraṇam katīhi samathehi sammati.

anuvādādhikaraṇassa kiṃ pubbaṃgamam . . . (*instead of vivadati read anuvadati.*)

āpattādhikaraṇassa kiṃ pubbaṃgamam . . . (*read āpattim āpajjati.*)

kiccādhikaraṇassa kiṃ pubbaṃgamam . . . (*read kiccaṃ jāyati.*) ||1||

vivādādhikaraṇassa kiṃ pubbaṃgaman ti lobho pubbaṃgamo doso pubbaṃgamo moho p. alobho p. adoso p. amoho pubbaṃgamo. kati ṭhānānīti aṭṭhārasa bhedakaravattḥūni ṭhānāni. kati vatthūnīti aṭṭhārasa bhedakaravattḥūni vatthūni. kati bhūmiyo 'ti aṭṭh. bhed. bhūmiyo. kati hetū 'ti nava hetū tayo kusalahetū tayo akusalahetū tayo abyākatahetū. kati mūlānīti dvādasa mūlāni. kaṭiḥ' ākārehi vivadatīti dvīh' ākārehi vivadati dhammaditṭhi vā adhammaditṭhi vā. vivādādhikaraṇaṃ . kaṭiḥi samathehi sammatīti vivādādhikaraṇaṃ dvīhi s. s. sammukhāvinayena ca ye-bhuyyasikāya ca. ||2||

anuvādādhikaraṇassa kiṃ pubbaṃgaman ti lobho . . . amoho pubbaṃgamo. kati ṭhānānīti catasso vipattiyo ṭhānāni. kati vatthūnīti catasso vipattiyo vatthūni. kati bhūmiyo 'ti cat. vip. bhūmiyo. kati hetū 'ti nava hetū tayo kusalahetū tayo akusalahetū tayo abyākatahetū. kati mūlānīti cuddasa mūlāni. kaṭiḥ' ākārehi anuvadatīti dvīh' ākārehi anuvadati vatthuto vā āpattito vā. anuvādādhikaraṇaṃ kaṭiḥi . . . catūhi samathehi sammati sammukhāvinayena ca sativīnayaṇa ca amūlāvinayena ca tassapāpiyyasikāya ca. ||3||

āpattādhikaraṇassa . . . amoho pubbaṃgamo. kati ṭhānānīti satta āpattikkhandhā ṭhānāni. kati vatthūnīti satta āpattikkhandhā vatthūni. kati bhūmiyo 'ti satta āp. bhūmiyo. kati hetū 'ti nava hetū . . . tayo abyākatahetū. kati mūlānīti cha āpattisamuttṭhānāni mūlāni. kaṭiḥ' ākārehi . . . chah' ākārehi āpattim āpajjati alajjitā aññānatā kukkucapakatattā akappiye kappiyasaññitā kappiye akappiyasaññitā satisammosā. āpattādhikaraṇaṃ kaṭiḥi . . . tīhi samathehi sammati sammukhāvinayena ca paṭiññātakaraṇena ca tiṇa-vattḥārakena ca. ||4||

kiccādhikaraṇassa . . . amoho pubbaṃgamo. kati ṭhānānīti cattāri kammāni ṭhānāni. kati vatthūnīti cattāri kammāni vatthūni. kati bhūmiyo 'ti cattāri kammāni bhūmiyo. kati hetū 'ti nava hetū . . . tayo abyākatahetū. kati mūlānīti ekaṃ mūlaṃ saṃgho. kaṭiḥ' ākārehi kiccaṃ jāyatīti dvīh' ākārehi kiccaṃ jāyati ñattito vā apalokanato vā. kiccādhikaraṇaṃ kaṭiḥi samathehi sammatīti kiccādhikaraṇaṃ ekena samathena sammati sammukhāvinayena. ||5||

kati samathā. satta samathā, sammukkhāvinayo sativinayo amūlḥavinayo paṭiññātakaraṇaṃ yebhuyyasikā tassapāpiyyasikā tiṇavattḥārako, ime satta samathā. siyā ime satta samathā dasa samathā honti, dasa samathā satta samathā honti vatthuvaseṇa pariyāyena. siyā 'ti. kathaṃ ca siyā. vivādādhikaraṇassa dve samathā, anuvādādhikaraṇassa cattāro samathā, āpattādhikaraṇassa tayo samathā, kiccādhikaraṇassa eko samatho. evaṃ ime satta samathā dasa samathā honti, dasa samathā satta samathā honti vatthuvaseṇa pariyāyena. ||6||

pariyāyavāraṃ niṭṭhitam chaṭṭham. ||7||

kati samathā vivādādhikaraṇassa sādḥāraṇā, kati samathā vivādādhikaraṇassa asādḥāraṇā. kati samathā anuvādādhikaraṇassa . . . āpattādhikaraṇassa . . . kiccādhikaraṇassa sādḥāraṇā, kati samathā kiccādhikaraṇassa asādḥāraṇā.

dve samathā vivādādhikaraṇassa sādḥāraṇā sammukkhāvinayo yebhuyyasikā. pañca samathā vivādādhikaraṇassa asādḥāraṇā sativinayo amūlḥavinayo paṭiññātakaraṇaṃ tassapāpiyyasikā tiṇavattḥārako.

cattāro samathā anuvādādhikaraṇassa sādḥāraṇā sammukkhāvinayo sativin. amūlḥavin. tassapāpiyyasikā. tayo samathā anuvādādhikaraṇassa asādḥāraṇā yebhuyyasikā paṭiññātakaraṇaṃ tiṇavattḥārako.

tayo samathā āpattādhikaraṇassa sādḥāraṇā sammukkhāvinayo paṭiññātakaraṇaṃ tiṇavattḥārako. cattāro samathā āpattādhikaraṇassa asādḥāraṇā yebhuyyasikā sativ. amūlḥav. tassapāpiyyasikā.

eko samatho kiccādhikaraṇassa sādḥāraṇo sammukkhāvinayo. cha samathā kiccādhikaraṇassa asādḥāraṇā yebhuyyasikā sativ. amūlḥav. paṭiññātakaraṇaṃ tassapāpiyyasikā tiṇavattḥārako.

sādḥāraṇavāraṃ niṭṭhitam sattamaṃ. ||8||

kati samathā vivādādhikaraṇassa tabbhāgiyā, kati samathā vivādādhikaraṇassa aññabhāgiyā. kati samathā anuvādādhikaraṇassa . . . āpattādhikaraṇassa . . . kiccādhikaraṇassa tabbhāgiyā, kati samathā kiccādhikaraṇassa aññabhāgiyā.

dve samathâ vivâdâdhikarāṇassa tabbhāgiyā . . . (=chap. 8; *instead of sādharāṇa and asādharāṇa read tabbhāgiya and aññabbhāgiya*).

tabbhāgiyavāraṃ niṭṭhitam atthamam. ||9||

samathâ samathassa sādharāṇā, samathâ samathassa asādharāṇā. siyâ samathâ samathassa sādharāṇā, siyâ samathâ samathassa asādharāṇā.

katham siyâ samathâ samathassa sādharāṇā, katham siyâ s. s. asādharāṇā.

yebhuyyasikâ sammukkhāvinayassa sādharāṇā, sativinayassa amūlḥavinayassa paṭiññātakarāṇassa tassapāpiyyasikāya tiṇavattthārakassa asādharāṇā.

sativinayo sammukkhāvinayassa sādharāṇo, amūlḥavinayassa paṭiññ. tassap. tiṇav. yebh. asādharāṇo.

amūlḥavinayo sammukkhāvinayassa sādharāṇo, paṭiññātakarāṇassa tassap. tiṇav. yebh. sativ. asādharāṇo.

paṭiññātakarāṇam sammukkhāvinayassa sādharāṇam, tassapāpiyyasikāya tiṇav. yebh. sativ. amūlḥavinayassa asādharāṇam.

tassapāpiyyasikâ sammukkhāvinayassa sādharāṇā, tiṇavattthārakassa yebh. sativ. amūlḥ. paṭiññātakarāṇassa asādharāṇā.

tiṇavattthārako sammukkhāvinayassa sādharāṇo, yebhuyyasikāya sativ. amūlḥ. paṭiññ. tassapāpiyyasikāya asādharāṇo.

evam siyâ samathâ samathassa sādharāṇā, evam siyâ samathâ samathassa asādharāṇā.

samathâ samathassa sādharāṇavāraṃ niṭṭhitam navamam. ||10||

samathâ samathassa tabbhāgiyâ, samathâ samathassa aññabbhāgiyâ. siyâ . . . (=chap. 10; *instead of sādharāṇa and asādharāṇa read tabbhāgiya and aññabbhāgiya*.)

samathâ samathassa tabbhāgiyavāraṃ niṭṭhitam dasamam. ||11||

samatho sammukkhāvinayo, sammukkhāvinayo samatho. samatho yebhuyyasikâ, yebhuyyasikâ samatho. samatho

sativinayo . . . amûlḥavinayo . . . paṭiññātakaraṇaṃ . . .
tassapāpiyyasikā . . . tiṇavattḥārako, tiṇavattḥārako samatho.

yebhuyyasikā sativinayo amûlḥavinayo paṭiññātakaraṇaṃ
tassapāpiyyasikā tiṇavattḥārako, ime samathā samathā no
sammukhāvinayo, sammukhāvinayo samatho c' eva sammukhāvinayo ca.

sativinayo amûlḥavinayo paṭiññātakaraṇaṃ tassapāpiyyasikā
tiṇavattḥārako sammukhāvinayo, ime samathā samathā
no yebhuyyasikā, yebhuyyasikā samatho c' eva yebhuyyasikā ca.

. . . . .
sammukhāvinayo yebhuyyasikā sativinayo amûlḥavinayo
paṭiññātakaraṇaṃ tassapāpiyyasikā, ime samathā samathā no
tiṇavattḥārako, tiṇavattḥārako samatho c' eva tiṇavattḥārako ca.

samathasammukhāvinayavāraṃ niṭṭhitam ekādasamaṃ. ||12||

vinayo sammukhāvinayo, sammukhāvinayo vinayo . . .
vinayo tiṇavattḥārako, tiṇavattḥārako vinayo.

vinayo siyā sammukhāvinayo siyā na sammukhāvinayo.
sammukhāvinayo vinayo c' eva sammukhāvinayo ca.

vinayo siyā yebhuyyasikā . . . sativinayo . . . amûlḥavinayo . . .
paṭiññātakaraṇaṃ . . . tassapāpiyyasikā . . .
tiṇavattḥārako, siyā na tiṇavattḥārako. tiṇavattḥārako vinayo
c' eva tiṇavattḥārako ca.

vinayavāraṃ niṭṭhitam dvādasamaṃ. ||13||

sammukhāvinayo kusalo akusalo abyākato. yebhuyyasikā
kusalā akusalā abyākatā . . . , . . . tiṇavattḥārako
kusalo akusalo abyākato.

sammukhāvinayo siyā kusalo siyā abyākato, n' atthi
sammukhāvinayo akusalo. yebhuyyasikā siyā kusalā siyā
akusalā siyā abyākatā. sativinayo . . . amûlḥavinayo . . .
paṭiññātakaraṇaṃ . . . tassapāpiyyasikā . . . tiṇavattḥārako
siyā kusalo siyā akusalo siyā abyākato.

vivādādhikaraṇaṃ kusalam akusalam abyākatam. anuvā-
dādhikaraṇaṃ . . . āpattādhikaraṇaṃ . . . kieccādhikara-
ṇaṃ kusalam akusalam abyākatam.

vivādādhikaraṇaṃ siyā kusalaṃ siyā akusalaṃ siyā abyākataṃ. anuvādādhikaraṇaṃ . . . siyā abyākataṃ. āpattādhikaraṇaṃ siyā akusalaṃ siyā abyākataṃ, n' atthi āpattādhikaraṇaṃ kusalaṃ. kiccādhikaraṇaṃ siyā kusalaṃ siyā akusalaṃ siyā abyākataṃ.

kusalavāraṃ niṭṭhitaṃ terasamaṃ. ||14||

yattha yebhuyyasikā labbhati tattha sammukhāvinayo labbhati, yattha sammukhāvinayo labbhati tattha yebhuyyasikā labbhati. na tattha sativinayo labbhati, na tattha amūḷhavinayo . . . paṭiññātakaraṇaṃ . . . tassapāpiyyasikā . . . tiṇavatthārako labbhati.

yattha sativinayo labbhati tattha sammukhāvinayo labbhati, yattha sammukhāvinayo labbhati tattha sativinayo labbhati. na tattha amūḷhavinayo . . . (comp. chap. 10).

. . . . .
yattha tiṇavatthārako labbhati tattha sammukhāvinayo labbhati, yattha sammukhāvinayo labbhati tattha tiṇavatthārako labbhati. na tattha yebhuyyasikā labbhati, na tattha sativinayo . . . amūḷhavinayo . . . paṭiññātakaraṇaṃ . . . tassapāpiyyasikā labbhati. ||1||

yattha yebhuyyasikā tattha sammukhāvinayo, yattha sammukhāvinayo tattha yebhuyyasikā. na tattha sativinayo, na tattha . . . (see § 1. *Omit here the word labbhati*).

yattha sativinayo tattha sammukhāvinayo, yattha sammukhāvinayo tattha sativinayo. na tattha . . .

sammukhāvinayaṃ kâtûna mûlam — la —.

yattha tiṇavatthārako tattha sammukhāvinayo, yattha sammukhāvinayo tattha tiṇavatthārako, na tattha yebhuyyasikā . . . na tattha tassapāpiyyasikā.

cakkapeyyālaṃ. yatthavāraṃ niṭṭhitaṃ cuddasamaṃ. ||15||

yasmaṃ samaye sammukhāvinayena ca yebhuyyasikāya ca adhikaraṇaṃ vūpasammati, yattha yebhuyyasikā labbhati tattha sammukhāvinayo labbhati, yattha sammukhāvinayo labbhati tattha yebhuyyasikā labbhati. na tattha sativinayo labbhati, na tattha amūḷhavinayo . . . tiṇavatthārako labbhati.

yasmiṃ samaye sammukhāvinayena ca sativinayena ca
adhikaraṇaṃ vūpasammati, yattha . . .

.....
yasmiṃ samaye sammukhāvinayena ca tiṇavattthārakena ca
adhikaraṇaṃ vūpasammati, yattha tiṇavattthārako labbhati
tattha sammukhāvinayo labbhati, yattha sammukhāvinayo
labbhati tattha tiṇavattthārako labbhati. na tattha yebhuyya-
sikā labbhati, na tattha sativinayo labbhati, . . . na tattha
tassapāpiyyasikā labbhati.

samayavāraṃ niṭṭhitam pannarasamaṃ. ||16||

adhikaraṇaṃ ti vā samathā 'ti vā ime dhammā saṃsaṭṭhā
udāhu visamsaṭṭhā labbhā ca paṇ' imesaṃ dhammānaṃ
vinibbhujitvā vinibbhujitvā nānākaraṇaṃ paññāpetun ti.
adhikaraṇaṃ ti vā samathā 'ti vā ime dhammā visamsaṭṭhā
no saṃsaṭṭhā, labbhā ca . . . paññāpetun ti: so mā h' evan
ti 'ssa vacaṇiyo. adhikaraṇaṃ ti vā samathā 'ti vā ime
dhammā saṃsaṭṭhā no visamsaṭṭhā, no ca labbhā imesaṃ
dhammānaṃ vin. vin. nānākaraṇaṃ paññāpetum. tam kissa
hetu. nanu vuttam bhagavatā: cattār' imāni bhikkhave
adhikaraṇāni satta samathā. adhikaraṇaṃ samathehi sam-
manti, samathā adhikaraṇehi sammanti. evaṃ ime dhammā
saṃsaṭṭhā no visamsaṭṭhā no ca labbhā . . . paññāpetun ti.

saṃsaṭṭhavāraṃ niṭṭhitam soḷasamaṃ. ||17||

vivādādhikaraṇaṃ kaṭihi samathehi sammati. anuvādā-
dhikaraṇaṃ . . . āpattādhikaraṇaṃ . . . kiccādhikaraṇaṃ
kaṭihi samathehi sammati.

vivādādhikaraṇaṃ dvīhi samathehi sammati sammukhā-
vinayena ca yebhuyyasikāya ca. anuvādādhikaraṇaṃ catūhi
samathehi sammati sammukhāvinayena ca sativinayena ca
amūḷhavinayena ca tassapāpiyyasikāya ca. āpattādhikara-
ṇaṃ tihi s. s. sammukhāvinayena ca paṭiññātakaraṇena ca
tiṇavattthārakena ca. kiccādhikaraṇaṃ ekena samathena
sammati sammukhāvinayena.

vivādādhikaraṇaṃ ca anuvādādhikaraṇaṃ ca kaṭihi sama-
thehi sammanti. vivādādhikaraṇaṃ ca anuvādādhikaraṇaṃ
ca pañcāhi s. s. sammukhāvinayena ca yebhuyyasikāya ca
sativinayena ca amūḷhavinayena ca tassapāpiyyasikāya ca.

vivádâdhikaraṇaṃ ca âpattâdhikaraṇaṃ ca kaṭihi . . . catûhi s. s. sammukhâvinayena ca yebhuyyasikâya ca paṭiññâtakaraṇena ca tiṇavatthârakena ca.

vivádâdhikaraṇaṃ ca kiccâdhikaraṇaṃ ca kaṭihi . . . dvîhi s. s. samm. ca yebh. ca.

anuvâdâdhikaraṇaṃ ca âpattâdhikaraṇaṃ ca kaṭihi . . . chahi s. s. samm. ca sativ. ca amûlḥ. ca paṭiññ. ca tassap. ca tiṇav. ca.

anuvâdâdhikaraṇaṃ ca kiccâdhikaraṇaṃ ca kaṭihi . . . catûhi s. s. samm. ca sativ. ca amûlḥ. ca tassap. ca.

âpattâdhikaraṇaṃ ca kiccâdhikaraṇaṃ ca kaṭihi . . . tîhi s. s. samm. ca paṭiññ. ca tiṇav. ca.

vivádâdhikaraṇaṃ ca anuvâdâdhikaraṇaṃ ca âpattâdhikaraṇaṃ ca kaṭihi . . . sattahi s. s. samm. ca yebh. ca sativ. ca amûlḥ. ca paṭiññ. ca tassap. ca tiṇav. ca.

vivádâdhikaraṇaṃ ca anuvâdâdhikaraṇaṃ ca kiccâdhikaraṇaṃ ca kaṭihi . . . pañcahi s. s. sammukhâvinayena ca yebh. ca sativ. ca amûlḥ. ca tassap. ca.

anuvâdâdhikaraṇaṃ ca âpattâdhikaraṇaṃ ca kiccâdhikaraṇaṃ ca kaṭihi . . . chahi s. s. samm. ca sativ. ca amûlḥ. ca paṭiññ. ca tassap. ca tiṇav. ca.

vivádâdhikaraṇaṃ ca anuvâdâdhikaraṇaṃ ca âpattâdhikaraṇaṃ ca kiccâdhikaraṇaṃ ca kaṭihi . . . sattahi s. s. sammukhâvinayena ca yebh. ca sativ. ca amûlḥ. ca paṭiññ. ca tassap. ca tiṇavatthârakena ca.

sammativâraṃ niṭṭhitam sattarasamaṃ. ||18||

vivádâdhikaraṇam kaṭihi samathehi sammati kaṭihi samathehi na sammati. anuvâdâdhikaraṇam . . . âpattâdhikaraṇam . . . kiccâdhikaraṇam kaṭihi samathehi sammati kaṭihi samathehi na sammati.

vivádâdhikaraṇam dvîhi s. s. sammukhâvinayena ca yebh. ca, pañcahi samathehi na sammati sativinayena ca amûlḥ. ca paṭiññâtak. ca tassap. ca tiṇav. ca.

anuvâdâdhikaraṇam catûhi s. s. samm. ca sativ. ca amûlḥ. ca tassap. ca, tîhi s. na s. yebh. ca paṭiññ. ca tiṇav. ca.

âpattâdhikaraṇam tîhi s. s. samm. ca paṭiññ. ca tiṇav. ca, catûhi s. na s. yebh. ca sativ. ca amûlḥ. ca tassap. ca.

kiccādhikarapaṇaṃ ekena s. s. sammukkhāvinayena, chahi s. na s. yebh. ca sativ. ca amūlh. ca paṭiṇṇ. ca tassap. ca tiṇav. ca.

vivādādhikarapaṇaṃ ca anuvādādhikarapaṇaṃ ca katīhi samathehi sammanti katīhi samathehi na sammanti. vivādādhikarapaṇaṃ ca anuvādādhikarapaṇaṃ ca pañcahi s. s. sammukkhāvinayena ca yebh. ca sativ. ca amūlh. ca tassap. ca, dvīhi s. na s. paṭiṇṇ. ca tiṇav. ca.

- vivādādhikarapaṇaṃ ca āpattādhikarapaṇaṃ ca katīhi . . . catūhi s. s. samm. ca yebh. ca paṭiṇṇ. ca tiṇav. ca, tīhi s. na s. sativ. ca amūlh. ca tass. ca.

vivādādhikarapaṇaṃ ca kiccādhikarapaṇaṃ ca katīhi . . . dvīhi s. s. samm. ca yebh. ca, pañcahi s. na s. sativ. ca amūlh. ca paṭiṇṇ. ca tass. ca tiṇav. ca.

anuvādādhikarapaṇaṃ ca āpattādhikarapaṇaṃ ca katīhi . . . chahi s. s. samm. ca sativ. ca amūlh. ca paṭiṇṇ. ca tassap. ca tiṇav. ca, ekena s. na s. yebhuyyasikāya.

anuvādādhikarapaṇaṃ ca kiccādhikarapaṇaṃ ca katīhi . . . catūhi s. s. samm. ca sativ. ca amūlh. ca tassap. ca, tīhi s. na s. yebh. ca paṭiṇṇ. ca tiṇav. ca.

āpattādhikarapaṇaṃ ca kiccādhikarapaṇaṃ ca katīhi . . . tīhi s. s. samm. ca paṭiṇṇ. ca tiṇav. ca, catūhi s. na s. yebh. ca sativ. ca amūlh. ca tassap. ca.

vivādādhikarapaṇaṃ ca anuvādādhikarapaṇaṃ ca āpattādhikarapaṇaṃ ca katīhi . . . sattahi s. s. samm. ca yebh. ca sativ. ca amūlh. ca paṭiṇṇ. ca tassap. ca tiṇav. ca.

vivādādhikarapaṇaṃ ca anuvādādhikarapaṇaṃ ca kiccādhikarapaṇaṃ ca katīhi . . . pañcahi s. s. samm. ca yebh. ca sativ. ca amūlh. ca tassap. ca, dvīhi s. na s. paṭiṇṇ. ca tiṇav. ca.

anuvādādhikarapaṇaṃ ca āpattādhikarapaṇaṃ ca kiccādhikarapaṇaṃ ca katīhi . . . chahi s. s. samm. ca sativ. ca amūlh. ca paṭiṇṇ. ca tassap. ca tiṇav. ca, ekena s. na s. yebhuyyasikāya.

vivādādhikarapaṇaṃ ca anuvādādhikarapaṇaṃ ca āpattādhikarapaṇaṃ ca kiccādhikarapaṇaṃ ca katīhi . . . sattahi s. s. samm. ca yebh. ca sativ. ca amūlh. ca paṭiṇṇ. ca tassap. ca tiṇav. ca. sammanti-na-sammanti-vāraṃ niṭṭhitaṃ aṭṭhārasamaṃ. ||19||

samathā samathehi sammanti, samathā adhikaraṇehi sammanti, adhikaraṇa samathehi s., adhikaraṇa adhikaraṇehi s.

siyā samathā samathehi sammanti, siyā samathā samathehi na sammanti, siyā samathā adhikaraṇehi s., siyā s. a. na s., siyā adhikaraṇā samathehi s., siyā a. s. na s., siyā adhikaraṇā adhikaraṇehi s., siyā a. a. na sammanti.

kathaṃ siyā samathā samathehi sammanti, kathaṃ siyā samathā samathehi na sammanti. yebhuyyasikā sammukhāvinayena sammati, sativinayena na sammati, amūlavinayena na sammati, paṭiññātakaraṇena . . . tassapāpiyyasikāya . . . tiṇavattthāraṇena na sammati. sativinayo sammukhāvinayena sammati, amūlavinayena . . . (comp. IV. 10) . . . tiṇavattthārako sammukhāvinayena sammati, yebhuyyasikāya na sammati, sativinayena . . . amūlavinayena . . . paṭiññātakaraṇena . . . tassapāpiyyasikāya na sammati. evaṃ siyā samathā samathehi sammanti, evaṃ siyā samathā samathehi na sammanti.

kathaṃ siyā samathā adhikaraṇehi sammanti, kathaṃ siyā samathā adhikaraṇehi na sammanti. sammukhāvinayo vivādādhikaraṇena sammati, anuvādādhikaraṇena na sammati, āpattādhikaraṇena na s., kiccādhikaraṇena sammati. yebhuyyasikā vivādādhikaraṇena s., anuvād. na s., āpatt. na s., kiccādhik. na sammati. sativinayo vivādādhikaraṇena na s., anuvād. na s., āpattādh. na s., kiccādh. na sammati. amūlavinayo vivādādhikaraṇena na s., anuvād. na s., āpatt. na s., kiccādh. na sammati. paṭiññātakaraṇaṃ vivādādhikaraṇena na s., anuvād. na s., āpatt. s., kiccādh. na sammati. tassapāpiyyasikā vivādādhikaraṇena na s., anuvād. na s., āpatt. na s., kiccādh. na sammati. tiṇavattthārako vivādādhikaraṇena na s., anuvād. na s., āpatt. na s., kiccādh. na sammati. evaṃ siyā samathā adhikaraṇehi sammanti, evaṃ siyā samathā adhikaraṇehi na sammanti.

kathaṃ siyā adhikaraṇā samathehi sammanti, kathaṃ siyā adhikaraṇā samathehi na sammanti. vivādādhikaraṇaṃ sammukhāvinayena ca yebhuyyasikāya ca sammati, sativinayena ca amūlh. ca paṭiññ. ca tassap. ca tiṇav. ca na sammati. anuvādādhikaraṇaṃ sammukh. ca sativ. ca amūlh. ca tassap. ca sammati, yebh. ca paṭiññ. ca tiṇav. ca na sammati. āpattādhikaraṇaṃ sammukh. ca paṭiññ. ca tiṇav. ca sammati, yebh. ca sativ. ca amūlh. ca tassap. ca na sammati. kiccādhikaraṇaṃ sammukh. sammati, yebh. ca sativ. ca amūlh. ca paṭiññ.

ca tassap. ca tiṇav. ca na sammati. evaṃ siyā adhikaraṇā samathehi sammanti, evaṃ siyā a. s. na sammanti.

kathaṃ siyā adhikaraṇā adhikaraṇehi sammanti, kathaṃ siyā a. a. na sammanti. vivādādhikaraṇaṃ vivādādhikaraṇena na sammati, anuvādādhikaraṇena na s., āpatt. na s., kiccādhikaraṇena sammati. anuvādādhikaraṇaṃ . . . āpattādhikaraṇaṃ . . . kiccādhikaraṇaṃ vivādādhikaraṇena na s., anuv. na s., āpatt. na s., kiccādhikaraṇena sammati. evaṃ siyā adhikaraṇā adhikaraṇehi sammanti, evaṃ siyā adh. adh. na sammanti.

chāpi samathā cattāro pi adhikaraṇā sammukhāvinayena sammanti, sammukhāvinayo kenaci sammati.

samathādhikaraṇavāraṃ niṭṭhitam ūnavīsatiṃ. ||20||

vivādādhikaraṇaṃ catunnaṃ adhikaraṇānaṃ katamaṃ adhikaraṇaṃ samutṭhāpeti. vivādādhikaraṇaṃ catunnaṃ adhikaraṇānaṃ na katamaṃ adhikaraṇaṃ samutṭhāpeti, api ca vivādādhikaraṇapaccayā cattāro adhikaraṇā jāyanti. yathā kathaṃ viya. idha bhikkhū vivadanti dhammo 'ti vā adhammo 'ti vā vinayo 'ti vā avinayo 'ti vā . . . (Cullav. IV. 14. 2) . . . idaṃ vuccati vivādādhikaraṇaṃ. vivādādhikaraṇe saṃgho vivadati, vivādādhikaraṇaṃ. vivadamāno anuvadati, anuvādādhikaraṇaṃ. anuvadamāno āpattiṃ āpajjati, āpattādhikaraṇaṃ. tāya āpattiyā saṃgho kammaṃ karoti, kiccādhikaraṇaṃ. evaṃ vivādādhikaraṇapaccayā cattāro adhikaraṇā jāyanti.

anuvādādhikaraṇaṃ catunnaṃ adhikaraṇānaṃ . . . (*as before*) . . . api ca anuvādādhikaraṇapaccayā cattāro adhikaraṇā jāyanti. yathā kathaṃ viya. idha bhikkhū bhikkhuṃ anuvadanti . . . (Cullav. IV. 14. 2) . . . idaṃ vuccati anuvādādhikaraṇaṃ. anuvādādhikaraṇe saṃgho vivadati, vivādādhikaraṇaṃ. vivadamāno . . . (*as before*) . . . evaṃ anuvādādhikaraṇapaccayā cattāro adhikaraṇā jāyanti.

āpattādhikaraṇaṃ catunnaṃ adhikaraṇānaṃ . . . api ca āpattādhikaraṇapaccayā cattāro adhikaraṇā jāyanti. yathā kathaṃ viya. pañca pi āpattikkhandhā . . . (Cullav. IV. 14. 2) . . . idaṃ vuccati āpattādhikaraṇaṃ. āpattādhikaraṇe saṃgho vivadati, vivādādhikaraṇaṃ. vivada-

mâno . . . evaṃ âpattâdhikaraṇapaccayâ cattâro adhikaraṇâ jâyanti.

kiccâdhikaraṇaṃ catunnaṃ adhikaraṇânaṃ . . . api ca kiccâdhikaraṇapaccayâ cattâro adhikaraṇâ jâyanti. yathâ katham viya. yâ saṃghassa kiccayatâ . . . (Cullav. l. l.) . . . idaṃ vuccati kiccâdhikaraṇaṃ. kiccâdhikaraṇe saṃgho vivadati, vivâdâdhikaraṇaṃ. vivadamâno . . . evaṃ kiccâdhikaraṇapaccayâ cattâro adhikaraṇâ jâyanti.

samuṭṭhâpanavâraṃ nî;hitaṃ visatimaṃ. ||21||

vivâdâdhikaraṇaṃ catunnaṃ adhikaraṇânaṃ katamaṃ adhikaraṇaṃ bhajati, katamaṃ adhikaraṇaṃ upanissitaṃ, katamaṃ adhikaraṇaṃ pariyâpannaṃ, katamena adhikaraṇena saṃgahitaṃ. anuvâdâdhikaraṇaṃ . . . âpattâdhikaraṇaṃ . . . kiccâdhikaraṇaṃ catunnaṃ adhikaraṇânaṃ katamaṃ adhikaraṇaṃ bhajati . . . katamena adhikaraṇena saṃgahitaṃ.

vivâdâdhikaraṇaṃ catunnaṃ adhikaraṇânaṃ vivâdâdhikaraṇaṃ bhajati, vivâdâdhikaraṇaṃ upanissitaṃ, vivâdâdhikaraṇaṃ pariyâpannaṃ, vivâdâdhikaraṇena saṃgahitaṃ. anuvâdâdhikaraṇaṃ catunnaṃ adhikaraṇânaṃ anuvâdâdhikaraṇaṃ bhajati . . . âpattâdhikaraṇaṃ . . . kiccâdhikaraṇaṃ . . . kiccâdhikaraṇena saṃgahitaṃ.

vivâdâdhikaraṇaṃ sattannaṃ samathânaṃ kati samathe bhajati, kati samathe upanissitaṃ, kati samathe pariyâpannaṃ, katihi samathehi saṃgahitaṃ, katihi samathehi sammati. anuvâdâdhikaraṇaṃ . . . âpattâdhikaraṇaṃ . . . kiccâdhikaraṇaṃ sattannaṃ samathânaṃ kati samathe bhajati . . . katihi samathehi sammati.

vivâdâdhikaraṇaṃ sattannaṃ samathânaṃ dve samathe bhajati, dve samathe upanissitaṃ, dve samathe pariyâpannaṃ, dvihi samathehi saṃgahitaṃ, dvihi samathehi sammati sammukhâvinayena ca yebbhuyyasikâya ca. anuvâdâdhikaraṇaṃ sattannaṃ samathânaṃ cattâro samathe bhajati . . . catihi samathehi sammati sammukhâvinayena ca sativinayena ca amûlavinayena ca tassapâpiyyasikâya ca. âpattâdhikaraṇaṃ sattannaṃ samathânaṃ tayo samathe bhajati . . . tihi samathehi sammati sammukhâvinayena ca paṭinñâtakaraṇena

ca tiṇavattthārakena ca. kiccādhikaraṇaṃ sattannaṃ samathānaṃ ekaṃ samathaṃ bhajati . . . ekena samathena sammati sammukhāvinayenā 'ti. || 22 ||

Samathabhedam niṭṭhitam. tass' uddānam :

adhikaraṇaṃ pariyāpannaṃ, sādharmaṇā ca, bhāgiyā,
samathā sādharmaṇikā samathassa, tabbhāgiyā,
samathā sammukhā c' eva, vinayena, kusalena ca,
yattha, samaya-saṃsaṭṭhā, sammanti, na sammanti ca,
samathādhikaraṇaṃ c' eva, samutṭhānaṃ, bhajanti cā 'ti.

V.

Upasampadam pucchissam sanidānaṃ saniddesaṃ, sam-
 ukkaṭṭhapadānaṃ kati āpattiyo. upasampadam viṣajjissam
 sanidānaṃ saniddesaṃ, samukkaṭṭhapadānaṃ dve āpatti-
 yo. ||1||

uposatham pucchissam sanidānaṃ . . . tisso āpattiyo. ||2||
 vassupanāyikaṃ pucchissam sanidānaṃ . . . ekā āpatti. ||3||
 pavāraṇaṃ . . . tisso āpattiyo. ||4||
 cammasaññuttam . . . tisso āpattiyo. ||5||
 bhesajjaṃ . . . tisso āpattiyo. ||6||
 kaṭṭhinakaṃ . . . na katamā āpatti. ||7||
 cīvarasaññuttam . . . tisso āpattiyo. ||8||
 Campeyyakaṃ . . . ekā āpatti. ||9||
 Kosambakaṃ . . . ekā āpatti. ||10||
 kammakāḥandhakaṃ . . . ekā āpatti. ||11||
 pārivāsikaṃ . . . ekā āpatti. ||12||
 samuccayaṃ . . . ekā āpatti. ||13||
 samathaṃ . . . dve āpattiyo. ||14||
 khuddakavattthukaṃ . . . tisso āpattiyo. ||15||
 senāsaṇaṃ . . . tisso āpattiyo. ||16||
 saṃghabhedam . . . dve āpattiyo. ||17||
 samācāraṃ . . . ekā āpatti. ||18||
 ṭhapanam . . . ekā āpatti. ||19||
 bhikkhunīkhandhakaṃ . . . dve āpattiyo. ||20||
 pañcasatikaṃ . . . na katamā āpatti. ||21||
 sattasatikaṃ . . . na katamā āpattīti. ||22||

Khandhaka-pucchāvāraṃ niṭṭhitam paṭhamam. tass'
 uddānaṃ :

upasampad', ūposatho, vassupanāyika-pavāraṇā,
 camma-bhesajja-kaṭṭhinā, cīvaraṃ, Campeyyakena ca, |
 Kosambikkhandhakaṃ, kammaṃ, pārivāsi-samuccayā,
 samatha-khuddakā, senā, saṃghabhedam, samācāro,
 ṭhapanam, bhikkhunīnañ ca, pañca-sattasatena cā 'ti. |

VI.

Āpattikarā dhammā jānitabbā; anāpattikarā dhammā jāni
tabbā; āpatti jānitabbā; anāpatti j.; lahukā āpatti j.;
garukā āpatti j.; sāvasesā āpatti j.; anavasesā āpatti j.;
duṭṭhullā āpatti j.; aduṭṭhullā āpatti j.; sappatīkammā
āpatti j.; appatīkammā āpatti j.; desanāgāmini āpatti j.;
adesanāgāmini āpatti j.; antarāyikā āpatti j.; anantarāyikā
āpatti j.; sāvajjapaññatti āp. j.; anavajjapaññatti āp. j.;
kiriya samuṭṭhitā āp. j.; akiriya samuṭṭhitā āp. j.; kiri-
yākiriya samuṭṭhitā āp. j.; pubbāpatti j.; aparāpatti j.;
pubbāpattinaṃ antarāpatti j.; aparāpattinaṃ antarāpatti
j.; desitā gaṇanūpagā āpatti j.; desitā na gaṇanūpagā āp. j.;
paññatti j.; anupaññatti j.; anuppannapaññatti j.; sabbattha-
paññatti j.; padesapaññatti j.; sādāhāraṇapaññatti j.; asādāhā-
raṇapaññatti j.; ekatopaññatti j.; ubhatopaññatti j.; thulla-
vajjā āpatti j.; athullavajjā āpatti j.; gihipaṭisaṃyuttā āpatti
j.; na gihipaṭisaṃyuttā āpatti j.; niyatā āp. j.; aniyatā āp.
j.; ādikaro puṅgalō jānitabbo; anādikaro puṅgalō jānitabbo;
adhicāpattiko puṅgalō j.; abhiñhāpattiko p. j.; codako p. j.;
euditako p. j.; adhammacodako p. j.; adhammacuditako p. j.;
dhammacodako p. j.; dhammacuditako p. j.; niyato p. j.;
aniyato p. j.; abhabbāpattiko p. j.; bhabbāpattiko p. j.;
ukkhittako p. j.; anukkhittako p. j.; nāsitako p. j.; anāsi-
tako p. j.; samānasamvāsako p. j.; asamānasamvāsako p. j.;
ṭhapanam jānitabban ti.

ekakaṃ niṭṭhitam. tass'uddānam :

karā, āpatti, lahukā, sāvasesā ca, duṭṭhullā,
patīkamma-desanā ca, antarā, vajja-kiriyaṃ,
kiriya-kiriya-pubbā, antarā, gaṇanūpagā,
paññatti, anānuppannā, sabbā, sādāhāraṇā ca, ekato,

thulla-gihi-niyatā ca, ādi, adhicca, codako,
adhamma-dhamma-niyato, abhabb'-okkhitta-nāsītā,
samānaṃ, ṭhapaṇaṃ c'eva : udānaṃ ekako idan ti. ||1||

atth' āpatti saññāvimokkhā, atth' āpatti na saññāvimokkhā.
atth' āpatti laddhasamāpattikassa, atth' āpatti na laddhasamā-
pattikassa. a. ā. saddhammapaṭisaññuttā, a. ā. asaddhamma-
paṭisaññuttā. a. ā. saparikkhārapaṭisaññuttā, a. ā. parapari-
kkhārapaṭisaññuttā. a. ā. sapuggalapāṭisaññuttā, a. ā. para-
puggalapāṭisaññuttā. atthi saccaṃ bhaṇanto garukaṃ āpattiṃ
āpajjati musā bhaṇanto lahukaṃ, atthi musā bhaṇanto garu-
kaṃ āpattiṃ āpajjati saccaṃ bhaṇanto lahukaṃ. atth' āpatti
bhūmigato āpajjati no vehāsagato, a. ā. vehāsagato āpajjati
no bhūmigato. a. ā. nikkhamanto āpajjati no pavasanto, a. ā.
pavasanto āpajjati no nikkhamanto. a. ā. ādiyanto āpajjati,
a. ā. anādiyanto āpajjati. a. ā. samādiyanto āpajjati, a. ā. na
samādiyanto āpajjati. a. ā. karonto . . . na karonto āpajjati.
a. ā. dento . . . na dento āpajjati. a. ā. paṭigūṇhanto . . . na paṭi-
gūṇhanto āpajjati. a. ā. paribhogena . . . na paribhogena āpa-
jjati. a. ā. rattim āpajjati no divā, a. ā. divā āpajjati no rattim.
a. ā. aruṇugge . . . na aruṇugge āpajjati. a. ā. chindanto . . .
na chindanto āpajjati. a. ā. chādento . . . na chādento
āpajjati. a. ā. dhārento . . . na dhārento āpajjati. dve
uposathā cātuddasiko ca pannarasiko ca. dve pavāraṇā cā-
tuddasikā ca pannarasikā ca. dve kammāni apalokana-
kammaṃ ñattikammaṃ. aparāṇi pi dve kammāni ñatti-
dutiya-kammaṃ ñatticatutthakammaṃ. dve kammavattḥūni
apalokanakammaṃ vattu ñattikammaṃ vattu. aparāṇi
pi dve kammavattḥūni ñattidutiya-kammaṃ vattu ñattica-
tutthakammaṃ vattu. dve kammadosā apalokanakammaṃ
doso ñattikammaṃ doso. apare pi dve kammadosā ñattidu-
tiya-kammaṃ doso ñatticatutthakammaṃ doso. dve kamma-
sampattiyo apalokanakammaṃ sampatti ñattikammaṃ sam-
patti. aparāpi dve kmmasampattiyo ñattidutiya-kammaṃ
sampatti ñatticatutthakammaṃ sampatti. dve nānāsaṃvā-
sakabhūmiyo attanā vā attānaṃ nānāsaṃvāsakaṃ karoti sam-
aggo vā naṃ saṃgho ukkhipati adassane vā appaṭikamme
vā appaṭinissagge vā. dve samānasamvāsakabhūmiyo attanā vā

attānaṃ samānasamvāsakaṃ karoti samaggo vā naṃ saṃgho
 ukkhittaṃ osāreti adassano vā appaṭikamme vā appaṭinissagge
 vā. dve pārājikā bhikkhūnaṃ ca bhikkhunīnaṃ ca. dve saṃ-
 ghādisesā, dve thullaccayā, dve pācittiyā, dve pāṭidesaniyā,
 dve dukkaṭā, dve dubbhāsītā bhikkhūnaṃ ca bhikkhunīnaṃ
 ca. satta āpattiyo satta āpattikkhandhā. dvih' ākārehi
 saṃgho bhijjati kammaṇa vā salākagāhena vā. dve puggalā
 na upasampādetabbā addhānahīno aṅgaḥīno. apare pi dve
 puggalā na upasampādetabbā vatthuvipanno karaṇadukka-
 tako. apare pi dve puggalā na upasampādetabbā aparipūro
 saparipūro no ca yāceti. dvinnaṃ puggalānaṃ nissāya na
 vatthubbaṃ alajjissa ca bālussa ca. dvinnaṃ puggalānaṃ
 nissāyo na dātabbo alajjissa ca lajjino ca na yāceti. dvinnaṃ
 puggalānaṃ nissāyo dātabbo bālassa ca lajjissa ca yāceti.
 dve puggalā abhabbā āpattiṃ āpajjitum buddhā ca paccēka-
 buddhā ca. dve puggalā bhabbā āpattiṃ āpajjitum bhikkhū
 ca bhikkhuniyo ca. dve puggalā abhabbā sañcicca āpattiṃ
 āpajjitum bhikkhū ca bhikkhuniyo ca ariyapuggalā. dve
 puggalā bhabbā sañcicca āpattiṃ āpajjitum bhikkhū ca bhi-
 kkhuniyo ca puthujjanā. dve puggalā abhabbā sañcicca sā-
 tisāraṃ vatthum ajjhācaritum bhikkhū ca bhikkhuniyo ca ari-
 yapuggalā. dve puggalā bhabbā sañcicca sātisāraṃ vatthum
 ajjhācaritum, bhikkhū ca bhikkhuniyo ca puthujjanā. dve
 paṭikkosā kāyena vā paṭikkosati vācāya vā paṭikkosati. dve
 nissāraṇā atthi puggalo appatto nissāraṇaṃ taṃ ce saṃgho
 nissāreti ekacco sunissārito ekacco dunnissārito. dve osāraṇā
 atthi puggalo appatto osāraṇaṃ taṃ ce saṃgho osāreti ekacco
 sosārito ekacco dosārito. dve paṭiñṇā kāyena vā paṭijānāti
 vācāya vā paṭijānāti. dve paṭiggahā kāyena vā paṭigāṇhāti
 kāyapaṭibuddhena vā paṭigāṇhāti. dve paṭikkhepā kāyena
 vā paṭikkhipati vācāya vā paṭikkhipati. dve upaghātikā
 sikkhupaghātikā ca bhogupaghātikā ca. dve codanā kāyena
 vā codeti vācāya vā codeti. dve kaṭhinassa palibodhā āvāsa-
 palibodho ca cīvarapalibodho ca. dve kaṭhinassa apalibodhā
 āvāsaapalibodho ca cīvaraapalibodho ca. dve cīvarāni gaha-
 patikaṃ ca paṃsukūlaṃ ca. dve patṭā ayopatto mattikāpatto.
 dve maṇḍalāni tipumayaṃ sīsamayaṃ. dve pattassa adhi-
 tṭhānā kāyena vā adhiṭṭheti vācāya vā adhiṭṭheti. dve cīva-

rassa adhiṭṭhānā kāyena vā adhiṭṭheti vācāya vā adhiṭṭheti. dve vikappanā sammukkhāvikappanā ca parammukkhāvikappanā ca. dve vinayā bhikkhūnañ ca bhikkhūnañ ca. dve venayikā paññattañ ca paññattānulomañ ca. dve vinayassa sallekkhā akappiye setughāto kappiye mattakāritā. dvih' ākārehi āpattiṃ āpajjati kāyena vā āpajjati vācāya vā āpajjati. dvih' ākārehi āpattiyā vuṭṭhāti kāyena vā vuṭṭhāti vācāya vā vuṭṭhāti. dvo parivāsā paṭicchannaparivāso. apaṭicchannaparivāso. apare pi dve parivāsā suddhantaparivāso samodhānaparivāso. dve mānattā paṭicchannamānattaṃ apaṭicchannamānattaṃ. apare pi dve mānattā pakkhamānattaṃ samodhānamānattaṃ. dvinnam puggalānaṃ ratticechedo pārivasikassa ca mānattacārikassa ca. dve anādariyāni puggalānādariyañ ca dhammānādariyañ ca. dve loṇāni jātinañ ca kārīmañ ca. aparāni pi dve loṇāni sāmuddam kālulonaṃ. aparāni pi dve loṇāni sindhavaṃ ubbhidaṃ. aparāni pi dve loṇāni romakaṃ pakkhālakam. dvo paribhogā abbhantaraparibhogō ca bāhiraparibhogō ca. dve akkosā hīno ca akkoso ukkaṭṭho ca akkoso. dvih' ākārehi pesuññam hoti piyakamyassa vā bhledādhippāyassa vā. dvih' ākārehi gaṇabhojanaṃ pasavati ninantanato vā viññattito vā. dve vassupanāyikā purimikā ca pacchimikā ca. dve adhammikāni pātimokkhaṭṭhapanāni. dve dhammikāni pātimokkhaṭṭhapanāni. dve puggalā bālā yo ca anāgataṃ bhāraṃ vahati yo ca āgataṃ bhāraṃ na vahati. dve puggalā paṇḍitā yo ca anāgataṃ bhāraṃ na vahati yo ca āgataṃ bhāraṃ vahati. apare pi dve puggalā bālā yo ca akappiye kappiyasaññi yo ca kappiye akappiyasaññi. dve puggalā paṇḍitā yo ca akappiye akappiyasaññi yo ca kappiye kappiyasaññi. apare pi dve puggalā bālā yo ca anāpattiya āpattisaññi yo ca āpattiya anāpattisaññi. dve puggalā paṇḍitā yo ca āpattiya āpattisaññi yo ca anāpattiya anāpattisaññi. apare pi dve puggalā bālā yo ca adhamme dhammasaññi yo ca dhamme adhammasaññi. dve puggalā paṇḍitā yo ca adhamme adhammasaññi. apare pi dve puggalā bālā yo ca avinaye . . . yo ca vinaye . . . ; dve puggalā paṇḍitā yo ca avinaye . . . ; dvinnam puggalānaṃ āsavā vaddhanti yo ca na kukkucāyitabbam kukkucāyati yo ca kukkucāyitabbam

na kukkucçâyati. dvinnam puggalānam āsavā na vaḍḍhanti
yo ca na kukkucçâyitabbaṃ na kukkucçâyati yo ca kukkucçâ-
yitabbaṃ kukkucçâyati. aparesaṃ pi dvinnam puggalānam
āsavā vaḍḍhanti yo ca akappiye kappiyasaññi yo ca kappiye
akappiyasaññi. dvinnam p. ā. na vaḍḍhanti yo ca akappiye
akappiyasaññi yo ca kappiye kappiyasaññi. aparesaṃ pi
dvinnam p. ā. vaḍḍhanti yo ca anāpattiya āpattisaññi . . . ;
dvinnam p. ā. na vaḍḍhanti yo ca anāpattiya anāpattisaññi
. . . ; aparesaṃ pi dvinnam p. ā. vaḍḍhanti yo ca adhamme
dhammasaññi . . . ; dvinnam p. ā. na vaḍḍhanti yo ca
adhamme adhammasaññi . . . ; aparesaṃ pi dvinnam p. ā.
vaḍḍhanti yo ca avinaye . . . ; dvinnam puggalānam āsavā
na vaḍḍhanti yo ca avinaye avinayasaññi yo ca vinaye vina-
yasaññi.

dukā niṭṭhitā. tass' uddānaṃ :

saññā, laddhā ca, saddhammā, parikkhārā ca, puggalā,
saccaṃ, bhūmi, nikkhamanto, ādiyanto, samādiyaṃ,|
karonto, dento, gaṇhanto, paribhogena, ratti ca,
aruṇā, chindam, chādento, dhārento ca, uposathā,|
pavāraṇā, kammāparā, vatthu, aparā, dosā ca,
aparā dve ca, sampatti, nānā, samānam eva ca,|
pārāji, saṃghā, thullaccayaṃ, pācitti, pāṭidesani,
dukkatā, dubbhāsītā c' eva, satta āpattikkhandhā ca,|
bhijjati, upasampadā, tath' eva apare duve,
na vatthabbaṃ, na dātābbaṃ, abhabbā, bhabbam eva ca,|
sañcecca, sātisārā ca, paṭikkosā, missāraṇā,
osāraṇā, paṭiññā ca, paṭiggahā, paṭikkhipā,|
upaghāti, codanā ca, kaṭhinā ca duve tathā,
cīvarā, patta-maṇḍalā, adhiṭṭhānā tath' eva dve,|
vikappanā ca, vinayā, venayikā ca, sullekhā,
āpajjati ca, vuṭṭhāti, parivāsā, apare dve,|
dve mānattā, apare ca, ratticchedo, anādari,
dve loṇā, tayo apare, paribhog', akkosena ca,|
pesuññaṃ c', gaṇā, vassa-ṭhapanā, bhāra-kappiyaṃ,
anāpatti, adhamma-dhammā, vinaye, āsave tathā 'ti. || 2 ||

atth' āpatti tiṭṭhante bhagavati āpajjati no parinibbute,
atth' āpatti parinibbute bhagavati āpajjati no tiṭṭhante, atth'

āpatti tiṭṭhante pi bhagavati āpajjati parinibbute pi. atth' āpatti kāle āpajjati no vikāle, atth' āpatti vikāle āpajjati no kāle, atth' āpatti kāle c' eva āpajjati vikāle ca. atth' āpatti rattim āpajjati no divā . . . divā āpajjati no rattim . . . rattim c' eva āpajjati divā ca. atth' āpatti dasavasso āpajjati no ūnadasavasso . . . ūnadasavasso āpajjati no dasavasso . . . dasavasso c' eva āpajjati ūnadasavasso ca. atth' āpatti pañcavasso āpajjati no ūnapañcavasso . . . atth' āpatti kusalaḍḍitto āpajjati, atth' āpatti akusalacitto āpajjati, atth' āpatti abyākatacitto āpajjati. atth' āpatti sukhavedanāsamaṅgi āpajjati, a. ā. dukkhavedanāsamaṅgi āpajjati, a. ā. adukkhamasukhavedanāsamaṅgi āpajjati. tīpi codanāvattḥūni diṭṭhena sutena parisāṅkāya. tayo salākagāhā gūlhako vivatāko sakanna-jappako. tayo paṭikkhepā mahicchatā asantutṭhitā asallekhatā. tayo anuññātā appicchatā santutṭhitā sallekhatā. apare pi tayo paṭikkhepā mahicchatā asantutṭhitā amattaññūtā. tayo anuññātā appicchatā santutṭhitā mattaññūtā. tisso paññattiyo paññatti anupaññatti anuppannapaññatti. aparāpi tisso paññattiyo sabbatthapaññatti padesapaññatti sādḥārapaññatti. aparāpi tisso paññattiyo asādhārapaññatti ekatopaññatti ubhatopaññatti. atth' āpatti bālo āpajjati no paṇḍito, a. ā. paṇḍito āpajjati no bālo, a. ā. bālo c' eva āpajjati paṇḍito ca. atth' āpatti kāle āpajjati no juṇhe . . . juṇhe āpajjati no kāle . . . kāle c' eva āpajjati juṇhe ca. atthi kāle kappati no juṇhe, atthi juṇhe kappati no kāle, atthi kāle c' eva kappati juṇhe ca. atth' āpatti hemante āpajjati no gimhe no vasse, a. ā. gimhe āpajjati no hemante no vasse, a. ā. vasse āpajjati no hemante no gimhe. a. ā. saṃgho āpajjati na gaṇo na puggalo . . . gaṇo āp. na saṃgho na puggalo . . . puggalo āp. na saṃgho na gaṇo. atthi saṃghassa kappati na gaṇassa na puggalassa, atthi gaṇassa kappati na saṃghassa na puggalassa, atthi puggalassa kappati na saṃghassa na gaṇassa. tisso chādanā, vatthum chādeti no āpatim, āpatim chādeti no vatthum, vatthum c' eva chādeti āpatim ca. tisso paṭicchādiyo jantāgharapaṭicchādi udakapaṭicchādi vatthapaṭicchādi. tīni paṭicchannāni vahanti no vivatāni, mātugāmo paṭicchanno vahati no vivatā, brāhmaṇānam mantā paṭicchannā vahanti no vivatā, micchādiṭṭhi

paṭicchannā vāhāti no vivaṭā. tīṇi vivaṭāni virocanti no paṭicchannāni, candamaṇḍalaṃ vivaṭaṃ virocati no paṭicchannaṃ, suriyamaṇḍalaṃ vivaṭaṃ . . ., tathāgatappavedito dhammavinayo vivaṭo virocati no paṭicchanno. tayo senāsanagāhā purimako pacchimako antarāmuttako. atthi' āpatti gilāno āpajjati no agilāno, a. ā. agilāno āpajjati no gilāno, a. ā. gilāno c' eva āpajjati agilāno ca. tīṇi adhammikāni pātimokkhaṭṭhapanāni. tīṇi dhammikāni pātimokkhaṭṭhapanāni. tayo parivāsā paṭicchannaparivāso apaṭicchannaparivāso suddhantaparivāso. tayo mānattā paṭicchannamānattam apaṭicchannamānattam pakkhamānattam. tayo pārivāsikassa bhikkhuno ratticchedā suhāvāso vippavāso anārocanā. atthi' āpatti anto āpajjati no bahi, a. ā. bahi āpajjati no anto, a. ā. anto c' eva āpajjati bahi ca. atthi' āpatti antosīmāya āpajjati no bahisīmāya, a. ā. bahisīmāya āpajjati no antosīmāya, a. ā. antosīmāya c' eva āpajjati bahisīmāya ca. tīhi' ākārehi āpattim āpajjati kāyena āpajjati vācāya āpajjati kāyena vācāya āpajjati. aparehi pi tīhi' ākārehi āpattim āpajjati saṃghamajjhe gaṇamajjhe puggalassa santike. tīhi' ākārehi āpattiyā vuṭṭhāti kāyena vuṭṭhāti vācāya vuṭṭhāti kāyena vācāya vuṭṭhāti. aparehi pi tīhi' ākārehi āpattiyā vuṭṭhāti saṃghamajjhe gaṇamajjhe puggalassa santike. tīṇi adhammikāni amūlḥavinayassa dānāni. tīṇi dhammikāni amūlḥavinayassa dānāni. tīhi' āngehi samannāgatassa bhikkhuno ākaṅkhamāno saṃgho tajjanīyakammaṃ kareyya, bhaṇḍanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṃghe adhikarānakārako, bālo hoti abyatto āpattibahulo anapadāno, gihisaṃsaṭṭho viharati ananulomikehi gihisaṃsaggehi. tīhi' āngehi samannāgatassa bhikkhuno ākaṅkhamāno saṃgho nissayakammaṃ kareyya, bhaṇḍanakārako . . . gihisaṃsaggehi. tīhi' āngehi samannāgatassa bhikkhuno ākaṅkhamāno saṃgho pabbājaniyakammaṃ kareyya, bhaṇḍanakārako hoti — la — saṃghe adhikarānakārako, bālo hoti abyatto āpattibahulo anapadāno, kuladūsako hoti pāpasamācāro pāpasamācārā dissanti c' eva suyyanti ca. tīhi' āngehi . . . paṭisāraṇīyakammaṃ kareyya, bhaṇḍanakārako . . . anapadāno, gihī akkosati paribhāsati. tīhi' āngehi . . . āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṃ

kareyya, bhaṇḍanakārako . . . anapadāno, āpattim āpajjitvā na icchati āpattim passitum. tih' aṅgehi . . . āpattiyā appaṭikamme ukkhepaniyakammaṃ kareyya, bhaṇḍanakārako . . . anapadāno, āpattim āpajjitvā na icchati āpattim paṭikātum. tih' aṅgehi . . . pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepaniyakammaṃ kareyya, bhaṇḍanakārako . . . anapadāno, na icchati pāpikaṃ diṭṭhim paṭinissajjitum. tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno ākaṅkhamāno saṃgho āgālhāya ceteyya, bhaṇḍanakārako . . . anapadāno, gihisaṃsatṭho viharati ananulomikehi gihisaṃsaggehi. tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno kammaṃ kātabbam, alajjī ca hoti bālo ca apakatatto ca. aparehi pi tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno kammaṃ kātabbam, adhisile silavi-panno hoti, ajjhācāre ācāravipanno hoti, atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti. aparehi pi tih' aṅgehi . . . kāyikena davena samannāgato hoti, vācasikena d. s. h., kāyikavācasikena d. s. hoti. aparehi pi . . . kāyikena anācārena samannāgato hoti, vācasikena . . . kāyikavācasikena anācārena s. hoti. aparehi pi . . . kāyikena upaghātikena . . . aparehi pi . . . kāyikena micchājīvena . . . aparehi pi tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno kammaṃ kātabbam, āpattim āpanno kammakato upasampādeti nissayaṃ deti sāmaṇeraṃ upaṭṭhāpeti. aparehi pi . . . yāya āpattiyā saṃghena kammaṃ kataṃ hoti taṃ āpattim āpajjati aññaṃ vā tādisikaṃ tato vā pāpitṭhataram. aparehi pi . . . buddhassa avaṇṇaṃ bhāsati, dhammassa avaṇṇaṃ bhāsati, saṃghassa avaṇṇaṃ bhāsati. tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno saṃghamajjhe uposathaṃ ṭhapentassa alaṃ bhikkhu mā bhaṇḍanaṃ mā kala-haṃ mā viggahaṃ mā vivādan ti omadditvā saṃghena uposatho kātabbo, alajjī ca hoti bālo ca apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno saṃghamajjhe pavāraṇaṃ ṭhapentassa alaṃ bhikkhu . . . saṃghena pavāre-tabbam, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno na kāci saṃghasammuti dātabbā, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatena bhikkhunā saṃghe na voharitabbam, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgato bhikkhu na kismiñci paccekaṭṭhāne ṭhapetabbo, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatassa bhi-

kkhuno nissāya na vatthabbam, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno nissayo na dātabbo, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno okāsakammaṃ kārāpentassa nālaṃ okāsakammaṃ kātum, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno savacanīyaṃ na dātabbam, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno vinayo na pucchitabbo, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatena bhikkhunā vinayo na pucchitabbo, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno vinayo na vissajjetabbo, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatena bhikkhunā vinayo na vissajjetabbo, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno anuyogo na dātabbo, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatena bhikkhunā saddhiṃ vinayo na sākacchātabbo, alajjī . . . apakatatto ca. tih' aṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam — la — na nissayo dātabbo — la — na sāmānero upatthāpetabbo, alajjī . . . apakatatto ca. tayo uposathā cātuddasiko pannarasiko sāmaggipuposatho. apare pi tayo uposathā saṃghe uposatho gaṇe uposatho puggale uposatho. apare pi tayo uposathā suddheso uposatho parisuddhiuposatho adhiṭṭhānuposatho. tisso pavāraṇā cātuddasikā pannarasikā sāmaggipavāraṇā. aparāpi tisso pavāraṇā saṃghe pavāraṇā gaṇe pavāraṇā puggale pavāraṇā. aparāpi tisso pavāraṇā tevācikaṃ p. dvevācikaṃ p. sāmānavasikā pavāraṇā. tayo āpāyikā nemyikā idam appahāya yo ca abrahmacārī brahmacāriyaṃ carantaṃ amūlakena abrahmacāriyena anuddhamseti, yo cāyaṃ evaṇvādi evaṇvādi n' atthi kāmesu doso 'ti so kāmesu pātabyatam āpajjati. tiṇi akusalamūlāni lobho akusalamūlaṃ doso akusalamūlaṃ moho akusalamūlaṃ. tiṇi kusalamūlāni alobho kusalamūlaṃ adoso kusalamūlaṃ amoho kusalamūlaṃ. tiṇi duccharitāni kāyaduccharitaṃ vaciduccharitaṃ manoduccharitaṃ. tiṇi succharitāni kāyasucaritaṃ vacisucaritaṃ manosucaritaṃ. tayo atthavaso paṭicca bhagavatā kulesu tikabhojanaṃ paññattaṃ dummāṅkūnaṃ puggalānaṃ niggaḥāya pesalānaṃ bhikkhūnaṃ phāsuvihārāya mā pāpicchā pakkham nissāya saṃgham

bhindeyyum kulānuddayatāya ca. tihi asaddhammehi abhi-
bhūto pariyādinna-citto Devadatto āpāyiko nerayiko kappattho
atekiccho, pāpicchatā pāpamittatā oramattakena visesādhig-
amena antarāvosaṇaṃ āpādi. tisso sammutiyo daṇḍa-
sammuti sikkāsammuti daṇḍasikkāsammuti. tisso pādukā
dhuvattṭhāniyā asaṃkamaniyā vaccapādukā passāvapādukā
ācamaṇapādukā. tisso pādaghamsaniyo sakkharā kaṭṭhalā
samuddapheṇako 'ti.

tikā mitṭhitā. tass' uddānaṃ :

tiṭṭhante, kāle, rattim ca, dasa, pañca, kusalena,
vedanā, codanāvattu, salākā, dve paṭikkhipā,|
paññatti, apare dve ca, bālo, kāle ca, kappati,
hemante, saṃgho, saṃghassa, chādanā ca, paṭicchādi,|
paṭicchannā, vivaṭṭa ca, senāsana-gilāyanā,
pātimokkhaṃ, parivāsaṃ, mānattā, pārivāsikā,|
anto, anto ca sīmāya, āpajjati, punāpare,
vutṭhāti, apare c' eva, amūlḥavinayā duve,|
tajjanīyā, nissayā ca, pabbājanīya-paṭisāraṇi,
adassanāpaṭikamme, anissagge ca ditṭhiyā,|
āgāḷha-kamm'-ādhisilo, dav'-ānācāra-ghātikā,
ājīv'-āpannā, tādisikā, avaṇṇ'-uposathena ca,|
pavāraṇā, sammuti ca, vohāra-paccekena ca,
na vatṭhabbam, na dātābbam, okāsaṃ na kare tathā,|
na kare savacaniyam, na pucchitābbakā duve,
na vissajje duve c' eva, anuyogaṃ pi no dade,|
sākacchā, upasampadā, nissaya-sāmaṇerā ca,
uposathā tikā tīṇi, pavāraṇā tikā tayo,|
āpāyikā, akusalā, kusalā, caritā duve,
tikabhojan'-asaddhamme, sammuti, pādukena ca,
pādaghamsanikā c' eva : uddānaṃ tikake idan ti. || 3 ||

atth' āpatti sakavācāya āpajjati paravācāya vutṭhāti, atth'
āpatti paravācāya āpajjati sakavācāya vutṭhāti, a. ā. sak.
āpajjati sak. vutṭhāti, a. ā. par. āpajjati par. vutṭhāti. atth'
āpatti kāyena āpajjati vācāya vutṭhāti . . . vācāya, kāyena
. . . kāyena, kāyena . . . vācāya āpajjati vācāya vutṭhāti.
atth' āpatti pasutto āpajjati paṭibuddho vutṭhāti . . . paṭi-

buddho, pasutto . . . pasutto, pasutto . . . paṭibuddho
 āpajjati paṭibuddho vuṭṭhāti. atth' āpatti acittako āpajjati
 sacittako vuṭṭhāti . . . sacittako, acittako . . . acittako,
 acittako . . . sacittako āpajjati sacittako vuṭṭhāti. atth'
 āpatti āpajjanto deseti desento āpajjati, a. ā. āpajjanto vuṭṭhāti
 vuṭṭhahanto āpajjati. a. ā. kamma āpajjati akamma
 vuṭṭhāti, a. ā. akamma āpajjati kamma vuṭṭhāti, atth'
 āpatti kamma āpajjati kamma vuṭṭhāti, a. ā. akamma
 āpajjati akamma vuṭṭhāti. cattāro anariyavohārā aditṭhe
 diṭṭhavādītā asute sutavādītā amute mutavādītā aviññāte
 viññātavādītā. cattāro ariyavohārā aditṭhe aditṭhavādītā
 . . . aviññāte aviññātavādītā. apare pi cattāro anariyavo-
 hārā diṭṭhe aditṭhavādītā sute asutavādītā mute amutavādītā
 viññāte aviññātavādītā. cattāro ariyavohārā diṭṭhe diṭṭha-
 vādītā . . . viññāte viññātavādītā. cattāro pārājikā bhi-
 kkhūnaṃ bhikkhūhi sādharāṇā. cattāro pārājikā bhi-
 kkhūnaṃ bhikkhūhi asādhārāṇā. cattāro parikkhārā, atthi
 parikkhāro rakkhitaḥ gopetaḥ mamāyitaḥ paribhuñji-
 taḥ, atthi p. rakkhitaḥ gopetaḥ na mamāyitaḥ pari-
 bhuñjitaḥ, atthi p. rakkhitaḥ gopetaḥ na mamāyitaḥ
 na paribhuñjitaḥ, atthi p. na rakkhitaḥ na gopetaḥ na
 mamāyitaḥ na paribhuñjitaḥ. atth' āpatti sammukhā
 āpajjati parammukhā vuṭṭhāti, a. ā. parammukhā āpajjati
 sammukhā vuṭṭhāti . . . sammukhā, sammukhā . . .
 parammukhā āpajjati parammukhā vuṭṭhāti. atth' āpatti
 ajānanto āpajjati jānanto vuṭṭhāti . . . jānanto, ajānanto
 . . . ajānanto, ajānanto . . . jānanto āpajjati jānanto vuṭṭhāti.
 catūh' ākārehi āpatti āpajjati, kāyena āpajjati, vācāya āp.,
 kāyena vācāya āp., kammavācāya āpajjati. aparehi pi catūh'
 ākārehi āpatti āpajjati saṃghamaññhe gaṇamaññhe pugga-
 lassa santike liṅgapātubhāvena. catūh' ākārehi āpatti yā
 vuṭṭhāti, kāyena vuṭṭhāti, vācāya v., kāyena vācāya v.,
 kammavācāya vuṭṭhāti. aparehi pi catūh' ākārehi āpatti yā
 vuṭṭhāti saṃghamaññhe . . . liṅgapātubhāvena. saha paṭi-
 lābhena purimaṃ jahati pacchime patitṭhāti viññattiyo
 paṭippassambhanti pañnattiyo nirujjhanti. saha paṭilābhena
 pacchimam jahati purime patitṭhāti viññattiyo paṭippassam-
 bhanti pañnattiyo nirujjhanti. catasso codanā silavipattiya

codeti ācāravipattiya c. diṭṭhivipattiya c. ājīvavipattiya codeti. cattāro parivāsā paṭicchannaparivāso apaṭicchannaparivāso suddhantaparivāso samodhānaparivāso. cattāro mānattā paṭicchannamānattam apaṭicchannamānattam pakkhāmānattam samodhānamānattam. cattāro mānattacārikassa bhikkhuno raticchedā sahavāso vippavāso anārocanā ūne gaṇe carati. cattāro sāmukkamsā. cattāro paṭiggahitaparibhogā yāvakālikam yāmakālikam sattāhakālikam yāvajīvikam. cattāri mahāvikaṭāni gūtho muttam ohārikā mattikā. cattāri kammāni apalokanakammam ñattikammam ñattidutiya-kammam ñatticatutthakammam. aparāni pi cattāri kammāni adhammena vaggakammam adhammena samaggakammam dhammena vaggakammam dhammena samaggakammam. catasso vipattiyo silavipatti ācāravipatti diṭṭhivipatti ājīvavipatti. cattāri adhikarāṇāni vivādādhikarāṇam anuvādādhikarāṇam āpattādhikarāṇam kiccādhikarāṇam. cattāro parisadūsanā, bhikkhu dussilo pāpadhammo parisadūsono, bhikkhuni dussilā pāpadhammā parisadūsanā, upāsako dussilo p. p., upāsikā dussilā p. parisadūsanā. cattāro parisasobhaṇā, bhikkhu silavā kalyāṇadhammo parisasobhaṇo, bhikkhuni . . . upāsako . . . upāsikā silavatī kalyāṇadhammā parisasobhaṇā. atth' āpatti āgantuko āpajjati no āvāsiko, atth' āpatti āvāsiko āp. no āgantuko, atth' āpatti āgantuko c' eva āp. āvāsiko ca, atth' āpatti n' eva āgantuko āp. no āvāsiko. atth' āpatti gamiko āp. no āvāsiko . . . atth' āpatti n' eva gamiko āp. no āvāsiko. atthi vatthunānattatā no āpattinānattatā, atth' āpattin. no vatthun., atthi vatthun. c' eva āpattin. ca, atthi n' eva vatthun. no āpattinānattatā. atthi vatthusabhāgatā no āpattisabhāgatā . . . atthi n' eva vatthusabhāgatā no āpattisabhāgatā. atth' āpatti upajjhāyo āpajjati no saddhivihāriko . . . atth' āpatti n' eva upajjhāyo āp. no saddhivihāriko. atth' āpatti ācariyo āpajjati no antevāsiko . . . atth' āpatti n' eva ācariyo āpajjati no antevāsiko. cattāro paccayā anāpatti vassacchedassa, saṃgho vā bhinno hoti saṃgham vā bhinditukāmā honti jīvitantarāyo vā hoti brahmacariyantarāyo vā hoti. cattāri vacīduccarītāni musāvādo piṣuṇavācā pharusavācā samphappalāpo. cattāri vacī-sucarītāni saccavācā apisuṇā vācā saṇhā vācā mantābhāsā.

atthi ādiyanto garukaṃ āpattim āpajjati payojento lahukaṃ, atthi ādiyanto lahukaṃ āp. āp. payojento garukaṃ, atthi ādiyanto pi payojento pi garukaṃ āp. āp., atthi ād. pi pay. pi lahukaṃ āp. āpajjati. atthi puggalo abhivādanāraho no paccuṭṭhānāraho, atthi puggalo pacc. no abh., atthi puggalo abh. c' eva pacc. ca, atthi puggalo n' eva abh. no paccuṭṭhānāraho. atthi puggalo āsanāraho no abhivādanāraho . . . atthi puggalo n' eva āsanāraho no abhivādanāraho. atth' āpatti kāle āpajjati no vikāle . . . a. ā. n' eva kāle āpajjati no vikāle. atthi paṭiggahitaṃ kāle kappati no vikāle . . . atthi paṭiggahitaṃ n' eva kāle kappati no vikāle. atth' āpatti paccantimesu janapadesu āpajjati no majjhimesu, a. ā. majjhimesu j. āp. no paccantimesu, a. ā. paccantimesu c' eva j. āp. majjhimesu ca, a. ā. n' eva paccantimesu j. āp. no majjhimesu. atthi paccantimesu janapadesu kappati no majjhimesu. . . atthi n' eva pacc. j. kappati no majjhimesu. atth' āpatti anto āpajjati no bahi . . . a. ā. n' eva anto āpajjati no bahi. atth' āpatti antosīmāya āpajjati no bahisīmāya . . . a. ā. n' eva antosīmāya āpajjati no bahisīmāya. atth' āpatti gāme āpajjati no araṇṇe . . . a. ā. n' eva gāme āpajjati no araṇṇe. catasso codanā vatthusandassanā āpattisandassanā samvāsapaṭikkhepo sāmīcipaṭikkhepo. cattāro pubbakiccā. cattāro pattakallā. cattāri anaṇṇapācittiyāni. catasso bhikkhusammutiyo. cattāri agatigamanāni chandāgatiṃ gacchati dosāgatiṃ g. mohāgatiṃ g. bhayāgatiṃ gacchati. cattāri nāgatigamanāni na chandāgatiṃ gacchati . . . na bhayāgatiṃ gacchati. catūh' āngehi samannāgato alajjī bhikkhu saṃghaṃ bhindati chandāgatiṃ gacchanto . . . bhayāgatiṃ gacchanto. catūh' āngehi samannāgato pesalo bhikkhu bhinnam saṃghaṃ samaggaṃ karoti na chandāgatiṃ gacchanto . . . na bhayāgatiṃ gacchanto. catūh' āngehi samannāgatassa bhikkhuno vinayo na pucchitabbo chandāgatiṃ gacchati . . . bhayāgatiṃ gacchati. catūh' āngehi samannāgatena bhikkhunā vinayo na pucchitabbo . . . catūh' āngehi samannāgatassa bhikkhuno vinayo na vissajjetabbo . . . catūh' āngehi samannāgatena bhikkhunā vinayo na vissajjetabbo . . . catūh' āngehi samannāgatassa bhikkhuno anuyogo na dātabbo . . . catūh' āngehi

samannāgatena bhikkhunā saddhiṃ vinayo na sākacchātabbo
chandāgaṭṭhiṃ gacchati . . . bhayāgaṭṭhiṃ gacchati. atth'
āpatti gilāno āpajjati no agilāno . . . atth' āpatti n' eva
gilāno āpajjati no agilāno. cattāri adhammikāni pātimokkha-
ṭṭhanāni. cattāri dhammikāni pātimokkhaṭṭhanāni.

catukkaṃ niṭṭhitam. tass' uddānam :

sakavācāya, kāyena, pasutto ca, acittako,
āpajjanto ca, kammaṇa, vohārā caturo tathā,
bhikkhūnaṃ bhikkhunānaṃ ca, parikkhāro ca, sammukhā,
ajāna-kāye, majjhe ca, vuttāhi duvidhā tathā,
paṭilābhena, codanā, parivāsa ca vuccati,
mānattā, cārikā cāpi, sāmukkamsā, paṭiggahi,
mahāvikaṭa-kammāni, puna kamma-vipattiyo,
adhikaraṇā, dussilā ca, sobhaṇ'-āgantukena ca,
gamiko, vatthunānattā, sabhāg', upajjhāyena ca,
ācariyo, paccayā vā, duccharitaṃ, sucariṃ,
ādiyanto, puggalo ca, arabhā, āsanena ca,
kāle ca, kappati c' eva, paccantime ca kappati,
anto, anto ca sīmāya, gāme ca, codanāya ca,
pubbakiccaṃ, pattakallaṃ, anaññā, sammutiyā ca,
agati nāgati c' eva, alajjī, pesalena ca,
pucchitabbā duve c' eva, vissajjeyya tathā duve,
anuyogo ca, sākacchā, gilāno, ṭṭhanena cā 'ti. ||4||

pañca āpattiyo. pañca āpattikkhandhā. pañca vinītavat-
thūni. pañca kammāni ānantarikāni. pañca puggalā niyatā.
pañca chedanakā āpattiyo. pañcah' ākārehi āpattiṃ āpajjati.
pañca āpattiyo musāvādapaccayā. pañcah' ākārehi kammaṇi
na upeti, sayam vā kammaṇi na karoti, param vā na ajjhesati,
chandam vā pārisuddhiṃ vā na deti, kayiramāne kamme
paṭikkosati, kate vā pana kamme adhammadiṭṭhi hoti. pañcah'
ākārehi kammaṇi upeti, sayam vā kammaṇi karoti, param
vā ajjhesati, chandam vā pārisuddhiṃ vā deti, kayiramāne
kamme na paṭikkosati, kate vā pana kamme dhammadiṭṭhi
hoti. pañca piṇḍapātikassa bhikkhuno kappanti anāmanta-
cāro gaṇabhojanam paramparabhojanam anadhiṭṭhānam
avikappanā. pañcah' aṅgehi samannāgato bhikkhu ussaṅki-

taparisaṅkito hoti pāpabhikkhu pi akuppadhammo pi, vesi-
yāgocaro vā hoti vidhavāgocaro vā hoti thullakumārīgocaro
vā hoti paṇḍakagocaro vā hoti bhikkhunīgocaro vā hoti.
pañca telāni tilatelam sāsapatelam madhukatelam eraṇḍaka-
telam vasātelam. pañca vasāni acchavasam macchavasam
susukāvasam sūkaravasam gadrabhavasam. pañca byasanāni
ñātibyasanam bhogaby. rogaby. silaby. diṭṭhibyasanam.
pañca sampadā nātisampadā bhogas. ārogyas. silas. diṭṭhi-
sāmpadā. pañca nissayapaṭippassaddhiyo upajjhāyamhā,
upajjhāyo pakkanto vā hoti vibbhanto vā kalamkato vā
pakkhasamkanto vā, ānatti yeva pañcamī. pañca puggalā
na upasampādetabbā addhānahīno aṅgahīno vatthuvipannu
karaṇadukkaṭako aparipūro. pañca paṃsukūlāni sosānikam
pāpaṇikam undurakkhāyitam upacikkhāyitam aggida-
ḍḍham. aparāni pi pañca paṃsukūlāni gokhāyitam ajika-
kkhāyitam thūpacivaram ābhisekikam gatapaṭiyāgutam.
pañca avahārā theyyāvahāro pasayhāvahāro parikkappāvahāro
paṭicchannāvahāro kusāvahāro. pañca mahācorā santo saṃ-
vijjamānā lokasmiṇ. pañca avissajjiyāni. pañca avebhaṅgi-
yāni. pañcāpattiyo kāyato samuṭṭhanti na vācato na cittato.
pañcāpattiyo kāyato ca vācato ca samuṭṭhanti na cittato.
pañcāpattiyo desanāgāminiyo. pañca saṃghā. pañca pāti-
mokkhuḍḍesā. sabbapaccantimesu janapadesu vinayadhara-
pañcamena gaṇena upasampādetabbam. pañcānisamsā kaṭhi-
natthāre. pañca kammāni. yāvattatīyake pañca āpattiyo.
pañcah' ākārehi adinnam ādiyantassa āpatti pārājikassa.
pañcah' ākārehi adinnam ādiyantassa āpatti thullaccayassa.
pañcah' āk. ad. ād. āpatti dukkaṭassa. pañca akappiyāni na
paribhuñjitabbāni, adinnaṃ ca hoti, aviditaṃ ca hoti, akappiyaṃ
ca h., apaṭiggahitaṃ ca h., akatātirittaṃ ca hoti. pañca
kappiyāni paribhuñjitabbāni, dinnaṃ ca hoti . . . katātirittaṃ
ca hoti. pañca dānāni apuññāni puññasammatāni lokassa
majjādānam samajjādānam itthidānam usabhadānam citta-
kammadānam. pañca uppannā duppaṭiviniḍḍiyā, uppanno
rāgo duppaṭiviniḍḍiyo, uppanno doso d., upp. moho d.,
uppannam paṭibhānam duppaṭiviniḍḍiyam, uppannam gamiya-
cittam duppaṭiviniḍḍiyam. pañcānisamsā sammajjaniyā, saka-
cittam pasidati, paracittam pasidati, devatā attamanā honti,

pāsādikasamvattanikaṃ kammaṃ upacinati, kāyassa bhedā paramaṃ maraṇā sugatim saggaṃ lokaṃ upapajjati. apare pi pañcānisaṃsā sammajjaniyā, sakacittam pasidati . . . attamanā honti, satthu sāsanaṃ kataṃ hoti, pacchimā janatā ditṭhānugatiṃ āpajjati. pañcaḥ' aṅgehi samannāgato vinayadharo bālo tv eva saṃkhaṃ gacchati, attano bhāsapariyantam na uggaṇhāti, parassa bhāsapariyantam na uggaṇhāti, attano bhāsapariyantam anuggahetvā parassa bhāsapariyantam anuggahetvā aḍḍhammena kāreti apaṭiññāya. pañcaḥ' aṅgehi samannāgato vinayadharo paṇḍito tv eva saṃkhaṃ gacchati, attano bhāsapariyantam uggaṇhāti, parassa bh. uggaṇhāti, attano bh. uggaṇhetaṃ parassa bh. uggaṇhetaṃ dhammena kāreti paṭiññāya. aparehi pi pañcaḥ' aṅgehi samannāgato vinayadharo bālo tv eva saṃkhaṃ gacchati, āpattiṃ na jānāti, āpattiyā mūlaṃ na j., āpattisamudayaṃ na j., āpattinirodhaṃ na j., āpattinirodhagāminim paṭipadaṃ na jānāti. pañcaḥ' aṅgehi sam. vin. paṇḍito tv eva saṃkhaṃ gacchati, āpattiṃ jānāti . . . āpattinirodhagāminim paṭipadaṃ jānāti. aparehi pi pañcaḥ' aṅgehi sam. vin. bālo tv eva s. g., adhikaraṇam na jānāti adhikaraṇassa mūlaṃ . . . adhikaraṇanirodhagāminim paṭipadaṃ na jānāti. pañcaḥ' aṅgehi . . . adhikaraṇanirodhagāminim paṭipadaṃ jānāti. aparehi pi pañcaḥ' aṅgehi sam. vin. bālo tv eva s. g., vatthum na jānāti, nidānaṃ na jānāti, paṇḍitattim na jānāti, anupaṇḍitattim na jānāti, anusandhivacanapathaṃ na jānāti. pañcaḥ' aṅgehi . . . anusandhivacanapathaṃ jānāti. aparehi pi pañcaḥ' aṅgehi sam. vin. bālo tv eva s. g., ñattim na jānāti, ñattiyā karaṇam na jānāti, na pubbakusalo hoti, na aparakusalo hoti, akālaññū ca hoti. pañcaḥ' aṅgehi . . . aparakusalo hoti, kālaññū ca hoti. aparehi pi . . . āpattānāpattiṃ na jānāti, lahukagarukam āpattiṃ na jānāti, sāvasesānavasesam āpattiṃ na jānāti, dutṭhullādutṭhullam āpattiṃ na jānāti, ācariyaparamparā kho pan' assa na suggahitā hoti na sumanasikatā na sūpadhāritā. pañcaḥ' aṅgehi . . . ācariyaparamparā kho pan' assa suggahitā hoti sumanasikatā sūpadhāritā. aparehi pi . . . āpattānāpattiṃ na jānāti, lahukagarukam āpattiṃ na jānāti, sāvasesānavasesam āpattiṃ na jānāti, dutṭhullādutṭhullam āpattiṃ

na jânâti, ubhayâni kho pan' assa pâtimokkhâni na vitthârena svâgatâni honti na suvibhattâni na supavattîni na suvinicchitâni suttaso anubyañjanaso. pañcah' aṅgehi . . . ubhayâni kho pan' assa pâtimokkhâni vitthârena svâgatâni honti suvibhattâni supavattîni suvinicchitâni suttaso anubyañjanaso. aparehi pi . . . âpattânâpattim na jânâti . . . dutṭhullâduttṭhullam âpattim na jânâti, adhikaraṇe ca na vinicchaya-kusalo hoti. pañcah' aṅgehi . . . adhikaraṇe ca vinicchaya-kusalo hoti. pañca âraññakâ, mandattâ momuhattâ âraññako hoti, pâpiccho icchâpakato âraññako hoti, ummâdâ cittakkhepâ âr. h., vaṇṇitam buddhehi buddhasâvakehîti âr. h., api ca appicchañ ñeva nissâya santuṭṭhiñ ñeva nissâya sallekhañ ñeva nissâya pavivekañ ñeva nissâya idamaṭṭhitañ ñeva nissâya âraññako hoti. pañca piṇḍapâtikâ — la — pañca paṃsukûlikâ, pañca rukkhamaulikâ, p. sosânikâ, p. abbhokâsikâ, p. tceivarikâ, p. sapadânacârikâ, p. nesajjikâ, p. yathâsanthatikâ, p. ekâsanikâ, p. khalupacchâbhattikâ, p. pattapiṇḍikâ, mandattâ momuhattâ pattapiṇḍiko hoti . . . idamaṭṭhitañ ñeva nissâya pattapiṇḍiko hoti. pañcah' aṅgehi samannâgatena bhikkhunâ nânissitena vatthabbam, uposatham na jânâti, uposathakammam na j., pâtimokkham na j., pâtimokkhuddesam na j., ûnapaṇcavasso hoti. pañcah' aṅgehi samannâgatena bhikkhunâ anissitena vatthabbam, uposatham jânâti . . . paṇcavasso vâ hoti atirekapaṇcavasso vâ. aparehi pi p. a. sam. bh. nânissitena vatthabbam, pavâraṇam na jânâti, pavâraṇakammam na jânâti, pâtimokkham na jânâti, pâtimokkhuddesam na jânâti, ûnapaṇcavasso hoti. pañcah' aṅgehi sam. bh. anissitena vatthabbam . . . atirekapaṇcavasso vâ. aparehi pi p. a. sam. bh. nânissitena vatthabbam, âpattânâpattim na jânâti, lahukagarukam âpattim na jânâti, sâvasesânavasesam âpattim na jânâti, dutṭhullâduttṭhullam âpattim na jânâti, ûnapaṇcavasso hoti. pañcah' aṅgehi sam. bh. anissitena vatthabbam . . . dutṭhullâduttṭhullam âpattim jânâti, paṇcavasso vâ hoti atirekapaṇcavasso vâ. pañcah' aṅgehi samannâgatâya bhikkhuniyâ nânissitâya vatthabbam, uposatham na jânâti, uposathakammam na jânâti, pâtimokkham na j., pâti mokkhuddesam na jânâti, ûnapaṇcavassâ hoti. pañcah'

āṅgehi samannāgatāya bhikkhuniyā anissitāya vatthabbam
 . . . atirekapaṇcavassā vā. aparehi pi pañcah' āṅgehi
 samannāgatāya bhikkhuniyā . . . *(the same paragraphs as
 before, with reference to the Bhikkhuns instead of the Bhikkhus)*
 . . . duṭṭhullāduṭṭhullam āpattim jānāti, pañcavassā vā hoti
 atirekapaṇcavassā vā. pañca ādinavā apāsādiḥ, attāpi attā-
 nam upavadati, anuvijja pi viññū garahanti, pāpako kitti-
 saddo abbhuggacchati, sammūlho kālam karoti, kāyassa bhedā
 param maraṇā apāyam duggatim vinipātam nirayam upa-
 pajjati. pañcānisamsā pāsādiḥ, attāpi attānam na upavadati,
 anuvijja pi viññū pasamsanti, kalyāṇo kittisaddo abbhugga-
 cchati, asammūlho kālam karoti, kāyassa bhedā param maraṇā
 sugatim saggaṃ lokam upapajjati. apare pi pañca ādinavā
 apāsādiḥ, apasannā na pasidanti, pasannānam ekaccānam
 aññathattam hoti, satthu sāsanaṃ akatam hoti, pacchimā
 janatā ditṭhānugatim nāpajjati, cittam assa na pasidati.
 pañcānisamsā pāsādiḥ, apasannā pasidanti, pasannānam
 bhiyyobhāvo hoti, satthu sāsanaṃ katam hoti, pacchimā janatā
 ditṭhānugatim āpajjati, cittam assa pasidati. pañca ādinavā
 kulūpake, anāmantacāre āpajjati, raḥo nisajjāya āpajjati,
 pañcicchane āsane āpajjati, mātugāmassa uttarichappañcavā-
 cāhi dhammam desento āpajjati, kāmasamkappabahuḷo ca
 viharati. pañca ādinavā kulūpakassa bhikkhuno, ativelaṃ
 kulesu samsatṭhassa viharato mātugāmassa abhiñhadassanaṃ,
 dassane sati samsaggo, samsagge sati viññāso, viññāse sati
 otāro, otinñacittass' etaṃ bhikkhuno pātikañkham anabbhirato
 vā brahmacariyam carissati aññataram vā samkiliṭṭham
 āpattim āpajjissati sikkham vā paccakkhāya hīnāyāvattissati.
 pañca bijajāṭāni mūlabijam khandhabijam phalubijam agga-
 bijam bijabijañ ñeva pañcamam. pañcahi samaṇakappehi
 phalam paribhūjītabbam aggiparijītam satthaparijītam
 nakhaparijītam abijam nivattabijañ ñeva pañcamam. pañca
 visuddhiyo, nidānam uddisītvā avasesam sutena sāvetabbam,
 ayam paṭhamā visuddhi; nidānam uddisītvā cattāri pārāji-
 kāni uddisītvā avasesam sutena sāvetabbam, ayam dutiyā
 visuddhi; nidānam uddisītvā cattāri pārājikāni udd. terasa
 samghādisese udd. avasesam sutena sāvetabbam, ayam tatiyā
 visuddhi; nid. udd. cattāri pār. udd. ter. samgh. udd. dve

aniyate udd. avasesaṃ sutena sâvetabbam, ayaṃ catutthâ visuddhi; vitthâren' eva pañcamî. aparâpi pañca visuddhiyo, suddheso pârisuddhiuposatho adhiṭṭhânuposatho pavâraṇâ sâmaggiuposatho yeva pañcamo. pañcânisamsâ vinayadhare, attano silakkhandho sugutto hoti surakkhito, kukkucapakatânaṃ paṭisaraṇaṃ hoti, visârado saṃghamajjhe voharati, paccatthike saha dhammena suniggahitaṃ niggaṇhâti, saddhammatṭhitiyâ paṭipanno hoti. pañca adhammikâni pâtimokkhaṭṭhapanâni. pañca dhammikâni pâtimokkhaṭṭhapanâni.

pañcakaṃ niṭṭhitaṃ. tass' uddânaṃ :

âpatti, âpattikkhandhâ, vinî't'-ânantarena ca,
puggalâ, chedanâ c' eva, âpajjati ca, paccayâ,
na upeti, upeti ca, kappant', ussâñki, telañ ca,
vasaṃ, byasaṇaṃ, saṃpadâ, passaddhi, puggalena ca,
sosâni, gokhâyitañ ca, theyyaṃ, coro ca vuccati,
avissajji, avebhaṅgi, kâyata, kâyavâcato,
desanâ, saṃghaṃ, uddesaṃ, paccanti, kathinena ca,
kammâni, yâvatatiyaṃ, pārâjika-thulla-dukkaṭaṃ,
akappiyaṃ, kappiyañ ca, apuññâ, duvinodayâ,
sammajjanî, apare ca, bhâsaṃ, âpattim eva ca,
adhikaraṇaṃ, vatthum, ñatti, âpatti, ubhayaṇi ca,
lahukathamakâ ete : kaṇhasukkâ vijânatha,
araññaṃ, piṇḍapâtañ ca, paṃsu-rukkha-sosânikâ,
abbhokâse, cîvarañ ca, sapadâno, nesajjiko,
santhati-khalupacchâpi, pattapiṇḍakam eva ca,
uposathaṃ, pavâraṇaṃ, âpattânâpattim pi ca,
kaṇhasukkupadâ ete bhikkhunînaṃ pi te tathâ,
apâsâdika-pâsâdi, tath' eva apare duve,
kulûpake, ativelaṃ, bijam, samaṇakappi ca,
visuddhi, apare c' eva, vinay'-âdhammikenâ ca,
dhammikâ ca tathâ vuttâ : niṭṭhitâ subhapañcaka' ti. ||5||

cha agâravâ. cha gâravâ. cha vinîtavatthûni. cha sâ-
miciyo. cha âpattisamutṭhânâ. cha chedanakâ âpattiyo.
chal' âkârehi âpattim âpajjati. chânisamsâ vinayadhare.
cha paramâni. chârattaṃ ticîvarena vippavasitabbam. cha

civārāni. cha rajanāni. cha āpattiyo kāyato ca cittato ca samuṭṭhanti na vācato. cha āpattiyo vācato ca cittato ca samuṭṭhanti na kāyato. cha āpattiyo kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. cha kammāni. cha vivādamūlāni. cha anuvādamūlāni. dighaso cha vidatthiyo sugatavidatthiyā. tiriyam cha vidatthiyo. cha nissayapaṭippassaddhiyo ācariyamhā. cha nhāne anupaññattiyo. vippakatacivaram ādāya pakkamati. vippakatacivaram samādāya pakkamati. chah' aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam nissayo dātabbo sāmāṇero upatṭhāpetabbo . . . (= Mahāvagga I. 37. 2) . . . atirekadasavasso vā. aparehi pi chah' aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbam . . . (Mahāv. I. 37. 4) . . . atirekadasavasso vā. aparehi pi chah' aṅgehi samannāgatena . . . (Mahāv. I. 37. 6) . . . atirekadasavasso vā. aparehi pi chah' aṅgehi samannāgatena . . . (Mahāv. I. 37. 8) . . . atirekadasavasso vā. aparehi pi chah' aṅgehi samannāgatena . . . (Mahāv. I. 37. 10) . . . atirekadasavasso vā. aparehi pi chah' aṅgehi samannāgatena . . . (Mahāv. I. 37. 12) . . . atirekadasavasso vā. aparehi pi chah' aṅgehi samannāgatena . . . (Mahāv. I. 37. 14) . . . atirekadasavasso vā. cha adbhammikāni pātimokkhaṭṭapanāni. cha dhammikāni pātimokkhaṭṭapanāni.

chakkaṃ niṭṭhitam. tass' uddānam :

agāravā, gāravā ca, vinitā, sāmīci pi ca,
 samuṭṭhānā, chedanā c' eva, ākār', ānisamsena ca,
 paramāni ca, chāratam, civaram, rajanāni cha,
 kāyato cittato chāpi, vācato cittato pi cha,
 kāyavācā cittato ca, kamma-vivādam eva ca,
 anuvādā, dighaso ca, tiriyam, nissayena ca,
 anupaññatti, ādāya, samādāya tath' eva ca,
 asekhe, samādapetā, saddho, adhisilena ca,
 gilān'-ābhisamācāri, āpatt'-ādhamma-dhammikā 'ti. ||6||

sattāpattiyo. sattāpattikkhandhā. satta vinitavattṭhūni.
 satta sāmīciyo. satta adhammikā paṭiññātakaraṇā. satta
 dhammikā paṭiññātakaraṇā. sattannam anāpatti sattābaka-
 raṇiyena gantum. sattānisamsā vinayadhare. satta para-

māni. sattame aruṇuggamane nissaggiyaṃ hoti. satta samathā. satta kammāni. satta āmakadhaññāni. tiriyaṃ satt' antarā. gaṇabhojane satta anupaññattiyo. bhesajjāni paṭiggahetvā sattāhaparamaṃ sannidhikārakaṃ paribhuñjitabbāni. katacivaraṃ ādāya pakkamati. katacivaraṃ samādāya pakkamati. bhikkhussa na hoti āpatti daṭṭhabbā. bhikkhussa hoti āpatti daṭṭhabbā. bhikkhussa hoti āpatti paṭikātabbā. satta adhammikāni pātimokkhaṭṭhapanāni. satta dhammikāni pātimokkhaṭṭhapanāni. sattah' aṅgehi samannāgato bhikkhu vinayadharo hoti, āpattiṃ jānāti, anāpattiṃ jānāti, lahukaṃ āp. j., garukaṃ āp. j., silavā hoti pātimokkhasaṃvarasaṃvuto viharati ācāragocarasampanno aṇumattesu vajjesu bhayadassāvī samādāya sikkhati sikkhāpadesu, catunnaṃ jhānaṃ ābhicetasikānaṃ dīṭṭhadhammasukhavihāraṇaṃ nikāmalābhī hoti akicchālābhī akasiralābhī, āsavānaṃ ca khayā anāsavañ cetovimuttiṃ paññāvimuttiṃ dīṭṭheva dhamme sayāṃ abhiññā sacchikativā upasampajja viharati. aparehi pi sattah' aṅgehi . . . garukaṃ āp. j., bahussuto hoti sutadharo sutasannicayo ye te dhammā ādikalyāṇā majjhe kalyāṇā pariyośanakalyāṇā sātthaṃ sabyañjanaṃ kevalaparipuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ abhivadanti tathārūp' assa dhammā bahussutā honti dhātā vacasā paricitā manasānupekkhitā dīṭṭhiyā suppaṭividdhā, catunnaṃ jhānaṃ ābhicetasikānaṃ . . . upasampajja viharati. aparehi pi sattah' aṅgehi . . . garukaṃ āp. j., ubhayāni kho pan' assa pātimokkhāni vitthārena svāgatāni honti suvibhattāni suppvattīni suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso, catunnaṃ jhānaṃ ābhicetasikānaṃ . . . upasampajja viharati. aparehi pi sattah' aṅgehi . . . garukaṃ āp. j., anekavihiṭaṃ pubbenivāsaṃ anussarati seyyath' idaṃ ekam pi jātiṃ dve pi jātiyo . . . (Suttavibh. Pār. I. 1. 6) . . . iti sākāraṃ sauddesaṃ anekavihiṭaṃ pubbenivāsaṃ anussarati, dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena satte passati cavamāne . . . (Suttav. Pār. I. 1. 7, *reading* pajānāti *instead of* pajānāmi) . . . satte passati cavamāne uppajjamāne hīne paṇīte suvaṇṇe dubbaṇṇe sugate duggate yuthākānmmūpage satte pajānāti, āsavānaṃ ca khayā . . . upasampajja viharati. aparehi pi sattah' aṅgehi . . . (*here and in the following*

paragraphs read vinayadharo sobhati instead of vinayadharo hoti.) . . . garukaṃ āp. j., sīlavā hoti — la — samādhāya sikkhati sikkhāpadesu, catunnaṃ jhānaṃ ābhicetasikānaṃ . . . upasampajja viharati. aparehi pi sattah' āngehi . . . garukaṃ āp. j., bahussuto hoti — la — diṭṭhiyā suppaṭi-viddhā, catunnaṃ jhānaṃ ābhicetasikānaṃ . . . upasampajja viharati. aparehi pi sattah' āngehi . . . garukaṃ āp. j., ubhayāni kho pan' assa pātirokkhāni . . . anubyañjanaṣo, catunnaṃ jhānaṃ ābhicetasikānaṃ . . . upasampajja viharati. aparehi pi sattah' āngehi . . . garukaṃ āp. j., anekavihiṭṭaṃ pubbenivāsaṃ anussarati seyyath' idaṃ . . . iti sākāraṃ sauddesaṃ anekavihiṭṭaṃ pubbenivāsaṃ anussarati, dibbena cakkhunā visuddhena . . . yathākammūpage satte pajānāti, āsavānaṃ ca khayā anāsaṃ . . . upasampajja viharati. satta asaddhammā, assaddho hoti, ahiriko hoti, anottappi h., appassuto h., kusīto h., muṭṭhassati h., duppañño hoti. satta saddhammā, saddho hoti, hirimā h., ottappi h., bahussuto h., āraddhaviriyo h., upatṭhitasati h., paññāvā hotīti.

sattakaṃ niṭṭhitaṃ. tass' uddānaṃ:

āpatti, āpattikkhandhā, vinītā, sāmīcī pi ca,
adhammikā, dhammikā ca, anāpatti ca sattahaṃ,
ānisamsā, paramāni, aruṇa-samathena ca,
kammā, āmakadhaññā ca, tiriyaṃ, gaṇabhojane,
sattāhapaṃsaṃ, ādāya, samādhāya tath' eva ca,
na hoti, hoti, hoti ca, adhammā, dhammikāni ca,
cattāro vinayadharā, catubbikkhū ca sobhane,
satta c' eva asaddhammā, satta saddhammā desitā 'ti. ||7||

atṭhānisamse sampassamānena na so bhikkhu āpattiyā adassane ukkhipitabbo. atṭhānisamse sampassamānena pare-sam pi saddhāya sā āpatti desetabbā. atṭha yāvataṭṭiyakā. atṭhah' ākārehi kulāni dūseti. atṭha mātikā cīvarassa uppā-dāya. atṭha mātikā kaṭhinassa ubbhārāya. atṭha pānāni. atṭhahi asaddhammehi abhibhūto pariyādinnaṭṭo Devadatto āpāyiko nerayiko kappatṭho atekiccho. atṭha lokadhammā. atṭha garudhammā. atṭha pāṭidesaniyā. atṭhaṅgiko musā-

vâdo. aṭṭha uposathaṅgāni. aṭṭha dūteyyaṅgāni. aṭṭha titthiyavattāni. aṭṭha acchariyā abbhutā dhammā mahāsamudde. aṭṭha acchariyā abbhutā dhammā imasmiṇi dhammavinaye. aṭṭha anatirittā. aṭṭha atirittā. aṭṭhame aruṇuggamane nissaggiyaṃ hoti. aṭṭha pārājikā. aṭṭhamam vatthum paripûrenti nâsetabbā. aṭṭhamam vatthum paripûrentiyā desitaṃ pi adesitaṃ hoti. aṭṭhavâcikā upasampadā. aṭṭhannaṃ paccuṭṭhātabbā. aṭṭhannaṃ āsanaṃ dātābbā. upāsikā aṭṭha varāni yâci. aṭṭhah' aṅgehi samannāgato bhikkhu bhikkhunovādako sammannitabbo. aṭṭhānisamsā vina-yadhare. aṭṭha paramāni. tassapāpiyyasikākamakatena bhikkhunā aṭṭhasu dhammesu sammāvattitabbā. aṭṭha adhammikāni pātimokkhaṭṭhapanāni. aṭṭha dhammikāni pātimokkhaṭṭhapanāni.

aṭṭhakaṃ niṭṭhitaṃ. tass' uddānaṃ :

na so bhikkhu, paresaṃ pi, yāvatatiyaṃ, dūsanā,
mâtikā, kaṭṭhinubbhārā, pānā, abhibhūtena ca,
lokadhammā, garudhammā, pāṭidesaniyā, musā,
uposathā ca, dūtaṅgā, titthikā, samudde pi ca,
abbhutā, anatirittā, atirittā, nissaggiyaṃ,
pārājik', aṭṭhamam vatthum, adesit', upasampadā,
paccuṭṭhān'-āsanaṃ c' eva, varaṃ, ovādakena ca,
ānisamsā, paramāni, aṭṭhadhammesu vattanā,
adhammikā, dhammikā ca : aṭṭhakā suppakāsita 'ti. ||8||

nava āghātavattḥūni. nava āghātapaṭiviniyā. nava vinīta-vattḥūni. nava paṭhamāpattikā. navahi saṃgho bhijjati. nava paṇṭabhojanāni. navamaṃsehi dukkaṭaṃ. nava pātimokkhuddesā. nava paramāni. nava taṇhāmūlakā dhammā. nava vidhamānā. nava cīvarāni adhiṭṭhātābbāni. nava cīvarāni na vikappetābbāni. dighaso nava vidatthiyo sugata-vidatthiyā. nava adhammikāni dānāni. nava adhammikā paṭiggahā. nava adhammikā paribhogā. tīṇi dhammikāni dānāni. tayo dhammikā paṭiggahā. tayo dhammikā paribhogā. nava adhammikā saṇṇattiyo. nava dhammikā saṇṇattiyo. adhammakamme dve navakāni. dhammakamme

dve navakāni. nava adhammikāni pātimokkhaṭṭhapanāni.
nava dhammikāni pātimokkhaṭṭhapanāni.

navakaṃ niṭṭhitam. tass' uddānam :

āghātavatthūni, vinayā, vinitā, paṭhamena ca,
bhijjati ca, panitaṃ ca, mams', uddesa-paramāni ca.
taṇhā, mānā, adhiṭṭhānā, vikappe ca, vidatthiyo,
dānā, paṭiggahā, bhogā, tivijjā puna dhammikā,
adhammam, dhammasaṇṇatti, dve dve navakāni ca,
pātimokkhaṭṭhapanāni ca adhammikā dhammikāni ca
'ti. ||9||

dasā āghātavatthūni. dasā āghātaṭṭhapanāni. dasā vinita-
vatthūni. dasavattukā micchādittṭhi. dasavattukā sam-
māditṭhi. dasa antaggāhikā dittṭhi. dasa micchattā. dasa
sammattā. dasa akusalakammaṭṭhā. dasa kusala-kamma-
ṭṭhā. dasa adhammikā salākagāhā. dasa dhammikā salā-
kagāhā. sāmānerānam dasa sikkhāpadāni. dasah' āngehi
samannāgato sāmānero nāsetabbo. dasah' āngehi samannā-
gato vinayadharo bālo tv eva saṃkham gacchati, attano bhā-
sapariyantam na uggaṇhāti, parassa bhāsapariyantam na
uggaṇhāti, attano bhāsapariyantam anuggahetvā parassa
bhāsapariyantam anuggahetvā adhammena kāreti apaṭiṇṇāya,
āpattim na jānāti, āpattiyaṃ mūlam na jānāti, āpattisamuda-
yam na j., āpattinirodham na j., āpattinirodhagāminim
paṭipadam na jānāti. dasah' āngehi samannāgato vinaya-
dharo paṇḍito tv eva saṃkham gacchati, attano bhāsapari-
yantam uggaṇhāti, parassa bh. ugg., attano bh. uggahetvā
parassa bh. uggahetvā dhammena kāreti paṭiṇṇāya, āpattim
jānāti . . . āpattinirodhagāminim paṭipadam jānāti. aparehi
pi dasah' āngehi samannāgato vinayadharo bālo tv eva
saṃkham gacchati, adhikaraṇam na jānāti, adhikaraṇassa
mūlam na j., adhikaraṇasamudayam na j., adhikaraṇani-
rodham na j., adhikaraṇanirodhagāminim paṭipadam na j.,
vatthum na j., nidānam na j., paṇṇattim na j., anupaṇṇattim
na j., anusandhivacanapatham na jānāti. dasah' āngehi sam-
vin. paṇḍito tv eva saṃkham gacchati, adhikaraṇam jānāti
. . . anusandhivacanapatham jānāti. aparehi pi dasah' āngehi

sam. vin. bālo tv eva saṃkhaṃ gacchati, ñattim na jānāti,
 ñattiyā karaṇaṃ na j., na pubbakusalo hoti, na aparakusalo
 hoti, akālaññū ca hoti, āpattānāpattim na jānāti, lahuka-
 garukaṃ āpattim na j., sāvasesānavasesaṃ āpattim na j.,
 duṭṭhullāduṭṭhullaṃ āpattim na j., ācariyaparamparā kho
 pan' assa na suggahitā hoti na sumanasikatā na sūpadhāritā.
 dasah' aṅgehi sam. vin. paṇḍito tv eva saṃkhaṃ gacchati,
 ñattim jānāti . . . kālaññū ca hoti . . . ācariyapa-
 ramparā kho pan' assa suggahitā hoti sumanasikatā
 sūpadhāritā. aparehi pi dasah' aṅgehi sam. vin. bālo tv eva
 saṃkhaṃ gacchati, āpattānāpattim na j., lahukagarukaṃ āp.
 na j., sāvasesānavasesaṃ āp. na j., duṭṭhullāduṭṭhullaṃ āp.
 na jānāti, ubhayāni kho pan' assa pātimokkhāni vitthārena
 na svāgatāni honti . . . anubyañjanaso, āpattānāpattim na
 j., lahukagarukaṃ āp. na j., sāvasesānavasesaṃ āp. na j.,
 duṭṭhullāduṭṭhullaṃ āp. na j., adhikaraṇe na ca viniccha-
 yakusalo hoti. dasah' aṅgehi sam. vin. paṇḍito tv eva
 saṃkhaṃ gacchati, āpattānāpattim jānāti . . . adhikaraṇe ca
 vinicchayakusalo hoti. dasah' aṅgehi samannāgato bhikkhu
 ubbāhikāya sammannitabbo. dasa atthavase paṭicca tathā-
 gatenā sāvakaṇaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ. dasa ādinavā
 rājantepurappavesane. dasa dānavatthūni. dasa ratanāni.
 dasavaggo bhikkhusaṃgho. dasavaggena gaṇena upasampā-
 detabbaṃ. dasa paṃsukūlāni. dasa cīvaradhāraṇā. dasā-
 haparamaṃ atirekacīvaraṃ dhāretabbaṃ. dasa sukkāni. dasa
 itthiyo. dasa bhariyāyo. Vesāliyā dasa vatthūni dipenti.
 dasa puggalā avandiyā. dasa akkosavatthūni. dasah' ākārehi
 pesuññaṃ upasaṃharati. dasa senāsanaṇi. dasa varāni yā-
 cimsu. dasa adhammikāni pātimokkhaṭṭhapanāni. dasa
 dhammikāni pātimokkhaṭṭhapanāni. dasānisamsā yāguyā.
 dasa maṃsā akappiyā. dasa paramāni. dasavassena bhi-
 kkhunā byattena paṭibaleṇa pabbājetabbaṃ upasampāde-
 tabbaṃ nissayo dātabbo sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. dasa-
 vassāya bhikkhuniyā byattāya paṭibalāya pabbājetabbaṃ
 . . . sāmaṇerī upaṭṭhāpetabbā. dasavassāya bhikkhuniyā
 byattāya paṭibalāya vuṭṭhāpanasammutti sādītabbā. dasa-
 vassāya gihigaṭāya sikkhā dātabbā 'ti.

dasakaṃ niṭṭhitam. tass' uddānaṃ :

āghātāṃ, vinayaṃ, vatthu, micchā, sammā ca, antagā,
micchattā c' eva, sammattā, akusalā, kusalāpi ca,|
salākā adhamma-dhammā ca, sāmaṇerā ca nāsanā,
bhās'-ādhikaraṇaṃ c' eva, ñatti lahukam eva ca,|
lahukā garukā ete : kaṇhasukkā vijānātha,
ubbāhikā ca, sikkhā ca, antepurā ca, vatthūni,|
ratana-dasavaggo ca, tath' eva upasampadā,
paṃsukūla-dhāraṇā ca, dasā' ~sukka-itthiyo,|
bhariyā, dasa vatthūni, avandiy', akkosena ca,
pesuññā c' eva, senā ca, varāni ca, adhammikā,|
dhammikā, yāgu, maṃsā ca, paramā, bhikkhu-bhi-
kkhunī,

vuṭṭhāpanā, gihigatā : dasakā suppakāsītā 'ti. ||10||

ekādasa puggalā anupasampannā na upasampādetabbā
upasampannā nāsetabbā. ekādasa pādukā akappiyā. ekā-
dasa pattā akappiyā. ekādasa cīvarāni akappiyāni. ekādasa
yāvattatīyakā. bhikkhuniṇaṃ ekādasa antarāyikā dhammā
pucchitabbā. ekādasa cīvarāni adhiṭṭhātābbāni. ekādasa
cīvarāni na vikappetabbāni. ekādase aruṇuggamane nissaggi-
yaṃ hoti. ekādasa gaṇṭhikā kappiyā. ekādasa vidhā kappiyā.
ekādasa pathaviyo akappiyā. ekādasa pathaviyo kappiyā. ekā-
dasa nissaya paṭippassaddhiyo. ekādasa puggalā avandiyā.
ekādasa paramāni. ekādasa varāni yāciṃsu. ekādasa sīmā-
dosā. akkosukaparibhāsuke puggale ekādasādinavā pāṭikaṅkhā.
mettāya cetovimuttiyā āśevitāya bhāvitāya bahulikātāya yāni-
katāya vatthukatāya anuṭṭhitāya paricītāya susamāradhāya
ekādasānisamsā pāṭikaṅkhā, sukhaṃ supati, sukhaṃ paṭi-
bujjhati, na pāpakaṃ supinaṃ passati, manussānaṃ piyo hoti,
amanussānaṃ piyo hoti, devatā rakkhanti, n' assa aggi vā
visaṃ vā satthaṃ vā kamati, tuvaṭaṃ cittaṃ samādhiyati,
mukhavaṇṇo vipassidati, asaṃmūlho kālaṃ karoti uttarim
appaṭivijjhanto, brahmalokūpago hoti. mettāya cetovimuttiyā
āśevitāya bhāvitāya . . . susamāradhāya ime ekādasāni-
samsā pāṭikaṅkhā 'ti.

ekādasakaṃ niṭṭhitam. tass' uddānam :

nāsetabbā, pādukā ca, pattā ca, cīvarāni ca,
tatiyā, pucchitabbā ca, adhiṭṭhāna-vikappanā,|

arunâ, gaṇṭhikâ, vidhâ, akappiyâ ca, kappiyam,
 nissay'-âvandiyâ c' eva, paramâni, varâni ca,
 sîmâdosâ ca, akkosâ, mettây' ekâdasâ katâ 'ti. ||11||

Ekuttarakam niṭṭhitam. tass' uddânam :

ekakâ ca, dukâ c' eva, tikâ ca, catu-paṇcakâ,
 cha, satt'-aṭṭhâ, navakâ ca, dasa, ekâdasâni ca,
 hitâya sabbasattânam ñâtadhammena tâdinâ
 ekuttarikâ vimalâ mahâvirena desitâ 'ti.

VII.

Upasathakammasa ko ādi kiṃ majjhe kiṃ pariyosānaṃ. pavāraṇākammasa ko ādi kiṃ majjhe kiṃ pariyosānaṃ. tajjanīyakammasa . . . nissayakammasa, pabbājāniyakammasa, paṭisāraṇīyakammasa, ukkhepanīyakammasa, parivāsādānassa, mûlāya paṭi'vassanāya, mānattadānassa, abbhānassa, upasampadākammasa ko ādi kiṃ majjhe kiṃ pariyosānaṃ, tajjanīyakammasa paṭippassaddhiyā ko ādi . . . nissayakammasa paṭippassaddhiyā . . . pabbājāniyakammasa paṭippassaddhiyā . . . paṭisāraṇīyakammasa paṭippassaddhiyā . . . ukkhepanīyakammasa paṭippassaddhiyā . . . sativinayassa . . . amûl'avinayassa . . . tassapāpiyyasikāya . . . tiṇavatt'hārakassa . . . bhikkhunovādakasammutiyā . . . ticivarena avippavāsasammutiyā . . . santhatasammutiyā . . . rūpiyachaddakasammutiyā . . . sāṭiyagāhāpakasammutiyā . . . pattagāhāpakasammutiyā . . . daṇḍasammutiyā . . . sikkāsammutiyā . . . daṇḍasikkāsammutiyā ko ādi kiṃ majjhe kiṃ pariyosānaṃ.

uposathakammasa ko ādi kiṃ majjhe kiṃ pariyosānaṃ ti, uposathakammasa sāmaggī ādi kiriyā majjhe niṭṭhānaṃ pariyosānaṃ. pavāraṇākammasa ko ādi . . . pavāraṇākammasa sāmaggī ādi kiriyā majjhe niṭṭhānaṃ pariyosānaṃ. tajjanīyakammasa ko ādi . . . tajjanīyakammasa vatthu ca puggalo ca ādi, ñatti majjhe, kammavācā pariyosānaṃ. nissayakammasa — pa — pabbājāniyakammasa, paṭisāraṇīyakammasa, ukkhepanīyakammasa, parivāsādānassa, mûlāya paṭikassanāya, mānattadānassa, abbhānassa ko ādi . . . abbhānassa vatthu ca puggalo ca ādi, ñatti majjhe, kammavācā pariyosānaṃ. upasampadākammasa ko ādi . . . upasampadākammasa puggalo ādi, ñatti majjhe, kammavācā pariyosānaṃ. tajjanīyakammasa paṭippassaddhiyā ko ādi . . . tāj. paṭ. sammāvattanā ādi, ñatti majjhe, kammavācā pariyosānaṃ. nissayakammasa — pa — pabbājāniyakammasa, paṭisāraṇīyakammasa, ukkhepanīyakammasa paṭippassaddhiyā ko ādi . . . ukkhep. paṭ. sammāvattanā ādi, ñatti majjhe, kammavācā pariyosānaṃ. sativinayassa ko

âdi . . . sativinayassa vatthu ca puggalo ca âdi, ñatti majjhe, kammavâcâ pariyosânam. amûlḥavinayassa, tassapâpiyya-sikâya, tinavathâarakassa, bhikkhunovâdukasammutiyâ . . . , . . . danḍasikkâsammutiyâ ko âdi kiṃ majjhe kiṃ pariyosânan ti, danḍasikkâsammutiyâ vatthu ca puggalo ca âdi, ñatti majjhe, kammavâcâ pariyosânam. ||1||

dasa atthavase paṭicca tathâgatena sâvakânam sikkhâpadam paññattam, saṃghasutṭhutâya saṃghaphâsutâya dummaṇkûnam puggalânam niggaḥâya pesalânam bhikkhûnam phâsuvihârâya diṭṭhadhammikânam âsavânam saṃvarâya samparâ-yikânam âsavânam paṭighâtâya appasannânam pasâdâya pasannânam bhiyyobhâvâya saddhammatṭhitiyâ vinayâ-nuggahâya.

yam saṃghasutṭhu tam saṃghaphâsu. Yam saṃghaphâsu tam dummaṇkûnam puggalânam niggaḥâya. Yam dummaṇkûnam puggalânam niggaḥâya tam pesalânam bhikkhûnam phâsuvihârâya . . . Yam saddhammatṭhitiyâ tam vinayâ-nuggahâya.

yam saṃghasutṭhu tam saṃghaphâsu. Yam saṃghasutṭhu tam dummaṇkûnam puggalânam niggaḥâya . . . Yam saṃghasutṭhu tam vinayânuggahâya.

yam saṃghaphâsu tam dummaṇkûnam puggalânam niggaḥâya . . . Yam saṃghaphâsu tam vinayânuggahâya. Yam saṃghaphâsu tam saṃghasutṭhu.

. . . . .
yam vinayânuggahâya tam saṃghasutṭhu . . . Yam vinayânuggahâya tam saddhammatṭhitiyâ 'ti.

atthasatam dhammasatam dve ca niruttisatâni
cattâri ñâpasatâni atthavasepakârâṇe 'ti.

atthavasepakaraṇam niṭṭhitam. ||2||

MAHÂVAGGAṀ NIṬṬHITAṀ.

tass' uddânam :

paṭhamam a'ḥha pucchâya, paccayesu pun' atṭha ca :
bhikkhûnam soḷasâ ete bhikkhunînañ ca soḷasa.
peyyâla-antarabhedâ, ekuttarikam eva ca,
pavâraṇ'-atthavasikâ : Mahâvaggassa saṃgaho 'ti.

VIII.

Ekamsaṃ cīvaraṃ katvā paggaṇhitvāna añjaliṃ
āsiṃsamānarūpo va kissa tvaṃ idham āgato.|

dvīsu vinayesu paññattā uddesaṃ āgacchanti uposathesu
kati te sikkhāpadā honti katīsu nāgaresu paññattā.

bhaddako te ummaṅgo, yoniso paripucchasi.
taggha te aham akkhissaṃ yathāpi kusalo tathā.|

dvīsu vinayesu paññattā uddesaṃ āgacchanti uposathesu
aḍḍhuḍḍhasatāni te honti sattasu nāgaresu paññattā.

katamesu sattasu nāgaresu paññattā, iṅgha me taṃ byāka-
raṇaṃ, taṃ vacanapathaṃ nisāmayitvā paṭipajjema, hitāya
5 no siyā.

Vesāliyā Rājagahe Sāvattthiyā ca Ālaviyā Kosambiyā ca
Sakkesu Bhaggesu c'eva paññattā.

kati Vesāliyā paññattā, kati Rājagahe katā,
Sāvattthiyā kati honti, kati Ālaviyā tathā,|
kati Kosambiyā paññattā, kati Sakkesu vuccanti,
kati Bhaggesu paññattā : taṃ me akkhāhi pucchito.|
dasa Vesāliyā paññattā, ekavīsaṃ Rājagahe katā,

10 chaūnatīni satāni sabbe Sāvattthiyā katā,|
cha Ālaviyā paññattā, aṭṭha Kosambiyā katā,
aṭṭha Sakkesu vuccanti, tayo Bhaggesu paññattā.|

ye Vesāliyā paññattā te suṇohi yathātathāṃ.|
methuna-viggaha-uttari atirekaṇi ca kālakaṃ |
bhūtaṃ paramparābhattaṃ dantapoṇena acelako
bhikkhunisu ca akkoso : das' ete Vesāliyā katā.|
ye Rājagahe paññattā te suṇohi yathātathāṃ.

15 adinnādānaṃ Rājagahe dve anuddhaṃsanāpi ca |
dve pi ca bhedā antaravāsakaṃ rūpiyaṃ suttāṃ ujjhā-
panena ca

pācītipiṇḍaṃ gaṇabhojanaṃ vikāle ca cārittaṃ nahānaṃ
ūnavīsati |

cīvaraṃ datvā vosāsanti : ete Rājagahe katā.

giraggacariyā tath' eva chandaḍānena ekavīsati. |

ye Sāvattiya paññattā te suṇohi yathātathaṃ :

pārājikāni cattāri, saṃghādisesā bhavanti soḷasa, |

aniyatā ca dve honti, nissaggiyā catuvīsati,

chapaññāsasataṃ c' eva khuddakāni pavuccanti, |

dasa gārayhā, dvesattati sekhiyā :

20 cha ūnatīṇi satāni sabbe Sāvattiya katā. |

ye Ālaviyā paññattā te suṇohi yathātathaṃ.

kuṭi-kosiya-seyyā ca khaṇane gaccha devate

sappānakaṃ ca siucanti : cha ete Ālaviyā katā. |

ye Kosambiyā paññattā te suṇohi yathātathaṃ.

mahāvihāro dovaccassaṃ aññaṃ dvāraṃ surāya ca

anādariyaṃ sahadhammo ca payopānena aṭṭhamam, |

ye Sakkesu paññattā te suṇohi yathātathaṃ.

eḷakalomāni patto ca ovādo c' eva bhesajjaṃ |

sūci āraññaṃ c' eva : cha ete Kāpilavattave.

udake suddhiyā ovādo bhikkhunisu pavuccanti. |

ye Bhaggesu paññattā te suṇohi yathātathaṃ.

25 samādahitvā visibbenti sāmisenā sasitthakaṃ. |

pārājikāni cattāri saṃghādisesāni bhavanti satta

nissaggiyāni aṭṭha dvattiṃsa khuddakā |

dve gārayhā tayo sekhaṃ chapaññāsa

chasa nāgaresu paññattā buddhenādiccabandhunā. |

cha ūnatīṇi satāni sabbe Sāvattiya katā Gotamena

yasassinā. ||1||

yaṃ tvam apucchimhā akittayī no, taṃ taṃ byākataṃ
anaññathā.

aññaṃ taṃ pucchāmi taṃ iṅgha brūhi : garukaṃ
lahukaṃ cāpi

sāvasesaṃ nāvasesaṃ duṭṭhullaṃ ca aduṭṭhullaṃ ye ca
yāvataṭṭhiyācā |

sādhāraṇaṃ asādhāraṇaṃ vipattiyo ca yehi samathehi
sammanti ca :

sabbāni p' etāni viyākaroḥi, handa vākyaṃ suṇoma te. |

ekatimsā ye garukā aṭṭh' ettha anavasesā.
 ye garukā te duṭṭhullā, ye duṭṭhullā sā silavipatti.|
 pārājikam saṃghādiseso silavipattīti vuccati.|
 thullaccayaṃ pācittiyaṃ pāṭidesaniyaṃ dukkaṭaṃ
 5 dubbhāsitaṃ yo cāyaṃ akkosati hassādhippāyo : ayaṃ sā
 ācāravipatti sammataḥ.|
 viparītaditṭhiṃ gaṇhanti asaddhammehi purakkhatā,
 abbhācikkhanti sambudd'ayaṃ duppaññā mohapārutā :
 ayaṃ sā ditṭhivipatti sammataḥ |

ājivahetu ājivakāraṇaṃ pāpiccho icchāpakato asantaṃ abhū-
 taṃ uttarimanussadhammaṃ ullapati, ājivahetu ājivakāraṇaṃ
 sañcarittaṃ samāpajjati, ājivahetu ājivakāraṇaṃ yo te vihāre
 vasati so bhikkhu arahā 'ti bhaṇati, ājivahetu ājivakāraṇaṃ
 bhikkhu paṇṭabhojanāni attano atthāya viññāpetvā bhuñjati,
 ājivahetu ājivakāraṇaṃ bhikkhunī paṇṭabhojanāni attano
 atthāya viññāpetvā bhuñjati, ājivahetu ājivakāraṇaṃ sūpaṃ
 vā odanaṃ vā agilāno attano atthāya viññāpetvā bhuñjati :
 ayaṃ sā ājivavipatti sammataḥ.

ekādasa yāvatatīyakā, to suṇohi yathātathaṃ :
 ukkhiṭṭānuvattakā aṭṭha yāvatatīyakā,
 Ariṭṭho Caṇḍakālī ca ime te yāvatatīyakā.|

kati chedanakāni. kati bhedanakāni. kati uddālanakāni.
 kati anaññāpācittiyāni. kati bhikkhusammutiyo. k. sāmiciyo.
 k. paramāni. k. jānaṃ ti paññattā buddhenādiccabandhunā.
 cha chedanakāni. ekaṃ bhedanakaṃ. ekaṃ uddālanakaṃ.
 cattāri anaññāpācittiyāni. catasso bhikkhusammutiyo. satta
 sāmiciyo. cuddasa paramāni. soḷasa jānaṃ ti paññattā
 10 buddhenādiccabandhunā.

viṣaṃ dve satāni bhikkhūnaṃ sikkhāpadāni uddeṣaṃ
 āgacchanti uposathesu, tiṇi satāni cattāri bhikkhūnaṃ
 sikkhāpadāni uddeṣaṃ āgacchanti uposathesu.

chacattārisa bhikkhūnaṃ bhikkhūnihi asādhāraṇā,
 satam tiṃsā ca bhikkhūnaṃ bhikkhūhi asādhāraṇā.|
 satam sattati cha c' eva ubhinnaṃ asādhāraṇā,
 satam sattati cattāri ubhinnaṃ samasikkhātā.|

viṣaṃ dve satāni bhikkhūnaṃ sikkhāpadāni uddesaṃ āgacchanti uposathesu, te suṇohi yathātatham.

pārājikāni cattāri, saṃghādisesāni bhavanti terasa, aniyatāni dve honti, nissaggiyāni tiṃs' eva, dvenavuti ca khuddakā,
15 cattāro pāṭidesaniyā, pañcasattati sekhiyā :

viṣaṃ dve satāni c' ime honti bhikkhūnaṃ sikkhāpadāni uddesaṃ āgacchanti uposathesu.

tiṇi satāni cattāri bhikkhunīnaṃ sikkhāpadāni uddesaṃ āgacchanti uposathesu, te suṇohi yathātatham.

pārājikāni aṭṭha, saṃghādisesāni bhavanti sattarasa, nissaggiyāni tiṃs' eva, satam satṭhi ca cha c' eva khuddakāni pavuccanti, aṭṭha pāṭidesaniyā, pañcasattati sekhiyā :

tiṇi satāni cattāri c' ime honti bhikkhunīnaṃ sikkhāpadāni uddesaṃ āgacchanti uposathesu.

chacattārīsa bhikkhūnaṃ bhikkhunīhi asādhāraṇā, te suṇo-
20 hi yathātatham.

cha saṃghādisesā dveanīyatehi aṭṭha, nissaggiyāni dvādasa: tchi te honti viṣati. dveviṣati khuddakā, cattāro pāṭidesaniyā: chacattārīsa c' ime honti bhikkhūnaṃ bhikkhunīhi asādhāraṇā.

satam tiṃsā bhikkhunīnaṃ bhikkhūhi asādhāraṇā, te suṇohi yathātatham.

pārājikāni cattāri, saṃghamhā dasa nissare, nissaggiyāni dvādasa, channavuti ca khuddakā, aṭṭha pāṭidesaniyā.

25 satam tiṃsā c' ime honti bhikkhunīnaṃ bhikkhūhi asādhāraṇā.

satam sattati cha c' eva ubhinnaṃ asādhāraṇā, te suṇohi yathātatham.

pārājikāni cattāri, saṃghādisesāni bhavanti soḷasa, aniyatāni dve honti, nissaggiyā catuviṣati, satam aṭṭhārasā c' eva khuddakāni pavuccanti, dvādasa pāṭidesaniyā :

satam sattati cha c' ev' ime honti ubhinnaṃ asādhāraṇā.

satam sattati cattāri ubhinnaṃ samasikkhātā, te suṇohi yathātatham.

pārājikāni cattāri, saṃghādisesāni bhavanti satta, nissaggiyāni aṭṭhārasa, sumasattati khuddakā, pañcasattati
30 sekhiyā :

satam sattati cattāri c' ime honti ubhinnaṃ samasikkhātā.

atth' eva pārājikā ye durāsadā tālavatthusamûpamā :
 paṇḍupalāso puthusilā sisacchinno va so naro
 tālo va matthakacchinno, avirûlhi bhavanti te.|

tevīsaṃ saṃghādisesā dve aniyatā dvecattārīsa nissaggiyā
 atthāsītisatam pācittiyā dvādasa pāṭidesaniyā pañcasattati
 sekhiyā tīhi samathehi sammanti

sammukhā 'va paṭiññāya t' avatthārakena ca.|
 dve uposathā dve pavāraṇā cattāri kammāni jinena
 desitā.|

pañc' eva uddesā caturo bhavanti anaññathā, āpatti-
 kkhandhā ca bhavanti sattha.

35 adhikaraṇāni cattāri sattahi samathehi sammanti dvihi
 catūhi tīhi kiccaṃ ekena sammati.|

pārājikan ti yaṃ vuttam taṃ suṇohi yathātatham.
 cuto 'paraddho bhaṭṭho ca saddhammehi niraṃkato,
 saṃvāso ca tahiṃ n' atthi: ten' etaṃ iti vuccati.|
 saṃghādiseso 'ti yaṃ vuttam taṃ suṇohi yathātatham.
 saṃgho 'va deti parivāsaṃ mūlāya paṭikassati mānattam
 deti abbhethi: ten' etaṃ iti vuccati.|

aniyato ti yaṃ vuttam taṃ suṇohi yathātatham.
 aniyato na niyato anekamsikatam padam
 tiṇṇam aññataram ṭhānam aniyato 'ti pavuccati.|
 thullaccayan ti yaṃ vuttam taṃ suṇohi yathātatham.
 ekassa mūle yo deseti yo ca taṃ paṭigaṇhāti
 accayo tena samo n' atthi: ten' etaṃ iti vuccati.|
 nissaggiyan ti yaṃ vuttam taṃ suṇohi yathātatham.
 saṃghamaṃjhe gaṇamaṃjhe ekakass' eva ekato

40 nissajjitvāna deseti: ten' etaṃ iti vuccati.|
 pācittiyan ti yaṃ vuttam taṃ suṇohi yathātatham.
 pāṭeti kusalam dhammam, ariyamaggaṃ aparajjhāti,
 cittasammohanam ṭhānam: ten' etaṃ iti vuccati.|
 pāṭidesaniyan ti yaṃ vuttam taṃ suṇohi yathātatham.
 bhikkhu aññātako santo kicchā laddham yaṃ bhojanam
 sāmam gahetvā bhuñjeyya: gārayhan ti pavuccati.|
 nimantanāsu bhuñjantam chandāya vosāsati tattha
 bhikkhuni;
 anivāretvā tahiṃ bhuñje: gārayhan ti pavuccati.|

- saddhācittam kulam gantvā appabbhogam anālhiyam
 agilāno tahiṃ bhuñje : gārayhan ti pavuccati.|
 yo ce araṇṇe viharanto sāsaṅke sabhayānake
 45 aviditam tahiṃ bhuñje : gārayhan ti pavuccati.|
 bhikkhunī aṇṇātikā santā yaṃ paresam mamāyitam
 sappiṃ telam madhum phāṇitam maccha-mamsam atho
 khīram dadhiṃ sayam viññāpeyya bhikkhunī
 gārayhappattā sugatassa sāsane.|
 dukkaṭan ti yaṃ vuttam tam suṇohi yathātatham.
 aparaddham viraddhañ ca khalitam yaṃ ca dukkaṭam,|
 yaṃ manusso kare pāpam āvi vā yadi vā raho,
 dukkaṭan ti pavedenti : ten' etam iti vuccati.|
 dubbhāsitan ti yaṃ vuttam tam suṇohi yathātatham.
 dubbhāsitam durābhaṭṭham saṃkiliṭṭhañ ca yaṃ padam
 yaṃ ca viññū garahanti, ten' etam iti vuccati.|
 sekhiyan ti yaṃ vuttam tam suṇohi yathātatham.
 50 sekhasa sikkhamānassa ujumaggānusārino |
 ādi c' etam caraṇaṃ ca mukham saṃyamasaṃvaro.
 sikkhā etādisi n' atthi : ten' etam iti vuccati.|
 channam ativassati vivaṭam nātivassati,
 tasmiṃ channam vivaretha, evam tam nātivassati.|
 gati migānam pavanam, ākāso pakkhinam gati,
 vibhuvo gati dhammānam, nibbānam arahato gatīti. || 2 ||

Gāthāsamgaṇikam niṭṭhitam. tass' uddānam :

sattanagaresu paññattam, vipatti caturo pi ca,
 bhikkhūnam bhikkhunīnaṃ ca sādāhāraṇā asādāhāraṇā :
 sāsanaṃ anuggahāya gāthāsamgaṇikam idan ti.

IX.

Cattāri adhikaraṇāni vivādādhikaraṇaṃ anuvādādhikaraṇaṃ āpattādhikaraṇaṃ kiccādhikaraṇaṃ. imāni cattāri adhikaraṇāni. imesaṃ catunnaṃ adhikaraṇaṃ kati ukkoṭā. imesaṃ catunnaṃ adhikaraṇaṃ dasa ukkoṭā. vivādādhikaraṇassa dve ukkoṭā, anuvādādhikaraṇassa cattāro ukk., āpattādhikaraṇassa tayo ukk., kiccādhikaraṇassa eko ukkoṭo. imesaṃ catunnaṃ adhikaraṇaṃ ime dasa ukkoṭā. vivādādhikaraṇaṃ ukkoṭento kati samathe ukkoṭeti. anuvādādhikaraṇaṃ . . . āpattādhikaraṇaṃ . . . kiccādhikaraṇaṃ ukkoṭento kati samathe ukkoṭeti. vivādādhikaraṇaṃ ukkoṭento dve samathe ukkoṭeti, anuvādādhikaraṇaṃ . . . cattāro . . ., āpattādhikaraṇaṃ . . . tayo . . ., kiccādhikaraṇaṃ ukkoṭento ekaṃ samathaṃ ukkoṭeti. ||1||

kati ukkoṭā. katih' ākārehi ukkoṭanaṃ pasavati. katih' āṇehi samannāgato puggalo adhikaraṇaṃ ukkoṭeti. kati puggalā adhikaraṇaṃ ukkoṭentā āpattiṃ āpajjanti.

dvādasa ukkoṭā. dasah' ākārehi ukkoṭanaṃ pasavati. catūh' āṇehi samannāgato puggalo adhikaraṇaṃ ukkoṭeti. cattāro puggalā adhikaraṇaṃ ukkoṭentā āpattiṃ āpajjanti. ||2||

katame dvādasa ukkoṭā. akataṃ kammaṃ dukkaṭaṃ kammaṃ puna kātappaṃ kammaṃ anihataṃ dunnihataṃ puna nihanitappaṃ avinicchitaṃ duvinicchitaṃ puna vinicchitappaṃ avūpasantaṃ duvūpasantaṃ puna vūpasametabban ti ime dvādasa ukkoṭā.

katamehi dasah' ākārehi ukkoṭanaṃ pasavati. tatthajātakam adhikaraṇaṃ ukkoṭeti, tatthajātakam vūpasantaṃ adh. ukk., antarāmagge adh. ukk., antarāmagge vūpasantaṃ adh. ukk., tatthagataṃ adh. ukk., tatthagataṃ vūpasantaṃ adh. ukk., sativinayaṃ ukk., amūlḥavinayaṃ ukk., tassapā-

piyyasikaṃ ukk., tiṇavatthārukaṃ ukkoṭeti. imehi dasah' ākārehi ukkoṭaṇaṃ pasavati.

katamehi catūh' āṇgehi samannāgato puggalo adhikaraṇaṃ ukkoṭeti. chandāgatiṃ gacchanto adhikaraṇaṃ ukkoṭeti, dosāgatiṃ . . . mohāgatiṃ . . . bhayāgatiṃ gacchanto adhikaraṇaṃ ukkoṭeti. imehi catūh' āṇgehi samannāgato puggalo adhikaraṇaṃ ukkoṭeti.

katame cattāro puggalā adhikaraṇaṃ ukkoṭentā āpattiṃ āpajjanti. tadahupasaṃpanno ukkoṭeti, ukkoṭanaṃ pācittiyaṃ. āgantuko . . . kārako . . . chandadāyako ukkoṭeti, ukkoṭanaṃ pācittiyaṃ. ime cattāro puggalā adhikaraṇaṃ ukkoṭentā āpattiṃ āpajjanti. ||3||

vivādādhikaraṇaṃ kiṃnidānaṃ kiṃsamudayaṃ kiṃjātikaṃ kiṃpabhavaṃ kiṃsambhāraṃ kiṃsamutṭhānaṃ. anuvādādhikaraṇaṃ . . . āpattādhikaraṇaṃ . . . kiccādhikaraṇaṃ kiṃnidānaṃ . . . kiṃsamutṭhānaṃ.

vivādādhikaraṇaṃ vivādanidānaṃ vivādasamudayaṃ . . . vivādasamutṭhānaṃ; anuvādādhikaraṇaṃ anuvādanidānaṃ . . . ; āpattādhikaraṇaṃ āpattinidānaṃ . . . ; kiccādhikaraṇaṃ kiccānidānaṃ . . . kiccāsamutṭhānaṃ. ||4||

vivādādhikaraṇaṃ kiṃnidānaṃ . . . kiṃsamutṭhānaṃ. anuvādādhikaraṇaṃ, āpattādhikaraṇaṃ, kiccādhikaraṇaṃ kiṃnidānaṃ . . . kiṃsamutṭhānaṃ.

vivādādhikaraṇaṃ hetunidānaṃ . . . ; anuvādādhikaraṇaṃ, āpattādhikaraṇaṃ, kiccādhikaraṇaṃ hetunidānaṃ . . . hetu-samutṭhānaṃ. ||5||

vivādādhikaraṇaṃ kiṃnidānaṃ . . . kiṃsamutṭhānaṃ. anuvādādh., āpattādh., kiccādh. kiṃnidānaṃ . . . kiṃsamutṭhānaṃ.

vivādādhikaraṇaṃ paccayanidānaṃ . . . ; anuvādādhikaraṇaṃ, āpattādhikaraṇaṃ, kiccādhikaraṇaṃ paccayanidānaṃ . . . paccayasamutṭhānaṃ. ||6||

catunnaṃ adhikaraṇānaṃ kati mûlāni kati samutṭhānā. catunnaṃ adhikaraṇānaṃ tettiṃsa mûlāni tettiṃsa samutṭhānā.

cat. adh. katamāni tettiṃsa mûlāni. vivādādhikaraṇassa dvādasa mûlāni, anuvādādhikaraṇassa cuddasa mûlāni, āpattādhikaraṇassa cha mûlāni, kiccādhikaraṇassa ekaṃ mûlaṃ saṃgho. catunnaṃ adhikaraṇānaṃ imāni tettiṃsa mûlāni.

catunnaṃ adh. katame tettiṃsa samuṭṭhānā. vivādādhikaraṇassa aṭṭhārasa bhedaakaravattḥūni samuṭṭhānā. anuvā-dādhikaraṇassa catasso vipattiyo samuṭṭhānā. āpattādhikaraṇassa sattāpattikkhandhā samuṭṭhānā. kiccādhikaraṇassa cattāri kammāni samuṭṭhānā. catunnaṃ adh. ime tettiṃsa samuṭṭhānā. ||7||

vivādādhikaraṇaṃ āpattānāpattīti. vivādādhikaraṇaṃ na āpatti, kiṃ pana vivādādhikaraṇaṃ paccayā āpattiṃ āpajjeyyā 'ti. āma vivādādhikaraṇapaccayā āpattiṃ āpajjeyya. vivādādhikaraṇapaccayā kati āpattiyo āpajjati. vivādādhikaraṇapaccayā dve āpattiyo āpajjati: upasampannaṃ omasati, āpatti pācittiyassa; anupasampannaṃ omasati, āpatti dukkaṭassa. vivādādhikaraṇapaccayā imā dve āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnaṃ vipattināṃ kati vipattiyo bhajanti, catunnaṃ adhikaraṇānaṃ katamaṃ adhikaraṇaṃ, sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ katthi āpattikkhandhehi saṃgahitā, channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ katthi samuṭṭhānehi samuṭṭhanti, katthi adhikaraṇehi katissu ṭhānesu katthi samathehi sammanti.

tā āpattiyo catunnaṃ vipattināṃ ekaṃ vipattiṃ bhajanti ācāravipattiṃ, catunnaṃ adhikaraṇānaṃ āpattādhikaraṇaṃ, sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ dvīhi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pācittiyāpattikkhandhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena, channaṃ āpattisamuṭṭhānānaṃ tīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhanti, ekena adhikaraṇena kiccādhikaraṇena tīsu ṭhānesu saṃghamaṃjhe gaṇamaṃjhe puggalassa santike tīhi samathehi sammanti siyā sammukhāvinayena ca paṭiññātakaraṇena ca siyā sammukhāvinayena ca tiṇavattḥārakena ca. ||8||

anuvādādhikaraṇaṃ āpattānāpattīti . . . (see § 8) . . . anuvādādhikaraṇapaccayā tisso āpattiyo āpajjati: bhikkhuṃ amūlakena parājikena dhammena anuddhamseti, āpatti saṃghādisesassa; amūlakena saṃghādisesena anuddhamseti, āp. pācittiyassa; amūlikāya ācāravipattiyā anuddhamseti, āp. dukkaṭassa. anuvādādhikaraṇapaccayā imā tisso āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnaṃ vipattināṃ kati . . . katthi samathehi sammanti.

tā āpattiyo catunnaṃ vipattināṃ dve vipattiyo bhajanti siyā silavipattiṃ siyā ācāravipattiṃ, catunnaṃ adhikaraṇā-

naṃ āpattādhikaraṇaṃ, sattannaṃ āpattikkhandhānaṃ tīhi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā saṃghādisesāpattikkhandhena siyā pācittiyāpattikkhandhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena, channaṃ āpattisamutṭhānānaṃ tīhi samutṭhānehi samutṭhanti. yā sā āpatti garukā sā āpatti ekena adhikaraṇena kiccādhikaraṇena ekamhi ṭhāne saṃghamajjhe dvīhi samathehi sammati sammukhāvinayena ca paṭinīṇātakaraṇena ca, yā tā āpattiyo lahukā tā āpattiyo ekena adhikaraṇena kiccādhikaraṇena tīsu ṭhānesu saṃghamajjhe . . . (§ 8) . . . tiṇavattḥārakena ca. ||9||

āpattādhikaraṇaṃ āpattānāpattīti. āpattādhikaraṇaṃ āpatti. kiṃ puna . . . āpattādhikaraṇapaccayā catasso āpattiyo āpajjati: bhikkhunī jānaṃ pārājikaṃ dhammaṃ paṭicchādeti, āpatti pārājikassa; vemalikā paṭicchādeti, āp. thullaccayassa; bhikkhu saṃghādisesaṃ paṭicchādeti, āp. pācittiyassa; ācāravipattiṃ paṭicchādeti, āp. dukkaṭassa. āpattādhikaraṇapaccayā imā catasso āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnaṃ vipattīnaṃ kati . . . katīhi samathehi sammanti.

tā āpattiyo catunnaṃ . . . (§ 9) . . . catūhi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pārājikāpattikkhandhena siyā thullaccayāpattikkhandhena siyā pācittiyāpattikkhandhena siyā dukkaṭāpattikkhandhena, channaṃ āpattisamutṭhānānaṃ ekena samutṭhānena samutṭhanti kāyato ca vācato ca cittato ca samutṭhanti. yā sā āpatti anavasesā sā āpatti na katamena adhikaraṇena na katamamhi ṭhāne na katamena samathena sammati. yā tā āpattiyo lahukā tā āpattiyo ekena . . . (§ 9) . . . tiṇavattḥārakena ca. ||10||

kiccādhikaraṇaṃ āpattānāpattīti . . . (§ 8) . . . kiccādhikaraṇapaccayā pañca āpattiyo āpajjati: ukkhittānuvattikā bhikkhunī yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjati, ṇattiyā dukkaṭaṃ, dvīhi kammavācāhi thullaccayā, kammavācāpariyosāne āp. pārājikassa; bhedakānuvattakā yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjanti, āpatti saṃghādisesassa; pāpikāya ditṭhiyā yāvatatiyaṃ samanubhāsanāya na paṭinissajjanti, āp. pācittiyassa. kiccādhikaraṇapaccayā imā pañca āpattiyo āpajjati. tā āpattiyo catunnaṃ vipattīnaṃ kati . . . katīhi samathehi sammanti.

tā āpattiyo catunnaṃ . . . (§ 9) . . . pañcāhi āpattikkhandhehi saṃgahitā siyā pārājikāpattikkhandhena siyā saṃghādisesāp. siyā thullaccayāp. siyā pācittiyāp. siyā dukkaṭāpattikkhandhena, channaṃ āpattisamuttānānaṃ ekena s. s. kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. yā sā āpatti anavasesā . . . (§ 10) . . . yā sā āpatti garukā sā āpatti ekena adhikaraṇena kiccādhikaraṇena ekamhi thāne saṃghamajjhe dvihi samathehi ammati sammukkhāvinayena ca paṭiññātakaraṇena ca. yā tā āpattiyo lahukā tā āpattiyo ekena . . . (§ 9) . . . tiṇavatthārakena ca. ||11||

vivādādhikaraṇaṃ hoti anuvādādhikaraṇaṃ, hoti āpattādhikaraṇaṃ, hoti kiccādhikaraṇaṃ. vivādādhikaraṇaṃ na hoti anuvādādhikaraṇaṃ, na hoti āpattādhikaraṇaṃ, na hoti kiccādhikaraṇaṃ. api ca vivādādhikaraṇapaccayā hoti anuvādādhikaraṇaṃ hoti āpattādhikaraṇaṃ hoti kiccādhikaraṇaṃ. yathā kathaṃ viya. idha bhikkhū . . . (see IV. 21) . . . kiccādhikaraṇaṃ. evaṃ vivādādhikaraṇapaccayā hoti anuvādādhikaraṇaṃ, hoti āpattādhikaraṇaṃ, hoti kiccādhikaraṇaṃ.

anuvādādhikaraṇaṃ hoti āpattādhikaraṇaṃ, hoti kiccādhikaraṇaṃ, hoti vivādādhikaraṇaṃ. anuvādādhikaraṇaṃ na hoti . . . yathā kathaṃ viya. idha bhikkhū bhikkhū . . . (see IV. 21) . . . kiccādhikaraṇaṃ. evaṃ anuvādādhikaraṇapaccayā hoti āpattādh., hoti kiccādh., hoti vivādādhikaraṇaṃ.

āpattādhikaraṇaṃ hoti kiccādhikaraṇaṃ, hoti vivādādhikaraṇaṃ, hoti anuvādādhikaraṇaṃ. āpattādhikaraṇaṃ na hoti . . . yathā kathaṃ viya. pañca pi āpattikkhandhā . . . (see IV. 21) . . . kiccādhikaraṇaṃ. evaṃ āpattādhikaraṇapaccayā hoti kiccādh., hoti vivādādh., hoti anuvādādhikaraṇaṃ.

kiccādhikaraṇaṃ hoti vivādādhikaraṇaṃ, hoti anuvādādhikaraṇaṃ, hoti āpattādhikaraṇaṃ. kiccādhikaraṇaṃ na hoti . . . yathā kathaṃ viya. yā saṃghassa kiccayatā . . . (see IV. 21) . . . kiccādhikaraṇaṃ. evaṃ kiccādhikaraṇapaccayā hoti vivādādhikaraṇaṃ, hoti anuvādādhikaraṇaṃ, hoti āpattādhikaraṇaṃ. ||12||

yattha sativinayo tattha sammukkhāvinayo, yattha sammu-

khāvinayo tattha sativinayo. yattha amūlḥavinayo tattha sammukhāvinayo, yattha sammukhāvinayo tattha amūlḥavinayo. yattha paṭiññātakaṇaṃ . . . yattha yebhuyyasikā . . . yattha tassapāpiyyasikā . . . yattha tiṇavattḥārako tattha sammukhāvinayo, yattha sammukhāvinayo tattha tiṇavattḥārako. ||13||

yasmiṃ samaye sammukhāvinayena ca sativinayena ca adhikaṇaṃ vūpasammati, yattha sativinayo tattha sammukhāvinayo, yattha sammukhāvinayo tattha sativinayo, na tattha amūlḥavinayo na tattha paṭiññātakaṇaṃ na tattha yebhuyyasikā na tattha tassapāpiyyasikā na tattha tiṇavattḥārako. yasmiṃ samaye sammukhāvinayena ca amūlḥavinayena ca . . . , . . . sammukhāvinayena ca tiṇavattḥārakena ca adhikaṇaṃ vūpasammati, yattha tiṇavattḥārako tattha sammukhāvinayo, yattha sammukhāvinayo tattha tiṇavattḥārako, na tattha sativinayo . . . na tattha tassapāpiyyasikā. ||14||

sammukhāvinayo 'ti vā sativinayo 'ti vā ime dhammā saṃsatṭhā udāhu viṣaṃsatṭhā labbhā ca paṇ' imesaṃ dhammānaṃ vinibbhujitvā vinibbhujitvā nānākaṇaṃ paññāpetuṃ. sammukhāvinayo 'ti vā amūlḥavinayo 'ti vā . . . , . . . sammukhāvinayo 'ti vā tiṇavattḥārako 'ti vā ime dhammā saṃsatṭhā . . . paññāpetuṃ.

sammukhāvinayo 'ti vā sativinayo 'ti vā ime dhammā saṃsatṭhā no viṣaṃsatṭhā na ca labbhā imesaṃ dhammānaṃ vin. vin. nānākaṇaṃ paññāpetuṃ. sammukhāvinayo 'ti vā amūlḥavinayo 'ti vā . . . , . . . sammukhāvinayo 'ti vā tiṇavattḥārako 'ti vā ime dhammā saṃsatṭhā no viṣaṃsatṭhā na ca labbhā imesaṃ dhammānaṃ vin. vin. nānākaṇaṃ paññāpetuṃ. ||15||

sammukhāvinayo kiṃnidāno kiṃsamudayo kiṃjātiko kiṃpabhavo kiṃsambhāro kiṃsamutṭhāno. sativinayo . . . , . . . tiṇavattḥārako kiṃnidāno kiṃsamudayo kiṃjātiko kiṃpabhavo kiṃsambhāro kiṃsamutṭhāno.

sammukhāvinayo nidānanidāno nidānasamudayo nidānajātiko nidānapabhavo nidānasambhāro nidānasamutṭhāno. sativinayo . . . , . . . tiṇavattḥārako nidānanidāno nidānasamudayo . . . nidānasamutṭhāno. ||16||

sammukkhāvinayo kimnidāno . . . kimsamuṭṭhāno. sativinayo . . . , . . . tiṇavattthārako kimnidāno . . . kimsamuṭṭhāno.

sammukkhāvinayo hetunidāno . . . , . . . tiṇavattthārako hetunidāno . . . hetusamuṭṭhāno. || 17 ||

sammukkhāvinayo kimnidāno . . . kimsamuṭṭhāno. sativinayo . . . , . . . tiṇavattthārako kimnidāno . . . kimsamuṭṭhāno.

sammukkhāvinayo paccayanidāno . . . , . . . tiṇavattthārako paccayanidāno . . . paccayasamuṭṭhāno. || 18 ||

sattannaṃ samathānaṃ kati mūlāni kati samuṭṭhānā. sattannaṃ samathānaṃ chabbīsa mūlāni chattimsa samuṭṭhānā.

sattannaṃ samathānaṃ katamāni chabbīsa mūlāni. sammukkhāvinayassa cattāri mūlāni saṃghasammukhatā dhammasammukhatā vinayasammukhatā puggalasammukhatā. sativinayassa cattāri mūlāni. amūlavinayassa cattāri mūlāni. paṭiññātakaraṇassa dve mūlāni yo ca deseti yassa ca deseti. yebhuyyasikāya cattāri mūlāni. tassapāpiyyasikāya cattāri mūlāni. tiṇavattthārakassa cattāri mūlāni saṃghasammukhatā . . . puggalasammukhatā. sattannaṃ samathānaṃ imāni chabbīsa mūlāni.

sattannaṃ samathānaṃ katame chattimsa samuṭṭhānā. sativinayassa kammassa kiriyā karaṇaṃ upagamaṇaṃ ajjhupagamaṇaṃ adhivāsanaṃ appatikkosanaṃ. amūlavinayassa kammassa, paṭiññātakaraṇassa kammassa, yebhuyyasikāya kammassa, tassapāpiyyasikāya kammassa, tiṇavattthārakassa kammassa kiriyā karaṇaṃ . . . appatikkosanaṃ. sattannaṃ samathānaṃ ime chattimsa samuṭṭhānā. || 19 ||

sammukkhāvinayo 'ti vā sativinayo 'ti vā ime dhammā nānatthā nānābyañjanaṃ udāhu ekatthā byañjanaṃ eva nānaṃ. sammukkhāvinayo 'ti vā amūlavinayo 'ti vā, sammukkhāvinayo 'ti vā paṭiññātakaraṇaṃ 'ti vā . . . , sammukkhāvinayo 'ti vā tiṇavattthārako 'ti vā ime dhammā nānatthā . . . eva nānaṃ.

sammukkhāvinayo 'ti vā sativinayo 'ti vā ime dhammā nānatthā c' eva nānābyañjanaṃ ca. sammukkhāvinayo 'ti vā amūlavinayo 'ti vā . . . sammukkhāvinayo 'ti vā tiṇavattthārako 'ti vā ime dhammā nānatthā c' eva nānābyañjanaṃ ca. || 20 ||

vivādo vivādādhikaraṇaṃ. vivādo no adhikaraṇaṃ. adhi-
karaṇaṃ no vivādo. adhikaraṇaṃ c' eva vivādo ca. siyā
. . . (=Cullavagga IV. 14. 12-15) . . . kiccādhikaraṇaṃ
adhikaraṇaṃ c' eva kiccaṃ cā 'ti. ||21||1||

Adhikaraṇabhedaṃ niṭṭhiṭaṃ. tass' uddānaṃ :

adhikaraṇaṃ, ukkoṭā, ākārā, puggalena ca,
nidāna-hetu-paccayā, mūlaṃ, samuṭṭhānena ca,
āpatti, hoti, yattha ca, saṃsatṭhā, nidānena ca,
hetu-paccaya-mūlāni, samuṭṭhānena, byañjanā,
vivādo adhikaraṇaṃ ti : bhedādhikaraṇe idan ti.

X.

Codanā kimatthāya, sārāṇā kissa kārāṇā,
 saṃgho kimatthāya, matikammaṃ pana kissa kārāṇā |
 codanā sārāṇatthāya, niggaḥatthāya sārāṇā,
 saṃgho pariggahatthāya, matikammaṃ pana pāṭi-
 yekkaṃ.|

mā kho turito abhaṇi, mā kho caṇḍikato 'bhaṇi,
 mā kho paṭighaṃ janayi, sace anuvijjako tuvam.|
 mā kho sahasā abhaṇi kathaṃ viggāhikaṃ anatthasaṃ-
 hitaṃ

sutte vinaye anulome paññatte anulomike.|
 anuyogavattaṃ nisāmaya kusalena buddhimatā kataṃ
 suvuttaṃ sikkhāpadānulomikaṃ gatiṃ na nāsento sam-
 parāyikaṃ.|

- 5 hītesī anuyuñjassu kālen' atthupasaṃhitaṃ
 cuditassa ca codakassa ca sahasā vohāraṃ mā padhāresi.|
 codako āha āpanno 'ti, cuditako āha anāpanno 'ti;
 ubho anukkipanto paṭiññānusandhitena kārāye.|
 paṭiññā lajjīsu katā, alajjīsu evaṃ na vijjati;
 bahuṃ pi alajjī bhāseyya: vuttānusandhitena kārāye.|
 alajjī kīdiso hoti paṭiññā yassa na rūhati;
 evañ ca tāhaṃ pucchāmi kīdiso vuccati alajjipuggalo.|
 sañcecca āpattiṃ āpajjati, āpattiṃ parigūhati,
 10 agatigamanaṃ ca gacchati: ediso vuccati alajjipuggalo.|
 saccaṃ aham pi jānāmi ediso vuccati alajjipuggalo,
 aññāṇ ca tāhaṃ pucchāmi: kīdiso vuccati lajjipuggalo.|
 sañcecca āpattiṃ nāpajjati, āpattiṃ na parigūhati,
 agatigamaṇaṃ na gacchati: ediso vuccati lajjipuggalo.|
 saccaṃ aham pi jānāmi ediso vuccati lajjipuggalo,
 aññāṇ ca tāhaṃ pucchāmi: kīdiso vuccati adhamma-
 codako.|

akālena codeti abhūtena pharusena anattasamhitena,
dosantaro codeti no mettacitto : ediso vuccati adhamma-
codako.|

saccaṃ aham pi jānāmi ediso vuccati adhammacodako,
aññañ ca tāhaṃ pucchāmi : kīdiso vuccati dhamma-
15 codako.|

kālena codeti bhūtena saṇhena attasamhitena,
mettacitto codeti no dosantaro : ediso vuccati dhamma-
codako.|

saccaṃ aham pi jānāmi ediso vuccati dhammacodako,
aññañ ca tāhaṃ pucchāmi : kīdiso vuccati bālacodako.|
pubbāparaṃ na jānāti pubbāparassa akovido,
anusandhivacanapathaṃ na jānāti anusandhivacana-
pathassa akovido : ediso vuccati bālacodako.|

saccaṃ aham pi jānāmi ediso vuccati bālacodako,
aññañ ca tāhaṃ pucchāmi : kīdiso vuccati paṇḍita-
codako.|

pubbāparaṃ pi jānāti pubbāparassa kovido,
anusandhivacanapathaṃ jānāti anusandhivacanapathassa
20 kovido : ediso vuccati paṇḍitacodako.|

saccaṃ aham pi jānāmi ediso vuccati paṇḍitacodako,
aññañ ca tāhaṃ pucchāmi : codanā kinti vuccati.|
sīlavipattiyā codeti, atho ācāradditthiyā,
ājīvena pi codeti : codanā tena vuccati.|

aparaṃ Gāthāsamgaṇikaṃ niṭṭhitam.

XI.

Anuvijjakena codako pucchitabbo : yaṃ kho tvam āvuso
 imaṃ bhikkhuṃ codesi kimhi naṃ codesi silavipattiyaṃ codesi
 ācāravipattiyaṃ codesi diṭṭhivipattiyaṃ codesi. so ce evaṃ
 vadeyya : silavipattiyaṃ vā codemi, ācāravipattiyaṃ vā codemi,
 diṭṭhivipattiyaṃ vā codemi, so evaṃ assa vacaniyo : jānāti
 panāyasmā silavipattiṃ . . . (Mahāvagga IV. 16. 11-15.
Instead of imassa bhikkhuno pavāraṇaṃ ṭhapesi *read* imaṃ
 bhikkhuṃ codesi ; *instead of* ṭhapesi, ṭhapesi, *or* pavāraṇaṃ
 ṭhapesi *etc., read* codemi, codesi.) . . . titthiyasāvakaṇaṃ
 sutvā parisāṅkasīti. ||1||

diṭṭhaṃ diṭṭhena sameti, diṭṭhena saṃsandate diṭṭhaṃ,
 diṭṭhaṃ paṭicca na upeti asuddhaparisāṅkito :
 so puggalo paṭiññāya kâtabbo ten' uposatho.
 sutam sutena sameti, sutena saṃsandate sutam,
 sutam paṭicca . . . uposatho.
 mutam mutena sameti, mutena saṃsandate mutam,
 mutam paṭicca . . . uposatho. ||2||

codanāya ko ādi kiṃ majjhe kiṃ pariyosānaṃ.
 codanāya okāsakammaṃ ādi kiriyaṃ majjhe samatho pariyo-
 sānaṃ.

codanāya kati mûlāni kati vatthûni kati bhûmiyo katih'
 âkârehi codeti.

codanāya dve mûlāni tîni vatthûni pañca bhûmiyo dvîh'
 âkârehi codeti.

codanāya katamāni dve mûlāni. samûlikâ vâ amûlikâ vâ.
 codanāya imāni dve mûlāni.

codanāya katamāni tîni vatthûni. diṭṭhena sutena pari-
 saṅkāya. codanāya imāni tîni vatthûni.

codanâya katamâ pañca bhûmiyo. kâlena vakkhâmi no akâlena, bhûtena vakkhâmi no abhûtena, sañhena v. no pharusena, atthasamhitena v. no anatthasamhitena, mettacitto v. no dosantaro 'ti. codanâya imâ pañca bhûmiyo.

katamehi dvih' âkârehi codeti. kâyena vâ codeti vâcâya vâ codeti. imehi dvih' âkârehi codeti. ||3||

codakena katham paṭipajjitabbam. cuditakena . . . samghena . . . anuvijjakena katham paṭipajjitabbam.

codakena katham paṭipajjitabban ti, codakena pañcasu dhammesu paṭiṭṭhâya paro codetabbo : kâlena vakkhâmi no akâlena . . . mettacitto vakkhâmi no dosantaro 'ti. codakena evam paṭipajjitabbam.

cuditakena katham paṭipajjitabban ti, cuditakena dvisu dhammesu paṭipajjitabbam sacce ca akuppe ca. cuditakena evam paṭipajjitabbam.

samghena katham paṭipajjitabban ti, samghena otiṇṇâno-tiṇṇam jânitabbam. samghena evam paṭipajjitabban ti.

anuvijjakena katham paṭipajjitabban ti. anuvijjakena yena dhammena yena vinayena yena satthu sâsanena tam adhikaraṇam vûpasammati tathâ tam adhikaraṇam vûpasame-tabbam. anuvijjakena evam paṭipajjitabbam. ||4||

uposatho kimatthâya, pavâraṇâ kissa kâraṇâ,
parivâso kimatthâya, mûlâya paṭikassanâ kissa kâraṇâ,
mânattam kimatthâya, abbhânam kissa kâraṇâ.]

uposatho sâmaggatthâya, visuddhatthâya pavâraṇâ,
parivâso mânattatthâya, mûlâya paṭikassanâ niggah-atthâya,

mânattam abbhânattthâya, visuddhatthâya abbhânam.]

chandâ dosâ bhayâ mohâ there ca paribhâsati :

kâyassa bhedâ duppañño khato upahatindriyo

nirayam gacchati dummedho na ca sikkhâya gâravo.]

na ca âmisam nissâya na ca nissâya puggalam,

ubho ete viva'jetvâ yathâdhammo tathâ kare.]

kodhano upanâhî ca caṇḍo ca paribhâsako

5 anâpattiya' âpattiti ropeti: tâdiso codako jhâpeti attânam.]

upakaṇṇakam jappati jimham pekkhati vitiharati kum-maggaṃ paṭisevati

anâpattiyâ âpattitî ropeti : tâdiso codako jhâpeti attânaṃ |
 akâlena codeti abhûtena pharusena anattasamhîtena,
 dosantaro codeti no mettacitto,
 anâpattiyâ . . . jhâpeti attânaṃ.|
 dhammâdhammaṃ na jânâti dhammâdhammassa akovido,
 anâpattiyâ . . . jhâpeti attânaṃ.|
 vinayâvinayaṃ na jânâti vinayâvinayassa akovido,
 anâpattiyâ . . . jhâpeti attânaṃ.|

- 10 bhâsitâbhâsitam . . . |
 âciṇṇânâciṇṇam . . . |
 paññattâpaññattam . . . |
 âpattânâpattim na jânâti âpattânâpattiyâ akovido . . . |
 lahukagarukam . . . |
- 15 sâvasesânavasesam . . . |
 duṭṭhullâduṭṭhullam . . . |
 pubbâparam . . . |
 anusandhivacanapatham na jânâti anusandhivacanapa-
 chassa akovido,
 anâpattiyâ âpattitî ropeti : tâdiso codako jhâpeti
 attânan ti. |5|

Codanâkaṇḍam nitṭhitam. tass' uddânaṃ :

codanâ, anuvijjâ câ, âdi, mûlen', uposatho :
 gati codanakaṇḍamhi sâsanam patitṭhâpayan ti.

XII.

Samgāmāvacarena bhikkhunā saṃghaṃ upasaṃkamantena nīcācittena saṃgho upasaṃkamitabbo rajoharaṇasamena cittena. āsanakusalena bhavitabbaṃ nisajjakusalena. there bhikkhū anupakhajjantena nave bhikkhū āsanena apaṭi-bāhantena yathāpaṭirūpe āsane nisiditabbaṃ. anānākathikena bhavitabbaṃ atiracchānakathikena. sāmāṃ vā dhammo bhāsitaḥ paro vā ajjesitaḥ ariyo vā tuṇhibhāvo nāti-maññitaḥ. saṃghena anumatena puggalena anuvijjakena anuvijjitukāmena na upajjhāyo pucchitaḥ na ācariyo pucchitaḥ na saddhivihārīko pucchitaḥ na antevāsiko p. na samānupajjhāyako p. na samānācariyako p. na jāti pucchi-tabbā na nāmaṃ pucchitaḥ na gottam pucchitaḥ na āgamo pucchitaḥ na kulapadeso pucchitaḥ na jātibhūmi pucchitaḥ. tam kimkāraṇā. atr' assa pemaṃ vā doso vā. peme vā sati dose vā chandāpi gaccheyya dosāpi g. mohāpi g bhayāpi gaccheyya. saṃghena anumatena puggalena anuvijjakena anuvijjitukāmena saṃghagarukena bhavitabbaṃ no puggalagarukena, saddhammagarukena bhavitabbaṃ no āmisagarukena, atthavasikena bhavitabbaṃ no parisakappi-yena, kālena anuvijjitabbaṃ no akālena, bhūtena anuvijji-tabbaṃ no abhūtena, saṃghena an. no pharusena, atthasaṃ-hitena an. no anatthasaṃhitena, mettacittena an. no dosan-tarena. na upakaṇṇakajjappinā bhavitabbaṃ, na jimhaṃ pekkhitabbaṃ, na akkhiṃ nikhaṇitabbaṃ, na bhamukaṃ ukkhipitabbaṃ, na sīsaṃ ukkhipitabbaṃ, na hatthavikāro kātabbo, na hatthamuddā dassetabbā. āsanakusalena bhavi-tabbaṃ, nisajjal usalena bhavitabbaṃ, yugamattam pekkhan-tena attham anuvīdhiyantena sake āsane nisiditabbaṃ, na ca āsanā vuṭṭhātābbaṃ, na vīthātābbaṃ, na kummaggo sevi-tabbo, na bāhāvikkhepakam bhaṇitabbaṃ, aturitena bhavi-tabbaṃ, asāhasikena bhavitabbaṃ, acaṇḍikatena bhavitabbaṃ,

vacanakkhamena mettacittena bhavitabbam, hitānukampinā kārūṇikena bhavitabbam, hitaparisakkinā asamphappalāpinā bhavitabbam, pariyantabhāṇinā averavasikena bhavitabbam anasuruttena. attā pariggahetabbo, paro pariggahetabbo, codako pariggahetabbo, cuditako pariggahetabbo, adhammacodako . . . adhammacuditako . . . dhammacodako . . . dhammacuditako pariggahetabbo. vuttaṃ ahāpentena avuttaṃ appakāsentena otiṇṇāni padabyañjanāni sādhuḥkaṃ uggahetvā paro paṭipucchitvā yathāpaṭiñṇāya karetabbo, mando hāsetabbo, bhīru assāsetabbo, caṇḍo nisedhetabbo, asuci vibhāvetabbo, uju maddavena. na chandāgati gantabbā, na dosāgati g., na mohāgati g., na bhayāgati gantabbā. majjhāttena bhavitabbam dhammesu ca puggalesu ca. evaṃ ca pana anuvijjako anuvijjamāno satthu c' eva sāsana-karo hoti viññūnaṃ ca sabrahmacārinam piyo ca hoti manāpo ca garu ca bhāvaniyo ca. ||1||

suttaṃ saṃsandanatthāya, opammaṃ nidassanatthāya, attho viññāpanatthāya, paṭipucchā ṭhapanatthāya, okāsa-kammaṃ codanatthāya, codanā sāraṇatthāya, sāraṇā savacaniyatthāya, savacaniyam palibodhatthāya, palibodho vinicchayatthāya, vinicchayo santīraṇatthāya, santīraṇam ṭhānāṭṭhānagamanatthāya, ṭhānāṭṭhānagamanam dhammāṇānaṃ puggalānaṃ niggaḥhatthāya pesalānaṃ bhikkhūnaṃ saṃpaggahatthāya, saṃgho saṃpariggahasampañcchanatthāya, saṃghena anumataṃ puggalā paccakāṭṭhāyino avisaṃvādakāṭṭhāyino, vinayo saṃvaratthāya, saṃvaro avipparisāratthāya, avipparisāro pāmujjatthāya, pāmujjam pītathāya, pīti passaddhatthāya, passaddhi sukhatthāya, sukham samādhhatthāya, samādhī yathābhūtanāṇadassanatthāya, yathābhūtaṃ nāṇadassanaṃ nibbidatthāya, nibbidā virāgatthāya, virāgo vimuttatthāya, vimutti vimuttiṇāṇadassanatthāya, vimuttiṇāṇadassanaṃ anupādāparinibbānatthāya. etadatthā kathā, etadatthā mantanā, etadatthā upanisa, etadatthā sotāvadhānaṃ yad idam anupādā cittassa vimokkho 'ti. ||2||

anuyogavattaṃ nisāmaya kusaleṇa buddhimatā katam
suvuttaṃ sikkhāpadānulomikaṃ gatiṃ na nāsento
saṃparāyikaṃ.]

vatthum vipattim âpattim nidānam âkāraakovido,
 pubbāparam na jānāti katākatam samena ca,|
 kammañ ca adhikaraṇaṇ ca samathe cāpi akovido,
 ratto duṭṭho ca mûlho ca bhayā sammohā gacchati,|
 na ca paññattikusalo nijjhattiyā ca akovido,
 laddhapakkho ahiriko kaṇhakammo anādaro :
 sa ve tâdisako bhikkhu appatikkho 'ti vuccati.|
 vatthum vipattim âpattim nidānam âkarakovido,
 5 pubbāparam pajānāti katākatam samena ca,|
 kammañ ca adhikaraṇaṇ ca samathe cāpi kovido,
 aratto aduṭṭho amûlho ca bhayā mohā na gacchati,|
 paññattiyā ca kusalo nijjhattiyā ca kovido,
 laddhapakkho hirimano sukkakammo sagāravo :
 sa ve tâdisako bhikkhu sappatikkho 'ti vuccatīti. ||3||

Cūḷasamġamam nitṭhitam. tass' uddānam :

nīcaccittena, puccheyya, garu, samġhe na puggale,
 suttaṁ samsandanatthāya, vinayānuggahena ca :
 uddānam cūḷasamġame ekuddesaṁ idaṁ katan ti.

XI^U.

Samgāmāvacarena bhikkhunā samghe voharantena vatthum jānitabbaṃ vipatti jānitabbā āpatti jānitabbā nidānaṃ jānitabbaṃ ākāro jānitabbo pubbāparaṃ jānitabbaṃ katākataṃ jānitabbaṃ kammaṃ jānitabbaṃ adhikaraṇaṃ jānitabbaṃ samatho jānitabbo, na chandāgati gantabbā na dosāgati g. na mohāgati g. na bhayāgati g., saññāpaniye thāne saññāpetabbaṃ nijjhāpaniye thāne nijjhāpetabbaṃ pekkhaniye thāne pekkhitabbaṃ pasādaniye thāne pasādetabbaṃ, laddhapakkho 'mhitī parapakkho nāvajānitabbo bahussuto 'mhitī appassuto nāvajānitabbo therataro 'mhitī navakataro nāvajānitabbo, asampattaṃ na byāharitabbaṃ sampattaṃ dhammato vinayato na parihāpetabbaṃ, yena dhammena yena vinayena yena satthu sāsanena taṃ adhikaraṇaṃ vūpasammati tathā taṃ adhikaraṇaṃ vūpasametabbaṃ. ||1||

vatthum jānitabban ti : atṭhannaṃ pārājikānaṃ vatthum jānitabbaṃ tevīsaṃghādisesānaṃ vatthum jānitabbaṃ dveṇiyatānaṃ . . . dvecattārisanissaggiyānaṃ . . . atṭhāsītisatapācittiyānaṃ . . . dvādasapāṭidesaniyānaṃ . . . dukkatānaṃ . . . dubbhāsītānaṃ vatthum jānitabbaṃ.

vipatti jānitabbā 'ti : silavipatti j. ācāravipatti j. diṭṭhivipatti j. ājīvavipatti jānitabbā.

āpatti jānitabbā 'ti : pārājikāpatti j. saṃghādisesāpatti j. thullaccayāpatti j. pācittiyāpatti j. pāṭidesaniyāpatti j. dukkatāpatti j. dubbhāsītāpatti jānitabbā.

nidānaṃ jānitabban ti : atṭhannaṃ pārājikānaṃ nidānaṃ jānitabbaṃ tevīsaṃghādisesānaṃ nidānaṃ jānitabbaṃ . . . dubbhāsītānaṃ nidānaṃ jānitabbaṃ.

ākāro jānitabbo ti : saṃgho ākārato jānitabbo, gaṇo ākārato jānitabbo, puggalo . . . codako . . . cuditako ākārato jāni-

tabbo. saṃgho ākārato jānitabbo 'ti: paṭibalo nu kho ayam saṃgho imaṃ adhikaraṇaṃ vūpasametum dhammena vinayena satthu sāsanaena udāhu no 'ti, evaṃ saṃgho ākārato jānitabbo. gaṇo . . . puggalo ākārato jānitabbo 'ti: paṭibalo nu kho ayam puggalo . . . evaṃ puggalo ākārato jānitabbo. codako ākārato jānitabbo 'ti: kacci nu kho ayam āyasmā pañcasu dhammesu paṭiṭṭhāya paraṃ codeti udāhu no 'ti, evaṃ codako ākārato jānitabbo. cuditako ākārato jānitabbo 'ti: kacci nu kho ayam āyasmā dvīsu dhammesu paṭiṭṭhito sacce ca akuppe ca udāhu no 'ti, evaṃ cuditako ākārato jānitabbo.

pubbāparaṃ jānitabban ti: kacci nu kho ayam āyasmā vatthuto vā vatthum saṃkamati vipattito vā vipattiṃ saṃkamati āpattito vā āpattiṃ saṃkamati avajānitvā vā paṭijānāti paṭijānitvā vā avajānāti aññena vā aññaṃ paṭicarati udāhu no 'ti, evaṃ pubbāparaṃ jānitabban.

katākatam jānitabban ti: methunadhammo jānitabbo methunadhammassa anulomaṃ jānitabban methunadhammassa pubbabhāgo jānitabbo. methunadhammo jānitabbo 'ti: dvayamdvayasamāpatti jānitabbā. methunadhammassa anulomaṃ jānitabban ti: bhikkhu attano mukhena parassa aṅgaṃjātam gaṇhāti. methunadhammassa pubbabhāgo jānitabbo 'ti: vaṇṇāvaṇṇo kāyasaṃsaggo duṭṭhullavācā attakāmapāricariyā dhanamanuppadānaṃ. ||2||

kammaṃ jānitabban ti: solasa kammāni jānitabbāni, cattāri apalokanakkammāni j., cattāri ñattikkammāni j., cattāri ñattidutiyakkammāni j., cattāri ñatticatutthakkammāni jānitabbāni.

adhikaraṇaṃ jānitabban ti: cattāri adhikaraṇāni jānitabbāni, vivādādhikaraṇaṃ jānitabban . . . kiccādhikaraṇaṃ jānitabban.

samatho jānitabbo 'ti: satta samathā jānitabbā, sammukhāvīnayo jānitabbo . . . tinavattthārako jānitabbo. ||3||

na chandāgati gantabbā 'ti: chandāgatiṃ gacchanto katham chandāgatiṃ gacchati. idh' ekacco ayam me upajjhāyo vā ācariyo vā saddhivihārīko vā antevāsīko vā samānupajjhāyuko vā samānācariyako vā sandiṭṭho vā sambhatto vā nātisālohito vā 'ti tassānukampāya tassānurakkhāya adhammaṃ dhammo 'ti dīpeti dhammaṃ adhammo 'ti dīpeti . . . (see

Mahāvagga X. 5. 4 *etc.*) . . . aduṭṭhullaṃ āpattiṃ duṭṭhullā āpattīti dīpeti. imehi aṭṭhārasahi vatthūhi chandāgaṭiṃ gacchanto bahujanaahitāya patipanno hoti bahujanaasukhāya bahuno janassa anattāya ahitāya dukkhāya devamanussānam. imehi aṭṭhārasahi vatthūhi chandāgaṭiṃ gacchanto khatam upahatam attānam pariharati sāvajjo ca hoti sānuvajjo viññūnam bahuñ ca apuññam pasavati. chandāgaṭiṃ gacchanto evaṃ chandāgaṭiṃ gacchati.

na dosāgaṭi gantabbā 'ti: dosāgaṭiṃ gacchanto katham dosāgaṭiṃ gacchati. idh' ekacco anattam me acarīti āghātam bandhati anattam me caratīti āghātam bandhati anattam me carissatīti āghātam bandhati piyassa me manāpassa anattam acari anattam carati anattam carissatīti āghātam bandhati appiyassa me amanāpassa attham acari attham carati attham carissatīti āghātam bandhati. imehi navahi āghātavatthūhi āghāto paṭighāto kuddho kodhābhībhūto adhammam dhammo 'ti dīpeti . . . aduṭṭhullaṃ āpattiṃ duṭṭhullā āpattīti dīpeti. imehi aṭṭhārasahi vatthūhi dosāgaṭiṃ gacchanto . . . evaṃ dosāgaṭiṃ gacchati.

na mohāgaṭi gantabbā 'ti: mohāgaṭiṃ gacchanto katham mohāgaṭiṃ gacchati. ratto rāgavasena gacchati duṭṭho dosavasena gacchati mūlho mohavasena gacchati parāmatṭho dīṭṭhivasena gacchati, mūlho sammūlho mohābhībhūto adhammam dhammo 'ti dīpeti . . . aduṭṭhullaṃ āpattiṃ duṭṭhullā āpattīti dīpeti. imehi aṭṭhārasahi vatthūhi mohāgaṭiṃ gacchanto . . . evaṃ mohāgaṭiṃ gacchati.

na bhayāgaṭi gantabbā 'ti: bhayāgaṭiṃ gacchanto katham bhayāgaṭiṃ gacchati. idh' ekacco ayaṃ visamanissito vā gahananissito vā balanissito vā kakkhaḷo pharuso jīvantarāyaṃ vā brahmacariyantarāyaṃ vā karissatīti tassa bhayā bhīto adhammam dhammo 'ti dīpeti . . . aduṭṭhullaṃ āpattiṃ duṭṭhullā āpattīti dīpeti. imehi aṭṭhārasahi vatthūhi bhayāgaṭiṃ gacchanto . . . evaṃ bhayāgaṭiṃ gacchati.

chandā dosā bhayā mohā yo dhammam ativattati
nīhiyati tassa yaso kālapakkhe va candimā 'ti.

katham na chandāgaṭiṃ gacchati. adhammam adhammo 'ti
dipento na chandāgaṭiṃ gacchati, dhammam dhammo 'ti

dīpento na chandāgatiṃ gacchati . . . aduṭṭhullaṃ āpattiṃ aduṭṭhullā āpattīti dīpento na chandāgatiṃ gacchati. evaṃ na chandāgatiṃ gacchati.

kathaṃ na dosāgatiṃ . . . na mohāgatiṃ . . . na bhayāgatiṃ gacchati. adhammaṃ adhammo 'ti dīpento na bhayāgatiṃ gacchati . . . aduṭṭhullaṃ āpattiṃ aduṭṭhullā āpattīti dīpento na bhayāgatiṃ gacchati. evaṃ na bhayāgatiṃ gacchati.

chandā dosā bhayā mohā yo dhammaṃ nātivattati
āpūراتي tassa yaso sukkapakkhe va candimā 'ti. || 4 ||

kathaṃ saññāpaniye ṭhāne saññāpeti. adhammaṃ adhammo 'ti dīpento saññāpaniye ṭhāne saññāpeti . . . aduṭṭhullaṃ āpattiṃ aduṭṭhullā āpattīti dīpento saññāpaniye ṭhāne saññāpeti. evaṃ saññāpaniye ṭhāne saññāpeti.

kathaṃ nijjhāpaniye ṭhāne nijjhāpeti. adhammaṃ adhammo 'ti dīpento nijjhāpaniye ṭhāne nijjhāpeti . . . evaṃ nijjhāpaniye ṭhāne nijjhāpeti.

kathaṃ pekkhaniye ṭhāne pekkhati . . . kathaṃ pasādaniye ṭhāne pasādeti. adhammaṃ adhammo 'ti dīpento pasādaniye ṭhāne pasādeti . . . evaṃ pasādaniye ṭhāne pasādeti. || 5 ||

kathaṃ laddhapakkho 'mhīti parapakkhaṃ avajānāti. idh' ekacco laddhapakkho hoti laddhaparivāro pakkhavā nātivā. ayaṃ aladdhapakkho aladdhaparivāro na pakkhavā nātivā 'ti tassa avajānanto adhammaṃ dhammo 'ti dīpeti . . . aduṭṭhullaṃ āpattiṃ duṭṭhullā āpattīti dīpeti. evaṃ laddhapakkho 'mhīti parapakkhaṃ avajānāti.

kathaṃ bahussuto 'mhīti appassutaṃ avajānāti. idh' ekacco bahussuto hoti sutadharo sutasannicayo. ayaṃ appassuto appāgamo appadharo 'ti tassa avajānanto adhammaṃ dhammo 'ti dīpeti . . . aduṭṭhullaṃ āpattiṃ duṭṭhullā āpattīti dīpeti. evaṃ bahussuto 'mhīti appassutaṃ avajānāti.

kathaṃ therataro 'mhīti navakataṃ avajānāti. idh' ekacco thero hoti rattaññū cirappabbajito. ayaṃ navako appaññāto appakataññū, imassa vacanaṃ akataṃ bhavissatīti tassa avajānanto adhammaṃ dhammo 'ti dīpeti . . . aduṭ-

ṭhullaṃ āpattiṃ duṭṭhullā āpattitī dipeti. evaṃ therataro 'mhīti navakataṃ avajānāti. ||6||

asampattaṃ na byāharitabban ti: anotiṇṇaṃ bhāraṃ na otāretabbaṃ. sampattaṃ dhammato vinayato na parihāpetabban ti: yaṃatthāya saṃgho sannipatito hoti taṃ atthaṃ dhammato vinayato na parihāpetabbaṃ.

yena dhammena 'ti: bhūtena vatthunā. yena vinayenā 'ti: codetvā sāretvā. yena satth' sāsanaenā 'ti: nāttisampadāya anussāvanasampadāya. yena dhammena yena vinayena yena satthu sāsanaena taṃ adhikaraṇaṃ vūpasammati tathā taṃ adhikaraṇaṃ vūpasametabban ti: anuvijjakena codako pucchitabbo : yaṃ kho tvāṃ āvuso imassa bhikkhuno pavāraṇaṃ ṭhapesi . . . (Mahāvagga IV. 16. 10-15) . . . titthi-asāvakaṇaṃ sutvā parisāṅkasīti.

diṭṭhaṃ diṭṭhena sameti, diṭṭhena saṃsandate diṭṭhaṃ,
diṭṭhaṃ paṭicca na upeti asuddhapariśāṅkito :
so puggalo paṭiññāya kātabbā tena pavāraṇā |
suta, sutena sameti . . . (see XI. § 2) |
mutaṃ mutena . . . tena pavāraṇā 'ti. ||7||

kin te diṭṭhan ti katamā pucchā, kinti te diṭṭhan ti k. p.,
kadā te diṭṭhan ti k. p., kattha te diṭṭhan ti katamā pucchā.

kin te diṭṭhan ti vatthupucchā vipattipucchā āpattipucchā
ajjhācārapucchā. vatthupucchā 'ti aṭṭhannaṃ pārājikānaṃ
vatthupucchā tevīsaṃghādisesaṇaṃ v. dveṇiyatānaṃ v.
dveccattārisanissaggiyānaṃ v. aṭṭhāsītisatapācittiyānaṃ v.
dvādasapāṭidesaniyānaṃ v. dukkaṭānaṃ v. dubbhāsītānaṃ
vatthupucchā. vipattipucchā 'ti sīlavipattipucchā ācāra-
vippakārapucchā diṭṭhivipattipucchā ājīva-vipattipucchā. āpatti-
pucchā 'ti pārājikāpattipucchā saṃghādisesa-pattipucchā
thullaccayāpattipucchā . . . dubbhāsītāpattipucchā. ajjhā-
cārapucchā 'ti dvayaṃ dvayasamāpattipucchā.

kinti te diṭṭhan ti līṅgapucchā iriyāpathapucchā ākāra-
pucchā vippakārapucchā. līṅgapucchā 'ti dīghaṃ vā rassaṃ
vā kaṇhaṃ vā odātaṃ vā. iriyāpathapucchā 'ti gacchantaṃ
vā ṭhitaṃ vā nisinnaṃ vā nipannaṃ vā. ākārapucchā 'ti
gihiliṅge vā titthiyaliṅge vā pabbajitaliṅge vā. vippakāra-
pucchā 'ti gacchantā vā ṭhitaṃ vā nisinnaṃ vā nipannaṃ vā.

kadā te diṭṭhan ti kālapucchā samayapucchā divasapucchā utupucchā. kālapucchā 'ti pubbaṇhakāle vā majjhantikakāle vā sāyaṇhakāle vā. samayapucchā 'ti pubbaṇhasamaye vā majjhantikasamaye vā sāyaṇhasamaye vā. divasapucchā 'ti purebhattaṃ vā pacchābhhattaṃ vā rattiṃ vā divā vā.kāle vā jūṇhe vā. utupucchā 'ti hemante vā gimhe vā vasse vā.

kattha te diṭṭhan ti ṭhānapucchā bhūmipucchā okāsapucchā padesapucchā. ṭhānapucchā 'ti bhūmiyā vā pathaviyā vā dharāṇiyā vā jagatiyā vā. bhūmipucchā 'ti bhūmiyā vā pabbate vā pāsāṇe vā pāsāde vā. okāsapucchā 'ti puratthime vā okāse pacchime vā okāse uttare vā okāse dakkhiṇe vā okāse. padesapucchā 'ti puratthime vā padese . . . dakkhiṇe vā padese 'ti. || 8 ||

Mahāsamgāmaṃ niṭṭhitaṃ. tass' uddānaṃ :

vatthu, nidānaṃ, ākāro, pubbāparaṃ, katākatam,
kamm'-ādhikaraṇaṃ c' eva, samatho, chandāgāmi ca, |
dosā, mohā, bhayā c' eva, saññā, nijjhāpanena ca, |
pekkhā, pasāde, pakkho 'mhi, suta-theratarena ca, |
asampattaṃ ca, sampattaṃ, dhammena, vinayena ca,
satthussa sāsanaṇāpi: mahāsamgāmañāpanā 'ti.

XIV.

Kassa kaṭhinam anattatam, kassa kaṭhinam atthatam, kinti kaṭhinam anattatam, kinti kaṭhinam atthatam.

kassa k. anattatan ti: dvinnam puggalānam anattatam hoti kaṭhinam anathārakassa ca ananumodakassa ca. imesaṃ dvinnam puggalānam anattatam hoti kaṭhinam.

kassa k. atthatan ti: dvinnam puggalānam atthatam hoti kaṭhinam atthārakassa ca anumodakassa ca. imesaṃ dvinnam puggalānam atthatam hoti kaṭhinam.

kin ti kaṭhinam anattatan ti: catuvīsatiyā ākārehi anattatam hoti kaṭhinam. na ullikhitamattena atthatam hoti kaṭhinam . . . (Mahāvagga VII. 1. 5) . . . evam pi anattatam hoti kaṭhinam.

nimittakammaṃ nāma: nimittam karoti iminā dussena kaṭhinam attharissāmīti. parikathā nāma: parikatham karoti imāya parikathāya kaṭhinadussaṃ nibbattessāmīti. kukkukatam nāma anādiyadānam vuccati. sannidhi nāma: dve sannidhiyo karaṇasannidhi ca nicayasannidhi ca. nissaggiyam nāma: kariyamāne aruṇam udriyati. imehi catuvīsatiyā ākārehi anattatam hoti kaṭhinam.

kin ti kaṭhinam atthatan ti: sattarasahi ākārehi atthatam hoti kaṭhinam. ahātana atthatam hoti kaṭhinam . . . (Mahāvagga VII. 1. 6) . . . evam pi atthatam hoti kaṭhinam. imehi sattarasahi ākārehi atthatam hoti kaṭhinam. ||1||

saha kaṭhinassa atthārā kati dhammā jāyanti. saha k. a. pannarasa dhammā jāyanti, aṭṭha mātikā dve palibodhā pañcānisamsā. saha k. a. ime pannarasa dhammā jāyanti. ||1||

payogassa katame dhammā anantarapaccayena paccayo samanantarapaccayena paccayo nissayapaccayena p. upanissayapaccayena p. purejātapaccayena p. pacchājātapaccayena p. saha-jātapaccayena paccayo.

pubbakaraṇassa katame dhammā anantarapaccayena paccayo — pa —.

paccuddhārassa katame dhammā, adhiṭṭhānassa katame dhammā, atthārassa katame dhammā, mātikānaṃ ca palibodhānaṃ ca katame dhammā, vatthussa katame dhammā anantarapaccayena paccayo . . . saha-jātapaccayena paccayo. ||2||

pubbakaraṇaṃ payogassa anantarapaccayena paccayo samanantarapaccayena paccayo nissayapaccayena paccayo upanissayapaccayena paccayo. payogo pubbakaraṇassa purejātapaccayena paccayo. pubbakaraṇaṃ payogassa pacchājātapaccayena paccayo. pannarasa dhammā saha-jātapaccayena paccayo. ||3||

paccuddhāro pubbakaraṇassa anantarapaccayena paccayo samanantarapaccayena paccayo nissayapaccayena paccayo upanissayapaccayena paccayo. pubbakaraṇaṃ paccuddhārassa purejātapaccayena paccayo. paccuddhāro pubbakaraṇassa pacchājātapaccayena paccayo. pannarasa dhammā saha-jātapaccayena paccayo. ||4||

adhiṭṭhānaṃ paccuddhārassa anantarapaccayena paccayo samanantarapaccayena p. nissayapaccayena p. upanissayapaccayena paccayo. paccuddhāro adhiṭṭhānassa purejātapaccayena paccayo. adhiṭṭhānaṃ paccuddhārassa pacchājātapaccayena paccayo. pannarasa dhammā saha-jātapaccayena paccayo. ||5||

atthāro adhiṭṭhānassa anantarapaccayena p. samanantarap. p. nissayap. p. upanissayap. paccayo. adhiṭṭhānaṃ atthārassa purejātapaccayena paccayo. atthāro adhiṭṭhānassa pacchājātapaccayena paccayo. pannarasa dhammā saha-jātapaccayena paccayo. ||6||

mātikā ca palibodhā ca atthārassa anantarap. p. samanantarap. p. nissayap. p. upanissayap. paccayo. atthāro mātikānaṃ ca palibodhānaṃ ca purejātapaccayena paccayo. mātikā ca palibodhā ca atthārassa pacchājātapaccayena paccayo. pannarasa dhammā saha-jātapaccayena paccayo. ||7||

âsâ ca anâsâ ca vatthussa anantarapaccayena p. samanantarap. p. nissayap. p. upanissayap. paccayo. vatthu âsânañ ca anâsânañ ca purejâtapaccayena paccayo. âsâ ca anâsâ ca vatthussa pacchâjâtapaccayena paccayo. pannarasa dhammâ sahajâtapaccayena paccayo. ||8||2||

pubbakaraṇaṃ kiṃnidânaṃ kiṃsamudayaṃ kiṃjâtikaṃ kiṃpabhavaṃ kiṃsambhâraṃ kiṃsamutṭhânaṃ. paccuddhâro kiṃnidâno . . . kiṃsamutṭhâno. adhiṭṭhânaṃ . . . atthâro . . . mâtikâ ca palibodhâ ca . . . âsâ ca anâsâ ca kiṃnidânâ . . . kiṃsamutṭhânâ.

pubbakaraṇaṃ payoganidânaṃ payogasamudayaṃ . . . payogasamutṭhânaṃ. paccuddhâro pubbakaraṇanidâno . . . adhiṭṭhânaṃ paccuddhâranidânaṃ . . . atthâro adhiṭṭhânanidâno . . . mâtikâ ca palibodhâ ca atthâranidânâ . . . âsâ ca anâsâ ca vatthunidânâ . . . vatthusamutṭhânâ. ||1||

payogo kiṃnidâno kiṃsamudayo . . . kiṃsamutṭhâno. pubbakaraṇaṃ—la—paccuddhâro, adhiṭṭhânaṃ, atthâro, mâtikâ ca palibodhâ ca, vatthu, âsâ ca anâsâ ca kiṃnidânâ . . . kiṃsamutṭhânâ.

payogo hetunidâno hetusamudayo . . . , . . . âsâ ca anâsâ ca hetunidânâ . . . hetusamutṭhânâ. ||2||

payogo kiṃnidâno . . . , . . . âsâ ca anâsâ ca kiṃnidânâ . . . kiṃsamutṭhânâ.

payogo paccayanidâno paccayasamudayo . . . , . . . âsâ ca anâsâ ca paccayanidânâ . . . paccayasamutṭhânâ. ||3||

pubbakaraṇaṃ katīhi dhammehi saṃgahitaṃ. pubbakaraṇaṃ sattahi dhammehi saṃgahitaṃ dhovanena vicāraṇena chedanena bandhanena sibbanena rajanena kappakaraṇena. pubbakaraṇaṃ imehi sattahi dhammehi saṃgahitaṃ.

paccuddhâro katīhi dhammehi saṃgahito. paccuddhâro tīhi dhammehi saṃgahito saṃghāṭiyā uttarāsaṅgena antavāsakena.

adhiṭṭhânaṃ katīhi . . . tīhi dhammehi saṃgahitaṃ saṃghāṭiyā uttarāsaṅgena antavāsakena.

atthâro katīhi . . . ekena dhammena saṃgahito vacibbedena. ||4||

kaṭhinassa kati mûlāni kati vatthûni kati bhûmiyo. kaṭhi-

nassa ekaṃ mûlaṃ saṃgho, tiṇi vatthûni saṃghâti uttarâ-saṅgo antaravâsako, cha bhûmiyo khomaṃ kappâsikaṃ koseyyaṃ kambalaṃ sâṇaṃ bhaṇṇaṃ. ||5||

kaṭhinassa ko âdi kiṃ majjhe kiṃ pariyosânaṃ. kaṭhinassa pubbakaraṇaṃ âdi, kiriyaṃ majjhe, atthâro pariyosânaṃ. ||6||

katih' aṅgehi samannâgato puggalo abhabbo kaṭhinaṃ attharituṃ. katih' aṅgehi samannâgato puggalo bhabbo kaṭhinaṃ attharituṃ. atṭhah' aṅgehi s. p. abhabbo kaṭhinaṃ attharituṃ, atṭhah' aṅgehi s. p. bhabbo kaṭhinaṃ attharituṃ. katamehi atṭhah' aṅgehi s. p. abhabbo kaṭhinaṃ attharituṃ. pubbakaraṇaṃ na jânâti, paccuddhâraṃ . . . adhiṭṭhânaṃ . . . atthâraṃ . . . mâtikaṃ . . . pali-bodhaṃ . . . ubbhâraṃ . . . ânisamsaṃ na jânâti. imehi atṭhah' aṅgehi s. p. abhabbo kaṭhinaṃ attharituṃ. katamehi atṭhah' aṅgehi s. p. bhabbo kaṭhinaṃ attharituṃ. pubbakaraṇaṃ jânâti . . . ânisamsaṃ jânâti. imehi atṭhah' aṅgehi s. p. bhabbo kaṭhinaṃ attharituṃ. ||7||

katinaṃ puggalânaṃ kaṭhinatthârâ na rûhanti. katinaṃ puggalânaṃ kaṭhinatthârâ rûhanti. tiṇṇaṃ p. k. na rûhanti, tiṇṇaṃ p. k. rûhanti. katamesaṃ tiṇṇaṃ p. k. na rûhanti. nissîmatṭho anumodati, anumodanto na vâcaṃ bhindati, vâcaṃ bhindanto na paraṃ viññâpeti. imesaṃ tiṇṇaṃ p. k. na rûhanti. katamesaṃ tiṇṇaṃ p. k. rûhanti. sîmatṭho anumodati, anumodanto vâcaṃ bhindati, vâcaṃ bhindanto paraṃ viññâpeti. imesaṃ tiṇṇaṃ p. k. rûhanti. ||8||

kati kaṭhinatthârâ na rûhanti. kati kaṭhinatthârâ rûhanti. tayo kaṭhinatthârâ na rûhanti, tayo k. rûhanti. katame tayo k. na rûhanti. vatthuvipannaṃ c' eva hoti kâlavipannaṃ ca karaṇavipannaṃ ca. ime tayo k. na rûhanti. katame tayo k. rûhanti. vatthusampannaṃ c' eva hoti kâlasampannaṃ ca karaṇasampannaṃ ca. ime tayo k. rûhanti. ||9||3||

kaṭhinaṃ jâritabbaṃ, kaṭhinatthâro jânitabbo, kaṭhinassa atthâramâso jânitabbo, kaṭhinassa atthâravipatti jânitabbâ, kaṭhinassa atthârasampatti jânitabbâ, nimittakammaṃ jânitabbaṃ, parikathâ jânitabbâ, kukkukataṃ jânitabbaṃ, sannidhi jânitabbâ, nissaggiyaṃ jânitabbaṃ.

kāṭhinam jānitabban ti: tesañ ñeva dhammānam saṃgaho samavāyo nāmaṃ nāmakammaṃ nāmadheyyaṃ nirutti byañjanaṃ abhilāpo yad idaṃ kāṭhinaṃ ti.

kāṭhinassa atthāramāso jānitabbo 'ti: vassānassa pacchimo māso jānitabbo.

kāṭhinassa atthāravipatti jānitabbā 'ti: catuvisatiyā ākārehi kāṭhinassa atthāravipatti jānitabbā. kāṭhinassa atthārasampatti jānitabbā 'ti: sattaras. 'i ākārehi kāṭhinassa atthārasampatti jānitabbā.

nimittakammaṃ jānitabban ti: nimittaṃ karoti iminā dussena kāṭhinam attharissāmiti.

parikāthā jānitabbā 'ti: parikathaṃ karoti imāya parikāthāya kāṭhinadussam nibbattessāmiti.

kukkukataṃ jānitabban ti: anādiyadānaṃ jānitabban.

sannidhi jānitabbā 'ti: dve sannidhiyo jānitabbā karaṇa-sannidhi ca nicayasannidhi ca.

nissaggiyaṃ jānitabban ti: kariyamāne aruṇaṃ udriyati.

kāṭhinatthāro jānitabbo 'ti: sace saṃghassa kāṭhinadussam uppannaṃ hoti saṃghena kathaṃ paṭipajjitabbam, atthāra-kena kathaṃ paṭipajjitabbam, anumodakena kathaṃ paṭipajjitabbam. saṃghena ñattidutiyena kammena kāṭhinatthā-rakassa bhikkhuno dātabbam. tena kāṭhinatthāra-kena bhikkhunā tadah' eva dhovitvā vimajjitvā vicāretvā chinditvā sibbetvā rajitvā kappam katvā kāṭhinam attharitabbam. sace saṃghāṭiyā kāṭhinam attharitukāmo hoti porāṇikā saṃghāṭi paccuddharitabbā, navā saṃghāṭi adhiṭṭhātābbā, imāya saṃghāṭiyā kāṭhinam attharāmiti vācā bhinditabbā. sace uttarāsaṅgena kāṭhinam attharitukāmo hoti porāṇako uttarāsaṅgo paccuddharitabbo, navo uttarāsaṅgo adhiṭṭhātabbo, iminā uttarāsaṅgena kāṭhinam attharāmiti vācā bhinditabbā. sace antaravāsakena kāṭhinam attharitukāmo hoti porāṇako antaravāsako paccuddharitabbo, navo antaravāsako adhiṭṭhātabbo, iminā antaravāsakena kāṭhinam attharāmiti vācā bhinditabbā. tena kāṭhinatthāra-kena bhikkhunā saṃgham upasaṃkamitvā ekamsam uttarāsaṅgaṃ karitvā añjalim paggaheṭvā evam assa vacanīyo: atthaṃ bhante saṃghassa kāṭhinam, dhammiko kāṭhinatthāro, anumodathā 'ti. tehi anumodakehi bhikkhūhi ekamsam uttarāsaṅgaṃ karitvā

añjaliṃ paggaheṭvā evaṃ assa vacaṇiyo: atthataṃ āvuso saṃghassa kaṭhinaṃ, dhammiko kaṭhinatthāro, anumodāma 'ti. tena kaṭhinatthārakena bhikkhunā sambahule bhikkhū upasaṃkamitvā ekamsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā añjaliṃ paggaheṭvā evaṃ assu vacaṇiyā: atthataṃ bhante . . . anumodathā 'ti. tehi anumodakehi . . . anumodāma 'ti. tena kaṭhinatthārakena bhikkhunā ekaṃ bhikkhuṃ upasaṃkamitvā ekamsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā añjaliṃ paggaheṭvā evaṃ assa vacaṇiyo: atthataṃ āvuso saṃghassa kaṭhinaṃ, dhammiko kaṭhinatthāro, anumodāhīti. tena anumodakena bhikkhunā ekamsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā añjaliṃ paggaheṭvā evaṃ assa vacaṇiyo: atthataṃ āvuso saṃghassa kaṭhinaṃ, dhammiko kaṭhinatthāro, anumodāmiti. ||4||

saṃgho kaṭhinaṃ attharati, gaṇo k. a., puggalo k. attharātīti. na saṃgho kaṭhinaṃ attharati, na gaṇo k. a., puggalo kaṭhinaṃ attharātīti. hañci na saṃgho k. a., na gaṇo k. a., puggalo k. attharati: saṃghassa anatthataṃ hoti kaṭhinaṃ, gaṇassa anatthataṃ hoti kaṭhinaṃ, puggalassa atthataṃ hoti kaṭhinaṃ.

saṃgho pātimokkhaṃ uddisati, gaṇo pātimokkhaṃ uddisati, puggalo pātimokkhaṃ uddisātīti. na saṃgho pātimokkhaṃ uddisati, na gaṇo p. u., puggalo p. uddisātīti. hañci na saṃgho p. u., na gaṇo p. u., puggalo p. u.: saṃghassa anuddiṭṭhaṃ hoti pātimokkhaṃ, gaṇassa anuddiṭṭhaṃ hoti pātimokkhaṃ, puggalassa uddiṭṭhaṃ hoti pātimokkhaṃ.

saṃghassa sāmaggīyā gaṇassa sāmaggīyā puggalassa uddesā saṃghassa uddiṭṭhaṃ hoti pātimokkhaṃ, gaṇassa uddiṭṭhaṃ hoti pātimokkhaṃ, puggalassa uddiṭṭhaṃ hoti pātimokkhaṃ. evaṃ eva na saṃgho kaṭhinaṃ attharati, na gaṇo k. a., puggalo k. a.: saṃghassa anumodanāya gaṇassa anumodanāya puggalassa atthārā saṃghassa atthataṃ hoti kaṭhinaṃ, gaṇassa atthataṃ hoti kaṭhinaṃ, puggalassa atthataṃ hoti kaṭhinaṃ ti. ||5||

pakkamanantiko kaṭhinuddhāro vutto ādiccabandhunā,
etaṃ ca tāhaṃ pucchāmi: katamo palibodho paṭhamam
chijjati.]

pakkamanantiko kaṭhinuddhāro vutto ādiccabandhunā,
etañ ca tāhaṃ vissajjissam : cīvarapalibodho paṭhamam
chijjati,

tassa saha bahisīmagamanā āvāsapalibodho chijjati.
niṭṭhānantiko kaṭhinuddhāro vutto ādiccabandhunā,
etañ ca tāhaṃ pucchāmi . . . vissajjissam : āvāsapali-
bodho paṭhamam chijjati,

cīvare niṭṭhite cīvarapalibodho chijjati.

sanniṭṭhānantiko kaṭhinuddhāro . . .

. . . pucchāmi . . . vissajjissam : dve palibodhā apubbaṃ
acarimam chijjanti.

nāsanantiko kaṭhinuddhāro . . .

. . . pucchāmi . . . vissajjissam : āvāsapalibodho paṭha-
mam chijjati,

cīvare naṭṭhe cīvarapalibodho chijjati.

savanantiko kaṭhinuddhāro . . .

. . . pucchāmi . . . vissajjissam : cīvarapalibodho paṭha-
mam chijjati,

tassa saha savanena āvāsapalibodho chijjati.

āsāvachediko kaṭhinuddhāro . . .

. . . pucchāmi . . . vissajjissam : āvāsapalibodho paṭha-
mam chijjati,

cīvarāsāya upacchinnāya cīvarapalibodho chijjati.

sīmātikkantiko kaṭhinuddhāro . . .

. . . pucchāmi . . . vissajjissam : cīvarapalibodho
paṭhamam chijjati,

tassa bahisīmagatassa āvāsapalibodho chijjati.

sahubbhāro kaṭhinuddhāro . . .

. . . pucchāmi . . . vissajjissam : dve palibodhā apubbaṃ
acarimam chijjantīti. || 6 ||

kati kaṭhinuddhārā saṃghādhinā, kati kaṭhinuddhārā
puggalādhinā, kati kaṭhinuddhārā n' eva saṃghādhinā na
puggalādhinā. eko kaṭhinuddhāro saṃghādhīno antar-
ubbhāro, cattāro kaṭhinuddhārā puggalādhinā pakkaman-
antiko niṭṭhānantiko sanniṭṭhānantiko sīmātikkantiko,
cattāro kaṭhinuddhārā n' eva saṃghādhinā na puggalādhinā
nāsanantiko savanantiko āsāvachediko sahubbhāro. || 1 ||

kati kaṭhinuddhārā antosīmāya uddhariyyanti, kati kaṭhin-uddhārā bahisīmāya uddhariyyanti, kati kaṭhinuddhārā siyā antosīmāya uddhariyyanti siyā bahisīmāya uddhariyyanti. dve kaṭhinuddhārā antosīmāya uddhariyyanti antarubbhāro sahubbhāro. tayo kaṭhinuddhārā bahisīmāya uddhariyyanti pakkamanantiko savanantiko simātikkantiko. cattāro kaṭhin-uddhārā siyā antosīmāya uddhariyyanti siyā bahisīmāya uddhariyyanti niṭṭhānantiko sannīṭṭhānantiko nāsanantiko āsāvachediko. ||2||

kati kaṭhinuddhārā ekuppādā ekanirodhā, kati kaṭhin-uddhārā ekuppādā nānānirodhā. dve kaṭhinuddhārā ekuppādā ekanirodhā antarubbhāro sahubbhāro, avasesā kaṭhinuddhārā ekuppādā nānānirodhā 'ti. ||3||7||

Kaṭhinabhedo niṭṭhito. tass' uddānaṃ :

kassa, kiṃti, pannarasa, dhammā, nidāna-hetu ca,
paccaya-saṃgaha-mūlā, ādi ca, atṭha puggalā,
bhedaṃ tiṇṇaṃ, tayo, jānitabbaṃ, atthāraṃ uddesena ca,
palibodh'-ādhinā, sīmāya, uppādanirodhena ca 'ti.

Parivāraṃ niṭṭhitaṃ.

XV.

Tena samayena buddho bhagavā Sāvattthiyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. atha kho āyasmā Upāli yena bhagavā ten' upasaṃkami, upasaṃkamitvā bhagavantam abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi. ekamantaṃ nisinno kho āyasmā Upāli bhagavantam etad avoca : katīhi nu kho bhante aṅgehi samannāgatena bhikkhunā yāvajīvaṃ nānissitena vatthabban ti. pañcah' Upāli aṅgehi samannāgatena bhikkhunā yāvajīvaṃ nānissitena vatthabbaṃ. katamehi pañcahi. uposathaṃ na jānāti, uposathakammaṃ na j., pātimokkhaṃ na j., pātimokkhuddesaṃ na j., ānapaṇcavasso hoti. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi samannāgatena bhikkhunā yāvajīvaṃ nānissitena vatthabbaṃ.

pañcah' Upāli aṅgehi samannāgatena bhikkhunā yāvajīvaṃ anissitena vatthabbaṃ. katamehi pañcahi. uposathaṃ jānāti, uposathakammaṃ . . . paṇcavasso vā hoti atireka-paṇcavasso vā. imehi kho . . . ||1||

aparehi pi Upāli pañcah' aṅgehi s. bh. yāvajīvaṃ nānissitena vatthabbaṃ. katamehi pañcahi. pavāraṇaṃ na jānāti, pavāraṇakammaṃ na j., pātimokkhaṃ na j., pātimokkhuddesaṃ na j., ānapaṇcavasso hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli aṅgehi s. bh. yāvajīvaṃ anissitena vatthabbaṃ. katamehi pañcahi. pavāraṇaṃ jānāti . . . imehi kho . . . ||2||

aparehi pi Upāli . . . nānissitena vatthabbaṃ. katamehi pañcahi. āpattānāpattim na jānāti, lahukagarukaṃ āpattim na j., sāvasesānavasesaṃ āpattim na j., duṭṭhullāduṭṭhullam āpattim na j., ānapaṇcavasso hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli aṅgehi . . . anissitena vatthabbaṃ. katamehi pañcahi. āpattānāpattim jānāti . . . imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi s. bh. yāvajīvaṃ anissitena vatthabban ti. ||3||

katīhi nu kho bhante āṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbam na nissayo dātabbo na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo 'ti. pañcah' Upāli āṅgehi s. bh. na upasampādetabbam na nissayo dātabbo na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. katamehi pañcahi. na paṭibalo hoti antevāsiṃ vā saddhivihāriṃ vā gilānaṃ upaṭṭhātum vā upaṭṭhāpetum vā, uppannaṃ anabhiratiṃ vūpakāsetum vā vūpakāsāpetum vā, uppannaṃ kukkuceṃ dhammato vinodetum vā vinodāpetum vā, abhidhamme vinetum, abhivinaye vinetum. imehi kho Upāli pañcah' āṅgehi s. bh. na upasampādetabbam na nissayo dātabbo na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo.

pañcah' Upāli āṅgehi s. bh. upasampādetabbam nissayo dātabbo sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. katamehi pañcahi. paṭibalo hoti antevāsiṃ vā . . . abhivinaye vinetum. imehi kho . . . ||4||

aparehi pi Upāli pañcah' āṅgehi s. bh. na upasampādetabbam na nissayo dātabbo na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. katamehi pañcahi. na paṭibalo hoti antevāsiṃ vā saddhivihāriṃ vā abhisamācārikāya sikkhāya sikkhāpetum, ādibrahmacariyikāya sikkhāya vinetum, adhisīle vinetum, adhicitte vinetum, adhipaṇṇāya vinetum. imehi kho . . .

pañcah' Upāli āṅgehi s. bh. upasampādetabbam nissayo dātabbo sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. katamehi pañcahi. paṭibalo hoti . . . adhicitte vinetum. imehi kho Upāli pañcah' āṅgehi s. bh. upasampādetabbam nissayo dātabbo sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo 'ti. ||5||

katīhi nu kho bhante āṅgehi samannāgatassa bhikkhuno kammaṃ kātābbaṃ ti. pañcah' Upāli āṅgehi s. bh. kammaṃ kātābbaṃ. katamehi pañcahi. alajjī ca hoti, bālo ca, apakattatto ca, micchādittihiko ca hoti, ājīvavipanno ca. imehi kho Upāli pañcah' āṅgehi samannāgatassa bhikkhuno kammaṃ kātābbaṃ. ||6||

aparehi pi Upāli pañcah' āṅgehi s. bh. kammaṃ kātābbaṃ. katamehi pañcahi. adhisīle silavipanno hoti, ajjhācāre ācāravipanno hoti, atidittihiyā dittihivipanno hoti, micchādittihiko ca hoti, ājīvavipanno ca. imehi kho . . . ||7||

aparehi pi Upāli . . . kāyikena davena samannāgato hoti, vācasikena davena s. h., kāyikavācasikena davena s. h.,

micchādītthiko ca hoti, ājīvaṇṇo ca. imehi kho . . . ||8||

aparehi pi Upāli . . . kāyikena anācārena samannāgato hoti, vācasikena anācārena s. h., kāyikavācasikena anācārena s. h., micchādītthiko ca hoti, ājīvaṇṇo ca. imehi kho . . . ||9||

aparehi pi Upāli . . . kāyikena upaghātikena samannāgato hoti, vācasikena upaghātikena s. h., kāyikavācasikena upaghātikena s. h., micchādītthiko ca hoti, ājīvaṇṇo ca. imehi kho . . . ||10||

aparehi pi Upāli . . . kāyikena micchājīvena samannāgato hoti, vācasikena micchājīvena s. h., kāyikavācasikena micchājīvena s. h., micchādītthiko ca hoti, ājīvaṇṇo ca. imehi kho . . . ||11||

aparehi pi Upāli . . . āpattiṃ āpanno kammakato upasampādeti nissayaṃ deti sāmāneraṃ upatthāpeti bhikkhuno vādakasammuttiṃ sādīyati sammato pi bhikkhuniyo ovadati. imehi kho . . . ||12||

aparehi pi Upāli . . . yāya āpattiyā saṃghena kammaṃ kataṃ hoti taṃ āpattiṃ āpajjati, aññaṃ vā tādisikaṃ, tato vā pāpītthataṃ, kammaṃ garahati, kammike garahati. imehi kho . . . ||13||

aparehi pi Upāli . . . buddhassa avaṇṇaṃ bhāsati, dhammassa avaṇṇaṃ bhāsati, saṃghassa avaṇṇaṃ bhāsati, micchādītthiko ca hoti, ājīvaṇṇo ca. imehi kho Upāli pañcaḥ' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno kammaṃ kātabban ti. ||14||

anissitavaggo paṭhamo. tass' uddānaṃ :

uposathaṃ, pavāraṇaṃ, āpatti ca, gilānakam,
abhisamācār'-alajji ca, adhisīla-davena ca,
anācāraṃ, upaghāti-micchā, āpattiṃ eva ca,
yāya āpattiyā, buddhassa : paṭhamo vaggasaṃgaho
'ti. ||1||

katīhi nu kho bhante aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno kammaṃ na paṭippassambhetabban ti. pañcaḥ' Upāli aṅgehi s. bh. kammaṃ na paṭippassambhetabban. katamehi pañ-

cahi. āpattiṃ āpanno kammakato . . . (*see chap. 1. 12-14, reading na paṭippassambhetabbam instead of kātabbam*) . . . ājīvaṇṇaṇṇa ca. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno kammaṃ na paṭippassambhetabbam. || 1-3 ||

aparehi pi Upāli pañcah' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno kammaṃ na paṭippassambhetabbam. katamehi pañcahi. alajjī ca hoti, bālo ca, apakatatto ca, omaddakārako ca hoti vattesu, sikkhāya ca na paripūrakārī. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno kammaṃ na paṭippassambhetabbam ti. || 4 ||

saṃgāmāvacarena bhanto bhikkhunā saṃghaṃ upasaṃkamantena kati dhamme ajjhataṃ upaṭṭhāpetvā saṃgho upasaṃkamitabbo. saṃgāmāvacarena Upāli bhikkhunā saṃghaṃ upasaṃkamantena pañca dhamme ajjh. up. s. upasaṃkamitabbo. katame pañca. saṃgāmāvacarena Upāli bhikkhunā saṃghaṃ upasaṃkamantena nicaccittena saṃgho upasaṃkamitabbo rajoharaṇasamena cittena, āsanakusalena bhavitabbam nisajjakusalena, there bhikkhū anupakhajjantena nave bhikkhū āsanena apatibāhantena yathāpaṭirūpe āsano nisīditabbam, anānākaṭhikena bhavitabbam atiracchānakathikena sāmāṃ vā dhammo bhāsitaṃ paro vā ajjesitaṃ ariyo vā tuṇhībhāvo nātimaññitaṃ, sace Upāli saṃgho samagga-karaṇīyaṇi kammāni karoti tatra ca Upāli bhikkhuno na kkhamaṭi api diṭṭhāvikkammaṃ katvā upetabbā sāmaggī. taṃ kissa hetu. māhaṃ saṃghena nānatto assan ti. saṃgāmāvacaren' Upāli bhikkhunā saṃghaṃ upasaṃkamantena ime pañca dhamme ajjhataṃ upaṭṭhāpetvā saṃgho upasaṃkamitabbo 'ti. || 5 ||

kaṭihi nu kho bhante aṅgehi samannāgato bhikkhu saṃghe voharanto bahujanaakanto ca hoti bahujanaamanāpo ca bahujanaarucito ca 'ti. pañcah' Upāli aṅgehi samannāgato . . . bahujanaarucito ca. katamehi pañcahi. ussitamanā ca hoti, nissitajappi ca, na ca bhāsānusandhikusalo hoti, na yathā dhamme yathāvinaye yathāpattiyā codetā hoti, na yathā dhamme yathāvinaye yathāpattiyā kareṭā hoti. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi samannāgato . . . bahujanaarucito ca.

pañcah' Upāli aṅgehi samannāgato bhikkhu saṃghe voharanto bahujanakanto ca hoti bahujanamanāpo ca bahujana-

rucito ca. katamehi pañcahi. nā ussitamantī ca hoti, na nissitajappi ca, bhāsānusandhikusalo ca hoti, yathāddhamme yathāvinaye yathāpattiyā codetā hoti, yathāddhamme yathāvinaye yathāpattiyā kâretā hoti. imehi kho Upāli . . . ||6||

aparehi pi Upāli pañcah' aṅgehi samannāgato bhikkhu saṃghe voharanto bahujaṇaakanto ca . . . ussādetā hoti, apasādetā hoti, adhammaṃ gaṇhāti, dhammaṃ paṭibhāti, samphañ ca bahuṃ bhāsati. in 'hi kho Upāli . . .

pañcah' Upāli aṅgehi samannāgato bhikkhu saṃghe voharanto bahujaṇakanto ca . . . na ussādetā hoti, na apasādetā hoti, dhammaṃ gaṇhāti, adhammaṃ paṭibhāti, samphañ ca na bahuṃ bhāsati. imehi kho Upāli . . . ||7||

aparehi pi Upāli pañcah' aṅgehi samannāgato bhikkhu saṃghe voharanto bahujaṇaakanto ca . . . pasayha pavattā hoti, anokāsakammaṃ kārāpetvā pavattā hoti, na yathāddhamme yathāvinaye yathāpattiyā codetā hoti, na yathāddhamme yathāvinaye yathāpattiyā kâretā hoti, na yathādiṭṭhiyā byākatā hoti. imehi kho Upāli . . .

pañcah' Upāli aṅgehi samannāgato bhikkhu saṃghe voharanto bahujaṇakanto ca . . . na pasayha pavattā hoti, okāsakammaṃ kārāpetvā pavattā hoti, yathāddhamme y. y. codetā hoti, yathāddhamme y. y. kâretā hoti, yathādiṭṭhiyā byākatā hoti. imehi kho Upāli . . . bahujaṇarucito ca 'ti. ||8||

kati nu kho bhante ānisaṃsā vinayapariyattiyā 'ti. pañc' ime Upāli ānisaṃsā vinayapariyattiyā. katame pañca. attano silakkhandho sugutto hoti surakkhito, kukkucapaka-tānaṃ paṭisaraṇaṃ hoti, visārado saṃghamaṃjhe voharati, paccatthike saha dhammena suniggahitaṃ niggaṇhāti, saddhammaṭṭhitiyā paṭipanno hoti. ime kho Upāli pañcānisaṃsā vinayapariyattiyā 'ti. ||9||

napaṭippassambhanavaggo dutiyo. tass' uddānaṃ :

āpanno, yāya, vaṇṇaṃ ca, alajjī, saṃgāmena ca, ussitā, ussādetā ca, pasayha, pariyattiyā 'ti.

paṭhamayamakapaññatti. ||2||

katīhi nu kho bhante aṅgehi samannāgatenā bhikkhunā saṃghe na voharitabbam ti. pañcah' Upāli aṅgehi s. bh. saṃghe na voharitabbam. katamehi pañcahi. āpattiṃ na jānāti, āpattisamuṭṭhānaṃ na j., āpattiyaṃ payogaṃ na j., āpattiyaṃ vūpasamaṃ na j., āpattiyaṃ na vinicchaya kusalo hoti. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi s. bh. saṃghe na voharitabbam.

pañcah' Upāli aṅgehi s. bh. saṃghe voharitabbam. katamehi pañcahi. āpattiṃ jānāti . . . āpattiyaṃ vinicchaya kusalo hoti. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi s. bh. saṃghe voharitabbam. ||1||

aparehi pi . . . saṃghe na voharitabbam. katamehi pañcahi. adhikaraṇaṃ na jānāti, adhikaraṇasamuṭṭhānaṃ na j., adhikaraṇassa payogaṃ na j., adhikaraṇassa vūpasamaṃ na j., adhikaraṇassa na vinicchaya kusalo hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . saṃghe voharitabbam. katamehi pañcahi. adhikaraṇaṃ jānāti . . . adhikaraṇassa vinicchaya kusalo hoti. imehi kho . . . ||2||

aparehi pi . . . na voharitabbam. katamehi pañcahi. pasayha pavattā hoti, anokāsakammaṃ kārāpetvā pavattā hoti, na yathāddhamme yathāvinaye yathāpattiyaṃ codetā hoti, na yathāddhamme y. y. kārētā hoti, na yathādiṭṭhiyaṃ byākatā hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . saṃghe voharitabbam. katamehi pañcahi. na pasayha pavattā hoti, okāsakammaṃ kārāpetvā pavattā hoti . . . yathādiṭṭhiyaṃ byākatā hoti. imehi kho . . . ||3||

aparehi pi . . . na voharitabbam. katamehi pañcahi. āpattānāpattiṃ na jānāti, lahukagarukaṃ āpattiṃ na j., sāvasesānavasesaṃ āpattiṃ na j., duṭṭhullāduṭṭhullaṃ āpattiṃ na j., sappatikammaṃ appatikammaṃ āpattiṃ na jānāti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . saṃghe voharitabbam. katamehi pañcahi. āpattānāpattiṃ jānāti . . . imehi kho . . . ||4||

aparehi pi . . . na voharitabbam. katamehi pañcahi. kammaṃ na jānāti, kammaṃ karaṇaṃ na j., kammaṃ vattamaṃ na j., kammaṃ vattaṃ na j., kammaṃ vūpasamaṃ na jānāti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . saṃghe voharitabbam. katamehi pañcahi. kammaṃ jānāti . . . imehi kho . . . ||5||

aparehi pi . . . na voharitabbam. katamehi pañcahi. vatthum na jānāti, nidānam na j., paññattiṃ na j., pada-paccābhaṭṭhaṃ na j., anusandhivacanapathaṃ na jānāti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . saṃghe voharitabbam. katamehi pañcahi. vatthum jānāti . . . imehi kho . . . ||6||

aparehi pi . . . na voharitabbam. katamehi pañcahi. chandāgaṭṭhiṃ gacchati, dosāgaṭṭhiṃ gacchati, mohāgaṭṭhiṃ gacchati, bhayāgaṭṭhiṃ gacchati, alajjī ca hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . saṃghe voharitabbam. katamehi pañcahi. na chandāgaṭṭhiṃ gacchati . . . lajjī ca hoti. imehi kho . . . ||7||

aparehi pi . . . na voharitabbam. katamehi pañcahi. chandāgaṭṭhiṃ gacchati, dosāgaṭṭhiṃ g., mohāgaṭṭhiṃ g., bhayāgaṭṭhiṃ g., akusalo ca hoti vinaye. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . saṃghe voharitabbam. katamehi pañcahi. na chandāgaṭṭhiṃ gacchati . . . kusalo ca hoti vinaye. imehi kho . . . ||8||

aparehi pi . . . na voharitabbam. katamehi pañcahi. ñattiṃ na jānāti, ñattiyā karaṇam na j., ñattiyā anussāvanam na j., ñattiyā samathaṃ na j., ñattiyā vūpasamaṃ na jānāti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . saṃghe voharitabbam. katamehi pañcahi. ñattiṃ jānāti . . . imehi kho . . . ||9||

aparehi pi . . . na voharitabbam. katamehi pañcahi. suttaṃ na jānāti, suttānulomaṃ na j., vinayaṃ na j., vinayānulomaṃ na j., na ca ṭhānāṭhānakusalo hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . saṃghe voharitabbam. katamehi pañcahi. suttaṃ jānāti . . . ṭhānāṭhānakusalo ca hoti. imehi kho . . . ||10||

aparehi pi . . . na voharitabbam. katamehi pañcahi. dhammaṃ na jānāti, dhammānulomaṃ na j., vinayaṃ na j., vinayānulomaṃ na j., na ca pubbāparakusalo hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . saṃghe voharitabbam. katamehi pañcahi. dhammaṃ jānāti . . . pubbāparakusalo ca hoti.

imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi samannāgatena bhikkhunā saṃghe voharitaḥ ti. ||11||

vohāravaggo tatiyo. tass' uddānaṃ :

āpatti, adhikaraṇaṃ, pasayh', āpattijānaṇā,
kammaṃ, vatthum, alajjī ca, akusalo ca, ñattiyā,
suttaṃ na jānāti, dhammaṃ : tatiyo vaggasaṃgaho 'ti. ||3||

kati nu kho bhante adhammikā diṭṭhāvikammā 'ti. pañc' ime Upāli adhammikā diṭṭhāvikammā. katame pañca. anāpattiya diṭṭhiṃ āvikaroti, adesanaḡāminiyā āpattiya d. ā., desitāya āpattiya d. ā., catūhi pañcāhi d. ā., manomānasena diṭṭhiṃ āvikaroti. ime kho Upāli pañca adhammikā diṭṭhāvikammā.

pañc' ime Upāli dhammikā diṭṭhāvikammā. katame pañca. āpattiya diṭṭhiṃ āvikaroti, desanaḡāminiyā āpattiya d. ā., adesitāya āpattiya d. ā., na catūhi pañcāhi d. ā., na manomānasena d. ā., ime kho . . . ||1||

apare pi Upāli pañca adhammikā diṭṭhāvikammā. katame pañca. nānāsaṃvāsakassa santike diṭṭhiṃ āvikaroti, nānāsimāya ṭhitassa santike d. ā., apakatattassa santike d. ā., catūhi pañcāhi d. ā., manomānasena d. ā., ime kho . . .

pañc' ime Upāli dhammikā diṭṭhāvikammā. katame pañca. samānasaṃvāsakassa santike d. ā., samānasīmāya ṭhitassa santike d. ā., pakatattassa santike d. ā., na catūhi pañcāhi d. ā., na manomānasena d. ā., ime kho Upāli pañca dhammikā diṭṭhāvikammā 'ti. ||2||

kati nu kho bhante adhammikā paṭiggahā 'ti. pañc' ime Upāli adhammikā paṭiggahā. katame pañca. kāyena diyyamānaṃ kāyena appaṭiggahitaṃ, kāyena diyyamānaṃ kāyapaṭibaddhena appaṭiggahitaṃ, kāyapaṭibaddhena diyyamānaṃ kāyena appaṭiggahitaṃ, kāyapaṭibaddhena diyyamānaṃ kāyapaṭibaddhena appaṭiggahitaṃ, nissaggiyena diyyamānaṃ kāyena vā kāyapaṭibaddhena vā appaṭiggahitaṃ. ime kho Upāli pañca adhammikā paṭiggahā.

pañc' ime Upāli dhammikā paṭiggahā. katame pañca. kāyena diyyamānaṃ kāyena paṭiggahitaṃ . . . nissaggiyena diyyamānaṃ kāyena vā kāyapaṭibaddhena vā paṭiggahitaṃ. ime kho Upāli pañca dhammikā paṭiggahā 'ti. ||3||

kati nu kho bhante anātirittā 'ti. pañc' ime Upāli anātirittā. katame pañca. akappiyakatam hoti, appaṭiggahitakatam hoti, anuccāritakatam hoti, ahatthapāse katam hoti, alam etam sabban ti avuttam hoti. ime kho Upāli pañca anātirittā.

pañc' ime Upāli atirittā. katame pañca. kappiyakatam hoti, paṭiggahitakatam hoti, uccāritakatam hoti, hatthapāse katam hoti, alam etam sabban ti vuttam hoti. ime kho Upāli pañca atirittā 'ti. ||4||

katīhi nu kho bhante ākārehi pavāraṇā paññāyatīti. pañcahi' Upāli ākārehi pavāraṇā paññāyatīti. katamehi pañcahi. asanam paññāyatīti, bhojanam paññāyatīti, hatthapāse tthito abbiharati, paṭikkhepo paññāyatīti. imehi kho Upāli pañcahi' ākārehi pavāraṇā paññāyatīti. ||5||

kati nu kho bhante adhammikā paṭiññātakaraṇā 'ti. pañc' ime Upāli adhammikā paṭiññātakaraṇā. katame pañca. bhikkhu pārājikam ajjhāpanno hoti, pārājikena codiyamāno saṃghādisesaṃ ajjhāpanno paṭijānāti, tam saṃgho saṃghādisesena kāreti: adhammikam paṭiññātakaraṇam. bhikkhu pārājikam ajjhāpanno hoti, pārājikena codiyamāno pācittiyam pāṭidesaniyam dukkaṭam ajjhāpanno paṭijānāti, tam saṃgho dukkaṭena kāreti: adhammikam paṭiññātakaraṇam. bhikkhu saṃghādisesaṃ pācittiyam pāṭidesaniyam dukkaṭam ajjhāpanno hoti, dukkaṭena codiyamāno pārājikam ajjhāpanno paṭijānāti, tam saṃgho pārājikena kāreti: adhammikam paṭiññātakaraṇam. bhikkhu dukkaṭam ajjhāpanno hoti, dukkaṭena codiyamāno saṃghādisesaṃ pācittiyam pāṭidesaniyam ajjhāpanno paṭijānāti, tam saṃgho pāṭidesaniyena kāreti: adhammikam paṭiññātakaraṇam. ime kho Upāli pañca adhammikā paṭiññātakaraṇā.

pañc' ime Upāli dhammikā paṭiññātakaraṇā. katame pañca. bhikkhu pārājikam ajjhāpanno hoti, pārājikena codiyamāno pārājikam ajjhāpanno paṭijānāti, tam saṃgho pārājikena kāreti: dhammikam paṭiññātakaraṇam. bhikkhu saṃghādisesaṃ pācittiyam pāṭidesaniyam dukkaṭam ajjhāpanno hoti, dukkaṭena codiyamāno dukkaṭam ajjhāpanno paṭijānāti, tam saṃgho dukkaṭena kāreti: dhammikam paṭiññātakaraṇam. ime kho Upāli pañca dhammikā paṭiññātakaraṇā 'ti. ||6||

katīhi nu kho bhante āṇgehi samannāgatassa bhikkhuno okāsakammaṃ kārāpentassa nālaṃ okāsakammaṃ kātun ti. pañcah' Upāli āṇgehi s. bh. ok. k. nālaṃ okāsakammaṃ kātum. katamehi pañcahi. alajjī ca hoti, bālo ca, apakata-tatto ca, cāvanādhippāyo vattā hoti, no vuṭṭhānādhippāyo. imehi kho . . .

pañcah' Upāli āṇgehi s. bh. ok. k. alaṃ okāsakammaṃ kātum. katamehi pañcahi. lajjī ca hoti, paṇḍito ca, pakata-tatto ca, vuṭṭhānādhippāyo vattā hoti, no cāvanādhippāyo. imehi kho Upāli pañcah' āṇgehi s. bh. ok. k. alaṃ okāsa-kammaṃ kātun ti. ||7||

katīhi nu kho bhante āṇgehi samannāgatena bhikkhunā saddhiṃ vinayo na sākacchātabbo 'ti. pañcah' Upāli āṇgehi s. bh. s. vinayo na sākacchātabbo. katamehi pañcahi. vatthum na jānāti, nidānaṃ na j., paññattim na j., pada-pacchābhatṭhaṃ na j., anusandhivacanapathaṃ na jānāti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli āṇgehi s. bh. s. vinayo sākacchātabbo. katamehi pañcahi. vatthum jānāti . . . imehi kho Upāli pañcah' āṇgehi s. bh. s. vinayo sākacchātabbo 'ti. ||8||

katī nu kho bhante pañhapucchā 'ti. pañc' imā Upāli pañhapucchā. katamā pañca. mandattā momuhattā pañhaṃ pucchati, pāpiccho icchāpakato pañhaṃ pucchati, paribhavā p. p., aññātukāmo p. p., sace me pañhaṃ puṭṭho sammad eva byākarissati ice etaṃ kusalaṃ, no ce me pañhaṃ puṭṭho sammad eva byākarissati aham assa sammad eva byākarissā-mīti pañhaṃ pucchati. imā kho Upāli pañca pañhapucchā 'ti. ||9||

kati nu kho bhante aññabyākaraṇā 'ti. pañc' ime Upāli aññabyākaraṇā. katame pañca. mandattā momuhattā aññaṃ byākaroti, pāpiccho icchāpakato a. by., ummāda citta-kkhepā a. by., adhimānena a. by., bhūtaṃ aññaṃ byākaroti. ime kho Upāli pañca aññabyākaraṇā 'ti. ||10||

kati nu kho bhante visuddhiyo 'ti. pañc' imā Upāli visuddhiyo. katamā pañca. nidānaṃ uddisittvā avasesaṃ sutena sāvetabbam, ayaṃ paṭhamā visuddhi . . . (see VI. 5) . . . vitthāren' eva pañcamī. imā kho Upāli pañca visu-ddhiyo 'ti. ||11||

kati nu kho bhante bhojanā 'ti. pañc' ime Upāli bhojanā. katame pañca. odano kummāso sattū maccho maṃsaṃ. ime kho Upāli pañca bhojanā 'ti. ||12||

diṭṭhāvikkammavaggo catuttho. tass' uddānaṃ :

diṭṭhāvikkammā, apare, paṭiggahā, anātirittā,
pavāraṇā, paṭiññātaṃ, okāsaṃ, sākacchena ca,
pañhaṃ, aññabyākaraṇā, āsuddhi cāpi, bhojanā 'ti. ||4||

codakena bhante bhikkhunā paraṃ codetukāmena kati dhamme ajjhataṃ paccavekkhitvā paro codetabbo 'ti. codaken' Upāli bhikkhunā paraṃ codetukāmena pañca dhamme ajjhataṃ paccavekkhitvā paro codetabbo. katame pañca. codaken' Upāli bhikkhunā paraṃ codetukāmena evaṃ paccavekkhitabbāṃ : parisuddhakāyasamācāro . . . (=Cullavagga IX. 5. 1) . . . codaken' Upāli bhikkhunā paraṃ codetukāmena ime pañca dhamme ajjhataṃ paccavekkhitvā paro codetabbo 'ti. ||1||

codakena bhante bhikkhunā paraṃ codetukāmena kati dhamme ajjhataṃ upaṭṭhāpetvā paro codetabbo 'ti. codaken' Upāli bhikkhunā paraṃ codetukāmena pañca dhamme ajjhataṃ upaṭṭhāpetvā paro codetabbo. katame pañca. kālena vakkhāmi . . . (Cullav. IX. 5. 2) . . . codaken' Upāli bhikkhunā paraṃ codetukāmena ime pañca dhamme ajjhataṃ upaṭṭhāpetvā paro codetabbo 'ti. ||2||

codakena bhante bhikkhunā paraṃ codetukāmena kati dhamme ajjhataṃ manasikarivā paro codetabbo 'ti. codaken' Upāli bh. p. c. pañca dhamme ajjhataṃ manasikarivā paro codetabbo. katame pañca. kāruṇṇatā hitesitā anukampatā āpattivuttānatā vinayapurekkhātā. codaken' Upāli bh. p. c. ime pañca dhamme ajjhataṃ manasikarivā paro codetabbo 'ti. ||3||

katīhi nu kho bhante āgehi samannāgatassa bhikkhuno okāsakammaṃ kārāpentassa nālaṃ okāsakammaṃ kātun ti. pañcaḥ' Upāli āgehi . . . nālaṃ okāsakammaṃ kātun. katamehi pañcahi. aparissuddhakāyasamācāro hoti, aparissuddhavācīsamācāro hoti, aparissuddhājīvo hoti, bālo hoti abyatto, na paṭibalo anuyūñjyamāno anuyogaṃ dātun.

imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi . . . nālaṃ okāsakammaṃ kātum.

pañcah' Upāli aṅgehi . . . alaṃ okāsakammaṃ kātum. katamehi pañcahi. parisuddhakāyasamācāro hoti, parisuddhavaśisamācāro hoti, parisuddhājīvo hoti, paṇḍito hoti byatto, paṭibalo anuyuññiyamāno anuyogaṃ dātum. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi . . . alaṃ okāsakammaṃ kātun ti. ||4||

attādānaṃ ādātukāmena bhante bhikkhunā kaṭṭh' aṅgehi samannāgataṃ attādānaṃ ādātubbaṃ ti. attādānaṃ ādātukāmena' Upāli bhikkhunā pañcaṅgasamannāgataṃ attādānaṃ ādātubbaṃ. katame pañca. attādānaṃ ādātukāmena Upāli bhikkhunā evaṃ paccavekkhitabbaṃ . . . (Cullavagga IX. 4) . . . evaṃ pañcaṅgasamannāgataṃ kho Upāli attādānaṃ ādinnam pacchāpi avippaṭisāraṇaṃ bhaviṣṣatīti. ||5||

kaṭṭhi nu kho bhante aṅgehi samannāgato bhikkhu adhi-karaṇājātānaṃ bhikkhūnaṃ bahūpakāro hotīti. pañcah' Upāli aṅgehi . . . bahūpakāro hoti. katamehi pañcahi. sīlavā hoti pātimokkhasaṃvarasaṃvuto viharati ācāragocara-saṃpanno añumattesu vājjesu bhayadassāvi samādāya sikkhati sikkhāpadesu, bahussuto hoti sutadharo sutasannicayo ye te dhammā ādikalyāṇā majjhe kalyāṇā pariyosānakalyāṇā satthaṃ sabyañjanaṃ kevalaparipuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ abhivadanti tathārūp' assa dhammā bahussutā honti dhātā vacasā paricitā manasānupekkhitā diṭṭhiyā suppaṭividdhā, ubhayāni kho paṇ' assa pātimokkhāni vitthārena svāgatāni honti suvibhattāni suppaṭṭhāni suvinicchitāni suttaso anubyañjanaṃ vinayo kho paṇa tṭho hoti asaṇhīro, paṭibalo hoti ubho attapaccatthike assāsetum saññāpetum nijjhāpetum pekkhetum pasādetum. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi . . . bahūpakāro hoti. ||6||

aparehi pi Upāli pañcah' aṅgehi . . . bahūpakāro hoti. katamehi pañcahi. parisuddhakāyasamācāro hoti, parisuddhavaśisamācāro hoti, parisuddhājīvo hoti, paṇḍito hoti byatto, paṭibalo anuyuññiyamāno anuyogaṃ dātum. imehi kho . . . ||7||

aparehi pi Upāli pañcah' aṅgehi . . . bahūpakāro hoti. katamehi pañcahi. vatthum jānāti, nidānaṃ jānāti, paññattīti

j., padapacchābhaṭṭhaṃ j., anusandhivacanapathaṃ jānāti. imehi kho . . . bahūpakāro hotīti. ||8||

katīhi nu kho bhante aṅgehi samannāgatenā bhikkhunā nānuyuñjitaḥḥan ti. pañcaḥ' Upāli aṅgehi s. bh. nānuyuñjitaḥḥan. katamehi pañcahi. suttam na jānāti, suttānulomam na j., vinayam na j., vinayānulomam na j., na ca ṭhānāthānākusalo hoti. imehi kho . . . (see chap. 3. 10-11; instead of samḡhe voharitaḥḥan, s° na voharitaḥḥan read anuyuñjitaḥḥan, nānuyuñjitaḥḥan.) . . . pubbāparakusalo ca hoti. imehi kho Upāli pañcaḥ' aṅgehi s. bh. anuyuñjitaḥḥan. ||9, 10||

aparehi pi Upāli pañcaḥ' aṅgehi s. bh. nānuyuñjitaḥḥan. katamehi pañcahi. vatthum na jānāti, nidānam na j., paññattim na j., padapacchābhaṭṭhaṃ na j., anusandhivacanapathaṃ na jānāti. imehi kho . . .

pañcaḥ' Upāli aṅgehi s. bh. anuyuñjitaḥḥan. katamehi pañcahi. vatthum jānāti . . . imehi kho . . . ||11||

aparehi pi . . . nānuyuñjitaḥḥan. katamehi pañcahi. āpattim na jānāti, āpattisamuṭṭhānam na j., āpattiyaḥḥan payogaṃ na j., āpattiyaḥḥan vūpasamam na j., āpattiyaḥḥan na vinicchayakusalo hoti. imehi kho . . .

pañcaḥ' Upāli aṅgehi s. bh. anuyuñjitaḥḥan. katamehi pañcahi. āpattim jānāti . . . āpattiyaḥḥan vinicchayakusalo hoti. imehi kho . . . ||12||

aparehi pi . . . nānuyuñjitaḥḥan. katamehi pañcahi. adhikaraṇam na jānāti, adhikaraṇasamuṭṭhānam na j., adhikaraṇassa payogaṃ na j., adhikaraṇassa vūpasamam na j., adhikaraṇassa na vinicchayakusalo hoti. imehi kho . . .

pañcaḥ' Upāli aṅgehi s. bh. anuyuñjitaḥḥan. katamehi pañcahi. adhikaraṇam jānāti . . . adhikaraṇassa vinicchayakusalo hoti. imehi kho . . . anuyuñjitaḥḥan ti. ||13||

attādānavaggo pañcamo. tass' uddānam :

parisuddhaṇ ca, kālena, kāruṇṇe, okāsena ca,
attādānam, adhikaraṇam, aparehi pi, vatthuṇ ca,
suttam, dhammam, puna vatthuṇ ca, āpatti, adhikara-
ṇena cā 'ti. ||5||

kati nu kho bhante ārañṇakā 'ti. pañe' ime Upāli ārañṇakā. katame pañca. mandattā momuhattā ārañṇako hoti, pāpiccho icchāpakato ār. h., ummāda cittakkhepā ār. h., vaṇṇitaṃ buddhehi buddhasāvakehīti ār. h., api ca appicchañ ñeva nissāya santuṭṭhiñ ñeva nissāya sallekhañ ñeva nissāya pavivekañ ñeva nissāya idamaṭṭhitañ ñeva nissāya ārañṇako hoti. ime kho Upāli pañca ārañṇakā 'ti. ||1||

kati nu kho bhante piṇḍapātikā 'ti — pa — kati nu kho bhante paṃsukūlikā 'ti . . . rukkhamaṇikā 'ti . . . sosānikā 'ti . . . abbhokāsikā 'ti . . . tecīvarikā 'ti . . . sapadāna-cārikā 'ti . . . nesajjikā 'ti . . . yathāsanthatikā 'ti . . . ekāsānikā 'ti . . . khalupacchābhattikā 'ti . . . pattapiṇḍikā 'ti. pañe' ime Upāli pattapiṇḍikā. katame pañca. mandattā . . . idamaṭṭhitañ ñeva nissāya pattapiṇḍiko hoti. ime kho Upāli pañca pattapiṇḍikā 'ti. ||2-13||

dhūtaṅgavaggo chaṭṭho. tass' uddānaṃ :

ārañṇako, piṇḍi-paṃsu ca, rukkha-susānapañcamāṃ,
abbho-tecīvaraṇ c'eva, sapadāna-nesajjikā,
santhat', ekāsanañ c' eva, khalupacchā, pattapiṇḍikā
'ti. ||6||

kati nu kho bhante musāvādā 'ti. pañe' ime Upāli musāvādā. katame pañca. atthi musāvādo pārājikagāmī, atthi musāvādo saṃghādisesagāmī, a. m. thullaccayagāmī, a. m. pācittiyaḡāmī, a. m. dukkaṭagāmī. ime kho Upāli pañca musāvādā 'ti. ||1||

katihī nu kho bhante aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno saṃghamaṃjhe uposathaṃ vā pavāraṇaṃ vā ṭhapentassa alaṃ bhikkhu mā bhaṇḍanaṃ mā kalahaṃ mā viggahaṃ mā vivādan ti omadditvā saṃghena uposatho vā pavāraṇā vā kātābbā 'ti. pañcah' Upāli aṅgehi samannāgatassa . . . kātābbā. katamehi pañcahi. alajjī ca hoti, bālo ca, apakataṭṭo ca, cāvanī ihippāyo vattā hoti, no vuṭṭhānādhippāyo. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi samannāgatassa . . . kātābbā. ||2||

aparehi pi Upāli pañcah' aṅgehi samannāgatassa . . . kātābbā. katamehi pañcahi. aparisuddhakāyasamācāro hoti,

aparissuddhavadāsamācāro hoti, aparissuddhājivo hoti, bālo hoti abyatto, bhaṇḍanakārako hoti kalahukārako. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi samannāgatassa . . . kātābbā 'ti. ||3||

katīhi nu kho bhante aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno anuyogo na dātabbo 'ti. pañcah' Upāli . . . na dātabbo. katamehi pañcahi. āpattānāpattiṃ na jānāti, lahukagarukaṃ āpattiṃ na j., sāvasesānavasāṃ āpattiṃ na j., duṭṭhullāduṭṭhullāṃ āpattiṃ na j., sappatīkammaṃ appatīkammaṃ āpattiṃ na jānāti. imehi kho Upāli . . . na dātabbo.

pañcah' Upāli aṅgehi samannāgatassa bhikkhuno anuyogo dātabbo. katamehi pañcahi. āpattānāpattiṃ jānāti . . . imehi kho Upāli . . . dātabbo 'ti. ||4||

katīhi nu kho bhante ākārehi bhikkhu āpattiṃ āpajjati. pañcah' Upāli ākārehi bhikkhu āpattiṃ āpajjati. katamehi pañcahi. alajjitā aññāpatā kukkuccapakatātā akappiye kappiyasāññitā kappiye akappiyasāññitā. imehi kho Upāli . . . āpajjati. ||5||

aparehi pi Upāli pañcah' ākārehi bhikkhu āpattiṃ āpajjati. katamehi pañcahi. adassanena assavanena pasuttakatā tathāsaññi satsammosā. imehi kho Upāli . . . āpajjati. ||6||

kati nu kho bhante verā 'ti. pañce' ime Upāli verā. katame pañca. pāṇātipāto adinnādānaṃ kāmesu micchācāro musāvādo surāmerayamajjapamādatṭhānaṃ. ime kho Upāli pañca verā 'ti. ||7||

kati nu kho bhante veramaṇiyo 'ti. pañce' imā Upāli veramaṇiyo. katamā pañca. pāṇātipātā veramaṇi adinnādānaṃ v. kāmesu micchācārā v. musāvādā v. surāmerayamajjapamādatṭhānā veramaṇi. imā kho Upāli pañca veramaṇiyo 'ti. ||8||

kati nu kho bhante byasanānīti. pañce' imāni Upāli byasanāni. katamāni pañca. nītibyasaṇaṃ bhogaby. rogaby. sīlaby. diṭṭhibyasaṇaṃ. imāni kho Upāli pañca byasanānīti. ||9||

kati nu kho bhante sampadā 'ti. pañce' imā Upāli sampadā. katamā pañca. nītisampadā bhogas. ārogyas. sīlas. diṭṭhisampadā. imā kho Upāli pañca sampadā 'ti. ||10||

musāvādavaggo sattamo. tass' uddānaṃ :

musāvādo ca, omaddi, aparehi, anuyogo ca,
 āpattiñ ca, aparehi, verā, veramaṇi pi ca,
 byasanam, sampadā c' eva : sattamo vaggasamgaho
 'ti. ||7||

katīhi nu kho bhanto āṇgehi samannāgatassa bhikkhuno
 bhikkhunīsamghen' eva kammaṃ kâtabban ti. pañcah'
 Upāli āṇgehi . . . kâtabbam avandiyo so bhikkhu bhi-
 kkhunīsamghena. katamehi pañcahi. vivaritvā kāyaṃ
 bhikkhunīnaṃ dasseti, ūruṃ dasseti, āṅgajātaṃ dasseti,
 ubho aṃsakūṭe dasseti, obhāsati gihi sampayojeti. imehi kho
 Upāli . . . kâtabbam avandiyo so bhikkhu bhikkhunī-
 samghena. ||1||

aparehi pi Upāli pañcah' āṇgehi . . . kâtabbam avandiyo
 so bhikkhu bhikkhunīsamghena. katamehi pañcahi. bhi-
 kkhunīnaṃ alābhāya parisakkati, bhikkhunīnaṃ anathāya
 parisakkati, bhikkhunīnaṃ avāsāya parisakkati, bhikkhuniyo
 akkosati paribhāsati, bhikkhū bhikkhunīhi bhedeti. imehi
 kho . . . ||2||

aparehi pi Upāli pañcah' āṇgehi . . . kâtabbam avandiyo
 so bhikkhu bhikkhunīsamghena. katamehi pañcahi. bhi-
 kkhunīnaṃ alābhāya parisakkati, bh. anathāya p., bh.
 avāsāya p., bhikkhuniyo akkosati paribhāsati, bhikkhū bhi-
 kkhunīhi sampayojeti. imehi kho . . . kâtabbam avandiyo
 so bhikkhu bhikkhunīsamghenā 'ti. ||3||

katīhi nu kho bhante āṇgehi samannāgatāya bhikkhuniyā
 kammaṃ kâtabban ti. pañcah' Upāli āṇgehi s. bh. kammaṃ
 kâtabbam. katamehi pañcahi. vivaritvā kāyaṃ bhikkhū-
 naṃ dasseti, ūruṃ dasseti, āṅgajātaṃ dasseti, ubho aṃsakūṭe
 dasseti, obhāsati gihi sampayojeti. imehi kho . . . ||4||

aparehi pi Upāli pañcah' āṇgehi s. bh. kammaṃ kâtabbam.
 katamehi pañcahi. bhikkhūnaṃ alābhāya parisakkati, bh.
 anathāya p., bh. avāsāya p., bhikkhū akkosati paribhāsati,
 bhikkhuniyo bhikkhūhi bhedeti. imehi kho . . . ||5||

aparehi pi Upāli pañcah' āṇgehi s. bh. kammaṃ kâtabbam.
 katamehi pañcahi. bhikkhūnaṃ alābhāya parisakkati, bh.
 anathāya p., bh. avāsāya p., bhikkhū akkosati paribhāsati,
 bhikkhuniyo bhikkhūhi sampayojeti. imehi kho Upāli

pañcah' aṅgehi samannāgatāya bhikkhuniyā kammaṃ kâtabban ti. ||6||

katīhi nu kho bhanto aṅgehi samannāgetena bhikkhunā bhikkhunīnaṃ ovādo na ṭhapetabbo 'ti. pañcah' Upāli aṅgehi . . . na ṭhapetabbo. katamehi pañcahi. alajjī ca hoti, bālo ca, apakatatto cā, cāvanādhippāyo vattā hoti, no vuṭṭhānādhippāyo. imehi kho . . . ||7||

aparehi pi Upāli pañcah' aṅgehi . . . na ṭhapetabbo. katamehi pañcahi. aparisuddhakāyasamācāro hoti, aparisuddhavācīsamācāro hoti, aparisuddhājīvo hoti, bālo hoti abyatto, na paṭibalo anuyuñjīyamāno anuyogaṃ dātum. imehi kho . . . ||8||

aparehi pi Upāli pañcah' aṅgehi . . . na ṭhapetabbo. katamehi pañcahi. kāyikena anācārena samannāgato hoti, vācasikena anācārena s. h., kāyikavācasikena anācārena s. h., bhikkhunīnaṃ akkosakaparibhāsuko hoti, bhikkhunihi saddhiṃ saṃsaṭṭho viharati ananulomikena saṃsaggena. imehi kho . . . ||9||

aparehi pi Upāli pañcah' aṅgehi . . . na ṭhapetabbo. katamehi pañcahi. alajjī ca hoti, bālo ca, apakatatto ca, bhaṇḍanākārako ca hoti kulahakārako, sikkhāya ca na paripūrakārī. imehi kho . . . na ṭhapetabbo 'ti. ||10||

katīhi nu kho bhante aṅgehi samannāgatena bhikkhunā bhikkhunīnaṃ ovādo na gaḥetabbo 'ti. pañcah' Upāli aṅgehi . . . na gaḥetabbo. katamehi pañcahi. kāyikena anācārena samannāgato hoti, vācasikena anācārena s. h., kāyikavācasikena anācārena s. h., bhikkhunīnaṃ akkosakaparibhāsuko hoti, bhikkhunihi saddhiṃ saṃsaṭṭho viharati ananulomikena saṃsaggena. imehi kho . . . ||11||

aparehi pi Upāli pañcah' aṅgehi . . . na gaḥetabbo. katamehi pañcahi. alajjī ca hoti, bālo ca, apakatatto ca, gamiko vā hoti, gilāno vā. imehi kho . . . na gaḥetabbo 'ti. ||12||

katīhi nu kho bhante aṅgehi samannāgatena bhikkhunā saddhiṃ na sākacchātabbo 'ti. pañcah' Upāli aṅgehi s. bh. s. na sākacchātabbo. katamehi pañcahi. na asekhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, na asekhena samādhi-kkhandhena . . . paññakkhandhena . . . vimuttikkhandhena

. . . vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli aṅgehi s. bh. s. sākacchātabbo. katamehi pañcahi. asekhena sīlakkhandhena samannāgato hoti . . . imehi kho . . . ||13||

aparchi pi Upāli pañcah' aṅgehi s. bh. s. na sākacchātabbo. katamehi pañcahi. na atthapaṭisambhidāppatto hoti, na dhammapaṭisambhidāppatto hoti, na niruttapaṭisambhidāppatto hoti, na paṭibhānapaṭisambhidāppatto hoti, na yathāvimuttaṃ cittaṃ paccavekkhati. imehi kho . . .

pañcah' Upāli aṅgehi s. bh. s. sākacchātabbo. katamehi pañcahi. atthapaṭisambhidāppatto hoti . . . yathāvimuttaṃ cittaṃ paccavekkhati. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi s. bh. s. sākacchātabbo 'ti. ||14||

bhikkhunīovādavaggo aṭṭhamo. tass' uddānam :

bhikkhunīh' eva kātabbam, aparchi tathā duve,
bhikkhunīnam tayo kaṇṇā, na ṭhapetabbo dve dukā,
na gaḥetabbo dve vuttā, sākacchāsu ca dve dukā 'ti. ||8||

katīhi nu kho bhante aṅgehi samannāgato bhikkhu ubbāhikāya na sammannitabbo 'ti. pañcah' Upāli aṅgehi s. bh. ubb. na sammannitabbo. katamehi pañcahi. na atthakusalo hoti, na dhammakusalo hoti, na niruttikusalo hoti, na byañjanakusalo hoti, na pubbāparakusalo hoti. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi s. bh. ubb. na sammannitabbo.

pañcah' Upāli aṅgehi s. bh. ubbāhikāya sammannitabbo. katamehi pañcahi. atthakusalo hoti . . . imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi s. bh. ubb. sammannitabbo. ||1||

aparchi pi Upāli . . . na sammannitabbo. katamehi pañcahi. kodhano hoti kodhābhibhūto, makkhi hoti makkhābhibhūto, palāsī hoti palāsābhibhūto, issukī hoti issābhibhūto, sandiṭṭhiparāmāsī hoti ādhānaggāhī duppaṭinissaggi. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . sammannitabbo. katamehi pañcahi. na kodhano hoti na kodhābhibhūto . . . na issukī hoti na issābhibhūto, asandiṭṭhiparāmāsī hoti anādhānaggāhī suppaṭinissaggi. imehi kho . . . ||2||

aparehi pi Upâli . . . na sammannitabbo. katamehi pañcahi. kuppati, byâpajjati, patitthiyati, kopam janeti, akkhamo hoti apadakkhiṇaggâhī ananusāsani. imehi kho . . .

pañcah' Upâli . . . sammannitabbo. katamehi pañcahi. na kuppati, na byâpajjati, na patitthiyati, na kopam janeti, khamo hoti padakkhiṇaggâhī anusāsani. imehi kho . . . ||3||

aparehi pi Upâli . . . na sammannitabbo. katamehi pañcahi. pasāretā hoti no sār 'ā, anokāsakammam kārāpetvā pavattā hoti, na yathāddhammo yathāvinaye yathāpattiyā codetā hoti, na yathāddhamme yathāvinaye yathāpattiyā kāretā hoti, na yathādittiyā byākatā hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upâli . . . sammannitabbo. katamehi pañcahi. sāretā hoti no pasāretā, okāsakammam kārāpetvā pavattā hoti, yathāddhamme . . . yathādittiyā byākatā hoti. imehi kho . . . ||4||

aparehi pi Upâli . . . na sammannitabbo. katamehi pañcahi. chandāgatiṃ gacchati, dosāgatiṃ g., mohāgatiṃ g., bhayāgatiṃ g., alajjī ca hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upâli . . . sammannitabbo. katamehi pañcahi. na chandāgatiṃ gacchati . . . lajjī ca hoti. imehi kho . . . ||5||

aparehi pi Upâli . . . na sammannitabbo. katamehi pañcahi. chandāgatiṃ gacchati, dosāgatiṃ g., mohāgatiṃ g., bhayāgatiṃ g., akusalo ca hoti vinaye. imehi kho . . .

pañcah' Upâli . . . sammannitabbo. katamehi pañcahi. na chandāgatiṃ gacchati . . . kusalo ca hoti vinaye. imehi kho . . . sammannitabbo 'ti. ||6||

katihī nu kho bhante añgehi samannāgato bhikkhu bālo tv eva saṃkham gacchatīti. pañcah' Upâli añgehi s. bh. bālo tv eva saṃkham gacchati. katamehi pañcahi. suttaṃ na jānāti, suttānulomaṃ na j., vinayaṃ na j., vinayānulomaṃ na j., na ca ṭhānāṭhānakusalo hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upâli añgehi s. bh. paṇḍito tv eva saṃkham gacchati. katamehi pañcahi. suttaṃ jānāti . . . ṭhānāṭhānakusalo ca hoti. imehi kho . . . ||7||

aparehi pi Upâli . . . bālo tv eva saṃkham gacchati. katamehi pañcahi. dhammaṃ na jānāti, dhammānulomaṃ

na j., vinayaṃ na j., vinayānulomaṃ na j., na ca pubbā-parakusalo hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . paṇḍito tv eva saṃkhaṃ gacchati. katamehi pañcahi. dhammaṃ jānāti . . . pubbāparakusalo ca hoti. imehi kho . . . ||8||

aparehi pi Upāli . . . bālo tv eva saṃkhaṃ gacchati. katamehi pañcahi. vatthuṃ na jānāti, nidānaṃ na j., paññattim na j., padapacchābhatṭhaṃ na j., anusandhivacana-pathaṃ na jānāti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . paṇḍito tv eva saṃkhaṃ gacchati. katamehi pañcahi. vatthuṃ jānāti . . . imehi kho . . . ||9||

aparehi pi Upāli . . . bālo tv eva saṃkhaṃ gacchati. katamehi pañcahi. āpattim na jānāti, āpattisamutṭhānaṃ na j., āpattiyaṃ payogaṃ na j., āpattiyaṃ vūpasamaṃ na j., āpattiyaṃ na vinicchayaṃ kusalo hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . paṇḍito tv eva saṃkhaṃ gacchati. katamehi pañcahi. āpattim jānāti . . . āpattiyaṃ vinicchayaṃ kusalo hoti. imehi kho . . . ||10||

aparehi pi Upāli . . . bālo tv eva saṃkhaṃ gacchati. katamehi pañcahi. adhikaraṇaṃ na jānāti, adhikaraṇasamutṭhānaṃ na j., adhikaraṇassa payogaṃ na j., adhikaraṇassa vūpasamaṃ na j., adhikaraṇassa na vinicchayaṃ kusalo hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . paṇḍito tv eva saṃkhaṃ gacchati. katamehi pañcahi. adhikaraṇaṃ jānāti . . . adhikaraṇassa vinicchayaṃ kusalo hoti. imehi kho . . . paṇḍito tv eva saṃkhaṃ gacchatīti. ||11||

ubbāhikavaggo niṭṭhito navamo. tass' uddānaṃ :

anattakusalo e' eva, kodhano, kuppati ca yo,
pasāretā, chandāgati, na kusalo tath' eva ca,
suttaṃ, dhammañ ca, vatthuñ ca, āpatti, adhikaraṇaṃ :
dve dve paṭṭhitā sabbe ; kaṇhasukkaṃ vijānathā 'ti. ||9||

katīhi nu kho bhante aṅgehi samannāgato bhikkhu nālaṃ
adhikaraṇaṃ vūpasametun ti. pañcah' Upāli aṅgehi s. bh.
nālaṃ adhikaraṇaṃ vūpasametum. katamehi pañcahi.

âpattiṃ na jânâti . . . (*see chap. 9. 10*) . . . imehi kho . . .

pañcah' Upâli . . . alaṃ adhikaraṇaṃ vûpasametum.
katamehi pañcahi. âpattiṃ jânâti . . . imehi kho
. . . ||1||

aparehi pi Upâli . . . nâlaṃ adhikaraṇaṃ vûpasametum.
katamehi pañcahi. adhikaraṇaṃ na jânâti . . . (*see chap.
9. 11*) . . . imehi kho . . .

pañcah' Upâli . . . alaṃ adhikaraṇaṃ vûpasametum.
katamehi pañcahi. adhikaraṇaṃ jânâti . . . imehi
kho . . . ||2||

aparehi pi Upâli . . . nâlaṃ adhikaraṇaṃ vûpasametum.
katamehi pañcahi. chandâgatiṃ gacchati . . . alajjî ca
hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upâli . . . alaṃ adhikaraṇaṃ vûpasametum.
katamehi pañcahi. na chandâgatiṃ gacchati . . . lajjî ca
hoti. imehi kho . . . ||3||

aparehi pi Upâli . . . nâlaṃ adhikaraṇaṃ vûpasametum.
katamehi pañcahi. chandâgatiṃ gacchati . . . appassuto ca
hoti. imehi kho . . .

pañcah' Upâli . . . alaṃ adhikaraṇaṃ vûpasametum.
katamehi pañcahi. na chandâgatiṃ gacchati . . . bahussuto
ca hoti. imehi kho . . . ||4||

aparehi pi Upâli . . . nâlaṃ adhikaraṇaṃ vûpasametum.
katamehi pañcahi. vatthum na jânâti, nidânaṃ na j., pañ-
ñattiṃ na j., padapacchâbhatṭhaṃ na j., anusandhivacana-
pathaṃ na jânâti. imehi kho . . .

pañcah' Upâli . . . alaṃ adhikaraṇaṃ vûpasametum.
katamehi pañcahi. vatthum jânâti . . . imehi kho . . . ||5||

aparehi pi Upâli . . . nâlaṃ adhikaraṇaṃ vûpasametum.
katamehi pañcahi. chandâgatiṃ gacchati . . . akusalo ca
hoti vinaye. imehi kho . . .

pañcah' Upâli . . . alaṃ adhikaraṇaṃ vûpasametum.
katamehi pañcahi. na chandâgatiṃ gacchati . . . kusalo
ca hoti vinaye. imehi kho . . . ||6||

aparehi pi Upâli . . . nâlaṃ adhikaraṇaṃ vûpasametum.
katamehi pañcahi. chandâgatiṃ gacchati . . . puggalagaru
hoti no saṃghagaru. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . alam adhikaraṇaṃ vūpasametun.
katamehi pañcahi. na chandāgatiṃ gacchati . . . saṃgha-
garu hoti no puggalagaru. imehi kho . . . ||7||

aparehi pi Upāli . . . nālam adhikaraṇaṃ vūpasametun.
katamehi pañcahi. chandāgatiṃ gacchati . . . āmisagaru
hoti no saddhammagaru. imehi kho . . .

pañcah' Upāli . . . alam adhikaraṇaṃ vūpasametun.
katamehi pañcahi. na chandāgatiṃ gacchati . . .
saddhammagaru hoti no āmisagaru. imehi kho . . . alam
adhikaraṇaṃ vūpasametun ti. ||8||

katīhi nu kho bhante ākārehi saṃgho bhijjati. pañcah'
Upāli ākārehi saṃgho bhijjati. katamehi pañcahi. kam-
mena, uddesena, voharanto, anussāvanena, salākagāhena.
imehi kho Upāli pañcah' ākārehi saṃgho bhijjati. ||9||

saṃgharāji saṃgharājīti bhante vuccati. kittāvatā nu kho
bhante saṃgharāji hoti no ca saṃghabhedo, kittāvatā ca
pana saṃgharāji c' eva hoti saṃghabhedo cā 'ti. paññatt'
etaṃ Upāli mayā āgantukānaṃ bhikkhūnaṃ āgantukavattaṃ.
evaṃ supaṇṇatte kho Upāli mayā sikkhāpade āgantukā
bhikkhū āgantukavatte na vattanti: evaṃ pi kho Upāli
saṃgharāji hoti no ca saṃghabhedo. paññatt' etaṃ Upāli
mayā āvāsikānaṃ bhikkhūnaṃ āvāsikavattaṃ. evaṃ
supaṇṇatte kho Upāli mayā sikkhāpade āvāsikā bhikkhū
āvāsikavatte na vattanti: evaṃ pi kho . . . paññatt' etaṃ
Upāli mayā bhikkhūnaṃ bhattagge bhattaggavattaṃ yathā-
vuḍḍhaṃ yathārattaṃ yathāpaṭirūpaṃ aggāsaṇaṃ aggodakaṃ
aggapiṇḍaṃ. evaṃ supaṇṇatte kho Upāli mayā sikkhāpade
navā bhikkhū bhattagge therānaṃ bhikkhūnaṃ āsanaṃ
paṭibāhanti: evaṃ pi kho . . . paññatt' etaṃ Upāli mayā
bhikkhūnaṃ senāsane senāsanavattaṃ yathāvuḍḍhaṃ yathā-
rattaṃ yathāpaṭirūpaṃ. evaṃ supaṇṇatte kho Upāli mayā
sikkhāpade navā bhikkhū therānaṃ bhikkhūnaṃ senāsanaṃ
paṭibāhanti: evaṃ pi kho Upāli saṃgharāji hoti no ca
saṃghabhedo. paññatt' etaṃ Upāli mayā bhikkhūnaṃ
antosīmāya ekaṃ uposathaṃ ekaṃ pavāraṇaṃ ekaṃ saṃgha-
kammaṃ ekaṃ kammākammaṃ. evaṃ supaṇṇatte kho
Upāli mayā sikkhāpade tatth' eva antosīmāya āveṇibhāvaṃ
karitvā gaṇaṃ bandhitvā āveṇiuposathaṃ karonti āveṇipavā-

raṇaṃ karonti āveṇisaṃghakammaṃ karonti āveṇikammā-
kammāni karonti: evaṃ pi kho Upāli saṃgharāji c' eva hoti
saṃghabhedo cā 'ti. ||10||

adhikaraṇavāpasamavaggo niṭṭhito dasamo. tass' uddānaṃ :

āpatti, adhikaraṇaṃ, chandā, appassutena ca,
vatthuraṃ ca, akusalo ca, puggalo, āmisena ca,
bhijjati, saṃgharāji ca saṃ ghabhedo tath' eva cā 'ti. ||10||

katīhi nu kho bhante āṇgehi samannāgato saṃghabhedako
āpāyiko nerayiko kappatṭho atekiccho 'ti. pañcah' Upāli
āṇgehi . . . atekiccho. katamehi pañcahi. idh' Upāli bhi-
kkhu adhammaṃ dhammo 'ti dīpeti, dhammaṃ adhammo 'ti
dīpeti, avinayaṃ vinayo 'ti dīpeti, vinayaṃ avinayo 'ti dīpeti,
vinidhāya dīṭṭhiṃ kammena. imehi kho Upāli pañcah' āṇgehi
. . . atekiccho. ||1||

aparehi pi Upāli . . . atekiccho. katamehi pañcahi. idh'
Upāli bhikkhu adhammaṃ dhammo . . . vinidhāya dīṭṭhiṃ
uddesena. imehi kho . . . ||2||

aparehi pi Upāli . . . atekiccho. katamehi pañcahi. idh'
Upāli bhikkhu adhammaṃ dhammo . . . vinidhāya dīṭṭhiṃ
voharanto. imehi kho . . . ||3||

aparehi pi Upāli . . . atekiccho. katamehi pañcahi. idh'
Upāli bhikkhu adhammaṃ dhammo . . . vinidhāya dīṭṭhiṃ
anussāvanena. imehi kho . . . ||4||

aparehi pi Upāli . . . atekiccho. katamehi pañcahi. idh'
Upāli bhikkhu adhammaṃ dhammo . . . vinidhāya dīṭṭhiṃ
salākagāhena. imehi kho . . . ||5||

aparehi pi Upāli . . . atekiccho. katamehi pañcahi. idh'
Upāli bhikkhu adhammaṃ dhammo . . . vinidhāya khantiṃ
kammena — pa — vinidhāya khantiṃ uddesena, v. kh.
voharanto, v. kh. anussāvanena, v. kh. salākagāhena. imehi
kho . . . ||6||

aparehi pi Upāli . . . atekiccho. katamehi pañcahi. idh'
Upāli bhikkhu adhammaṃ dhammo . . . vinidhāya ruciṃ
kammena — pa — vinidhāya ruciṃ uddesena, v. r. voharanto,
v. r. anussāvanena, v. r. salākagāhena. imehi kho . . . ||7||

aparehi pi Upāli . . . atekiccho. katamehi pañcahi. idh'

Upāli bhikkhu adhammaṃ dhammo . . . vinidhāya saññaṃ kammena — pa — vinidhāya saññaṃ uddesena, v. s. voharanto, v. s. anussāvanena, v. s. salākagāhena. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi samannāgato saṃghabhedako āpāyiko nerayiko kappatṭho atekiccho 'ti. ||8||

saṃghabhedakavaggo niṭṭhito ekādasamo. tass' uddānaṃ :

vinidhāya diṭṭhiṃ kammena, uddesena, voharena ca,
anussāvane, salākena : pañc' ete diṭṭhinissitā,
khanti, ruci ca, saññā ca : tayo te pañcadhā nayā 'ti. ||11||

katīhi nu kho bhante aṅgehi samannāgato saṃghabhedako na āpāyiko na nerayiko na kappatṭho na atekiccho 'ti. pañcah' Upāli . . . na atekiccho. katamehi pañcahi. idh' Upāli bhikkhu adhammaṃ dhammo 'ti dīpeti, dhammaṃ adhammo 'ti dīpeti, avinayaṃ vinayo 'ti dīpeti, vinayaṃ avinayo 'ti dīpeti, avinidhāya diṭṭhiṃ kammena. imehi kho . . . ||1||

aparehi pi Upāli . . . na atekiccho. katamehi pañcahi. idh' Upāli bhikkhu adhammaṃ dhammo . . . avinidhāya diṭṭhiṃ uddesena . . . , . . . avinidhāya saññaṃ salākagāhena. imehi kho Upāli pañcah' aṅgehi samannāgato saṃghabhedako na āpāyiko na nerayiko na kappatṭho na atekiccho 'ti. ||2-8||

dutiyasaṃghabhedakavaggo niṭṭhito dvādasamo. tass' uddānaṃ :

avinidhāya diṭṭhiṃ kammena, uddesena, voharena ca,
anussāvane, salākena : pañc' ete diṭṭhinissitā.
khanti, ruci ca, saññā ca : tayo te pañcadhā nayā 'ti.
heṭṭhime kaṇhapakkhamhi samavāsati vidhī yathā
tath' eva sukkapakkhamhi samavāsati jānathā 'ti. ||12||

katīhi nu kho bhante aṅgehi samannāgato āvāsiko bhikkhu yathābhatam nikkhitto evaṃ niraye 'ti. pañcah' Upāli aṅgehi samannāgato āvāsiko bhikkhu yathābhatam nikkhitto evaṃ niraye. katamehi pañcahi. chandāgaṭiṃ gacchati,

dosāgatim gacchati, mohāgatim gacchati, bhayāgatim gacchati, saṃghikaṃ puggalikaparibhogena paribhuñjati. imehi kho Upāli . . .

pañcah' Upāli aṅgehi samannāgato āvāsiko bhikkhu yathābhatam nikkhitto evaṃ sagge. katamehi pañcahi. na chandāgatim gacchati . . . saṃghikaṃ na puggalikaparibhogena paribhuñjati. imehi kho . . . evaṃ sagge 'ti. ||1||

kati nu kho bhante adha mikā vinayabyākaraṇā. pañc' ime Upāli adhammikā vinayabyākaraṇā. katame pañca. idh' Upāli bhikkhu adhammam adhammo 'ti pariṇāmeti, dhammam adhammo 'ti pariṇāmeti, avinayaṃ vinayo 'ti p., vinayaṃ vinayo 'ti p., appaṇṇattam paṇṇāpeti paṇṇāttam samucchindati. ime kho Upāli pañca adhammikā vinayabyākaraṇā.

pañc' ime Upāli dhammikā vinayabyākaraṇā. katame pañca. idh' Upāli bhikkhu adhammam adhammo 'ti pariṇāmeti . . . vinayaṃ vinayo 'ti pariṇāmeti, appaṇṇattam na paṇṇāpeti paṇṇāttam na samucchindati. ime kho Upāli pañca dhammikā vinayabyākaraṇā 'ti. ||2||

katihi nu kho bhante aṅgehi samannāgato bhattuddesako yathābhatam nikkhitto evaṃ niraye 'ti. pañcah' Upāli aṅgehi samannāgato bhattuddesako yathābhatam nikkhitto evaṃ niraye. kutamehi pañcahi. chandāgatim gacchati . . . uddiṭṭhānuddiṭṭham na jānāti. imehi kho Upāli . . .

pañcah' Upāli aṅgehi samannāgato bhattuddesako yathābhatam nikkhitto evaṃ sagge. katamehi pañcahi. na chandāgatim gacchati . . . uddiṭṭhānuddiṭṭham jānāti. imehi kho Upāli . . . evaṃ sagge 'ti. ||3||

katihi nu kho bhante aṅgehi samannāgato senāsanapaṇṇāpako — pa — bhaṇḍāgāriko, cīvarapaṭiṅgāhako, cīvarabhājakako, yāgubhājakako, phalabhājakako, khajjabhājakako, appamattakavissajjakako, sāṭiyagāhāpako, pattagāhāpako, ārāmikapesakako, sāmaṇerapesako yathābhatam nikkhitto evaṃ niraye 'ti. pañcah' Upāli aṅgehi samannāgato sāmaṇerapesako . . . (see § 3; instead of uddiṭṭhānuddiṭṭham read pesitāpesitam). . . . evaṃ niraye . . . evaṃ sagge 'ti. ||4-15||

āvāsikavaggo niṭṭhito terasamo. tass' uddānam :

âvāsika-byākaraṇā, bhattuddesa-senāsanāni ca,
 bhaṇḍa-civaragāho ca, civarassa ca bhājako,
 yāgu-phalaṃ, khajjakaṇi ca, appa-sāṭiyagāhako,
 patta-ārāmikā c' eva, sāmaṇerena pesako 'ti. ||13||

kati nu kho bhante ānisaṃsā kaṭhinatthāre 'ti. pañc' ime
 Upāli ānisaṃsā kaṭhinatthāre. katame pañca. anāman-
 tacāro asamādānacāro gaṇabhojanaṃ yāvadatthacivaraṃ yo
 ca tattha civaruppādo so nesam bhavissati. ime kho Upāli
 pañca ānisaṃsā kaṭhinatthāre 'ti. ||1||

kati nu kho bhante ādinavā muṭṭhassatissa asampajānassa
 niddaṃ okkamayato 'ti. pañc' ime Upāli ādinavā . . .
 okkamayato. katame pañca. dukkhaṇi supati, dukkhaṇi
 paṭibujjhati, pāpakaṃ supinaṃ passati, devatā na rakkhanti,
 asuci muccati. ime kho Upāli pañcādinavā . . . okkamayato.

pañc' ime Upāli ānisaṃsā upatṭhitasatissa sumpajānassa
 niddaṃ okkamayato. katame pañca. sukhaṃ supati, sukhaṃ
 paṭibujjhati, na pāpakaṃ supinaṃ passati, devatā rakkhanti,
 asuci na muccati. ime kho Upāli pañcānisaṃsā . . . okka-
 mayato 'ti. ||2||

kati nu kho bhante avandiyā 'ti. pañc' ime Upāli avan-
 diyā. katame pañca. antaragharaṃ pavitṭho avandiyo,
 racchagato avandiyo, otamasiko avandiyo, asamannāharanto
 avandiyo, sutto avandiyo. ime kho Upāli pañca avandiyā. ||3||

apare pi Upāli pañca avandiyā. katame pañca. yāgupāne
 avandiyo, bhattagge av., ekāvatto av., aññāvihito av., naggo
 avandiyo. ime kho . . . ||4||

apare pi Upāli pañca avandiyā. katame pañca. khādanto
 av., bhuñjanto av., uccāraṃ karonto av., passāvaṃ karonto
 av., ukkhittako avandiyo. ime kho . . . ||5||

apare pi Upāli pañca avandiyā. katame pañca. pure
 upasampanna pacchā upasampanno avandiyo, anupasa-
 mpanno av., nānāsaṃvāsako vuḍḍhataro adhammavādi av.,
 mātugāmo av., paṇḍako avandiyo. ime kho . . . ||6||

apare pi Upāli pañca avandiyā. katame pañca. pāri-
 vāsiko av., mūlāya paṭikassanāraho av., mānattāraho av.,
 mānattacāriko av., abbhānāraho avandiyo. ime kho Upāli
 pañca avandiyā 'ti. ||7||

kati nu kho bhanto vandiṃyā 'ti. pañe' ime Upāli vandiṃyā. katame pañca. pacchā upasampannena pure upasampanno vandiyo, nānāsaṃvāsako vuḍḍhataro dhammavādī v., ācariyo v., upajjhāyo v., sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrāhmaṇiṃyā pajāya sadevamanussāya tathāgato araham sammasambuddho vandiyo. ime kho Upāli pañca vandiṃyā 'ti. ||8||

navakātareṇa bhante bhikkhūnaṃ vuḍḍhatarassa bhikkhuno pāde vandantena kati dhamme ajjhataṃ upaṭṭhāpetvā pādā vanditabbā 'ti. navakātareṇ' Upāli bhikkhūnā . . . vandantena pañca dhamme . . . vanditabbā. katame pañca. navakātareṇ' Upāli bhikkhūnā . . . vandantena ekasam uttarāsaṅgaṃ karitvā, aṇḍaṃ paggaḥetvā, ubhoḥi pāṇitalehi pādāni parisambāhantena, pemaṇi ca gāravaṇi ca upaṭṭhāpetvā pādā vanditabbā. navakātareṇ' Upāli bhikkhūnā . . . vandantena ime pañca dhamme ajjhataṃ upaṭṭhāpetvā pādā vanditabbā 'ti. ||9||

kaṭṭhinatthāravaggo nittihito cuddasamo. tass' uddānaṃ :

kaṭṭhinatthāra-niddā ca, antara-yāgu-khādane,
pure ca, pārivāsi ca, vandiyo, vanditabbakaṃ ti. ||14||

Upālipañcakam nittihitam. tesam vaggānaṃ uddānaṃ :

anissitena, kammaṇi ca, vohār', āvikammena ca,
codanā ca, dhūtaṅgā ca, musā, bhikkhunim eva ca,
ubbāhik', ādhikaraṇam, bhedaḥ pañcamā pure,
āvāsikā, kaṭṭhinaṇi ca : cuddasā suppakāsita 'ti.]

XVI.

Atth' âpatti acittako âpajjati sacittako vuṭṭhâti; atth' âpatti sacittako âpajjati acittako vuṭṭhâti; atth' âpatti acittako âpajjati acittako vuṭṭhâti; atth' âpatti sacittako âpajjati sacittako vuṭṭhâti. atth' âpatti kusalacitto âp. kusalacitto v.; atth' âpatti kusalacitto âp. akusalacitto v.; atth' âpatti kusalacitto âp. abyâkatacitto v.; atth' âpatti akusalacitto âp. kusalacitto v.; atth' âpatti akusalacitto âp. akusalacitto v.; atth' âpatti akusalacitto âp. abyâkatacitto v.; atth' âpatti abyâkatacitto âp. kusalacitto v.; atth' âpatti abyâkatacitto âp. akusalacitto v.; atth' âpatti abyâkatacitto âp. abyâkatacitto vuṭṭhâti. ||1||

paṭhamam pârajikam katīhi samuṭṭhānehi samuṭṭhâti. paṭhamam p. ekena samuṭṭhānena samuṭṭhâti, kāyato ca cittato ca samuṭṭhâti na vācato. dutiyam pârajikam katīhi . . . tīhi s. s., siyâ kāyato ca cittato ca s. na vācato, siyâ vācato ca cittato ca s. na kāyato, siyâ kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhâti. tatiyam pârajikam katīhi . . . tīhi s. s., siyâ kāyato ca cittato ca s. na vācato, siyâ vācato ca cittato ca s. na kāyato, siyâ kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhâti. catuttham pârajikam katīhi . . . tīhi s. s., siyâ kāyato ca cittato ca s. na vācato, siyâ vācato ca cittato ca s. na kāyato, siyâ kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhâti.

cattāro pârajikā niṭṭhitā. ||1||

upakkamitvā asuciṃ mocentassa saṃghādiseso katīhi . . . ekena s. s., kāyato ca cittato ca s. na vācato. mātugāmena saddhiṃ kāyasamsaggam samâpujjantassa saṃghādiseso katīhi . . . ekena s. s., kāyato ca cittato ca s. na vācato. mātugāmam duṭṭhullāhi vācāhi obhāsantassa saṃghādiseso katīhi . . . tīhi s. s., siyâ kāyato ca cittato ca s. na vācato, siyâ

vâcato ca cittato ca s. na kâyanto, siyâ kâyanto ca vâcato ca cittato ca samuṭṭhâti. mâtugâmassa santike attakâmapâricariyâya vaṇṇaṃ bhāsantassa saṃghâdiseso kaṭihi . . . tihi s. s. — pa —. sañcarittam samâpajjantassa saṃghâdiseso kaṭihi . . . chahi s. s., siyâ kâyanto s. na vâcato na cittato, siyâ vâcato s. na kâyanto na cittato, siyâ kâyanto ca vâcato ca s. na cittato, siyâ kâyanto ca cittato ca s. na vâcato, siyâ vâcato ca cittato ca s. na kâyanto, siyâ kâyanto ca vâcato ca cittato ca samuṭṭhâti. saññâcikâya kuṭiṃ kârâpentassa saṃghâdiseso kaṭihi . . . chahi s. s. — pa —. mahallakam vihâraṃ kârâpentassa saṃghâdiseso kaṭihi . . . chahi s. s. — pa —. bhikkhum amûlakena pārâjikenâ dhammena anuddhamsentassa saṃghâdiseso kaṭihi . . . tihi s. s. — pa —. bhikkhum aññabhâgiyassa adhikarapaṇassa kiñci desam lesamattam upâdâya pārâjikenâ dhammena anuddhamsentassa saṃghâdiseso kaṭihi . . . tihi s. s. — pa —. saṃghabhedakassa bhikkhuno yâvatatiyaṃ samanubhâsanâya na ppaṭinissajjantassa saṃghâdiseso kaṭihi . . . ekena s. s., kâyanto ca vâcato ca cittato ca samuṭṭhâti. bheda-kânuvattakânam bhikkhûnam yâvatatiyaṃ samanubhâsanâya na ppaṭinissajjantânam saṃghâdiseso kaṭihi . . . ekena s. s., kâyanto ca vâcato ca cittato ca samuṭṭhâti. dubbacassa bhikkhuno yâvatatiyaṃ samanubhâsanâya na ppaṭinissajjantassa saṃghâdiseso . . . ekena s. s., kâyanto ca vâcato ca cittato ca samuṭṭhâti. kuladûsakassa bhikkhuno yâvatatiyaṃ samanubhâsanâya na ppaṭinissajjantassa saṃghâdiseso kaṭihi . . . ekena s. s., kâyanto ca vâcato ca cittato ca samuṭṭhâti.

terasa saṃghâdisesâ niṭṭhitâ. ||2||

— la —. anâdariyaṃ paṭicca udako uccâraṃ vâ passâvaṃ vâ kheḷaṃ vâ karontassa dukkaṭaṃ kaṭihi samuṭṭhânehi samuṭṭhâti. anâdariyaṃ paṭicca . . . karontassa dukkaṭaṃ ekena samuṭṭhânena samuṭṭhâti, kâyanto ca cittato ca samuṭṭhâti na vâcato.

sekhiyâ niṭṭhitâ. ||3||

cattâro pārâjikâ kaṭihi samuṭṭhânehi samuṭṭhanti. cattâro pārâjikâ tihi s. s., siyâ kâyanto ca cittato ca samuṭṭhanti na vâcato, siyâ vâcato ca cittato ca samuṭṭhanti na kâyanto, siyâ kâyanto ca vâcato ca cittato ca samuṭṭhanti. ||4||

terasa saṃghādisesā kaṭihi . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhanti, siyā kāyato samuṭṭhanti na vācato na cittato , . . (see § 2) . . . siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. ||5||

dve aniyatā kaṭihi . . . tīhi s. s., siyā kāyato ca cittato ca samuṭṭhanti na vācato, siyā vācato ca cittato ca samuṭṭhanti na kāyato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. ||6||

tiṃsa nissaggiyā pācittiyaṃ kaṭihi . . . chahi samuṭṭhānehi samuṭṭhanti, siyā kāyato s. na vācato na cittato . . . siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. ||7||

dvenavuti pācittiyaṃ kaṭihi . . . chahi s. s., siyā kāyato s. na vācato na cittato . . . siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. ||8||

cattāro pāṭidesaniyā kaṭihi . . . catūhi s. s., siyā kāyato s. na vācato na cittato, siyā kāyato ca vācato ca s. na cittato, siyā kāyato ca cittato ca s. na vācato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhanti. ||9||

pañcasattati sekhiyā kaṭihi . . . tihi s. s., siyā kāyato ca cittato ca s. na vācato, siyā vācato ca cittato ca s. na kāyato, siyā kāyato ca vācato ca cittato ca samuṭṭhantīti. ||10||2||

Samuṭṭhānaṃ niṭṭhitam. tass' uddānaṃ :

acitta-kusalo c' eva, samuṭṭhānañ ca sabbathā :
yathādhammena ñāyena samuṭṭhānaṃ vijānathā 'ti. |

XVII.

- Kati âpattiyo kâyikâ, kati vâcasikâ katâ,
 châdentassa kati âpattiyo, kati saṃsaggapaccayâ.|
 cha`âpattiyo kâyikâ, cha vâcasikâ katâ,
 châdentassa tisso âpattiyo, pañca saṃsaggapaccayâ.|
 aruṇugge kati âpattiyo, kati yâvatatīyakâ,
 kat' ettha aṭṭhavatthukâ, katīhi sabbasaṃgaho.|
 aruṇugge tisso âpattiyo, dve yâvatatīyakâ,
 ek' ettha aṭṭhavatthukâ, ekena sabbasaṃgaho.|
 vinayassa kati mûlâni yâni buddhena paññattâ,
 5 vinayagarukâ kati vuttâ, duṭṭhullacchâdanâ kati.|
 vinayassa dve mûlâni yâni buddhena paññattâ,
 vinayagarukâ dve vuttâ, dve duṭṭhullacchâdanâ.|
 gâmantare kati âpattiyo, kati nadipârapaccayâ,
 katimaṃsesu thullaccayam, katimaṃsesu dukkaṭam.|
 gâmantare catasso âpattiyo, catasso nadipârapaccayâ,
 ekamaṃse thullaccayam, navamaṃsesu dukkaṭam.|
 kati vâcasikâ rattim, kati vâcasikâ divâ,
 dadamânassa kati âpattiyo, paṭiṇaṇhantassa kittakâ.|
 dve vâcasikâ rattim, dve vâcasikâ divâ,
 10 dadamânassa tisso âpattiyo, cattâro ca paṭiggahe.|
 kati desanâgâminiyo, kati sappatikammâ katâ,
 kat' ettha appatikammâ vuttâ buddhenâdiccabandhunâ.|
 pañca desanâgâminiyo, cha sappatikammâ katâ,
 ek' ettha appatikammâ vuttâ buddhenâdiccabandhunâ.|
 vinayagarukâ kati vuttâ, kâyavâcasikâni ca,
 kati vikâle dhaññarasâ, kati ñatticatutthena sammutî.|
 vinayagarukâ dve vuttâ, kâyavâcasikâni ca,
 eko vikâle dhaññaraso, ekâ ñatticatutthena sammutî.|
 pārâjikâ kâyikâ kati, kati saṃvâsabhûmiyo,

- 15 katiṇaṃ ca ratticchedo, paññattā dvaṅgulā kati.
 pārājikā kāyikā dve, dve samvāsabhūmiyo,
 dvinnam ca ratticchedo, paññattā dvaṅgulā duve.
 kat' attānaṃ vadhitvāna, kat'hi saṃgho bhijjati,
 kat' ettha paṭhamāpattikā, ñattiyā karaṇā kati.
 dve attānaṃ vadhitvāna, dv'hi saṃgho bhijjati,
 dvettha paṭhamāpattikā, ñattiyā karaṇā duve.
 pānātipāte kati āpattiyo, vācā pārājikā kati,
 obhāsanā kati vuttā, sañcarittena vā kati.
 pānātipāte tisso āpattiyo, vācā pārājikā tayo,
 obhāsanā tayo vuttā, sañcarittena vā tayo.
- 20 kati puggalā na upasampādetabbā, kati kammānaṃ
 saṃgahā,
 nāsitaḥ kati vuttā, katīnaṃ ekavācikaḥ.
 tayo puggalā na upasampādetabbā, tayo kammānaṃ
 saṃgahā,
 nāsitaḥ tayo vuttā, tiṇṇannaṃ ekavācikaḥ.
 adinnādāne kati āpattiyo, kati methunapaccayā,
 chindantassa kati āpattiyo, kati chaḍḍitapaccayā.
 adinnādāne tisso āpattiyo, catasso methunapaccayā,
 chindantassa tisso āpattiyo, pañca chaḍḍitapaccayā.
 bhikkhunovādakavaggasmim pācittiyena dukkaṭā,
 bhikkhunovādakavaggasmim pācittiyena dukkaṭā katā,
- 25 kat' ettha navakā vuttā, katīnaṃ cīvarena ca.
 bhikkhunovādakavaggasmim pācittiyena dukkaṭā katā,
 catur' ettha navakā vuttā, dvinnam cīvarena ca.
 bhikkhunūnañ ca akkhātā pāṭidesaniyā kati,
 bhuñjant' āmakadhaññena pācittiyena dukkaṭā kati.
 bhikkhunūnañ ca akkhātā atṭha pāṭidesaniyā katā,
 bhuñjant' āmakadhaññena pācittiyena dukkaṭā katā.
 gacchantassa kati āpattiyo, ṭhitassa vāpi kittikā,
 nisinnassa kati āpattiyo, nipannassāpi kittikā.
 gacchantassa catasso āpattiyo, ṭhitassa vāpi tattikā,
 nisinnassa catasso āpattiyo, nipannassāpi tattikā.
- 30 kati pācittiyāni sabbāni nānāvattukāni apubbaṃ acari-
 maṃ āpajjeyya ekato.
 pañca pācittiyāni sabbāni . . . ekato.
 kati pācittiyāni sabbāni nānāvattukāni apubbaṃ acari-
 maṃ āpajjeyya ekato.

- nava pācittiyāni sabbāni . . . ekato.|
 kati pācittiyāni sabbāni nānāvattukāni
 kativācāya deseyya vuttā ādiccabandhunā.|
 pañca pācittiyāni sabbāni nānāvattukāni
 ekavācāya deseyya vuttā ādiccabandhunā.|
 kati pācittiyāni sabbāni nānāvattukāni
 35 kativācāya deseyya vuttā ādiccabandhunā.|
 nava pācittiyāni s. n.
 ekavācāya deseyya v. ā.|
 kati pācittiyāni s. n.
 kiñci kittetvā deseyya v. ā.|
 pañca pācittiyāni s. n.
 vatthum kittetvā deseyya v. ā.|
 kati pācittiyāni s. n.
 kiñci kittetvā deseyya v. ā.|
 nava pācittiyāni s. n.
 40 vatthum kittetvā deseyya v. ā.|
 yāvātatiyake kati āpattiyo, kati vohārapaccayā,
 khādantassa kati āpattiyo, kati bhojanapaccayā.|
 yāvātatiyake tisso āpattiyo, cha vohārapaccayā,
 khādantassa tisso āpattiyo, pañca bhojanapaccayā.|
 sabbā yāvātatiyakā kati ṭhānāni gacchanti,
 katīnañ c' eva āpattiyo katīnaṃ adhikaraṇena ca.|
 sabbā yāvātatiyakā pañca ṭhānāni gacchanti,
 pañcannañ c' eva āpatti pañcannaṃ adhikaraṇena ca.|
 katīnaṃ vinicchayo hoti katīnaṃ vūpasamena ca,
 45 katīnañ c' eva anāpatti katihi ṭhānehi sobhati.|
 pañcannaṃ vinicchayo hoti pañcannaṃ vūpasamena ca,
 pañcannañ c' eva anāpatti tihi ṭhānehi sobhati.|
 kati kāyikā rattim, kati kāyikā divā,
 nijjhantassa kati āpatti, kati piṇḍapātapaccayā.|
 dve kāyikā rattim, dve kāyikā divā,
 nijjhantassa ekā āpatti, ekā piṇḍapātapaccayā.|
 kat' ānisaṃse sampassaṃ paresaṃ saddhāya deseyya,
 ukkhittakā kati vuttā, kati sammāvattanā.|
 atṭṭhānisaṃse sampassaṃ paresaṃ saddhāya deseyya,
 50 ukkhittakā tayo vuttā, tecattārīsa sammāvattanā.|
 katiṭhāne musāvādo, kati paraman ti vuccati,

- kati pāṭidesaniyā, kaṭīnaṃ desanāya ca.
 pañcaṭṭhāne musāvādo, cuddasa paraman ti vuccati,
 dvādasa pāṭidesaniyā, catunnaṃ desanāya ca.
 kataṅgiko musāvādo, kati uposathaṅgāni,
 kati dūteyyaṅgāni, kati titthiyavattanā.
 aṭṭhaṅgiko musāvādo, aṭṭha uposathaṅgāni,
 aṭṭha dūteyyaṅgāni, aṭṭha titthiyavattanā.
 kativācika upasampadā, kaṭīnaṃ paccuttṭhātabbaṃ,
 55 kaṭīnaṃ āsanaṃ dātabbaṃ, bhikkhunovādako kaṭīhi.
 aṭṭhavācika upasampadā, aṭṭhannaṃ paccuttṭhātabbaṃ,
 aṭṭhannaṃ āsanaṃ dātabbaṃ, bhikkhunovādako aṭṭhahi.
 kaṭīnaṃ chejjaṃ hoti, kaṭīnaṃ thullaccayaṃ,
 kaṭīnaṃ c' eva anāpatti, sabbesaṃ ekavattṭhukā.
 ekassa chejjaṃ hoti, catunnaṃ thullaccayaṃ,
 catunnaṃ c' eva anāpatti, sabbesaṃ ekavattṭhukā.
 kati āghātavattṭhūni, kaṭīhi saṃgho bhijjati,
 kat' ettha paṭhamāpattikā, ñattiyā karaṇā kati.
 nava āghātavattṭhūni, navahi saṃgho bhijjati,
 60 nav' ettha paṭhamāpattikā, ñattiyā karaṇā nava.
 kati puggalā nābhivādetabbā añjalisāmicena ca,
 kaṭīnaṃ dukkaṭaṃ hoti, kati cīvaradhāraṇā.
 dasa puggalā nābhivādetabbā añjalisāmicena ca,
 dasannaṃ dukkaṭaṃ hoti, dasa cīvaradhāraṇā.
 kaṭīnaṃ vassaṃ vutthānaṃ dātabbaṃ idha cīvaraṃ,
 kaṭīnaṃ sante dātabbaṃ, kaṭīnaṃ c' eva na dātabbaṃ.
 pañcannaṃ vassaṃ vutthānaṃ dātabbaṃ idha cīvaraṃ,
 sattannaṃ sante dātabbaṃ, soḷasannaṃ na dātabbaṃ.
 katisataṃ rattisataṃ āpattiyo chādayitvāna
 65 kati rattiyo vasitvāna mucceyya pārivāsiko.
 dasasataṃ rattisataṃ āpattiyo chādayitvāna
 dasa rattiyo vasitvāna mucceyya pārivāsiko.
 kati kammadosā vuttā buddhenādiccabandhunā
 Campāyaṃ vinayavattṭhusmiṃ, sabbeva adhammikā kati.
 dvādasa kammadosā v. b.
 Campāyaṃ vinayavattṭhusmiṃ, sabbeva adhammikā katā.
 kati kammāsampattiyo vuttā buddhenādiccabandhunā
 Campāyaṃ vinayavattṭhusmiṃ, sabbeva dhammikā kati.
 catasso kammāsampattiyo v. b.

70 Campāyaṃ vinayavatthusmiṃ, sabbeva dhammikā katā.
kati kammāni vuttāni buddhenādiccabandhunā
Campāyaṃ vinayavatthusmiṃ, dhammikā adhammikā
kati.

cha kammāni v. b.

Campāyaṃ vinayavatthusmiṃ, ek' ettha dhammikā katā,
pañca adhammikā vuttā buddhenādiccabandhunā.
kati kammāni vuttāni buddhenādiccabandhunā
Campāyaṃ vinayavatthusmiṃ, dhammikā adhammikā
kati.

cattāri kammāni v. b.

Campāyaṃ vinayavatthusmiṃ, ek' ettha dhammikā katā,
tayo adhammikā vuttā buddhenādiccabandhunā.
yaṃ desitā anantañinena tādina āpattikkhandhāni vive-
kadassinā

kat' ettha sammanti vinā samathehi : pucchāmi taṃ

75 brūhi vibhaṅgakoviḍa.

yaṃ desitā . . . vivekadassinā

ek' ettha sammati vinā samathehi : etan te akkhāmi
vibhaṅgakoviḍa.

kati āpāyikā vuttā buddhenādiccabandhunā,
vinayaṃ paṭijānantassa visayāni suṇoma te.
chaūnadiyaḍḍhasatā vuttā buddhenādiccabandhunā
āpāyikā nerayikā kappatṭhā samghabhedakā,
vinayaṃ paṭijānantassa visayāni suṇohi me.
kati nāpāyikā vuttā buddhenādiccabandhunā,
vinayaṃ paṭijānantassa visayāni suṇoma te.
atṭhārassa nāpāyikā vuttā buddhenādiccabandhunā,

80 vinayaṃ paṭijānantassa visayāni suṇohi me.

kati atṭhakā vuttā buddhenādiccabandhunā,
vinayaṃ p. v. suṇoma te.

atṭhārassa atṭhakā v. b.,

vinayaṃ p. v. suṇohi me.

kati kammāni vuttāni buddhenādiccabandhunā,
vinayaṃ p. v. suṇoma te.

soḷasa kammāni v. b.,

vinayaṃ p. v. suṇohi me.

kati kammadosā vuttā buddhenādiccabandhunā,

- 85 vinayaṃ p. v. suṇoma te.
 dvādasā kammadosā v. b.,
 vinayaṃ p. v. suṇohi me.
 kati kammāsampattiyo vuttā buddhenādiccabandhunā,
 vinayaṃ p. v. suṇoma te.
 catasso kammāsampattiyo v. b.,
 vinayaṃ p. v. suṇohi me.
 kati kammāni vuttāni buddhenādiccabandhunā,
 vinayaṃ p. v. suṇoma te.
 cha kammāni v. b.,
- 90 vinayaṃ p. v. suṇohi me.
 kati kammāni vuttāni buddhenādiccabandhunā,
 vinayaṃ p. v. suṇoma te.
 cattāri kammāni v. b.,
 vinayaṃ p. v. suṇohi me.
 kati pārājikā vuttā buddhenādiccabandhunā,
 vinayaṃ p. v. suṇoma te.
 atṭṭha pārājikā v. b.,
 vinayaṃ p. v. suṇohi me.
- 95 kati saṃghādisesā . . . |
 tevīsa saṃghādisesā . . . |
 kati aniyatā . . . |
 dve aniyatā . . . |
 kati nissaggiyā . . . |
- 100 dve cattārīsa nissaggiyā . . . |
 kati pācittiyā . . . |
 atṭṭhāsītisatam pācittiyā . . . |
 kati pāṭidesaniyā . . . |
 dvādasā pāṭidesaniyā . . . |
 kati sekhiyā vuttā buddhenādiccabandhunā,
- 105 vinayaṃ paṭijānantassa visayāni suṇoma te.
 pañcasattati sekhiyā vuttā buddhenādiccabandhunā,
 vinayaṃ paṭijānantassa visayāni suṇohi me.
 yāva supucchitam tayā, yāva suvissajjitam mayā,
 pucchāvissajjanāya vā n' atthi kiñci asuttakan ti.

•
 dutiyagāthāsamgaṇikaṃ niṭṭhitam.

XVIII.

Asaṃvāso bhikkhūhi ca bhikkhunīhi ca, sambhogo ekacco
tahiṃ na labbhati,

avippavāseṇa anāpatti: pañhā mesā kusalehi cintitā. |

avissajjiyaṃ avebhaṅgiyaṃ pañca vuttā mahesinā,

vissajjantassa paribhuñjantassa anāpatti: pañhā mesā
kusalehi cintitā. |

dasā puggale na vadāmi, ekādasa vivaṃsiya,

vuḍḍhaṃ vandantassa āpatti: pañhā . . . |

na ukkhittako, na ca pana pārivāsiko,

na saṃghabhinno, na ca pana pakkhasaṃkanto,

samānasamvāsakabhūmiyā ṭhito kathaṃ nu sikkhāya
asādhāraṇo siyā: pañhā . . . |

upeti dhammaṃ paripucchāmāno kusalaṃ atthupasañhi-
taṃ,

na jivati na mato na nibbuto, taṃ puggalaṃ katamaṃ

5 vadanti buddhā: pañhā . . . |

ubbhakkhake na vadāmi, adhonābhi vivaṃsiya,

methunadhammapaccayā kathaṃ pārājiko siyā: pañ-
hā . . . |

bhikkhu saññācīkāya kuṭiṃ karoti adesitavattukaṃ

pamāṇātikkantaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, anāpatti:
pañhā . . . |

bhikkhu saññācīkāya kuṭiṃ karoti desitavattukaṃ

pamāṇikaṃ anārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, āpatti: pañ-
hā . . . |

na kāyikaṃ kiñci payogaṃ ācare, na cāpi vācāya pare
bhaṇeyya,

āpajjeyya garukaṃ chejjavatthum: pañhā . . . |

na kāyikaṃ vācasikaṃ ca kiñci manasāpi santo na kareyya
pāpaṃ,

10 so nāsito kinti sunāsito bhavo: pañhā . . . |

anālapanto manujena kenaci vācā giraṃ no ca pare
bhaṇeyya,

- âpajjeyya vâcasikaṃ na kâyikaṃ : pañhâ . . . |
 sikkhâpadâ buddhavarena vaṇṇitâ saṃghâdisesâ caturô
 bhaveyyuṃ,
 âpajjeyya ekappayogena sabbe : pañhâ . . . |
 ubho ekato upasampannâ, ubhinnaṃ hatthato cîvaraṃ
 paṭiganheyya,
 siyâ âpattiyo nânâ : pañhâ . . . |
 caturô janâ saṃvidhâya garubhaṇḍaṃ avâharuṃ,
 tayo pârajikâ eko na pârajiko : pañhâ . . . |
 itthi ca abbhantare siyâ, bhikkhu ca bahiddhâ siyâ,
 chiddaṃ tasmaṃ ghare n' atthi, methunadhamma-
 paccayâ
 15 kathaṃ pârajiko siyâ : pañhâ . . . |
 telaṃ madhuṃ phāṇitañ cāpi sappiṃ sāmāṃ guhetvāna
 nikkhipeyya,
 avitivate sattāhe sati paccaye paribhuñjantassa âpatti :
 pañhâ . . . |
 nissaggiyena âpatti suddhakena pâcittiyaṃ
 âpajjantassa ekato : pañhâ . . . |
 bhikkhū siyâ visatiyâ samâgatâ, kammaṃ kareyyuṃ
 samaggasāṇiṇino,
 bhikkhu siyâ dvâdasayojane tthito, kammañ ca taṃ
 kuppeyya vaggapaccayâ : pañhâ . . . |
 padavītihāramattena vâcāya bhaṇitena ca
 sabbāni garukāni sappatikkammāni catusatthiâpattiyo
 âpajjeyya ekato : pañhâ . . . |
 nivattho antaravāsakena, diguṇaṃ saṃghāṭiṃ pāruto,
 20 sabbāni tāni nissaggiyāni honti : pañhâ . . . |
 na cāpi ñatti na ca pana kammavâcâ, na c' ehi bhikkhū
 'ti jīno avoca,
 saraṇagamanam pi na tassa atthi, upasampadâ c' assa
 akuppâ : pañhâ . . . |
 itthiṃ hane na mātaraṃ, purisañ ca na pītaraṃ hane,
 haneyya amariyaṃ mando, tena cānantaraṃ phuse : pañ-
 hâ . . . |
 itthiṃ hane ca mātaraṃ, purisañ ca pītaraṃ hane,
 mātaraṃ pītaraṃ hantvâ na tenānantaraṃ phuse : pañ-
 hâ . . . |

- acodayitvā asārayitvā asammukhībhûtaṣṣa kareyya kam-
maṃ,
katañ ca kammaṃ sukaṭaṃ bhaveyya, kārako ca saṃgho
anāpattiko siyā: pañhā . . . |
codayitvā sārāyitvā sammukhībhûtaṣṣa kareyya kammaṃ,
katañ ca kammaṃ akataṃ bhaveyya, kārako ca saṃgho
25 sâpattiko siyā: pañhā . . . |
chindantassa âpatti, chindantassa anâpatti,
châdentassa âpatti, châdentassa anâpatti: pañhā . . . |
saccaṃ bhaṇanto garukaṃ, musā ca lahu bhâsato,
musā bhaṇanto garukaṃ, saccañ ca lahu bhâsato: pañ-
hā . . . |
adhiṭṭhitam rajanāya rattam kappakatam pi santam
paribhuñjantassa âpatti: pañhā . . . |
atthamgate suriye bhikkhu maṃsāni khâdati,
na ummattako na ca pana khittacitto na câpi so vedanaṭṭo
bhaveyya,
na c' assa hoti âpatti, so ca dhammo sugatena desito:
pañhā . . . |
na rattacitto na ca pana theyyacitto na câpi so paramma-
raṇāya cetayī,
salâkam dentassa hoti chejjaṃ, paṭigaṇhantassa thullacca-
yam: pañhā . . . |
30 na câpi âraññakam sâsaṇkasammatam na câpi saṃghena
sammuti dinnâ,
na c' assa kaṭhinam atthataṃ, tatth' eva cîvaram nikkhi-
pitvâ gaccheyya aḍḍhayaḍḍhanam,
tass' eva aruṇam uggacchantassa anâpatti: pañhā . . . |
kāyikāni na vâcasikāni sabbāni nânâvatthukāni
apubbaṃ acarimaṃ âpajjeyya ekato: pañhā . . . |
vâcasikāni na kāyikāni sabbāni nânâvatthukāni
apubbaṃ acarimaṃ âpajjeyya ekato: pañhā . . . |
tiss' itthiyo methunam tam na seve tayo purise tayo ca
anariyapaṇḍake,
na câcare methunam byañjanasmim, chejjaṃ siyâ
methunadhammapaccayâ: pañhā . . . |
mâtaram cîvaram yâce no saṃghassa pariṇatam,
35 keu' assa hoti âpatti anâpatti ca nâtake: pañhā . . . |

kuddho ârâdhako hoti, kuddho hoti garahiyo,
atha ko nâma so dhammo yena kuddho pasamsiyo :
pañhâ . . . |

tuttho ârâdhako hoti, tuttho hoti garahiyo,
atha ko nâma so dhammo yena tuttho garahiyo :
pañhâ . . . |

samghâdisesaṃ thullaccayaṃ pâcittiyaṃ pâṭidesaniyaṃ
dukkataṃ âpajjeya ekato : pañhâ . . . |
ubho paripuṇṇavisativassâ, ubhinnaṃ ekupajjhâyo ekâ-
cariyo ekakammavâcâ :

eko upasampanno eko anupasampanno : pañhâ . . . |
akappakataṃ nâpi rajanâya rattam tena nivattho yena-
kâmaṃ vajeyya,

na c' assa hoti âpatti, so ca dhammo sugatena desito :
40 pañhâ . . . |

na deti, na paṭigaṇhâti, paṭiggaho tena na vijjati,
âpajjati garukaṃ na lahukaṃ tañ ca paribhogapaccayâ :
pañhâ . . . |

na deti, na paṭigaṇhâti, paṭiggaho tena na vijjati,
âpajjati lahukaṃ na garukaṃ tañ ca paribhogapaccayâ :
pañhâ . . . |

âpajjati garukaṃ sâvasosaṃ, châdeti anâdariyaṃ paṭicca,
na bhikkhunî, no ca phuseyya vajjam : pañhâ mesâ
kusalehi cintitâ. |

Sedamocagâthâ nitthitâ. tass' uddânaṃ :

asamvâso, avissajji, dasa ca, anukkhittako,
upeti dhammaṃ, ubbhakkhakaṃ, tato saññâcikâ ca dve, |
na kâyikañ ca garukaṃ, na kâyikaṃ na vâcasikaṃ,
anâlapanto, sikkhâ ca, ubho ca, caturô janâ, |
itthi, telañ ca, nissaggi, bhikkhû ca, padavîtiyo,
nivattho ca, na ca ñatti, na mâtaraṃ pitaraṃ hane, |
acodayitvâ, codayitvâ, chindantaṃ, saccam eva ca,
adhiṭṭhitañ c', atthamgate, na rattam, na câraññakam, |
kâyikavâcasikâ, tiss' itthi câpi, mâtaraṃ,
kuddho ârâdhako, tuttho, samghâdisesâ ca, ubho, |
akappakataṃ, na deti, na det', âpajjati garuṃ :
sedamocanikâ gâthâ pañhâ viññûvibhâvitâ 'ti. |

XIX,

Cattâri kammâni apalokanakammaṃ ñattikammaṃ ñatti-dutiyakammaṃ ñatticatutthakammaṃ. imâni cattâri kammâni katiḥ' âkārehi vipajjanti. imâni cattâri kammâni pañcaḥ' âkārehi vipajjanti vatthuto vā ñattito vā anussāvanato vā sīmato vā parisato vā. ||1||

kathaṃ vatthuto kammâni vipajjanti. sammukhākaraṇīyaṃ kammaṃ asammukhā karoti: vatthuvipannaṃ adhammakammaṃ. paṭipucchākaraṇīyaṃ kammaṃ appaṭipucchā karoti: vatthuvipannaṃ adhammakammaṃ. paṭiññāyākaraṇīyaṃ kammaṃ appaṭiññāya karoti . . . sativinayārahassa amûlḥavinayaṃ deti . . . amûlḥavinayārahassa tassapāpiyyasikākammaṃ karoti . . . tassapāpiyyasikākammārahassa tajjanīyakammaṃ karoti . . . tajjanīyakammārahassa nissayakammaṃ karoti . . . nissayakammārahassa pabbājanīyakammaṃ karoti . . . pabbājanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṃ karoti . . . paṭisāraṇīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṃ karoti . . . ukkhepanīyakammārahassa parivāsaṃ deti . . . parivāsārahaṃ mûlāya paṭikassati . . . mûlāya paṭikassanārahassa mānattaṃ deti . . . mānattārahaṃ abbhethi . . . abbhānārahaṃ upasampādeti . . . anuposathe uposathaṃ karoti . . . apavāraṇāya pavāreti: vatthuvipannaṃ adhammakammaṃ. evaṃ vatthuto kammâni vipajjanti. ||2||

kathaṃ ñattito kammâni vipajjanti. pañcaḥ' âkārehi ñattito kammâni vipajjanti: vatthum na parāmasati, saṃghaṃ na p., puggalaṃ na p., ñattim na parāmasati, pacchā vā ñattim ṭhāpeti. imehi pañcaḥ' âkārehi ñattito kammâni vipajjanti. ||3||

kathaṃ anussāvanato kammâni vipajjanti. pañcaḥ'

âkârehi anussâvanato kammâni vipajjanti: vatthum na parâmasati, saṃghaṃ na p., puggalaṃ na p., sâvanam hâpeti, akâle vâ sâveti. imehi pañcah' âkârehi anussâvanato'kam-mâni vipajjanti. ||4||

kathaṃ sîmato kammâni vipajjanti. ekâdasahi âkârehi sîmato kammâni vipajjanti: atikhuddakaṃ sîmaṃ sam-mannati, atimahaṭṭhaṃ sîmaṃ sammannati, khaṇḍanimittaṃ s. s., châyânimittaṃ s. s., animittaṃ s. s., bahisîme ṭhito s. s., nadiyâ s. s., samudde s. s., jâtassare s. s., sîmâya sîmaṃ sambhindati, sîmâya sîmaṃ ajjhottharati. imehi ekâdasahi âkârehi sîmato kammâni vipajjanti. ||5||

kathaṃ parisato kammâni vipajjanti. dvâdasahi âkârehi parisato kammâni vipajjanti. catuvaggakaraṇe kamme yâvatikâ bhikkhû kammappattâ te anâgatâ honti, chandâ-rahânaṃ chando anâhaṭṭho hoti, sammukhîbhûtâ paṭikkosanti. catuvaggakaraṇe kamme yâvatikâ bhikkhû kammappattâ te âgatâ honti, chandârahânaṃ chando anâhaṭṭho hoti, sammukhîbhûtâ paṭikkosanti. catuvaggakaraṇe kamme yâvatikâ bhikkhû kammappattâ te âgatâ honti, chandârahânaṃ chando âhaṭṭho hoti, sammukhîbhûtâ paṭikkosanti. pañcavaggakaraṇe kamme — pa — dasavaggakaraṇe kamme — pa — visati-vaggakaraṇe kamme yâvatikâ bhikkhû kammappattâ te anâgatâ honti, chandârahânaṃ chando anâhaṭṭho hoti, sam-mukhîbhûtâ paṭikkosanti. visativaggakaraṇe kamme yâva-tikâ bhikkhû kammappattâ te âgatâ honti, chandârahânaṃ chando anâhaṭṭho hoti, sammukhîbhûtâ paṭikkosanti. visati-vaggakaraṇe kamme yâvatikâ bhikkhû kammappattâ te âgatâ honti, chandârahânaṃ chando âhaṭṭho hoti, sammukhîbhûtâ paṭikkosanti. imehi dvâdasahi âkârehi parisato kam-mâni vipajjanti. ||6||

catuvaggakaraṇe kamme catûro bhikkhû pakatattâ kam-mappattâ, avasesâ pakatattâ chandârahâ. yassa saṃgho kammaṃ karoti so n' eva kammappatto nâpi chandâraho, api ca kammâraho.

pañcavaggakaraṇe kamme pañca bhikkhû . . .

dasavaggakaraṇe kamme dasa bhikkhû . . .

visativaggakaraṇe kamme visati bhikkhû . . . api ca kammâraho. ||7||

cattāri kammāni apalokanakammaṃ ñattikammaṃ ñattidutiyakammaṃ ñatticatutthakammaṃ. imāni cattāri kammāni 'katih' ākārehi vipajjanti. imāni cattāri kammāni pañcah' ākārehi vipajjanti vatthuto vā ñattito vā anussāvanato vā sīmato vā parisato vā. ||8||

kathaṃ vatthuto kammāni vipajjanti. paṇḍakaṃ upasampādeti : vatthuvipannaṃ adhammakammaṃ. theyya-saṃvāsakaṃ upasampādeti : vatthuvipannaṃ adhammakammaṃ. titthiyapakkantaṃ . . . tiracchānagataṃ . . . mātughātaṃ . . . pitughātaṃ . . . arahantaghātaṃ . . . bhikkhunīdūsakaṃ . . . saṃghabhedakaṃ . . . lohituppādaṃ . . . ubhatobyañjanaṃ . . . ūnavāsativassaṃ puggalaṃ upasampādeti : vatthuvipannaṃ adhammakammaṃ. evaṃ vatthuto kammāni vipajjanti. ||9||

kathaṃ ñattito . . . (= § § 3-6) . . . imehi dvādasahi ākārehi parisato kammāni vipajjanti. ||10||

apalokanakammaṃ kati ṭhānāni gacchati, ñattikammaṃ . . . ñattidutiyakammaṃ . . . ñatticatutthakammaṃ kati ṭhānāni gacchati. apalokanakammaṃ pañca ṭhānāni gacchati, ñattikammaṃ nava ṭh. g., ñattidutiyakammaṃ satta ṭh. g., ñatticatutthakammaṃ satta ṭhānāni gacchati. ||11||

apalokanakammaṃ katamāni pañca ṭhānāni gacchati. osāraṇaṃ nissāraṇaṃ bhaṇḍukaṃ brahmadāṇḍaṃ kammalakkhaṇaṃ űeva pañcamāṃ. apalokanakammaṃ imāni pañca ṭhānāni gacchati.

ñattikammaṃ katamāni nava ṭhānāni gacchati. osāraṇaṃ nissāraṇaṃ uposathaṃ pavāraṇaṃ sammutiṃ dānaṃ paṭiggaḥaṃ paccukkaḍḍhanaṃ kammalakkhaṇaṃ űeva navamaṃ. ñattikammaṃ imāni nava ṭhānāni gacchati.

ñattidutiyakammaṃ katamāni satta ṭhānāni gacchati. osāraṇaṃ nissāraṇaṃ sammutiṃ dānaṃ uddharaṇaṃ desanaṃ kammalakkhaṇaṃ űeva sattamaṃ. ñattidutiyakammaṃ imāni satta ṭhānāni gacchati.

ñatticatutthakammaṃ katamāni satta ṭhānāni gacchati. osāraṇaṃ nissāraṇaṃ sammutiṃ dānaṃ niggahaṃ samanubhāsaṇaṃ kammalakkhaṇaṃ űeva sattamaṃ. ñatticatutthakammaṃ imāni satta ṭhānāni gacchati. ||12||

catuvaggakarāṇe kamme cattāro bhikkhū . . . (= § 7)

... pañcavaggakaraṇe kamme ... dasavaggakaraṇe kamme
 ... visativaggakaraṇe kamme ... api ca kammāraho. ||13||
 kamma v a g g o n i t t h i t o p a t h a m o . ||1||

dve atthavase paṭicca tathāgatena sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ saṃghasutthutāya saṃghaphāsutāya. ime dve atthavase paṭicca tathāgatena sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ. dve atthavase paṭicca ... dumaṅkūnaṃ puggalānaṃ niggahāya pesalānaṃ bhikkhūnaṃ phāsuvihārāya. ime dve atthavase paṭicca tathāgatena sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ. dve atthavase paṭicca ... diṭṭhadhammikānaṃ āsavānaṃ saṃvarāya samparāyikānaṃ āsavānaṃ paṭighātāya ... diṭṭhadhammikānaṃ verānaṃ saṃvarāya samparāyikānaṃ verānaṃ paṭighātāya ... diṭṭhadhammikānaṃ vajjānaṃ saṃvarāya samparāyikānaṃ vajjānaṃ paṭighātāya ... diṭṭhadhammikānaṃ bhayānaṃ saṃvarāya samparāyikānaṃ bhayānaṃ paṭighātāya ... diṭṭhadhammikānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ saṃvarāya samparāyikānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ paṭighātāya ... gihināṃ anukampāya pāpicchānaṃ pakkhupacchedāya ... appasannānaṃ pasādāya pasannānaṃ bhiyyobhāvāya ... saddhammaṭṭhitiyā vinayānuggahāya. ime dve atthavase paṭicca tathāgatena sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ.
 atthavasavaggo n i t t h i t o d u t i y o . ||2||

dve atthavase paṭicca tathāgatena sāvakānaṃ pātimokkhaṃ paññattaṃ — la — pātimokkhuddeso paññatto, pātimokkhaṭṭhapanāṃ paññattaṃ, pavāraṇā paññattā, pavāraṇāṭṭhapanāṃ paññattaṃ, tajjanīyakammaṃ paññattaṃ, nissayakammaṃ p., pabbājaniyakammaṃ p., patisāraṇīyakammaṃ p., ukkhepanīyakammaṃ p., parivāsadānaṃ p., mūlāya paṭikassanā paññattā, mānattadānaṃ paññattaṃ, abbhānaṃ p., osāraṇīyaṃ p., nissāraṇīyaṃ p., upasampadā p., apalokanukammaṃ p., ñattikammaṃ p., ñattidutiyakammaṃ p., ñatticatutthakammaṃ paññattaṃ.

p a ñ ñ a t t i v a g g o n i t t h i t o t a t i y o . ||3||

• appaññatte paññattaṃ, paññatte anupaññattaṃ, sammukkhāvinayo paññatto, sativinayo paññatto, amūlavinayo paññatto,

paṭiññātakaraṇaṃ paññattaṃ, yebhuyyasikā paññattā, tassa-pāpiyyasikā paññattā, tiṇavatthārako paññatto saṃgha-sutṭhutāya saṃghaphāsutāya. ime dve atthavase paṭicca tathāgatena sāvakānaṃ tiṇavatthārako paññatto. dve atthavase paṭicca tathāgatena sāvakānaṃ tiṇavatthārako paññatto dummaṅkūnaṃ . . . (see chap. 2) . . . saddhammatṭhitiyā vinayānuggahāya. ime dve atthavase paṭicca tathāgatena sāvakānaṃ tiṇavatthārako paññatto.

paññattavaggo niṭṭhito catuttho. ||4||

nava. saṃgahā vatthusaṃgaho vipattisaṃgaho āpattisaṃgaho nidānasamgaho puggalasamgaho khandhasamgaho samutṭhānasamgaho adhikarāṇasamgaho samathasamgaho 'ti. ||1||

adhikaraṇe samuppanne sace ubho attapaccatthikā āga-cchanti ubhinnaṃ pi vatthu ārocāpetabbaṃ, ubhinnaṃ pi vatthu ārocāpctvā ubhinnaṃ pi paṭiññā sotabbā, ubhinnaṃ pi paṭiññaṃ sutvā ubho pi vatthā: amhākaṃ imasmiṃ adhikaraṇe vūpasamite ubho pi tuṭṭhā bhavissathā 'ti. sace āhamsu: ubho pi tuṭṭhā bhavissamā 'ti, saṃghena taṃ adhikaraṇaṃ paṭiccehitabbaṃ. sace alajjussannā hoti parisā, ubbāhikāya vūpasametabbaṃ. sace bālussannā hoti parisā, vinayadharo pariyesitabbo. yena dhammena yena vinayena yena satthu sāsanena taṃ adhikaraṇaṃ vūpasammati tathā taṃ adhikaraṇaṃ vūpasametabbaṃ. ||2||

vatthu jānitabbaṃ, gottaṃ jānitabbaṃ, nāmaṃ jānitabbaṃ, āpatti jānitabbaṃ. methunadhammo 'ti vatthu c' eva gottaṃ ca, pārājikaṃ ti nāmaṃ c' eva āpatti ca. adinnādānaṃ ti vatthu c' eva gottaṃ ca, pārājikaṃ ti nāmaṃ c' eva āpatti ca. manussaviggaho 'ti . . . uttarimanussadhammo 'ti vatthu c' eva gottaṃ ca, pārājikaṃ ti nāmaṃ c' eva āpatti ca. sukka-visaṭṭhiti vatthu c' eva gottaṃ ca, saṃghādiseso 'ti nāmaṃ c' eva āpatti ca. kāyasamsaggo 'ti vatthu c' eva gottaṃ ca, saṃghādiseso 'ti nāmaṃ c' eva āpatti ca. duṭṭhullavācā 'ti . . . attakāmaṃ ti . . . sañcarittā ti . . . saññācīkāya kuṭikārāpanaṃ ti . . . mahallakaṃ vihāraṃ kārāpanaṃ ti . . . bhikkhuṃ amūlakena pārājikena dhammena anuddham-sanaṃ ti . . . bhikkhuṃ aññabhāgiyassa adhikaraṇassa kiñci desaṃ lesamiattaṃ upādāya pārājikena dhammena anu-

ddhamsanan ti . . . saṃghabhedakassa bhikkhuno yāvata-
 tiyaṃ samanubhāsanāya na ppaṭinissajjanan ti . . . bhe-
 dakānuvattakānaṃ bhikkhūnaṃ yāvata tiyaṃ samanubhā-
 sanāya na ppaṭinissajjanan ti . . . dubbacassa bhikkhuno
 yāvata tiyaṃ samanubhāsanāya na ppaṭinissajjanan ti . . .
 kuladûsakassa bhikkhuno yāvata tiyaṃ samanubhāsanāya na
 ppaṭinissajjanan ti vatthu c' eva gottañ ca, saṃghādiseso 'ti
 nāmañ c' eva āpatti ca. — pa —. anādariyaṃ paṭicca
 uduke uccāraṃ vā passāvaṃ vā kheḷaṃ vā karaṇan ti vatthu
 c' eva gottañ ca, dukkaṭan ti nāmañ c' eva āpatti cā 'ti. ||3||
 navasaṃgahavaggo niṭṭhito pañcama. ||5||

tass' uddānaṃ :

apalokana-ñatti ca, dutiyaṃ, catutthena ca,
 vatthu-ñatti-anussāvanam, sīmā-parisam eva ca, |
 sammukkhā, paṭipucchā ca, paṭiññā, vinayāraho,
 vatthu-saṃgha-puggalañ ca, ñattinaṃ, pacchā ñatti ca, |
 vatthu-saṃgha-puggalañ ca, sāvanam, akālena ca,
 atikhuddakā, mahantā ca, khaṇḍa-cchāyā-'nimittakā, |
 bahi-nadi-samudde ca, jātussare ca, bhindati,
 ajjhottharati sināya, catu-paṇcavaggikā, |
 dasa-vīsativaggā ca, anāhaṭṭa ca, āhaṭṭa,
 kammappattā, chandārahā, kammārahā ca puggalā, |
 apalokanam pañcatṭhānam, ñatti ca navatṭhānikā,
 ñattidutiyaṃ sattatṭhānam, catutthā sattatṭhānikā, |
 sutṭhu phāsu ca, dummañkūnam pesalā cāpi, āsavā,
 vera-vajja-bhayañ c' eva, akusalam, gihīnañ ca
 pāpicchā, appasannānam pasannā, dhammatṭhapanā
 vinayānuggahā c' eva, pātimokkh, 'uddesena ca, |
 pātimokkhañ ca ṭhapanā, pavāraṇaṃ ca, ṭhapanam,
 tājjanīyā, nissayañ ca, pabbājaniya-paṭisāraṇī, |
 ukkhepana-parivāsam, mūla-mānatta-abbhānam,
 osāraṇam, nissāraṇam, tath' eva upasampadā, |
 apalokana-ñatti ca, dutiyañ ca, catutthakam,
 appaṇṇatte, 'nupaṇṇattam, sammukkhāvinayo, sati, |
 amūḷha-paṭi-yebhuyya-pāpiyya-tiṇavatthārakam,
 vatthu, vipatti, āpatti, nidānam, puggalena ca, |

khandhâ c' eva, samutthânâ, adhikaraṇam eva ca,
samathâ, saṃgahâ c' eva, nâma-âpattikâ tathâ 'ti |

Parivâro niṭṭhito.

Pubbacariyamaggañ ca pucchitvâ 'va tahiṃ tahiṃ
Dipânâmo mahâpañño sutadharo vicakkhaṇo |
imaṃ vitthârasaṃkhepaṃ sajjhâmaggena majjhime
cintayitvâ likhâpesi sissakâṇaṃ sukhâvahaṃ. |
Parivâraṇ ti yaṃ vuttaṃ sabbeṃ vatthuaṃ salakkhaṇaṃ
atthaṃ atthena saddhamme dhammaṃ dhammena paññatī |
sāsanaṃ parivâresi Jambudīpaṃ va sāgara.
Parivâraṃ ujānanto kuto dhammaviniechayaṃ. |
vipattī vatthu paññatī anupaññatī puggalo
ekato ubhato c' eva lokapaṇṇattivajjato. |
yassa jāyati vimati Parivāreṇa chijjati.
cakkavattī mahāsene, migamajjhe va kesarī, |
ravi raṃsiparikiṇṇo, cando tāraṇo yathā,
Brahmā Brahmaṇisāya, gaṇamaṃjhe va nāyako :
evaṃ saddhammavinayo Parivāreṇa sobhatī. |

VARIOUS READINGS AND EXTRACTS FROM THE
COMMENTARY OF BUDDHAGHOSA.

A: India Office MS. of the Phayre Collection (Burmese writing).

B: MS. of the Royal Library at Berlin, Orient. fol. 378 (Sinhalese writing).

C: MS. of the Royal Library at Berlin, Orient. fol. 949 (Burmese writing).

D: BUDDHAGHOSA's *Aṭṭhakathā*: MS. of the Berlin Royal Library, Orient. fol. 931 (Burmese writing).

I. 1. *Pārāj.* 1. The list of Theras is quoted in the *Samantapāsādikā*, see vol. iii. p. 313. —v. 2, *Itṭiyo* and *Iddhiyo* AC, *Itṭiyo* B. —*Uṭṭiyo* AC, *Uttiyo* B. —v. 5, *Devatthero* B, *Revatth°* AC. —v. 9, *Puppanāmo*, *Pubbanāmo* AC, *Pupphanāmo*, *Phussanāmo* B. —v. 12, *Puppanāmo*, *Pubbanāmo* AC, *Phussanāmo* B.

Aniyata 2. After *raho* B inserts *paṭicchanne āsane nālamkammaniye*.

Nissaggiya 1. Before *dhāresuṃ* B inserts *dasāhātikkantaṃ*.

Nissaggiya 8 (beginning of the paragraph). After *gahapatikaṃ* B inserts *vā gahapatāniṃ vā*.

After the tenth Nissaggiya (at the end of the first *Vagga*) B has the following *Uddāna*: *atirekaekarattaṃ ca akālaporāṇadhovanam paṭiggahaṃ ca taṃ c' eva viññatti ca taduttariṃ d' ve appavāritā c' eva tikkhattuṃ codanāya vā 'ti*.

After the twentieth Nissaggiya B has the *Uddāna*: *missakam suddamkaṃ c' eva tūlaṃ cam anuvassakam purāṇa-*

santhatañ c' eva lomâtiḥāraṇena ca dhovaṇaṃ rāpiyaṃ c' eva dve ca nānappakāraṇaṃ. —After the thirtieth Nissaggiya : atirekapattaṃ onabandhanena ca bhesajjaṃ sātakañ c' eva kupitena acchindanena ca dve tantavāyā c' eva accekacivarena ca chārattaṃ vippavāseṇa attano ca parināmeti dve pi duve pattāni bhesajjaṃ vassikādānapaṇicamaṃ sāmaṃ vimkappa accekuppaṃ chārattasamghikena pariṇatan ti. —The general Uddāna of the Nissaggiyas is wanting in B. In the same way B gives in the Pācittiya section Uddānas after each Vagga instead of the general Uddāna at the end of the whole section, which is given in AC.

Pācittiya 9. samuṭṭhāti — la — AC, samuṭṭhāti — pe — adinnādānasamuṭṭhāne B.

Pācittiya 18. Sāvattiya AC, Vesāliya B.

Pācittiya 57. channaṃ anupaññattiyo A, cha anup° BC. The Suttavibhaṅga has only five anupaññattis; perhaps the ordinance contained in Mahāvagga V. 13. 13 is counted as the sixth.

Pācittiya 73. mohesaṃ B, bhikkhuṃ mohesaṃ AC.

Uddāna of the Pācittiya section. v. 1, saḥaseyyā A, samāseyyā B. I have written padaseyyā, comp. vol. iv. p. 33. —v. 6. ca (after apanidhena) is wanting in the MSS.

Sekhiya 43. kāyato ca vācato ca samuṭṭhāti na cittato AC, k° ca v° ca cittato ca samuṭṭhāti samanubhāsane B.

2. Pācittiya 46. santaṃ bhikkhuṃ anāpucchā deest in AC.

Pācittiya 48. āpatti dukkaṭassa AC, payoge dukkaṭaṃ B.

Pācittiya 50. payoge dukkaṭaṃ AC, āpatti dukkaṭassa B.

Pācittiya 60. apanidhe AC, apanidhite B.

8. sajjhānam° AC, sajjhāyam° B.

II. 1. Bhikkhunivibhaṅga, Pāc. 60. rudhitam the MSS.

Pācittiya 79. sokavassaṃ AC, sokāvassaṃ B.

2. Pāc. 60. rudhitam the MSS.

Pāc. 79. sokavassaṃ AC, sokāvassaṃ B.

10. After the Saṃghādisesa section B has the following words: yathā heṭṭhā tathā vitthāretabbaṃ, paccayam eva nānākaraṇaṃ.

III. v. 1, iti vinicchayā D.— 2, nāyati ACD ("paññāyati" D), jāyati B.— 3, pāramaṃ B.— 6, nīyati AC, ñīyati B

—khandhakāya ca mātikā ti khandhakā yā ca mātikā ti attho, ayam eva vā pāṭho D.— 7, samuttānaṃ niyato k° AC, samuttānti (corr. to ṭṭhānā) niyato k° B, samuttānaniyato katan ti samuttānaṃ niyato katan niyatakatan niyatasamuttānan ti attho D.— 56, sammukhā dhammadesanā B.

IV. 5. 3. After ñattiyā dukkaṭaṃ B inserts dvihi kamma-vācāhi dukkaṭaṃ.

17. vinibbhajjitvā vinibbhajjitvā AC, vinibhujjitvā, vinibbhujjitvā vinibbhujjitvā, vinibhujjhitvā vinibhujjhitvā B.

18. The combination “vivādādhikaraṇaṃ ca āpattādhikaraṇaṃ ca kiccādhikaraṇaṃ ca” is wanting in the MSS. here as well as in chap. 19.

20. The section commencing ‘kathaṃ siyā samathā adhi-karaṇehi sammanti,’ etc., I leave entirely as it is in A, and I content myself with giving here the readings in which B and C differ from that MS. For deciding whether we have to read ‘sammati’ or ‘na sammati’ I dare not rely upon speculations of my own. Buddhaghosa unfortunately has no comment on this section. —sammukh° vivād°: na s° B. —samm° kicc°: na s° BC. —sativ° kicc°: sammati B. —amūḷh° kicc°: sammati B. —paṭiññ° āpatt°: na s° BC. —paṭiññ° kicc°: sammati B. —tassap° kicc°: sammati B. —tiñ° kicc°: sammati B.

V. BUDDHAGHOSA: samukkatthapadānaṃ kati āpattiyo ’ti yātiyāni tattha samukkatthāni uttamāni padāni vuttāni tesāṃ samukkatthapadānaṃ uttamapadānaṃ saṃkhepato kati āpattiyo honti. yena yena hi padena yā yā āpatti paññattā sā sā tassa tassa padassa āpattīti vuccati, tena vuttaṃ samukkatthapadānaṃ kati āpattiyo ’ti. dve āpattiyo ’ti ūnavisativassaṃ upasampādentassa pācittiyaṃ sesesu sabba-padesu dukkaṭaṃ. tisso ’ti nassant’ ete vinassant’ eto ko tehi attho ’ti vadato bheda-purekkhārānaṃ uposathakaraṇe thullaccayaṃ, ukkhittakena saddhi uposathikaraṇe (sic) pācittipaṃ (sic) sesesu dukkaṭaṃ ti, evaṃ uposathapṃkhandhako tisso āpattiyo, etc.

VI. 2. saññāvimokkho, na saññāvimokkho AC, °kkhā, na °kkhā B. Buddhagh.: sacittakā āpatti saññāvimokkhā, acittakā no saññāvimokkhā. —The MSS. vary between a’t’h’

âpatti . . . âpajjati, and atth' âpattim . . . âpajjati. Buddhaghosa, in commenting on the first words of chap. 3, says : atth' âpatti titthante bhagavati âpajjatīti atthi âpatti yaṃ titthante bhagavati âpajjatīti attho. —lajjino ca yāceti AC, lajjino ca na yāceti B. —pakkālakam AC, pakkhallakam B.

3. The words 'pāpasamācarā dissanti o' eva suyyanti ca' are wanting in B. —āgālāya AC, āgālhāya B. BUDDHAGH. : āgālāya ceteyyā 'ti āgālāya dalhabbhāvāya ceteyya. tajjanika-kammādikatassa vattam na pūrayato icchamāno saṃgho ukkhepaniyakammaṃ kareyyā 'ti attho. —phenakā AC. Table of Contents, āgālha° AC, āgālhā° B.

4. sāmukkaṃsā AC, sāmukajjhāhā B. BUDDH. : cattāro samukkaṃsīti cattāro mahāpadesā, te hi bhagavatā anuppanno vatthusmiṃ sayam ukkasitvā ukkhipitvā thapitattā samukkaṃsā 'ti vuccanti. —After cattāro pubbakiccā B inserts cattāro pubbakaraṇā.

5. duppaṭivinodayā, °dayo the MSS. —aggiparicitaṃ, satthaparicitaṃ etc. the MSS. here as in Cullav. V. 5. 2. Read, °parijitaṃ. —nippaṭabijañ AC, nibbaṭṭab°. Comp. vol. i. p. 383. —After 'adhiṭṭhānuposatho' B goes on, sāmaggiuposatho pavāraṇā ceva pañcamo. —Table of Contents (last line), suddhipañcākā B.

6. After 'cha anuvādamūlāni' B inserts, cha sārāniyā dhammā.

7. āvakadhaññāni B. —B omits 'bhikkhussa hoti âpatti datṭhabbā.' BUDDHAGH. : bhikkhussa na hoti âpatti datṭhabbā hoti âpatti paṭikātabbā ti imāni tīni sattakāni dve adhammikaṇi ekaṃ dhammikaṃ. tāni tīni pi Campeyyakhandhake niddiṭṭhāni.

10. dasa ant° diṭṭhi the MSS., instead of dasavattukā a° d° P —adhikaraṇe na ca ABC (in the last paragraph of the description of the Paṇḍita). —(In the first paragraph of the dasavassā bhikkhunī) pabbājetabbā upasampādetabbā B. This paragraph and the next one stand in a strange contradiction to the 74th and 75th Bhikkhunī-Pācittiya rules.—Before gihigatāya B inserts, bhikkhuniyā.

VIII. 1. 5, tam byākaraṇaṃ tam vacanapathaṃ nisāmayitvā paṭipajjema hitā (hitāya C) no siyā AC, tvaṃ byākaraṇa

ta vacanapatham nis° paṭipajjema hitāya tositāyā ti B.— 12, yathākatham B constantly here and in the following chapters.— 15, 16, dve ca anuddhamsanā dve bhedā B.— 16, ujjhāpanena pācittiyam piṇḍapātam gaṇ° B (omitting ca after vikāle).— 19, khuddakāni ca vuccare B.— 2. 7, Before sūpam B inserts bhikkhu.— 10, sodasā ti soḷasa D.— 21, dve aniyatehi aṭṭha AC, dvihi aniyatehi aṭṭhamam B, dve aniyatehi aṭṭhaman ti D.— 46, ca yam B, sayam AC.— 51, mukham sañcamasamvaro AC, mukhasamsayamasamvaro B.

IX. 1. 10, āpattādh° āpatti AC, āp. na āpatti B. Comp. Cullav. IV. 14. 14.— 11, bhedakānuvattikā bhikkhu . . . na paṭinissajjanti AC, bhedakānuvattakā bhikkhūni . . . na paṭinissajjanti B. The rule alluded to (Samgh. 11) refers to both Bhikkhus and Bhikkhunīs; probably, therefore, we ought to read, bhedakānuvattakā . . . na paṭinissajjanti.

X. 1. 8, lajjisu katā AC, lajjisū vuttā B. —vuttānusandhitena ABC. BUDDH.: vatthānusandhitena kāraye ti vattānusandhinā kāraye, yā assa vattena saddhi paṭiññā sandhiyati tāya paṭiññāya kāraye ti attho.

XI. § 2, BUDDHAGHOSA : tattha diṭṭham diṭṭhenā 'ti gāthāya ayam attho : eken' eko mātugāmena saddhim ekaṭṭhānato nikkhamanto vā pavisanto vā diṭṭho, so tam pārājikena codeti. itaro tassa dassanam anujānāti, tam pana dassanam paṭicca pārājikam na upeti na patijānāti. evam ettha yan tena diṭṭhan tam tassa diṭṭho mayā 'ti iminā diṭṭhavanena sameti. yasmiṇa pana itaro tam dassanam paṭicca dosam na paṭijānāti tasmiṇa asuddhaparisaṅkito hoti, amūlakaparisaṅkito 'ti attho. tassa puggalassa suddho ahan ti paṭiññāya tena saddhim uposatho kātabbo (kāretabbo AC, kātabbo B). —UPPĀNA, gati codanakaṇḍamhi sāsanaṃ paṭhāpayan ti AC, tati cod° sāsanaṃ paṭiṭṭhāyan ti B.

XII. 1, After yathāpaṭiññāya kāretabbo B inserts, na codako hāsetabbo.— 3, v. 4, sace ACD, sa ve B.— vv. 3, 7 Instead of paññattikusalo, paññattiyā ca kusalo we probably have to read, saññattikusalo, saññattiyā ca kusalo.— v. 7, sace AC, sa ve B.

XIII. 6, appataññū A, appakataññū C, appassuto appakataññū B.— 7, kāretabbo tena pavāraṇā AC, kātabbo t° p° B

constantly. I have written *kāretabbā*. Comp. Buddha-ghosa's note at XI. 2.

XIV. 1. The third of the four questions which open this chapter (*kinti k° anattatam*), is left out in AB. —undriyati AC, *uṭṭhahati* B, *udriyati* D (in the note on Mahāvagga VII. 1. 5).— 4, *anādiyaṃ* d° A, *anādariyaṃ* d° C, *ānādiya*° B. —undriyyati AC, *udriṭṭh°* vati B.— 7. 1, *saṃghā vinā*, *puggalā* (or *puggalo*) *vinā* B constantly, *saṃghādhinā*, *puggalādhinā* AC. —UDDANA : *palibodhā vinā simāya* A, *balibodhā vinā* (corrected into *dhinā*) *simāya* C, *palibodhā ca vini simā* ca B. —*parivāraṃ niṭṭhitam* AC, *parivāsaṃ* n° B. (The commentary has here : *Samantapāsādikāya saṃvaṇṇanāya paññattivaggavavṇanā niṭṭhitā*).

XV. 2. 4, *omaddakārako* AC, *omakārako* B.— 5, Before *na kkhamaṭi* B inserts, *saṃghaṃ paṭimānaṃ*. —*uṭṭhāpetabbā* A, *upathāpetabbo* C, *upatṭhāpetabbā* B, *upetabbā* D.— 7, *sampaṇi* ca AC, *sampaṇi* ca or *samphaṇi* ca B, *sambhaṇi* ca (“*nirattakakatham*”) D.— 4, 9, *pañhāpucchā* the MSS. almost constantly.— 10, *aññāmyākaraṇā* the MSS. almost constantly.— 5. 5, *katamehi pañcahi* B.— 6, *asāsetum* AC, *aṇṇāpetum* B. —After *pekkhetum* B inserts *paśīditum*.— 9. 3, *paṭiṭṭhiyati* AC, *paṭitṭhiyati* B.

XVII. 13, *dhaññaraso* the MSS.— 21, *saṃgaho* (°ho corrected into °hā C) the MSS.— 27, Probably we should read, *pācittiyena dukkaṭā* (leaving out *kati*). Comp. v. 25.— 77 seqq., *vinayāni* AC, *visayāni* B constantly.

XVIII. 5, *kammaṃ* AC, *dhammaṃ* B. —*paripucchāmāno* A, *paripucchamāno* C, *paripucchimāno* B. —*atthasaṃhitam* B.— 14, *tayo pārājikā honti* B.— 17, *nissaggiye* B. —*āpajjeyya* B.— 18, *visatiyo* B. —*kareyya* B.— 28, *santatam* B.— 35, *yācato* ca *saṃghassa* B.— 40, *pajjheyya* A, *pajjeyya* C, *vajjeyya* B.— 42, *tena vijjati* B.

XIX. 5. 2, *vūpasame pi* (*pi* corrected into *na* C) AC, *vūpasamate* B.

CONCLUDING STANZAS.—v. 1, *maggaññu* AC, *maggañi* ca B.— 2, *sikkhakānaṃ* AC, *sissakānaṃ* B.— 3, *sabhāvattam* (°vattam C) AC, *sabbaṃ vatthum* B.— 5 °*vajjato* AC, °*vajjake* B.

INDEX TO VOLS. III.-V.

I. Names, pp. 235-239.

A. Names of persons, pp. 235-237.

B. Gods and demons, pp. 237-238.

C. Nations and tribes, geographical names, etc., pp.
238-239.

II. The Buddha, p. 240.

III. The Dhamma, pp. 240-242.

IV. The Saṃgha. Ecclesiastical law. Literature, pp. 242-253.

V. Brahmanism and non-Buddhistical sects, p. 254.

VI. Secular and daily life. Miscellaneous matter, pp. 254-257.

VII. Verses, p. 257.

Pār., S., Pāc., etc. = Bhikkhupārājika, Bhikkhusaṃghādisesa,
Bhikkhupācittiya, etc.

Bhñi Pār., etc. = Bhikkhunipārājika, etc.

P. = Parivāra.

In the index are omitted the materials found in the Parivāra
I-III; VIII. 1; XVI, which are a mere repetition of the
identical dates contained in the Bhikkhuvibhaṅga and Bhi-
kkhunivibhaṅga.

I. NAMES.

A. NAMES OF PERSONS.

- Aṅgīrasa, *see* Index II.
 Ajjuka, Pār. 2. 7. 46.
 Anāthapiṇḍika (*comp.* Index I C s. v.
     Jetavana), Pāc. 84. 3; P. 15. 1. 1.
 Anuruddha, Pāc. 6. 1; 29. 1.
 Abhaya, P. 1. 1 pag. 3.
 Ariṭṭha, Pāc. 68. 1; 69. 1; Bhñi Pār.
     3. 1; Bhñi Pāc. 1. 1; P. 1. 1 pag.
     3; 8. 2. 8.
 Avakappaṇa, Pāc. 2. 2; 3. 2.
 Assajipunabbasukā, S. 13. 1.
 Ānanda, Pār. 1. 2, 4, 7; 2. 7. 10, 46;
     3. 1. 2; 4. 2; N. 1. 2; 2. 1; 3. 1;
     21. 2; 28. 1; Pāc. 29. 1; 33. 4;
     35. 2; 38. 1; 41. 1; 65. 1; 83. 1.
 Ārohana, Bhñi Pāc. 6. 1.
 Itṭiya, P. 1. 1 pag. 3.
 Uttiya, P. 1. 1 pag. 3.
 Udāyi, S. 1. 1; 2. 1; 3. 1; 4. 1; 5.
     1 sq.; An. 1. 1; 2; N. 4. 1; 5.
     1; Pāc. 7. 1; 26. 1; 30. 1; 61. 1;
     89. 2.
 Upatissa, P. 1. 1 pag. 3.
 Upananda Sakyaputta, N. 6. 1; 8. 1;
     9. 1; 10. 1; 18. 1; 20. 1; 25. 1;
     27. 1; Pāc. 9. 1; 42. 1; 43. 1;
     44. 1; 45. 1; 46. 1, 2; 59. 1;
     64. 1; 87. 1.
 Upasena Vaṅgantaputta, N. 15. 1.
 Upāli, Pār. 1. 10. 22; 2. 7. 46; N.
     6. 2; Pāc. 29. 1; 72. 1; Bhñi Pāc.
     52. 1; P. 1. 1 pag. 2, 49 etc.; 15.
     1 sqq.
 Upāli, Pāc. 65. 1.
 Upāli, P. 1. 1 pag. 3.
 Uppalavaṇṇā, Pār. 1. 10. 6; N.
     5. 1.
 Kakusandha, Pār. 1. 3.
 Kaccāna (*comp.* Mahākaccāna), S. 9.
     2. 3.
 Kaccāyana, Kaccāyanagotta, Pāc. 2. 2.
 Kaṭamorakatissaka, S. 10. 1; 11. 1;
     Pāc. 29. 1; Bhñi Pāc. 81. 1.
 Kaṇḍaka, Pāc. 70. 1.
 Kapila, Pār. 2. 7. 48.
 Kappitaka, Bhñi Pāc. 52. 1.
 Kalandakaputta, *see* Sudinna.
 Kassapa, Pār. 1. 3; 4. 9. 3.
 Kāṇā, Kāṇamātā, Pāc. 34. 1.
 Kāpilāni, *see* Bhaddā.
 Kālasumana, P. 1. 1 pag. 3.
 Kirapatika, Pāc. 33. 1.
 Kulavaḍḍhaka, Pāc. 2. 2; 3. 2.
 Kokālika, S. 10. 1; 11. 1; Pāc. 29. 1;
     Bhñi Pāc. 81. 1.
 Konāgamana, Pār. 1. 3.
 Kosiya, Kosiyagotta, Pāc. 2. 2.
 Khaṇḍadeviyā putta, S. 10. 1; 11. 1;
     Pāc. 29. 1; Bhñi Pāc. 81. 1.
 Khema, P. 1. 1 pag. 3.

- Gotama, Gotamagotta (*comp.* Index 11), S. 9. 2. 3; Pâc. 2. 2.
 Gotawî, *see* Mahâpajâpatî.
- Capdakâlt, Bhnî S. 4. 1; 7. 1; 8. 1; Bhnî Pâc. 19. 1; 20. 1; 36. 1; 53. 1; 76. 1; 79. 1; P. 8. 2. 8.
 Cûladeva, P. 1. 1 pag. 3.
 Cûlanâga, *ibidem*.
 Cûlapanthaka, Pâc. 22. 1.
 Cûlâbhaya, P. 1. 1 pag. 3.
 Channa, S. 7. 1; 12. 1; Pâc. 12. 1, 2; 19. 1; 51. 1; 71. 1.
 chabbaggiyâ bhikkhû, Pâr. 2. 2, 7; 3. 2; 3. 5. 13, 22 sq., 31; N. 1. 1, 5; 7. 1; 11. 1; 12. 1; 13. 1; 17. 1; 19. 1; 21. 1; 22. 1; 24. 1; 26. 1; 30. 1; Pâc. 2. 1; 3. 1; 4. 1; 7. 2; 9. 1; 16. 1; 17. 1; 21. 1; 24. 1; 27. 1; 28. 1; 31. 1; 37. 1; 39. 1; 47. 1; 48. 1; 49. 1, 50. 1; 52. 1; 55. 1; 60. 1; 62. 1; 63. 1; 69. 1; 70. 1; 72. 1; 73. 1; 74-82; 85. 1; 88. 1; 89-91; Pât. 2. 1. 1; Sekh. *passim*; Bhnî Pâc. 58. 1.
 chabbaggiyâ bhikkhuniyo, Pât. 2. 1; Bhnî Pâr. 4. 1; Bhnî N. 1. 1; Bhnî Pâc. 2. 1; 10. 1; 22. 1; 41. 1; 43. 1; 49. 1; 50. 1; 52. 1; 58. 1; 84. 1; 85. 1; 87 sqq.; Bhnî Pât. 1 sqq.; Bhnî Sekh. 1 sqq.
- Javakaṇṇaka, Pâc. 2. 2; 3. 2.
 Jivaka (Jivakambavana), S. 8. 1. 4.
- Tissa, P. 1. 1 pag. 3.
 Tissadatta, *ibidem*.
 Thullanandâ, Pâr. 2. 7. 45; Pâc. 29. 1; Bhnî Pâr. 1. 1; 2. 1; 3. 1; Bhnî S. 1. 1; 2. 1; 4. 1; 9. 1; 10. 1; Bhnî N. 2. 1; 3. 1; 4. 1; 5. 1; 10. 1; 11. 1; 12. 1; Bhnî Pâc. 1. 1; 14. 1; 16. 1; 23. 1; 26-30; 33-35; 45-48; 53. 1; 68. 1; 70. 1; 77 sqq.
- Dabba Mallaputta, S. 8. 1; 9. 1; Pâc. 13. 1, 2; 81. 1.
- Dal'hika, Pâr. 2. 7. 49.
 Dāsaka, P. 1. 1 pag. 2, 49, etc.
 Digha, P. 1. 1 pag. 3.
 Dighasumana, *ibidem*.
 [Dîpa, *see* the stanzas at the end of the *Parivâra*.]
 Deva, P. 1. 1 pag. 3.
 Devadatta, S. 10. 1; 11. 1; Pâc. 29. 1; 32. 1; Bhnî Pâc. 81. 1.
 Dhanitṭhaka, Pâc. 2. 2; 3. 2.
 Dhaniya, Pâr. 2. 1.
 Dhammapâlita, P. 1. 1 pag. 3.
 Dhammarakkhita, S. 9. 2. 3; Pâc. 2. 2.
- Nanda, Pâc. 92. 1.
 Nandavatî, Bhnî Pâr. 1. 1; Bhnî Pâc. 1. 1.
 Nandî, *ibidem*.
 Nandivîsâla, Pâc. 2. 1.
 Nâga, P. 1. 1 pag. 3.
- Paṇḍaka, Pâr. 2. 7. 48.
 Pasenadi (rājā P. Kosalo), Pâc. 48. 1; 53. 1; 83. 1; Bhnî S. 2. 1; Bhnî N. 11. 1; 12. 1; Bhnî Pâc. 41. 1.
 Pilindavaccha, Pâr. 2. 7. 47; N. 23. 1.
 Punabbasu, *see* Assajipunabbasukâ.
 Puppha, P. 1. 1 pag. 3.
 Phussadeva, *ibidem*.
- Bimbisâra (rājā Māgadho Seniyo Bimbisâro), Pâr. 2. 1. 4 sq.; 4. 9. 5; N. 23. 1; Pâc. 32. 8; 57. 1.
 Bijaka, Bijakapitâ, Bijakamâtâ, Pâr. 1. 5. 9.
 Buddharakkhita, S. 9. 2. 3; Pâc. 2. 2; P. 1. 1 pag. 3.
 Belatṭhasîsa, Pâc. 38. 1.
 Bhadda, P. 1. 1 pag. 3.
 Bhaddâ Kâpilânî, Bhnî S. 3. 1; Bhnî Pâc. 11 sqq.; 18. 1; 33. 1; 35. 1.
 Bhâradvâja, Bhâradvâjagotta, Pâc. 2. 2.
 Bhummajaka, *see* Mettiyabhummajakî.
- Mallikâ, Pâc. 53. 1; 83. 1.
 Mahâkaccâna, Pâc. 29. 1.
 Mahâkappina, *ibidem*.

- Mahākassapa, S. 6. 1.
 Mahākotṭhita, Pāc. 29. 1.
 Mahācunda, *ibidem*.
 Mahānāga, P. 1. 1 pag. 3.
 Mahānāma Sakka, Pāc. 47. 1.
 Mahāpajāpati Gotamī, N. 17. 1; Pāc. 23. 2; Bhñi Pāc. 5. 1.
 Mahāmoggallāna (comp. Moggallāna), Pār. 1. 2; 4. 9. 1 sq.; Pāc. 29. 1.
 Mahāsiva, P. 1. 1 pag. 3.
 Mahinda, P. 1. 1 pag. 3.
 Migalāpika, Pār. 3. 1.
 Migāranattā, *see* Sālha.
 Migāramātā, *see* Visākhā.
 Mettiyabhummajakā, S. 8. 1; 9. 1; Pāc. 13. 1, 2.
 Mettiyā, S. 8. 1; 9. 1.
 Moggaliputta, P. 1. 1 pag. 2, 49 etc.
 Moggallāna, Moggallānagotta (comp. Mahāmoggallāna, Sāriputtamoggallānā), S. 9. 2. 3; Pāc. 2. 2.
 Ratthapāla, S. 6. 1. 5.
 Rāhula, Pāc. 6. 2; 29. 1.
 Revata, Pāc. 29. 1.
 Lakkhaṇa, Pār. 4. 9. 1 sq.
 Licchavi, *see* Index I D.
 Vaṅgantaputta, *see* Upasena.
 Vassakāra, Pār. 2. 1. 4.
 Vāsiṭṭha, Vāsiṭṭhagotta, S. 9. 2. 3; Pāc. 2. 2.
 Vipassī, Pār. 1. 3.
 Visākhā Migāramātā, An. 1. 1; 2; Pāc. 84. 2.
 Vessabhū, Pār. 1. 3.
 Sakya, etc., *see* Index I C.
 Saṃgharakkhita, S. 9. 2. 3; Pāc. 2. 2. sattarasavaggiyā bhikkhū, Pār. 3. 5. 22 sq.; Pāc. 15. 1; 17. 1; 37. 1; 52. 1; 53. 1; 55. 1; 60. 1; 65. 1; 74. 1; 75. 1; 77. 1.
 Saddhā, Pār. 1. 10. 24.
 Samuddadatta, S. 10. 1; 11. 1; Pāc. 29. 1; Bhñi Pāc. 81. 1.
 Sambala, P. 1. 1 pag. 3.
 Savitṭhaka, Pāc. 2. 2; 3. 2.
 Sāgata, Pāc. 51. 1.
 Sāriputta, Pār. 1. 3; N. 1. 2; 21. 2; Pāc. 29. 1; 31. 2.—Sāriputtamoggallānā, Sāriputtā, S. 13. 1.
 Sālha Migāranattā, Bhñi Pār. 1. 1; 2. 1.
 Sikkhi, Pār. 1. 3.
 Siggava, P. 1. 1 pag. 2, 49 etc.
 Siva, P. 1. 1 pag. 3.
 Sudinna Kalandakaputta, Pār. 1. 5.
 Sundara, Pār. 1. 10. 11.
 Sundarīnandā, Bhñi Pār. 1. 1; 2. 1; Bhñi S. 5. 1; 6. 1.
 Supabbā, Pār. 1. 10. 23.
 Sumana, P. 1. 1 pag. 3.
 Seniya, *see* Bimbisāra.
 Seyyasaka, S. 1. 1.
 Souaka, P. 1. 1, pag. 2, 49 etc.
 Sobhita, Pār. 4. 9. 7.
 Hatthaka Sakyaputta, Pāc. 1. 1.
 Hārīta, Pār. 4. 9. 3.

B. GODS AND DEMONS.

- Accharā, Pār. 1. 5. 7.
 amanussa, Pār. 3. 5. 28.
 cātumahārājikā devā, Pār. 1. 5. 9.
 Tāvatiṃsā devā, *ibidem*.
 Tusitā devā, *ibidem*.
 devā, devatā, Pār. 1. 8. 4; 3. 3; 4. 8. 6; Pāc. 4. 2. 1; P. 6. 5, 11; 15. 14. 2.—rukkhe adhiwatthā devatā, Pāc. 11. 1.—sadevaka, Pār. 1. 1. 1 sq.
 nāga, nāgarājā, S. 6. 1. 3; Pāc. 51. 1.—nāgi, Pār. 1. 10. 4.
 Nimmānaratī devā, Pār. 1. 5. 9.
 Paranimmitavasavattī devā, *ibidem*.
 peta, Pār. 2. 6. 4; 3. 1. 5.—peti, Pār. 1. 10. 14; S. 2. 2. 1. etc.
 Brahmaloaka, Brahmakāyikā devā, Pār. 1. 5. 9.—sabrahmaka, Pār. 1. 1. 1 sq.

bhumā devā, Pār. 1. 5. 9.
 Manikapṭha nāgarājā, S. 6. 1. 3.
 Mārūkāyikā devatā, Pār. 3. 1.—samā-
 raka, Pār. 1. 1. 1 sq.

yakkha, Pār. 3. 1. 5.; 5. 24 sq.; 4.
 9.—yakkhī, yakkhinī, Pār. 1. 10.
 14; S. 2. 2. 1, 4. 3 etc.
 Yāmā devā, Pār. 1. 5. 9.

C. NATIONS AND TRIBES, GEOGRAPHICAL NAMES, ETC.

Aggājava cetiya, N. 11. 1; Pāc. 5. 1;
 10. 1; 11. 1; 20. 1.
 Aciravattī, Pār. 2. 7. 30; Pāc. 53. 1;
 84. 1; Bhnī Pāc. 2. 1; 21. 1.
 Andhavana, Pār. 1. 10. 18; 2. 7. 36;
 N. 5. 1.
 Ambatittha, Pāc. 51. 1.
 Ārāmikagāmaka, N. 23. 1.
 Ālavī, Ālavaka, Pār. 3. 5. 7 sq., 30;
 S. 6. 1; N. 11. 1; Pāc. 5. 1, 2;
 10. 1; 11. 1; 20. 1; P. 8. 1.
 Isigilipassa, Pār. 2. 1. 1; S. 8. 1. 4.
 Uttarakuru, Pār. 1. 2.
 Uttarāpathaka, Pār. 1. 2.
 Kaṇṇakujjā, Pār. 1. 4.
 Kapilavattū, N. 17. 1; 22. 1; Pāc.
 23. 1; 47. 1; 86. 1; Pāt. 4. 1;
 Bhnī Pāc. 5. 1; 58. 1.—Kāpila-
 vatthava, P. 8. 1. 24.
 Kalandakagūma, Pār. 1. 5.
 Kalandakanivāpa, see Veluvana.
 Kālasilā, S. 8. 1. 4.
 Kālīṅga, Pār. 4. 9. 3.
 Kāśī, S. 13. 1. 3, 5; Pāc. 84. 3.
 Kiṭāgiri, S. 13. 1.
 Kokanada pāsāda, Sekh. 55 sq.
 Kosambī, Pār. 2. 7. 48; S. 7. 1; 12.
 1; N. 2. 2; 14. 2; Pāc. 5. 2; 12.
 1; 19. 1; 51. 1; 54. 1; 71. 1;
 Sekh. 51; P. 8. 1.—Kosambaka,
 P. 5. 10.
 Kosalā janapadā, N. 16. 1; Pāc. 6. 1;
 31. 2; 36. 1; 67. 1; 85. 2 sq.;
 Bhnī S. 3. 3 sq.; Bhnī Pāc. 17. 1.
 Comp. Index I A, s.v. Pasenadi.

Gāṅgā, Pār. 1. 4; 5. 8; S. 6. 1. 3.
 Gijjhakūṭa, Pār. 2. 1. 1 sq., 7. 11;
 3. 5. 13; 4. 9; S. 8. 1. 4; 9. 1.

Gotamaka cetiya, N. 1. 1.
 Jomatakandarā, S. 8. 1. 4.
 Ghositārāma, S. 7. 1; 12. 1; Pāc.
 12. 1; 19. 1; 54. 1; 71. 1; Sekh.
 51.

Campā, Pār. 2. 7. 45; P. 17. 67 sq.—
 Campeyyaka, P. 5. 9.
 Cetiyā, Pāc. 51. 1.
 Corapapāta, S. 8. 1. 4.

Jambudīpa, P. 1. 1 pag. 3.—Jambusi-
 rivhaya, P. 1. 1 pag. 2, 49 etc.
 Jātiyāvana, Pār. 1. 10. 17.
 Jivakambavana, S. 8. 1. 4.
 Jetavana (Sāvatthiyam . . . Jetavane
 Anāthapiṇḍikassa ārāme), S. 1. 1;
 2. 1; 3. 1; 4. 1; 5. 1; 13. 1; An.
 1. 1, 2; N. 2. 1; 3. 1; 4. 1; 6. 1;
 7. 1 etc. P. 15. 1. 1.

Takkasilā, Pāc. 2. 1.
 Tapodā, Pār. 4. 9. 4; Pāc. 57. 1.—
 Tapodakandarā, Tapodārāma, S. 8.
 1. 4.

Tambapanni, P. 1. 1 pag. 3, 5, 49 etc.
 Tindukakandarā, S. 8. 1. 4.

Naḷerupucimanda, Pār. 1. 1. 1.
 Nigrodhārāma, N. 17. 1; 22. 1; Pāc.
 23. 1; 47. 1; 86. 1; Pāt. 4. 1;
 Bhnī Pāc. 5. 1; 58. 1.

paccantimā janapadā, Pāc. 57. 7; P.
 6. 4. 5.

Paṭiyāloka, Pāc. 34. 1; 66. 1.
 Payāgapatiṭṭhāna, Pār. 1. 4.
 Pīlindagāmaka, N. 23. 1.

Badarikārāma, Pāc. 5. 2.
 Bārāṇasī, Pār. 1. 4; 2. 7. 47; Sekh.
 69.

- Bhaggā, Pāc. 56. 1; Sekh. 55 sq.; P. 8. 1.
- Bhaddavatikhā, Pāc. 51. 8.
- Bhaddiya, Pār. 1. 10. 17.
- Bhārukacchaka, Pār. 1. 10. 22.
- Bhesakālavāna, Pāc. 56. 1; Sekh. 55 sq.
- Magadhamahāmatta, Pār. 2. 1. 4.—
Māgadha, *ibidem*. Comp. Bimbisāra
(Index I A.).
- majjhimā janapadā, P. 6. 4.
- Maddakucchi, S. 8. 1. 4.
- Malla, *see* Dabba (Index I A.).
- Mahāvāna, Pār. 1. 4, 5, 6, 10, 19 sq.;
3. 1. 1; 4. 1. 1 sq.; N. 12. 1; Pāc.
8. 1; 33. 1; 40. 1; 41. 1; Bhn̄i
Pāc. 52. 1.
- Rājagaha, Pār. 1. 10. 11, 23; 2. 1,
7. 45; 4. 9; S. 6. 1; 8. 1; 9. 1;
10. 1; 11. 1; N. 5. 1; 18. 1; 23.
1; 26. 1; Pāc. 13. 1; 29. 1, 2;
32. 1, 7; 34. 1; 37. 1; 46. 1; 57.
1; 65. 1; 66. 1; 81. 1; Pāt. 2. 1;
Bhn̄i Pāc. 10. 1; 39. 1; 40. 1; 81.
1; P. 8. 1.
- Rohaṇa, P. 1. 1 pag. 3.
- Licchavi, Pār. 1. 5. 8; 4. 9. 5; Bhn̄i
S. 2. 1.—Licchavikumārakā, Pār.
1. 10. 25.
- Vaggumudā (Vaggumudāttriya), Pār.
3. 1. 1; 4. 1. 1; Pāc. 8. 1.
- Vajjī, Pār. 1. 5, 7; 4. 1. 1; Pāc. 8.
1.—Vajjigāma, Pār. 1. 5. 4.—
Vajjiputtaka, Pār. 1. 7, 10. 2.
- Vobhāra, S. 8. 1. 4.
- Verāñjā (Verāñja), Pār. 1. 1. 1 sq.
- Veļuvana (Kalandakanivāpa), Pār. 4.
9. 1; S. 6. 1; 8. 1; 9. 1; 10. 1;
11. 1; N. 5. 1, 18. 1; 26. 1; Pāc.
13. 1; 29. 1; 32. 1; 37. 1; 46. 1;
57. 1; 65. 1; 81. 1; Pāt. 2. 1;
- Bhn̄i Pāc. 10. 1; 39. 1; 40. 1;
81. 1.
- Vesālī, Pār. 1. 4 sqq., 10. 19 sq., 25;
2. 7. 46; 3. 1. 1 sq.; 4. 1. 1 sq.;
N. 1. 1; 12. 1; Pāc. 8. 1; 33. 1;
40. 1; 41. 1; Bhn̄i S. 2. 1; Bhn̄i
Pāc. 52. 1; P. 6. 10; 8. 1.—Vesā-
lika, Pār. 1. 7, 10. 2.
- Sakkā (comp. Mahānāma, Index I A.)
N. 17. 1; 22. 1; Pāc. 23. 1; 47. 1;
86. 1; Pāt. 4. 1; Bhn̄i Pāc. 5. 1;
58. 1; P. 8. 1.
- Sakyakula, Pār. 1. 1. 1.—Sakyaputta,
see Index II, comp. Upananda,
Hatthaka (Index I A.).—samanā
Sakyaputtiya, *see* Index IV. Comp.
Sākiya.
- Samkassa, Pār. 1. 4.
- Sattapanṇigulā, S. 8. 1. 4.
- Sappasonḍikapabbhāra, S. 8. 1. 4.
- Sappinikā, Pār. 4. 9. 6.
- Sākiyā, Sākiyāniyo, Sākiyadasakā,
Pāt. 4. 1.
- Sāketa, N. 1. 2; 6. 2; 21. 2; Pāc.
27. 2; 28. 2; 58. 1; Bhn̄i S. 3. 2;
Bhn̄i Pāc. 35. 1.
- Sāgalā, Pār. 2. 7. 49.
- Sāvatti (see also the passages quoted
s. v. Jetaṇṇa), Pār. 1. 10. 18, 24;
2. 7. 35 sq.; S. 4. 1; 5. 1; 13. 1;
An. 1. 1; N. 5. 1; 6. 2; 15. 1;
16. 1; 30. 1; Pāc. 6. 1; 7. 1; 9.
1; 25. 1; 27. 2; 28. 2; 31. 1, 2;
36. 1; 58. 1; 66. 1; 67. 1; 82. 1;
84. 2, 3; 85. 2 sq.; Pāt. 1. 1; 3.
1 sq.; Bhn̄i S. 2. 1; 3. 2 sqq.;
4. 1; Bhn̄i N. 2. 1; Bhn̄i Pāc.
1. 1; 11 sqq.; 17. 1; 35. 1; 65
sqq.; P. 8. 1; 15. 1. 1.
- Sitavana, S. 8. 1. 4.
- Sumsumāragira, Pāc. 56. 1; Sekh.
55 sq.
- Soreyya, Pār. 1. 4.
- Himavanta, S. 6. 1. 4.

II. THE BUDDHA.

- Aṅgīrasa, P. 3. 5.
 anantadassī, P. 4. 4.
 ādiccabandhu, P. 8. 1. 27, 2. 9 sq.;
 14. 6; 17. 11 etc.
 Gotama, Pār. 1. 1. 1 sq., 4; S. 10. 1;
 Pāc. 32. 8; 41. 1; P. 8. 1. 27.
 jina, P. 18. 21.—jinasāsana, Bhñī
 Pār. 3. 2; Bhñī S. 4. 2.—anantaji-
 nena tādinā, P. 17. 75 sq.
 tathāgata, Pār. 1. 1. 2 sq., 2. 1, 3. 4,
 4; 4. 1. 2 sq.; Pāc. 8. 1; 51. 1,
 P. 6. 3; 7. 2; 19. 2 sq.
 dhammasāmi, Pār. 2. 1. 2.
 buddha (buddho bhagavā, buddhā bha-
 gavanto), Pār. 1. 1. 1 etc., 3. 1; 4.
 1. 2; S. 13. 1. 5; Pāc. 4. 2. 1;
 7. 4. 1; 8. 1; P. 6. 2; 8. 1. 27, 2.
 9 sq.; 17. 11 etc.; 18. 5.—buddha
 (or, bhagavā Gotamo), dhamma,
 saṃgha, Pār. 1. 1. 9; 1. 7; An. 1.
 2. 1; P. 15. 1. 14, etc. Comp.
 S. 12. 1.—buddhaeanda, buddhā-
 dicea, P. 3. 2.—buddhacana, Pāc.
 22. 1.—buddhānubuddha, Pār. 1. 3.
 2 sq.—sambuddha, P. 8. 2. 6.—
 abhisambuddha, Pār. 1. 1. 4.—
 sammāsambuddha, saṃmāsambodhi,
 Pār. 1. 1. 4; 4. 9. 3.—pacceka-
 buddha, P. 6. 2.
 bhagavā, P. 6. 3 *et passim*.—bhagavā
 araham sammāsambuddho, Pār. 1.
 1. 1.—bhagavā jānam passam ara-
 ham sammāsambuddho, P. 1. 1 *et*
passim.
 mahesi, P. 18. 2.
 lokavidū, Pār. 1. 1. 1.
 Sakyaputta, Pār. 1. 1. 1.—Sakyaṃuni,
 P. 3. 5.—samanā Sakyaputtiyā, *see*
 Index IV.
 satthā, Pār. 1. 3. 4.—satthavaṇṇa, N.
 18. 2; 19. 2.
 sugata, Pār. 1. 1. 1, 3. 4; P. 8. 2.
 46; 18. 29, 40.—sugataṅgula, Pāc.
 87.—sugatacivarappamāṇa, Pāc. 92.
 sugatavidatthi, S. 6. 1. 6, 2. 1; 15.
 1 sq.; Pāc. 89 sqq.; Bhñī Pāc.
 22. 1.
 The six Buddhas who preceded Gotama,
 Pār. 1. 3.

III. THE DHAMMA.

- Akiriya, akiriyavāda, Pār. 1. 1. 3.
 agatigamana, P. 6. 4. 1. 10 sq.
 attabhāvaṇṇatāḷha, Pār. 4. 9.
 anattā, P. 3. 1.
 anantara, P. 18. 22 sq. Comp. ānanta-
 rika.
 anariyavohāra, P. 6. 4.
 anāgāmi, anāgāmiphala, Pār. 4. 1;
 4; Pāc. 8.
 animitta, Pār. 4. 4; Pāc. 8. 2.
 anupāda, P. 12. 2. Comp. upādāna.
 antaggāhika, P. 6. 10.
 antarāyika, Pāc. 68. 1 sq.; 69. 2;
 70. 1 sq.
 appaṇihita, Pār. 4. 4; Pāc. 8. 2.
 (abhiññā) chaḷabhinā, Pār. 4. 1;
 Pāc. 8.
 abhinibbidhā, Pār. 1. 1. 6 sq.
 araham (arahā), Pār. 1. 1. 1, 10. 17;
 4. 1, 8. 3, 8. 11, 8. 14; Pāc. 8;
 53. 1; P. 1. 1. 1 sqq.; 2. 1. 1 sqq.;
 8. 2. 53.—arahatta, Pār. 1. 6. 9;
 S. 8. 1. 1.—arahattaphala, Pār.
 4. 4.
 ariyapuggala, P. 6. 2.
 ariyamagga, *see* magga.
 ariyavohāra, P. 6. 4.
 avijjā, Pār. 1. 1. 4 sq.—avijjāsava,
 Pār. 1. 1. 8.
 asubha, asubhābhāvanā, Pār. 3. 1.

- āghātavattthu, āghātapatiṇinaya, P. 6. 9, 10.
 ānañja, Pār. 1. 1. 6 sq.; 4. 9. 6.
 ānantarika, P. 6. 5. Comp. anantara.
 ānāpānasatisamādhī, Pār. 3. 1. 3.
 ābhicetasika, P. 6. 7.
 āsava, Pār. 1. 1. 8, 5. 11; 4. 8. 12;
 P. 6. 2, 7; 7. 2; 19. 2 sq.—
 āsavatṭhāniyā dhammā, Pār. 1. 3. 4.
 iddhi, Pār. 2. 7. 47; N. 23. 1. 3.—
 iddhīpāda, Pār. 4. 4; Pāc. 8. 2.—
 iddhīpāṭihāriya, N. 23. 1. 3.—ma-
 hiddhika, Pār. 4. 8. 3.
 indriya, Pār. 4. 4; Pāc. 8. 2.—
 ekindriya jīva, S. 7. 1. Comp.
 jīvitindriya.
 uechedavāda, Pār. 1. 1. 3.
 uttarimanu-sadhamma, Pār. 4. 1 sq.;
 N. 23. 1. 3; Pāc. 8; P. 8. 2. 7.
 upapajjati, Pār. 1. 5. 11.
 upapāta, Pār. 1. 1. 7.
 (upādāna) anupādā, anupādāya, Pār.
 1. 3. 2; P. 12. 2.—anupādāna, sau-
 pādāna, Pār. 1. 5. 10; S. 1. 1. 2.
 upakkhaka, upekkhāsatīpārisuddhi,
 Pār. 1. 1. 5.
 uppajjati, Pār. 1. 1. 6 sq.
 ekodibhāva, Pār. 1. 1. 5.
 kappa, Pār. 1. 1. 6; 4. 9. 7.—saṃ-
 vattakappa, vivattakappa, samvattā-
 vivattakappa, Pār. 1. 1. 6.
 kamma, Pār. 4. 9. 2 etc.—kamma-patha,
 P. 6. 10.—yathākammūpaga, Pār.
 1. 1. 7.
 kāma, S. 1. 1. 2, etc.—kāmaguṇa, Pār.
 3. 2 sq.—kāmasava, Pār. 1. 1. 8.
 kāyasamkhāra, Pār. 3. 1. 3.
 kilesa, kilesapahāna, Pār. 4. 3 sq.;
 Pāc. 8. 2.
 cakkhu (dibba), Pār. 1. 1. 7; P. 6. 7.
 citta, Pār. 1. 1. 5 sq.; 1. 3. 2; 3. 1.
 3, 3; 4. 2 sq.; S. 1. 1. 1; 2. 1. 2,
 2. 1; 3. 1. 2, 2; P. 15. 8. 14. sq.—
 cittasamkhāra, Pār. 3. 1. 3.—cittup-
 pāda, Pār. 2. 7. 2.—acittaka, sa-
 cittaka, kusalcitta, akusalacitta,
 abyākatacitta, P. 16. 1.—adhi-citte,
 P. 15. 1. 5.—paracittavidū, Pār. 4.
 8. 6.
 cuta, cuti, Pār. 1. 1. 6, 7.
 cetanā, S. 1. 2. 1.—sañcetanika, S. 1.
 1; 2, etc.
 jīvitindriya, Pār. 3. 3.
 jhāna, Pār. 1. 1. 6; 4. 1, 3 sq.; Pāc.
 8; P. 6. 7.—jhāyī, S. 8. 1. 4.
 jāṇa, Pār. 4. 3 sq.; Pāc. 8. 2.—
 jāṇadassana, Pār. 4. 3 sq.; Pāc. 8.
 2; P. 12. 2; 15. 8. 13.—alamari-
 yaṇāpadassana, Pār. 4. 1. 3, 2.
 tapoguṇa, S. 8. 2.
 tejodhātu, S. 8. 1. 4; Pāc. 51. 1.
 dīṭṭhadhammika, Pār. 1. 5. 11; P. 7.
 2; 19. 2 sq.
 dīṭṭhāsava, Pār. 1. 1. 8.
 dukkha, dukkhasamudaya, dukkhanī-
 rodha, dukkhamirodhagāmiṇi paṭi-
 padā, Pār. 1. 1. 8.
 nibbāna, Pār. 1. 5. 10; S. 1. 1. 2;
 P. 3. 1; 8. 2. 53.—nibbata, P. 18.
 5.—parinibbata, P. 6. 3.—anupādā-
 parimubbāna, P. 12. 2.
 niraya, Pār. 1. 1. 7, 5. 11; 3. 4. 9, 5.
 29; 4. 1. 2 sq.; 4. 9; Bhñi Pāc.
 19. 6 sq.; P. 15. 13. 1 etc.—mahā-
 niraya, Pār. 4. 9. 4.—nerayaṇa,
 Pāc. 2. 2.
 paccakabuddha, P. 6. 2.
 paññakkhandha, P. 15. 8. 13.—adhi-
 paññāya, P. 15. 1. 5.
 paṭibhāna, P. 6. 5; 15. 8. 14 sq.
 paṭisambhida, P. 15. 8. 14 sq.
 pārāmī, P. 3. 3.
 puthujjana, P. 1. 1. 1 sq.; 2. 1. 1
 sq.; 6. 2.
 punabbhavābhiniḍḍatti, Pār. 1. 1. 3.

- pubbenivāsa, Pār. 1. 1. 6; P. 6. 7.
 pettivisaya, Bhnī Pāc. 19. 2. 2.
 (phala.) āgataphala, An. 1. 2. 1.—
 phalasacehikiriya, Pār. 4. 3 sq.;
 Pāc. 8. 2.
 bala, Pār. 4. 4; Pāc. 8. 2.
 bojjhaṅga, *ibidem*.
 bodhipakkhika, Pār. 1. 7.
 bhāvasava, Pār. 1. 1. 8.
 bhāvanā, Pār. 1. 7.
 magga, ariyamagga, Pār. 4. 4; Pāc.
 8. 2; P. 8. 2. 41.—maggabhāvanā,
 Pār. 4. 3 sq.; Pāc. 8. 2.
 mano, Pār. 3. 3.
 lokadhamma, P. 6. 8.
 vicāra, Pār. 1. 1. 5.
 vijjā, Pār. 1. 1. 6 sq; 4. 3 sq.; Pāc.
 8. 2.—tevijja, Pār. 1. 1; Pāc. 8.
 viññāna, Pār. 3. 3.
 vitakka, Par. 1. 1. 5.—kānavitakka,
 Pār. 1. 5. 10; S. 1. 1. 2, 5. 3.—
 parivitakka, S. 8. 1. 1 etc.
 vidhamāna, P. 6. 9.
 vinivaraṇatā, Pār. 4. 3 sq.; Pāc. 8. 2.
 vibhava, P. 8. 2. 53.
 vinutti, P. 12. 2.—vimuttikkhandha,
 P. 15. 8. 13.—vimuccati, vimutta,
 Pār. 1. 1. 8, 3. 2.—yathāvimutta,
 P. 15. 8. 14 sq.—vimocayati, Pār.
 3. 1. 3.—ectovimutti, paññāvimutti,
 P. 6. 7. 11.—vimokkha, Pār. 4. 3
 sq.; Pāc. 8. 2; P. 12. 2. Comp.
 saññāvimokkha.
 vitarāga, avitarāga, Pār. 1. 3. 2; 3.
 1. 1.
 sakadāgāmi, sakadāgāmiphala, Pār. 4.
 1, 4; Pāc. 8.
 sagga, Pār. 1. 1. 7; 3. 2 sq.; 3. 4. 9
 sq.; 3. 5. 29; S. 1. 3. 1, 2; P. 15.
 13. 1 etc.
 saṃkhāra, saṃkhata, Pār. 3. 1. 3; P.
 3. 1.
 saññāvimokkha, P. 6. 2.
 saññoga, S. 1. 1. 2.
 saññojana, Pār. 4. 8. 5.
 satipatthāna, Pār. 4. 4; Pāc. 8. 2.
 Comp. Pāc. 51. 1.—satim upattha-
 peti, Pār. 3. 1. 3, comp. Pār. 1. 1. 5.
 satta, Pār. 1. 1. 7, 2. 2; 4. 9; P. 6. 7.
 samādhi, Pār. 4. 3 sq., 9. 6; N. 5. 1.
 1; Pāc. 8. 2; P. 4. 1. 15; 12. 2.—
 samādhikkhandha, P. 15. 8. 13.—
 samādhiya, Pār. 1. 1. 5.—ānāpāna-
 satisamādhi, Pār. 3. 1. 3.—samāda-
 hati, *ibidem*.—samāhita, Pār. 1. 1.
 5 sq.
 samāpatti, Pār. 4. 3 sq.; Pāc. 2. 2;
 8. 2.—asubhasamāpatti, Pār. 3. 1.
 samparāyika, Pār. 1. 5. 11; P. 7. 2;
 10. 5; 12. 3; 19. 2 sq.
 sambodhiparāyana, Pār. 1. 8. 4.
 sammappadhāna, Pār. 4. 4; Pāc. 8. 2.
 sāmukkarusa, P. 6. 4.
 sīla, P. 4. 1. 15.—sīlakkhandha, S. 8.
 2; P. 15. 2. 9, 8. 13.—adhisīla, P.
 15. 1. 5.
 suññata, Pār. 4. 4; Pāc. 8. 2.
 sekha (asekha), Pār. 1. 8. 1; P. 1. 1.
 1 sq; 2. 1. 1 sqq.
 sotāpanna, sotāpatti, sotāpatti-phala,
 Pār. 1. 3. 4; 4. 1, 4; Pāc. 2. 2; 8.

IV. THE SAṂGHA. ECCLESIASTICAL LAW. LITERATURE.

- Akappiya, P. 6. 5.
 agārava, P. 4. 1. 1, 8, 10.
 aññabyākaraṇa, aññam byākaroti, Pār.
 4. 2; 4. 8. 1, 8; P. 15. 4. 10.
 aññavādaka, Pāc. 12.
 aññāvihita, P. 15. 14. 4.
 aṭṭhaka, P. 17. 81 sq.
 aṭṭhavācika, P. 6. 8.
 atiritta, anatiritta, Pāc. 35. 2 sq.; 36.
 1 sq.; P. 6. 8; 15. 4. 4.—akatā-
 tiritta, katātiritta, P. 6. 5.
 attādāna, P. 15. 5. 5.

- atthata, P. 14. 1. Comp. *kāṭhina*.
 atthāra, atthāraka, anattāraka, P. 14.
 1. 4; 2 sq. Comp. *kāṭhina*.
 aduttḥulla, see *duṭṭhulla*.
 addhānasamuttāna, P. 3. 11, 49 sqq.
 adhammakamma, Pāc. 12. 3 etc.
 adhikaraṇa, S. 8. 1. 9, 2; 9. 1 sq.;
 Pāc. 63; Bhñi S. 7. 1 sq.; Bhñi
 Pāc. 45; P. 1. 1. 1 sqq.; 1. 6, 8,
 14, 16; 2. 6, 8, 14, 16; 4. 1. 1,
 17; 4. 3; 4. 5. 1 etc.; 4. 17, 20;
 9. 1. 1 sq.; 9. 14; 12. 3; 13. 1;
 15. 3. 2; 15. 10. 1 sq.; 19. 5, 2.—
 adhikaraṇasamgaha, P. 19. 5. 1.—
 adhikaraṇasamatha, vol. iv. p. 207,
 351.
 adhiṭṭhānuposatha, P. 6. 3, 5.
 adhiṭṭheti (adhiṭṭhāti, adhiṭṭhita, adhi-
 ṭṭhāna, adhiṭṭhātāba), N. 1. 3, 4;
 3. 2. 2 sqq.; 22. 2; 23. 2; 28. 2;
 Pāc. 19. 1 sq.; Bhñi N. 1. 2; 2. 1
 sq.; P. 6. 2, 5, 9, 11; 14. 2 sq.;
 18. 28.
 adhiṭṭhānīmokkha, P. 1. 1. 1 sqq.
 anaññāpaccittiya, P. 6. 4; 8. 2. 9 sq.
 ananūññātasamuttāna, P. 3. 11, 60 sq.
 anavasesa, see *sāvasesa*.
 anādariya, Pāc. 54; Sekh. 1 sqq.;
 Bhñi Sekh. 1 sqq.; P. 6. 2; 18. 43.
 anāmantacāra, P. 6. 5; 15. 14. 1.
 aniyata, An. 1 sq.; P. 8. 2. 38.
 anissita, see *bissaya*.
 anupaññatti (anupaññatta), P. 1. 1. 1
 sqq.; 2. 1. 1 sqq.; 6. 1, 3, 5, 10;
 19. 4.
 anumodaka (ananumodaka), P. 14. 1
 sq., 4.
 anyoga, P. 6. 3; 15. 5. 4, 7; 7. 4;
 8. 8.—*anyogavatta*, P. 10. 5;
 12. 3.
 anuloma (anulomika), P. 10. 4 sq.
 anuvādamūla, P. 4. 1. 1, 14; 6. 6.
 anuvādādhikaraṇa, S. 8. 2; 9. 2; P.
 4. 6. 2; 4. 7 sqq.; 9. 1. 1, 4 sq.
 anuvijjaka, P. 10. 3; 11. 1, 4; 12. 1.
 anusandhivacanapatha, P. 6. 5, 10;
 10. 7 sq.; 10. 18 sq.; 11. 5; 15. 3. 6,
 4. 8, 5. 8 etc.
 anussāvanā (anussāvanato), P. 13. 7;
 15. 3. 9; 15. 10. 9; 15. 11, 12;
 19. 1.
 antarāyika (anantarāyika), P. 6. 1, 11.
 antarubbhāra, P. 14. 7. Comp. N.
 1. 3. 1.
 antevāsī (antevāsika), Pār. 1. 8. 2 sq.;
 4. 8. 3; S. 5. 4. 14; 9. 2. 3; Pāc.
 17. 2. 3; Bhñi Pāc. 34. 2. Comp.
 Pāc. 83. 3.—*antevāsibhikkhūni*
 (*antevāsini*), Pār. 2. 7. 45; Bhñi
 Pār. 1. 1; Bhñi S. 3. 1; 9. 1; Bhñi
 Pāc. 11 sqq.; 18. 1; 27. 1;
 35. 2.
 apalokanakamma, Pāc. 79. 2; P. 6. 2;
 13. 3; 19. 1, 3.
 appatikamma, see *sappatikamma*.
 appamattakavissajjaka, Pāc. 13. 3;
 81. 2; P. 15. 13. 1.
 abbhutadhamma, Pār. 1. 3. 2 sq.
 abhleti (abbhāna), S. 1. 2. 2; Bhñi
 S. 1. 2; P. 7. 1; 11. 5; 19. 1, 3;
 vol. iii. p. 186; vol. iv. p. 242.—
 abbhānārāha, P. 15. 14. 7.
 abbhokāsika, P. 6. 5, 15, 6. 6.
 abhidhamma, Pāc. 72. 2. 3; Bhñi
 Pāc. 95. 2; P. 3. 5; 15. 1. 4.
 abhivinaya, P. 1. 1. 1 sqq.; 15. 1. 4.
 abhisamācārika, P. 15. 1. 5.
 amūlḥavinaya, P. 4. 7. 6; 4. 8 sqq.;
 6. 3; 7. 1; 9. 1. 3, 13 sq.; 19. 1,
 4; vol. iv. p. 207, 351.
 aruṇuggamaṇa (aruṇugga), N. 1. 3. 2;
 2. 3; 3. 2. 2; 21. 3; 29. 2; Pāc.
 37. 2; 85. 5; Bhñi S. 3. 5; Bhñi
 N. 1. 2; Bhñi Pāc. 15. 2; P. 6.
 2, 7, 8, 11; 17. 3 sq. Comp. Pāc.
 5. 3. 3; 49. 2; P. 14. 1, 4; 18. 31.
 avippavāsa, P. 18. 1.
 avissajjiya, P. 6. 5; 18. 2.
 avebhaṇḍiya, P. 6. 5; 18. 2.
 asādhāraṇa, see *sādhāraṇa*.
 āgantuka, Pār. 2. 7. 38; S. 13. 1. 5;
 Pāc. 8. 1; P. 6. 4; 9. 1. 3; 15.
 10. 10.
 āgama, P. 12. 1, comp. 13. 6.—*āgata-*
gama, Pāc. 83. 1.

- āgālhāya ceteti, P. 6. 3.
 ācarinf, Bhn̄i S. 2. 2; Bhn̄i Pāc. 61.
 2; 62. 2, etc.
 ācariya, Pār. 1. 8. 2. sq.; S. 9. 2. 3;
 Pāc. 65. 2.—ācariyaparamparā, P.
 6. 5. 10.
 ācāravipatti, P. 4. 5. 2; 4. 6; 8. 2.
 5; 9. 1. 8 sq.; 10. 22; 11. 1.
 ājivavipatti, P. 4. 5. 4; 8. 2. 7.
 ādikammika, Pār. 1. 9. 8 etc.
 ādibrahmacariyaka, P. 15. 1. 5.
 āpatti, P. 4. 1. 1 sq., 6. 5; 6. 1
 sq.; 17. 1 sq. *et passim*.—āpattā-
 dhi karaṇa, S. 8. 2; 9. 2; P. 4. 6.
 2; 4. 7 sqq.; 9. 1. 1, 4 sq.—
 āpattikkhandha, P. 1. 1. 1 sqq.;
 1. 4, 8, 12, 16; 2. 4, 8, 12, 16; 4.
 1. 1, 3; 4. 3; 4. 5. 1 sq.; 4. 6. 5;
 17. 75 sq.—āpattisamuṭṭhāna, *see*
 samuṭṭhāna.—āpattisamugaha, P. 19.
 5. 1.
 āraṇṇaka, Pār. 1. 5. 4; S. 10. 1; N.
 15. 1. 1 sq.; Pāc. 4; P. 6. 5; 15. 6. 1.
 ārama, Pār. 1. 2. 1; 2. 2; 2. 4. 1,
 10; 4. 1. 3; S. 2. 1. 1; 3. 1; 8. 1.
 7; Pāc. 31. 1; 37. 1; 50. 2. 2;
 84. 4; N. 1. 1; 2. 3. 2, 14; 29. 2;
 Bhn̄i Pāc. 41; 51; 84. 2.—ārāma-
 kotṭhaka, S. 8. 1. 7.—ārāma vatthu,
 Pār. 2. 4. 13; 4. 1. 3.—ārāmūpa-
 cāra, N. 29. 2.—ajjhārāma, N. 18.
 2; Pāc. 83. 2 sq.
 ārāmuka, Pār. 1. 8. 2 sq.; 4. 3; N.
 18. 2; 19. 2; 23. 1; Pāc. 14. 2;
 25. 2; Bhn̄i Pāc. 51. 4.—ārāmika-
 posaka, P. 15. 13. 14.
 āvasatha, Bhn̄i Pāc. 48.—āvasathaci-
 vara, Bhn̄i Pāc. 47.—āvasathapiṇḍa,
 Pāc. 31. 1 sq.—ajjhāvasathe, N.
 18. 2.
 āvāsa, N. 6. 2, etc.—āvāsapalibodha,
 P. 14. 6.
 āvāsika, Pār. 2. 7. 38; S. 13. 1. 1;
 P. 6. 4; 15. 10. 10, 13. 1.
 āveṇi, P. 15. 10. 10.
 āsāvacchedika, P. 14. 6. sq.
 itivuttaka, Pār. 1. 3. 2 sq.
 ukkoṭeti (ukkoṭa, ukkoṭana), Pāc. 63;
 P. 9. 1. 1 sq.
 ekkipati (ukkhitta, ukkhittaka), Bhn̄i
 Pār. 3. 1 sq.; Bhn̄i S. 4. 1 sq.;
 Bhn̄i Pāc. 53. 1; P. 6. 1, 2; 17.
 49 sq.; 18. 4.—ukkhittānūvattaka,
 P. 9. 1. 11.
 ukkhepaniyakamma, Pāc. 6. 3; 7. 1;
 19. 1. 3.
 ujjhāpanaka, Pāc. 13. 1 sq.
 udāna, Pār. 1. 3. 2 sq.; Pāc. 22. 1.
 uddālanaka, Pāc. 88; P. 8. 2. 9 sq.
 uddharana, P. 19. 1. 12.—Comp.
 paccuddharati.
 upajjha, Pār. 1. 10. 6.—upajjhāya,
 Pār. 1. 8. 2 sq.; 4. 8. 3; S. 1. 5.
 8; 9. 2. 3; Pāc. 38. 1; 65. 2;
 Bhn̄i Pāc. 52. 1.—upajjhā, upajjhā-
 yā, Bhn̄i S. 2. 2; Bhn̄i Pāc. 61. 2;
 62. 2; 69. 2 etc.
 upatṭhāka, Pār. 2. 7. 46; S. 7. 1; N.
 8. 1; 9. 1; 10. 1; 27. 1; Pāc. 19.
 1.—upatṭhākakula, Pār. 2. 7. 25,
 45, 47; An. 1. 1; Pāc. 46. 1 sq.;
 Bhn̄i Pāc. 26. 1; 29. 1.
 upatṭhānasālā, Pār. 3. 1. 2; Pāc. 5. 1;
 15. 2; 16. 2; 17. 2.
 upasampadā (upasampādeti, upasam-
 panna), Pār. 1. 5. 4; 1. 7; 1. 8. 1;
 1. 10. 6; N. 15. 1. 1; 25. 2; Pāc.
 21. 3; 65. 1 sq.; 77. 1 sq.; Bhn̄i
 Pāc. 77. 1; 78. 1; P. 5. 1. 1; 6. 2,
 5, 6, 8, 10, 11; 7. 1; 15. 1. 4 sq.;
 17. 21 sq., 55 sq.; 18. 21, 39; 19.
 1. 9; 19. 3.—Comp. ekatoupasam-
 pannā.
 upassaya, *see* bhikkhunūpassaya.
 upāsaka, Pār. 1. 1. 9; 1. 8. 2; 2. 7.
 43; 3. 2; 4. 3; 4. 8. 7; S. 5. 2;
 13. 1. 3 sq.; N. 10. 1. 1 sq.; 18. 2;
 19. 2; Pāc. 4. 1; 5. 1; 34. 1; 41.
 1; 51. 1; 83. 1; Bhn̄i S. 1. 1;
 Bhn̄i N. 2. 1; 4. 1; 6. 1; 7. 1;
 Bhn̄i Pāc. 1. 1; 8. 1; 30. 1.—
 upāsikā, Pār. 1. 10. 23 sq.; An.
 1. 1, 2. 1; 2. 1 sq.; Pāc. 7. 2;
 34. 1.
 uposatha, S. 8. 3. 1; 9. 2. 3; Bhn̄i

- Pāc. 59; P. 5. 1. 2; 6. 2, 3; 11. 2, 5.—uposathakamma, P. 7. 1.—uposathagga, Pār. 2. 7. 44.—uposathapucchaka, Pāc. 21. 3; Bhn̄i Pāc. 59.—uposathika, Pāc. 32. 9. 3; 33. 5; Pāt. 3. 4.
- ubbāhikā, P. 6. 10; 15. 9. 1 sq.; 19. 5. 2.
- ubbhata, N. 1. 2, 3; 2. 1 sq.; 3. 1 sq.—ubbhāra, P. 6. 8; 14. 3. Comp. salubbhāra, antarubbhāra.
- ubhatobyañjanaka, P. 19. 1. 9.
- ubhatosamgha, Pāc. 21. 3; Bhn̄i Pār. 1. 2. 1; Bhn̄i Pāc. 30. 1; 57; vol. iv. p. 242.
- ummattaka, Pār. 1. 8. 4; 1. 9. 8 etc.
- ekatoupasampannā, N. 4. 2. 2; 5. 3. 2; Pāc. 23. 3; 26. 2; 29. 3; Pāt. 1. 2.
- ekavācika, P. 17. 21 sq.
- ekāsanika, P. 6. 5; 15. 6. 11.
- ekakalomalakasamutthāna, P. 1. 1 pāc. 6, 31, 32, 37, 38 etc.; P. 2. 1 pāc. 1, 6 etc.; P. 3. 11, 41 sqq.
- chi bhikkhu, Pār. 1. 8. 1; P. 18. 21. —ehi bhikkhunī, Bhn̄i Pār. 1. 2. 1.
- okāsakamma, P. 6. 3; 11. 3; 12. 2; 15. 2. 8, 3. 2, 4. 7, 5. 4, 9. 4.
- onojēti, Pāc. 82. 1.
- opamma, P. 12. 2.
- ovadati, ovāda, Pāc. 21 sq.; 26. 1; Bhn̄i Pāc. 56. 2; 58; 59; 68. 2; P. 15. 8. 7 sq. Comp. bhikkhuno-vādaka.—ovādūpasamkamana, Pāc. 21. 3.
- osāreṭi, Pāc. 21. 3; 22. 2; 69. 2. 3; Bhn̄i Pār. 3. 2. 1; Bhn̄i S. 4. 1 sq.; P. 6. 2.—osārāṇā, osārāṇiya, P. 6. 2; 19. 1. 12; 19. 3.
- ohiyyaka, N. 5. 1. 2; Pāc. 42. 2.
- kāṭhina, N. 1. 2, 2. 1 sq.; 3. 1 sq.; 28. 2; Pāc. 32. 9. 1; 46. 6; Bhn̄i N. 2. 1 sq.; Bhn̄i Pāc. 29. 2; 30. 1; P. 6. 2, 8; 14. 1 sq.; 18. 31.—kāṭhinaka, P. 5. 1. 7.—kāthinatthāra, P. 6. 5; 15. 14. 1.—kāthinasa-
- utthāna (kāṭhinaka), P. 1. 1 niss. 23, 28, 29, pāc. 14, 15 etc.; P. 2. 1 niss. 1, pāc. 15 etc.; P. 3. 10, 37 sqq.—kāthinuddhāra, N. 28. 2; Bhn̄i Pāc. 30; P. 14. 6, 7. Comp. atthāra, ubbhata.
- katikā, Pār. 4. 8. 14; N. 10. 1. 2; 15. 1.—katikasaṇṭhāna, S. 8. 1. 4.
- kappa (kappakata, akappakata), Pāc. 58. 2; Bhn̄i S. 2. 1 sq.; P. 18. 28, 40.
- kappiya, N. 10. 1. 1 sq.; P. 6. 5.—kappiyakāraka, N. 20. 2; Pāc. 40.
- 3.—kappiyakata, akappiyakata, Pāc. 35. 3; P. 15. 4. 4.
- kamma, Pāc. 63; 79. 1 sq.; 80. 1 sq.; Bhn̄i S. 4. 1; Bhn̄i Pāc. 53. 1; P. 6. 2, 3, 4, 5, 7; 8. 2. 31; 9. 1. 3, 7; 12. 3; 13. 1, 3; 15. 1. 6 sq.; 2. 1 sq.; 3. 5, 8. 1, etc.; 17. 71 sq.; 83 sq.; 89 sq.; 18. 24 sq.; 19. 1.—kammadosa, P. 6. 2; 17. 67 sq.; 85 sq.—kammappatta, P. 19. 1. 6 sq.; 13.—kammalakkhaṇa, P. 19. 1. 2.—kammavattthu, P. 6. 2 —kammavācā, S. 10. 2; 11. 2; 12. 2; Pāc. 80. 2; Bhn̄i Pār. 3. 2. 1; P. 7. 1, etc.—kammavipatti, kamma-sampatti, P. 17. 69 sq.; 87 sq.; comp. 19. 1.—kammākamma, P. 15. 10. 10.—kammārāha, P. 19. 1. 7, 13.—Comp. apalokanakamma, ĩatti-kamma, etc.
- karapa-sannidhi, P. 14. 1. 4.
- kiccādhikarapa, S. 8. 2; 9. 2; P. 4. 6. 2; 4. 7 sqq.; 9. 1. 1, 4 sq.
- kukkukata, P. 14. 1. 4.
- kuppa (akuppa, kuppati, kopeti), Pāc. 80. 2; Bhn̄i S. 4. 1; P. 18. 18, 21.
- kulūpaka, Pār. 3. 5. 17 sq.; S. 4. 1. 1; 4. 4. 1 sq.; 5. 1. 1; 5. 5. 3; An. 1. 1; N. 18. 1; 23. 1. 2; Pāc. 7. 1; 9. 1; 29. 1; Pāt. 3. 3; P. 6. 5.—kulūpikā, Bhn̄i Pāc. 15. 1; 86. 1.
- Kosambaka, P. 5. 1. 10.
- khajjabhājaka, Pāc. 13. 3; 81. 2; P. 15. 13. 10.

- khandhaka, P. 3. 6.—khandhasaṃgaha, P. 19. 5. 1.—kammakkhandhaka, bhikkhunikhandhaka, P. 5. 1.
khalupacchābhattika, P. 6. 6; 15. 6. 12.
khittacitta, Pār. 1. 8. 4; 1. 9. 8, etc.; Sekh. 75. 2; Bhnī Pār. 1. 2. 3; 4. 2. 2, etc.; P. 18. 29. Comp. cittakkhepa.
khiyadhamma, Pāc. 79; 81; Bhnī Pāc. 76.
khiyannaka, Pāc. 13. 2 sq.
khuddaka, P. 8. 1. 20, 26; 8. 2. 15 etc.—khuddakavatthuka, P. 5. 1. 15.—khuddānukhuddaka, Pāc. 72.
gaṇa, Pāc. 65. 2; Bhnī Pār. 2; Bhnī S. 2. 1 sq.; 4. 1 sq.; Bhnī N. 1 sq.; Bhnī Pāc. 26; 53; 60; 61. 2; P. 6. 3, 5; 13. 2; 11. 5; 15. 10. 10.—gaṇabhojana, Pāc. 32; P. 6. 2, 5, 7; 15. 14. 1.
gaṇika, P. 6. 4; 15. 8. 12.
garuka, P. 6. 1 sq.; 8. 2. 1, 3; 9. 1. 9 sq.; 15. 1. 3; 15. 3. 4, etc.; 18. 9, 19, 27, 41 sq.
garudhamma, Pāc. 21. 2 sq.; Bhnī Pāc. 58. 2; 59. 2; P. 6. 8.
gāthā, Pār. 1. 3. 2 sq.; Pāc. 72. 2. 3.
gāmantara, Pāc. 66. 1 sq.; P. 17. 7 sq.
gārayha, Pāt. 1 sq.; Bhnī Pāt. 1 sq.; P. 8. 1. 20, 26; 8. 2. 42 sq.—vol. iii p. 186; vol. iv. p. 242.
gārava, P. 4. 1. 1, 9.
gilānapucchaka, Pāc. 39. 2; 56. 1; 57. 3.
geyya, Pār. 1. 3. 2 sq.
catukkabhadda, S. 8. 1. 6.
Campeyyaka, P. 5. 1. 9.
cittakkhepa, P. 6. 6; 15. 4. 10, 6. 1.
civara, Pār. 2. 2; 2. 7. 9, 17 sq.; 4. 6. 2; S. 9. 2. 3; N. 1. 2 sq.; 2-10; 25. 1 sq.; 26. 1 sq.; 27. 1 sq.; 29. 1 sq.; Pāc. 25. 9; 32. 3 sq.; 33. 3; 46. 3 sq.; 58 sq.; 81 sq.; 92; Bhnī N. 3; Bhnī Pāc. 23 sq.; P. 6. 2; 14. 6; 17. 63 sq.; 18. 13.—civarakamma, Pār. 2. 7. 20; N. 20. 1; Pāc. 57. 6; 79. 1; 80. 1.—civarakālasamaya, N. 28. 1 sq.; Bhnī Pāc. 29.—civaradhāraṇā, P. 17. 61 sq.—civarapatiggāhaka, P. 15. 13. 6.—civarapabbodha, P. 14. 6.—civarabhatta, N. 30. 1.—civara-bhājaka, P. 15. 13. 7.—civarasaṃkamanīya, Bhnī Pāc. 25.—akāla-civara (kālacivara), N. 3. 1 sq.; Bhnī N. 2. 1 sq.; Bhnī Pāc. 27. 1; 30. 1.—acekakacivara, N. 28. 1 sq.—atirekakacivara, N. 1. 1 sq.; P. 6. 10.—gahapati-civara, S. 9. 2. 3; 10. 1. ti-civara, Pār. 1. 4; N. 1. 1; 2. 1 sq.—ti-civarena avippavāsasammuti, N. 2. 2; P. 7. 1. Comp. vippavasati.—tee-civara, P. 6. 5; 15. 6. 7.—thūpacivara, P. 6. 5.—vihāra-civara, N. 6. 2.
cuditaka, P. 6. 1; 10. 6 sq.; 11. 4; 12. 1; 13. 2.—adhammacuditaka, dhammacuditaka, P. 12. 1.
codeti (codāpeti, codanā), S. 8. 3; 9. 3. 3; 13. 1. 7; Pāc. 76. 2; 78. 2; P. 6. 2, 4; 10. 1. 14 sq., 21 sq.; 11. 1, 3; 12. 2; 13. 2; 15. 4. 6, 5. 1 sq.; 18. 24 sq.—codaka, P. 6. 1; 10. 6 sq.; 11. 1, 4, 5; 12. 1; 13. 2; 15. 5. 1 sq.—adhammacodaka, dhammacodaka, bālacodaka, paṇḍitacodaka, P. 10. 1. 13 sq.; 12. 1.—codanāvattlu, P. 6. 3.—codetā, P. 15. 2. 6, 8, etc.
corivuttthāpanasamuttthāna, P. 3. 11, 59.
chanda, Pāc. 79. 1; 80. 1 sq.; Bhnī S. 4. 1 sq.; P. 6. 5; 19. 1. 6 sq.; 13.—chandārāha, P. 19. 1. 6 sq.; 13.—chandadāyaka, P. 9. 1. 3.—pārivāsikachandadanā, Bhnī Pāc. 81.
chādeti, chādanā, P. 6. 3; 17. 1 sq., 65 sq.; 18. 26. Comp. dutthullacchādanā.
chejja, P. 17. 57 sq.; 18. 9, 30, 34.
chedanaka, Pāc. 87; 89 sq.; Bhnī Pāc. 22. 1; P. 6. 5, 6; 8. 2. 9 sq.

jātaka, Pār. 1. 3. 2 sq.

ñatti, S. 6. 2. 2; 10. 2; 11. 2; 12. 2;
13. 1. 7; N. 2. 2; 14. 2; Pāc. 80.
1; P. 7. 1; 13. 7; 15. 3. 9; 17.
17 sq., 59 sq.; 19. 1.—ñattikamma,
Pāc. 79. 2; P. 6. 2; 13. 3; 19. 1,
3.—ñattidutiya-kamma, S. 7. 2; Pāc.
79. 2; Pāt. 3. 4; P. 6. 2; 13. 3;
19. 1, 3.—ñatticatutthakamma, Pār.
1. 1. 8; Pāc. 79. 2; P. 6. 2; 13.
3; 17. 13 sq.; 19. 1, 3.

ṭhapeti (ṭhapana), P. 5. 1. 19; 6. 3;
15. 7. 2 sq.; 8. 7 sq. Comp. pavā-
raṇaṭṭhapana, pātimokkhaṭṭhapana.

tujjaniyakamma, P. 6. 3; 7. 1; 19.
1, 3.

tassapāpiyyasikā, P. 4. 7. 6; 4. 8 sqq.;
6. 8; 7. 1; 9. 1. 3, 13 sq.; 19. 1.
4; vol. iv. p. 207, 351.

tāvakāhika, Pār. 2. 6. 2, 4; 2. 7. 40,
44; N. 5. 3. 3; Pāc. 81. 4; Bhn̄i
Pāc. 28. 2.

tikabhogaṇa, P. 6. 3.

tipavattāhārika, P. 1. 7. 8; 2. 7 sq.; 4.
7 sqq.; 7. 1; 8. 2. 33; 9. 1. 3, 8
sq., 13 sq.; 19. 4; vol. iv. p. 207,
351.

tiṭṭhiyapakkantaka, P. 19. 1. 9.

tiṭṭhiyavatta, P. 6. 8.

thullaccaya, Pār. 1. 9. 3, etc.; P. 8.
2. 39.

theyyasaṃvāsaka, P. 19. 1. 9.

theyyasatthasamuṭṭhāna, P. 2. 1 pāc.
11 sqq.; 3. 11, 52 sqq.

thera, Pār. 1. 8. 1; N. 22. 2. 1; 23.
1. 1; Pāc. 21. 2; 29. 1; 40. 1;
Bhn̄i Pār. 1. 1; Bhn̄i Pāc. 81. 1;
P. 11. 5; 12. 1; 13. 1, 6; 15. 2.
5, 10. 10.

ditṭhāvīkamma, P. 15. 2. 5, 4. 1 sq.

ditṭhivipatti, P. 4. 5. 3; 8. 2. 6; 10.
22; 11. 1, etc.

dukkata, Sekh. 1 sqq.; Bhn̄i Sekh. 1
sq. *et passim*. P. 8. 2. 47 sq.

duṭṭhulla (aduṭṭhulla), Pāc. 9; 61. 1
sq.; P. 6. 1; 8. 2. 1, 3; 15. 1. 3,
3. 4 etc.—duṭṭhullacchādanā, P. 17.
5 sq.

dutiya-pārājikasamuṭṭhāna, P. 3. 10,
17 sqq.

dubbhāsita, P. 8. 2. 49.

desanā, P. 17. 51 sq.—desanāgāmi
(adesanāgāmi), P. 6. 1, 5; 15. 4. 1;
17. 11 sq.

deseti (desāpeti), N. 1. 3. 2, etc.; 15.
1. 1 sq.; Bhn̄i N. 1 sqq.; Bhn̄i
Pāc. 22. 2; P. 6. 1, 4, 8; 9. 1. 19;
15. 4. 1, 17. 33 sq., 49 sq.

dhamma, Pāc. 4. 2; 5. 1; 7. 1 sqq.;
23. 2; 68. 1 sq.; 83. 1; Sekh. 57
sqq.; P. 15. 3. 11.—cha dhammā,
Bhn̄i Pāc. 63 sq.; 66 sq.; 72 sq.—
Comp. padasodhamma.—dhammā ka-
thā, Pāc. 21. 1; Bhn̄i N. 10. 1;
11. 1; Bhn̄i P. 28. 1; 33. 1.—
dhammakathika, S. 8. 1. 4; Pāc. 2.
2; 3. 2; 29. 3; 71. 2. Comp.
N. 6. 1. 1.—dhammakamma, Pāc.
12. 3 etc.—dhammadesanāsamuṭṭhā-
na, P. 3. 11, 51 sq.—dhammavinaya,
Pār. 1. 5. 10; 4. 1. 3; S. 11. 1.

dhuramikkhepasamuṭṭhāna, P. 2. 1
(comp. chap. 9) pār. 3, 4, saṃgh. 4,
7, etc.

dhūtaguṇa, Pār. 1. 5. 4. Comp.
āraṇṇika, piṇḍapātika, etc.

navakamma, Pār. 3. 5. 9 sq., 29; Pāc.
10. 1; 11. 1; 20. 1; 57. 4.—nava-
kammikā, Bhn̄i Pār. 1. 1.

nāsanantika, P. 14. 6 sq.

nāseti (nāsita, nāsitaka), Pār. 1. 9. 7,
10. 25; S. 8. 1. 9, Pāc. 70. 1 sq.;
Bhn̄i Pār. 2. 2; P. 6. 1, 8, 10, 11;
17. 21 sq.; 18. 10.

nikāya, P. 1. 1. 1 etc.

nicayasannidhi, P. 14. 1, 4.

niccabhatta (necabhattika), S. 8. 1. 6,
7; N. 18. 1; Pāc. 32. 9. 3; 33. 5;

Pāt. 3. 4; Bhn̄i Pāc. 15. 1.

niṭṭhānantika, P. 14. 6 sq.

- nidāna, P. 6. 5. 10; 9. 1. 4 sq., 16 sq.; 12. 3; 13. 1 sq.; 15. 4. 8, 6. 8, etc.—nidānasamgaha, P. 19. 5. 1. niddesa, P. 5. 1 sqq.
 nimitakamma, P. 14. 1, 4.
 niyata, aniyata, An. 1 sq.; P. 6. 1.
 nissaggiya, N. 1 sqq.; Bhnī N. 1 sqq.; P. 8. 2. 40; 14. 4.—nissajjati, N. 1. 3. 2; 2. 3; 3. 2. 2 etc., Bhnī N. 1 sqq.
 nissaya, N. 15. 1. 1; P. 6. 2, 3, 10; 14. 2; 15. 1. 4 sq.—anissita, P. 6. 5; 15. 1. 1 sq.—nissayakamma, P. 6. 3; 7. 1; 19. 1. 3.—nissayaṭṭippassaddhi, P. 6. 5, 6, 11.
 nissāreti (nissāraṇā), Bhnī S. 1. 2; P. 6. 2; 19. 1. 12.—nissāraṇiṇi, Bhnī S. 1 sqq.; P. 19. 3.
 nettidhamma, P. 3. 62.
 nesajjika, P. 6. 5; 15. 6. 9.
 paṃsukūla, Pār. 2. 6. 4; 2. 7. 8, 21, 30 sq., 36; N. 3. 2. 1; 15. 1. 1; 16. 2; Pāc. 84. 4; P. 6. 5, 10.—paṃsukūlika, Pār. 1. 5. 4; S. 9. 2. 3; 10. 1; N. 15. 1. 1 sq.; Pāc. 40. 1; P. 6. 5; 15. 6. 3.
 pakkamanantika, P. 14. 6 sq.
 pakkhika, Pāc. 32. 9. 3; 33. 5; Pāt. 3. 4.
 paccakkhātī (paccācikkhātī), Pār. 1. 7. 8. 2 sq., 10. 2; Bhnī S. 7. 1 sq.
 paccakkhadhāna, P. 19. 1. 12.
 paccuddhāra (paccuddharati, paccuddhāra), N. 2. 3. 18 sq.; 29. 2; P. 14. 2 sq.—paccuddhāraka, apaccuddhāraka, Pāc. 69.
 paccēhāsamaṇa, Pār. 1. 4; Pāc. 33. 4. pañcasatika, P. 5. 1. 21.
 paññatti, anupaññatti, anuppanna-paññatti, sabbotthapaññatti, padesa-paññatti, sādharanapaññatti, asādhāranapaññatti, ekatopaññatti, ubhatopaññatti, P. 1. 1. 1 sqq.; 2. 1. 1 sqq.; 6. 1, 3.—paññatti, P. 6. 5, 10; 15. 3. 6, 4, 8, etc.—paññatta, P. 15. 13. 2; 19. 4.
 paṭikkosati (paṭikkosa), Bhnī S. 4. 1; P. 6. 2, 5; 19. 1. 6, 13.—appaṭikkosana, P. 9. 1. 19.
 paṭiggaha, P. 6. 9; 15. 4. 3; 18. 41 sq.—apaṭiggahita, paṭiggahita, Pāc. 40. 3; P. 15. 4. 4.—paṭiggahāpeti, Pār. 2. 7. 21.
 paṭicodeti, Bhnī Pār. 2.
 paṭiññā, paṭiññāya, P. 8. 2. 33; 10. 7 sq.; 19. 1. 5. 2; vol. iv, p. 207, 351, comp. P. 11. 2.—paṭiññāta-karaṇa, P. 1. 1. 1 sqq.; 1. 7, 8; 2. 7 sq.; 4. 7 sqq.; 6. 7; 9. 1. 8 sq., 13 sq.; 15. 4. 6; 19. 4.
 paṭinissajjati, S. 10. 2, 3; 11. 1 sq.; 12. 1 sq.; 13. 1 sq., etc.
 paṭipucchā, P. 12. 2.
 paṭippassaddhi (paṭippassambhetti), S. 10. 2; 11. 2; 12. 2; P. 6. 5, 6, 11; 7. 1; 15. 2. 1 sq.
 paṭisāraṇiyakamma, P. 6. 3; 7. 1; 19. 1, 3.
 paṭhamapārājīkasamutthāna, P. 2. 1 (comp. chap. 9), samgh. 3, 5, pāc. 3, 4 etc.; 3. 10. 13 sqq.
 paṭhamāpattika, Bhnī S. 1. 1 sq.
 paṇṇatti, P. 6. 4.
 (paṭikamma,) suppatikamma, P. 15. 3. 4, 7. 4.
 patta, S. 9. 2. 3; N. 21; 22; Bhnī N. 1; P. 6. 11.—pattagāhāpaka, N. 22. 2; P. 7. 1; 15. 13. 13.—pattapiṇḍika, P. 6. 5; 15. 6. 13.—atirekapatta, N. 21. 1 sq.
 pattakalla, P. 6. 4.
 padapaccēhābhāṭṭha, P. 15. 3. 6, 4, 8, 5, 8, etc.
 padasodhammasamutthāna, P. 1. 1. pāc. 7, 22; 2. 1 pāc. 95; 3. 11, 47 sqq.
 pabbajjā (pabbajati, pabbājeti), Pār. 1. 5. 1 sq., 9; Pāc. 65. 1; Bhnī S. 2. 1; P. 6. 10.—vuḍḍhapabbajita, Pār. 1. 10. 26.
 pabbājanīyakamma, S. 13. 1. 6 sq.; P. 6. 3; 7. 1; 19. 1, 3.
 paramparabhojana, Pāc. 33; P. 6. 5, parikathā, P. 14. 1, 4.
 parikkappavahāra, P. 6. 5.

- parittā, Bhnī Pāc. 49. 2.
 paribhoga, P. 6. 4; 15. 13. 1.
 Parivāra, P. 3. 7.
 parivāsa, S. 1. 2. 2; Pāc. 9. 1; 64. 1;
 P. 6. 2, 3, 4; 11. 5; vol. iii.
 p. 186.—parivāsādāna, P. 7. 1;
 19. 1, 3.—paṭicchannaparivāsa,
 apaṭicchannaparivāsa, suddhantapa-
 rivāsa, samodhānuparivāsa, P. 6. 2, 3.
 pariveṇa, Pār. 3. 1. 1; Bhnī N. 10.
 1.—pariveṇavāsika, Bhnī N. 8. 1;
 9. 1.
 parisā, Pār. 1. 5. 1; N. 15. 1. 1 sq.;
 22. 1 sq.; 23. 1. 3; Pāc. 80. 2;
 Bhnī Pāc. 28. 1.—parisato, P. 19.
 1.—sāparisa, Pāc. 32. 1.
 paḷibuddhati, Pāc. 14. 2; 15. 2; 16.
 1; 49. 2, 3, comp. Pāc. 66. 1; 84.
 1; Bhnī Pāc. 7. 1.—paḷibodha, P.
 6. 2; 12. 2; 14. 2 sq., 6.
 pavattinī, Bhnī Pāc. 69.
 pavāraṇā, pavāreti, pavārita, S. 8. 3.
 1; 9. 2, 3; N. 28. 1 sq.; Pāc. 21.
 3; 47. 1 sq.; Bhnī Pāc. 54. 2;
 57; P. 5. 1. 4; 6. 2, 3; 7. 1; 11.
 5; 13. 7; 15. 4. 5; 19. 3.—pavā-
 ranathapana, P. 19. 3. Comp. tha-
 peti.—nīceapavāraṇā, punapavāraṇā,
 Pāc. 47. 1.
 pācittiya, N. 1 sqq.; 15. 1. 1 sq.;
 Pāc. 1 sqq.; Bhnī N. 1 sqq.; Bhnī
 Pāc. 1 sqq.; P. 8. 2. 41, etc.—
 anaññapācittiya, P. 6. 4.
 pātidēsaniya, Pāt. 1 sqq.; Bhnī Pāt.
 1 sqq.; P. 8. 2. 42, etc.
 pātipadika, Pāc. 32. 9. 3; 33. 5;
 Pāt. 3. 4.
 pātimokkha, Pār. 1. 3. 2 sq., 8. 2;
 Pāc. 21. 2; 72 sq.; P. 1. 1. 1 sqq.;
 6. 5, 7, etc.; 14. 5; 15. 5. 6; 19.
 3.—pātimokkhuḍdesa, P. 1. 1. 1
 sqq.; 2. 1. 1 sqq.; 19. 3.—pāti-
 mokkhaṭṭhapana, P. 6. 2, 3, 4, 6
 sqq.; 19. 3.—Comp. adhipātimokkha.
 pārājika, Pār. 1. 5. 11, 6, 7, 8. 5; 2.
 3; 3. 3, etc.; S. 8. 1. 9, 2. 1; 9.
 * 1, 2, 2 sq.; Bhnī Pār. 1 sqq.; P.
 8. 2. 32, 36.
 pārivattaka, N. 5. 2 sq.; Pāc. 25.
 2 sq.
 pārivāsika, P. 5. 1. 12; 15. 14. 7; 17.
 65 sq.; 18. 4.—pārivāsikachanda-
 dāna, Bhnī Pāc. 81.
 pārisuddhi, pārisuddhiuposatha, P. 6.
 3, 5.
 piṭaka, P. 1. 1. 1, etc.; 3. 5.—tipetakt,
 P. 1. 1. 1, etc.
 piṇḍaka, Pār. 1. 5. 5; 4. 1. 1 sq.; S.
 13. 1. 3.
 piṇḍacārika, Pār. 1. 10. 4; 3. 5. 2, 6;
 N. 8. 1; 9. 1; 27. 1; Pāc. 34. 1.
 Comp. Pār. 4. 8. 2, 9. 1.
 piṇḍapāta, Pār. 3. 5. 6; 4. 6. 2, 9. 2;
 S. 8. 1. 5; Pāc. 29; 33. 2; 35. 1;
 36. 1; Sekh. 27 sqq.; Bhnī Pār. 1.
 1.—piṇḍapātanihāraka, Pār. 3. 1. 1;
 N. 15. 1. 1 sq.—piṇḍapātika, Pār.
 1. 5. 4; S. 10. 1; N. 15. 1. 1 sq.;
 P. 6. 5; 15. 6. 2.
 puggalasamgaha, P. 19. 5. 1.
 pubbakarapa, P. 14. 2 sq.
 pubbakicca, P. 6. 4.
 phalabhājaka, Pāc. 13. 3; 81. 1; P.
 15. 13. 9.
 brahmadapḍa, P. 19. 1. 12.
 bhaṇḍagārika, P. 15. 13. 5.
 bhaṇḍukamma, P. 19. 1. 12.
 bhattagga, Pār. 3. 5. 3; S. 8. 1. 6;
 Bhnī S. 5. 1; 6. 1; P. 15. 10. 10.
 bhattapaṭipāṭi, Pāc. 33. 1.
 bhattavissagga, N. 4. 1; Pāc. 42. 1;
 Bhnī Pāc. 6. 1.
 bhattuddesaka, S. 8. 1. 3; Pāc. 13.
 3; 81. 2; P. 15. 13. 3.
 bhāṇaka (bhāṇikā), Pāc. 29. 3; Bhnī
 N. 10. 1; 11. 1; Bhnī Pāc. 28. 1;
 33. 1.
 bhikkhu, Pār. 1. 8. 1 *et passim*.
 bhikkhunī, N. 4. 1 sq.; 5. 1 sq.; 17.
 1 sq.; Pāc. 21 sqq.; 59. 1, Pāt. 1
 sq.; Bhnī Pār. 1 sqq., etc.—bhi-
 kkhunīdūsaka, P. 19. 1. 9.—bhi-
 kkhunisamgaha, Bhnī Pār. 1, etc.;

- P. 15. 8. 1 sq.—bhikkhūṇḍapaṣaya (upapaṣaya), N. 5. 1. 1 sq.; Pāc. 23. 1; 46. 6; 85. 5; Pāt. 1. 2; Bhn̄ Pār. 1. 1; Bhn̄ S. 1. 1; Bhn̄ Pāc. 8. 1; 9. 1; 35; 58. 1; 82. 1; 83. 1.—bhikkhunovādaka, Pāc. 21. 1 sq.; P. 6. 8; 17. 55 sq. Comp. ovadati.—bhikkhunovādakavagga, P. 17. 25 sq.—bhikkhunovādakasammuti, P. 7. 1; 15. 1. 12.
- bhūtārocanaśamuttāna, P. 3. 11, 57 sq.
- bhedakaravattū, S. 10. 2; P. 4. 1. 1, 16; 4. 7. 2; 9. 1. 7.
- bhedanaka, Pāc. 86; P. 8. 2. 9 sq.
- matikamma, P. 10. 1 sq.
- mātikā, N. 1. 3. 1; 2. 3; P. 3. 6; 6. 8; 14. 2 sq.
- mānatta, S. 1. 2. 2; Bhn̄ S. 1. 2; P. 6. 2, 3, 4; 7. 1; 11. 5; 19. 1, 3; vol. iii. p. 186; vol. iv. p. 242.—mānattacārika, mānattāraha, P. 15. 14. 7.—paṭicchannamānatta, apāṭicchannamānatta, samodhānamānatta, P. 6. 2, 3.—pakḥamānatta, Pāc. 21. 3; P. 6. 2 sqq.; vol. iv. p. 242.
- musāvāda, Pāc. 1; P. 6. 5, 8; 15. 7. 1; 17. 51 sq. Comp. Pār. 4. 4; P. 18. 27.
- mūlāya patikassati (m. patikassanā), S. 1. 2. 2; Bhn̄ S. 1. 2; P. 7. 1; 11. 5; 19. 1, 3.—mūlāya patikaśsanārāha, P. 15. 14. 7.
- moha, mohanaka, Pāc. 73.
- yathādhamma, Pāc. 63; 73. 1; P. 11. 5.—yathādhamma, yathāvinaya, P. 15. 2. 6, 8 etc.
- yathāsaṅhatika, P. 6. 5; 15. 6. 10.
- yāgubhājaka, Pāc. 13. 3; 81. 2; P. 15. 13. 8.
- yāmakālīka, yāvakālīka, yāvavijika, Pāc. 35. 3; 36. 2; 37. 2; 38. 2; Pāt. 1. 2; 3. 4; 4. 3; Bhn̄ Pāc. 54. 2.
- yāvattatiya (yāvattatiyaka), vol. iii. p. 186; Bhn̄ S. 7 sqq.; P. 8. 2. 1, 8; 17. 3 sq., 41 sq.
- yebbhuyyasikā, P. 4. 7. 6; 4. 8 sqq.; 9. 1. 13 sq.; 19. 4; vol. iv. p. 207, 351.
- ratticcheda, P. 6. 2, 3, 4; 17. 15 sq.
- rukkhamūlika, S. 10. 1; P. 6. 5; 15. 6. 4.
- rūpiyachaddaka, N. 18. 2; P. 7. 1.
- repeti, S. 13. 1. 7; P. 11. 5, etc.
- lahuka (lahu), P. 6. 1 sq.; 8. 2. 1; 8. 27, 41 sq.; 9. 1. 9 sq.; 15. 1. 3, 3. 4 etc.
- lūgapātubhāva, P. 6. 4.
- lohituppādaka, P. 19. 1. 9.
- vagga, S. 10. 2; Pāc. 12. 3; 21. 3; 63. 2; 79. 2; 80. 2; P. 18. 18; 19. 1. 6 sq., 13.—vaggavādaka, S. 11. 1 sq.
- vajja, Bhn̄ Pār. 2. 1; Bhn̄ S. 9. 1 sq.; 10. 1 sq.
- vattū, S. 10. 2; 11. 2; 12. 2; P. 6. 4, 5, 8, 10; 7. 1; 12. 3; 13. 1 sq., 8; 14. 2; 15. 4. 8, 5. 8, etc.; 17. 38, 40; 19. 1, 5. 2 sq.—vatthu-vipanna, P. 6. 5.—vatthusandassanā, P. 6. 4.—vatthusamgaha, P. 19. 5. 1.—atthavattūka, Bhn̄ Pār. 4. 1 sq., comp. P. 6. 8.—ekavattūka, P. 17. 57 sq.—nānāvattūka, P. 17. 31 sq.; 18. 32 sq.
- vassa, Pār. 1. 4; 4. 1. 1 sq., 8. 14; S. 13. 1. 3; Bhn̄ Pāc. 35. 1; 56 sq.; P. 17. 63 sq.—vassaccheda, P. 6. 4.—vassāvāsa, Pār. 1. 1. 9.—vassāvāsika, N. 28. 1 sq.—vassu-panāyikā, P. 5. 1. 3; 6. 2.—auto-vassam, Bhn̄ Pāc. 39.
- vassikasātikā, N. 24. 1 sq.
- vikappeti (vikappita, avikappita, vikappetabba), N. 1. 3, 4; 3. 2. 2 sq.; 28. 2, etc. Pāc. 69. 1 sq.; Bhn̄ N. 1. 2; P. 6. 9, 11.—vikappanā P. 6. 2.—avikappanā, P. 6. 5.—vikappanupaga, N. 1. 3. 1; 5. 3;

6. 3; 25. 2; 27. 2; Pāc. 25. 3; 59. 2; 60. 2; 81. 2; Bhñi N. 3. 2; Bhñi Pāc. 26. 2.
- vikāla, Pāc. 37; 85; Bhñi Pāc. 17; P. 6. 3, 4; 17. 13 sq.
- viññatti, S. 6. 1. 6; N. 14. 1; P. 6. 4.—viññāpeti, N. 6. 1 sq.; 7. 1 sq.; 22. 1. 1 sq.; 26. 1 sq.; Pāc. 39; 47. 2; 86. 1; Sekh. 37; Bhñi N. 4. 1 sq.; 11. 1 sq.; Bhñi Pāc. 7. 1 sq.; Bhñi Pāt. 1 sqq.
- vinaya, Pār. 1. 1. 3, 8. 2 sq.; S. 8. 1. 4; Pāc. 72. 1; Bhñi Pāc. 95. 2; P. 1. 1. 1 sqq.; 3. 5 sq.; 6. 2, 3, 4; 8. 1. 2, 4, 10. 4; 15. 2. 9, 3. 8, 3. 10 sq., 4. 8, 5. 3, 6, 9; 17. 5 sq., 77 sq. Comp. dhamma.—vinayadhara, S. 8. 1. 4; Pāc. 29. 3, 71; P. 6. 5, 6, 7, 8, 10; 19. 5. 2.—vinayabyākaraṇa, P. 15. 13. 2.—vinayavatthu, P. 17. 67 sq.
- vinītavatthu, P. 4. 1. 1, 4, 7, 10; 6. 5, 6, 7, 9, 10.
- vipatti, P. 1. 1. 1 sqq.; 1. 3, 8, 11, 10; 2. 3, 8, 11, 16; 4. 1. 1, 11; 4. 3, 5 etc.; 8. 2. 2 sq.; 9. 1. 7 sq.; 12. 3; 13. 1 sq., 8.—vipattisamgaha, 19. 5. 1.
- vippravasati (comp. cīvara), N. 2. 1 sq.; 29. 1 sq.
- vibbhamati, Pār. 1. 10. 22, 26; 2. 7. 49; S. 13. 1. 8; Bhñi Pār. 2. 1 sq.; Bhñi S. 3. 5.
- vibhaṅga, P. 3. 6, 9.—vibhaṅgakovida, P. 4. 4; 17. 75 sq.
- vibhātti, P. 1. 1. 1 sqq.
- vivādāmūla, P. 4. 1. 1, 13; 6. 6.
- vivāddādhikaraṇa, S. 8. 2; 9. 2; P. 4. 6. 1; 4. 7 sqq.; 9. 1. 1, 4 sq.
- visuddhi, P. 6. 5; 11. 5; 15. 4. 11.
- viḥāra, Pār. 2. 4. 1, 11; 2. 7. 6, 40; 3. 1. 1, 5, 8, 5. 12; 4. 1. 3, 6. 1 sq.; S. 2. 1; 3. 1; 7. 1 sq.; N. 2. 3. 2, 15; Pāc. 5. 1; 15. 2; 16. 1; 17. 1 sq.; 18. 1 sq.; 19. 1 sq.; Bhñi Pār. 1. 1; Bhñi Pāc. 30. 1; 52. 1.
- mahāvihāra, Pāc. 17. 1.—vihāraparibhoga, Pār. 2. 7. 43.—vihāra-pāla, N. 5. 1. 2; Pāc. 42. 2.—vihāravatthu, Pār. 2. 4. 13; 3. 5. 7; 4. 1. 3; S. 7. 1 sq.
- vibesaka, Pāc. 12. 2 sq.; Bhñi S. 9. 1 sq.; 10. 1 sq.—vibhesā, Pāc. 72. 1.
- vuṭṭhāti, Pār. 1. 10. 6; P. 6. 2, 3, 4; 16. 1.—vuṭṭhāpeti, Bhñi Pāc. 61 sqq.—vuṭṭhāpana, S. 12. 1 sq.—vuṭṭhānasammuti, Bhñi Pāc. 64; 67.—vuṭṭhāpanasammuti, Bhñi Pāc. 75 sq.; P. 6. 10.
- vūpasama, P. 15. 3. 1 sq.; 17. 45 sq.—vūpasameti, Bhñi Pāc. 45; P. 15. 10. 1 sq.—vūpasammati, P. 9. 1. 14; 11. 4; 13. 1; 19. 5. 2.
- vedanatta, Pār. 1. 8. 4, 9. 8 etc.; Sekh. 75. 2; Bhñi Pār. 1. 2. 3, 4. 2 etc.; P. 18. 29.
- vedalla, Pār. 1. 3. 2 sq.
- venayika, Pār. 1. 1. 3; P. 6. 2.
- vveyyākaraṇa, Pār. 1. 3. 2 sq.
- veramaṇi, Bhñi Pāc. 63. 1.
- saṃvāsa, asaṃvāsa, Pār. 1. 5. 11; 1. 6, 7, 8. 5; 2. 3, Bhñi Pār. 1. 2. 1; Bhñi Pāc. 56. 2; 58; P. 18. 1.—saṃvāsabhūmi, P. 17. 15. sq.—nānasaṃvāsaka, samānasamvāsaka, asamānasamvāsaka, S. 10. 2; P. 6. 1, 2; 15. 4. 2, 14. 6 sq.; 18. 4.
- Sakyaputtiya, Sakyadhita, comp. samāna.
- samgaha, P. 19. 5. 1.
- samgāmāvacara, P. 12. 1; 13. 1; 15. 2. 5.
- samgha, P. 10. 1 sq.; 11. 4; 13. 2; 14. 4 sq., *et passim*.—Comp. ubhato-samgha.
- samghabhātta, Pāc. 9. 1; 36. 1; Bhñi Pāc. 44. 2.
- samghabheda (samghabhedaḥ), S. 10; 11; Pāc. 12. 3; 64. 2; 80. 2; Bhñi Pār. 2. 2. 2; P. 5. 1. 17; 15. 10. 9 sq.; 15. 11, 12; 17. 17 sq., 59 sq., 78; 19. 1. 9. Comp. P. 6. 2.—samghabhima, P. 18. 4.
- samgharājī, Pāc. 12. 3; 61. 2; 80. 2; Bhñi Pār. 2. 2. 2; P. 15. 10. 10.
- samghāṭi, *see* Index VI.

- samghādisesa, Pār. 1. 10. 4, 16. 23 sq.; S. 1. 1. 2, 2. 2 etc.; Pāc. 76; Bhn̄ S. 1 sqq.; P. 8. 2. 37 etc. 'samghamhā . . . nissare,' P. 8. 2. 21.
- sajjhāya, Pāc. 4. 2. 3; 72. 2; Bhn̄ Pāc. 33. 1 sq.
- sañcarittasamuttāna, P. 3. 10, 26 sqq. (saññutta,) cammasaññutta, P. 5. 1. 5.—civarasaññutta, P. 5. 1. 8.
- sativinaya, P. 4. 7. 6; 4. 8 sqq.; 7. 1; 9. 1. 3, 13 sq.; 19. 1, 4; vol. iv. p. 207, 351.
- sattasatika, P. 5. 1. 22.
- sattāhakkālika, Pāc. 35. 3; 36. 2; 37. 2; 38. 2; Pāt. 1. 2; 3. 4; 4. 3; Bhn̄ Pāc. 54. 2.
- saddhādeyya, S. 1. 1. 2; Pāc. 9. 1.
- saddhivihārika (saddhivihāri), Pār. 1. 8. 2 sq.; 4. 8. 3; S. 9. 2. 3; 13. 1. 6; N. 15. 1. 1; 25. 1; Pāc. 17. 2. 3; 42. 1.—saddhivihārini, Bhn̄ Pāc. 34. 2; 35. 2; 68. 2.
- santhatasammuti, N. 14. 2.
- sannitthānantika, P. 14. 6 sq.
- sannidhi, P. 14. 1. 4.—sannidhikāraka, Pāc. 38.
- sapadāna, N. 23. 1. 2, comp. Sekh. 33.—sapadānacārika, Pār. 1. 5. 4; P. 6. 5; 15. 6. 8.
- sappatikamma (appaṭikamma), P. 6. 1; 15. 3. 4, 7. 4; 17. 11 sq.; 18. 19.
- samagga (comp. sāmaggī), S. 10. 1. 3; 10. 2; 11. 1 sq.; Pāc. 21. 3; 22. 1; 81. 1 sq.; Bhn̄ Pār. 3. 1 sq.; Bhn̄ S. 4. 1 sq.; P. 18. 18.
- samaṇā Sakyaṭṭhiyā, Pār. 2. 1. 6, (comp. 1. 8. 2); Pāc. 34. 1. 2; 48. 1; 49. 1; Pāt. 3. 1, etc.—samaṇiyo Sakyadhitaro, Bhn̄ S. 7. 1. sq.—asakyadhita, Bhn̄ Pār. 1. 2. 1; 2. 2. 1, etc.
- samaṇakappa, P. 6. 5.
- samaṇuddesa, Pāc. 70. 1 sq.
- samatha, P. 1. 1. 1 sqq.; 1. 6, 8, 15, 16; 2. 7, 8, 15, 16; 4. 1. 1, 18; 4. 3, 7 sqq.; 5. 1. 14; 6. 7; 8. 2. 2, 33, 35; 9. 1. 1, 8 sq., 19; 11. 3; 13. 1, 3; 15. 3. 9; 17. 75 sq.—samathasamgaha, P. 19. 5. 1.
- samanubhāsati (samanubhāsana), S. 10. 1. 3; 10. 2, 3; 11. 1 sq.; 12. 1 sq.; 13. 1 sq.; Pāc. 68. 1 sq.; Bhn̄ Pār. 3. 1 sq.; Bhn̄ S. 1. 2; 7. 1 sq.; 8. 1 sq.; 9. 1 sq.; 10. 1 sq.; Bhn̄ Pāc. 36. 1 sq.; P. 9. 1. 11; 19. 1. 12.—samanubhāsana-samuttāna, P. 3. 10, 33 sqq.
- samācāra, P. 5. 1. 18.
- samādāna, Bhn̄ Pāc. 63. 1.
- samuccaya, P. 5. 1. 13.
- samuttāna (samuttāhi, āpatīsamuttāna), P. 1. 1. 1 sqq.; 1. 5, 8, 9, 13, 16; 2. 1 etc.; 2. 5, 8, 13, 16; P. 3; P. 4. 1. 1, 12; 4. 2 sq.; 4. 4, 5. 1 etc.; 6. 5, 6; 9. 1. 8 sq.; 15. 2, 3. 1; 19. 5. 1.
- samūhanti, Pār. 1. 7.
- samodhānaparivāsa, P. 6. 4.
- samodhānamānatta, P. 6. 4.
- sambhoga, Pāc. 69. 2; P. 18. 1.
- sammannati (comp. sammuti), S. 6. 2. 2; 8. 1. 3 sq.; N. 18. 2; 22. 2; Pāc. 21. 1 sq.; Bhn̄ Pār. 1. 1.
- sammāvattati, sammāvattana, S. 13. 1. 8; P. 17. 49 sq.
- sammukhā, P. 8. 2. 33.—sammukhākaruṇiṇa, P. 19. 1.—sammukhāvinaya, P. 1. 1. 1 sqq.; 1. 7, 8; 2. 7 sq.; 4. 7 sqq.; 9. 1. 8 sq., 13 sq.; 19. 4; vol. iv. p. 207, 351.
- sammuti (bhikkhusammuti), S. 8. 1. 3; N. 2. 2 sq.; 14. 2 sq.; 29. 1 sq.; Pāc. 9; P. 6. 3; 7. 1; 8. 2. 9 sq.; 17. 13 sq.; 18. 31; 19. 1. 12.—samghasammuti, P. 6. 3.—sikkhāsammuti, Bhn̄ Pāc. 63 sq.; 66 sq.; 72 sq.—sekhasammuti, Pāt. 3. Comp. sammannati, bhikkhunovādasammuti, vuṭṭhānasammuti, vuṭṭhāpanasammuti, santhatasammuti.
- sarāṇa, Pār. 1. 1. 9; An. 1. 2. 1.—sarapagamana, Pār. 1. 8. 1; P. 18. 21.
- salākā, P. 18. 30.—salākagāha, P. 6. 2, 3, 10; 15. 10. 9, 15. 11, 12.—

- salākabhadda, Pāc. 32. 9. 3; 33. 5;
 Pāt. 3. 4.
 savacaniya, P. 6. 3; 12. 2.
 savanantika, P. 14. 6.
 sahajivini, Bhñi Pāc. 34; 68; 70.
 sahadhammika, S. 12. 1 sq.; Pāc. 71.
 sahubbhāra, P. 14. 6 sq.
 sākacchati, S. 8. 1. 4; P. 6. 3; 15. 8.
 13 sq. Comp. vinaya.
 sātiyagāhāpaka, P. 7. 1; 15. 13. 12.
 sādharāna (asādhāraṇa), Pār. 1. 10.
 6; P. 8. 2. 2, 12 sq.
 sāmaggī (comp. samagga), P. 7. 1;
 11. 5; 14. 5; 15. 2. 5.—sāmaggī-
 uposatha, P. 6. 3, 5.—sāmaggīpavā-
 raṇā, P. 6. 3.
 sāmānera, Pār. 1. 8. 2 sq., 9. 7; 4. 3,
 9. 3; S. 1. 5. 9; N. 5. 2; Pāc. 14.
 2; 15. 2; 25. 2 sq.; 59; P. 6. 10;
 15. 1. 4 sq.—sāmaṇeri, Pār. 1. 10.
 25; 4. 9. 3; N. 4. 2. 3; 5. 2, 3.
 3; 17. 2; Pāc. 21. 3. 3; 22. 2;
 25. 2 sq.; 26. 2; 29. 3; 59; Pāt.
 1. 2; 2. 2; Bhñi Pāc. 92.—sāma-
 ṇerapesaka, P. 15. 13. 15.
 sārāpiya dhamma, P. 4. 1. 1, 15.
 sāreti, P. 18. 24 sq.—sāraṇā, P. 10. 1
 sq.; 12. 2.
 sāvaka, Pār. 1. 3. 2 sq.; 4. 8. 13,
 4. 9; S. 8. 1. 1; Pāc. 4. 2; 7. 4;
 8. 1.
 sāvasesa (anavasesa), P. 6. 1, 5, 10;
 8. 2. 1, 3; 9. 1. 10; 15. 1. 3, 3.
 4 etc.; 18. 43.
 sikkhamāna, P. 8. 2. 50.—sikkhamānā,
 Pār. 1. 10. 25; 4. 9. 3; N. 4. 2.
 3; 5. 2, 3. 3; 17. 2; Pāc. 21. 3;
 22. 2; 25. 2 sq.; 26. 2; 59; Pāt.
 1. 2; 2. 2; Bhñi N. 5. 1; Bhñi
 Pāc. 63 sq.; 77 sqq.; 91.
 sikkhā, Pār. 1. 7, 8. 1 sq., 10. 2;
 Sekh. 1 sqq.; Bhñi S. 7. 1 sq.;
 Bhñi Pāc. 63 sq.; 66 sq.; 72 sq.;
 Bhñi Sekh. 1 sqq.; P. 6. 5, 10; 8.
 2. 51; 15. 1. 5, 2. 4; 18. 4.—
 samasikkhātā Pār. 1. 8. 5; 2. 3;
 P. 8. 2. 13, 29 etc.—Comp. sikkhā-
 sammuti.
 sikkhāpāda, Pār. 1. 3. 2 sq., 5. 11 etc.;
 S. 12. 1 sq.; Pāc. 71 sq.; P. 7. 2;
 8. 1. 2, 4; 8. 2. 11 sq.; 19. 2.—
 dasasikkhāpādikā, Bhñi Pāc. 92. 2.
 sīmā, Pāc. 65. 2; Bhñi S. 2. 2; 4. 2;
 Bhñi Pāc. 61. 2; 62. 2, etc.; P. 6.
 3, 4; 19. 1. 5.—sīmato, P. 19. 1.—
 sīmātikantika, P. 14. 6 sq.—sīmā-
 dosa, P. 6. 11.—antosiṃmāya, bahisi-
 māya, P. 6. 4; 14. 6, 7; 15. 10.
 10; 19. 1. 5.—nānāsiṃmāya, samā-
 nasīṃmāya, S. 10. 2; P. 15. 4. 2.—
 nissīmaṇ, Pāc. 21. 2.—nissīmatṭha,
 P. 14. 3.
 sīla, S. 4. 2.—silavipatti, P. 4. 5. 1;
 4. 6; 8. 2. 3 sq.; 9. 1. 9 sq.; 10.
 22; 11. 1.
 sutta, Pār. 1. 3. 2 sq.; Pāc. 73. 1; P.
 10. 4; 12. 2; 15. 3. 10, 5. 9, etc.;
 vol. iv. p. 207, 351.—asuttaka, P.
 17. 107.—suttuddesa, P. 6. 3, 5.
 suttanta, S. 8. 1. 4; Pāc. 72. 2. 3;
 Bhñi Pāc. 95. 2; P. 3. 5.—suttan-
 tika, S. 8. 1. 4; Pāc. 29. 3.
 suddhantaparivāsa, P. 6. 4.
 sekha, P. 8. 2. 50.—sekhasammuti,
 sekhasammata, Pāt. 3.
 sekhiya, P. 8. 2. 50.
 senāsana, Pār. 4. 1. 2, 6. 2; S. 8. 1;
 9. 2. 3; 10. 1; Pāc. 14; P. 5. 1.
 16.—senāsanaḡāha, P. 6. 3.—senā-
 sanacārikā, Pār. 1. 6, etc.—senā-
 sanapaññāpaka, S. 8. 1. 3; Pāc. 13.
 3; 81. 2; P. 15. 13. 4.
 sośānika, P. 6. 5; 15. 6. 5.

V. BRAHMANISM AND NON-BUDDHISTICAL SECTS.

- Agyāgāra, Pāc. 51. 1.
 acelaka, Pāc. 41. 1 sq.
 assama, S. 6. 1. 3; Pāc. 51. 1.
 ājivaka, N. 6. 2; Pāc. 32. 8; 41. 1;
     Bhñi S. 1. 1.—ājivakasāvaka, S. 5.
     1. 2 sq.—ājivakaseyyā, Bhñi S.
     1. 1.
 isi, S. 6. 1. 3; Pāc. 4. 2. 1; 7. 4. 1.
 cetiya, S. 5. 4. 16; N. 30. 2; Pāc.
     82. 2.—cetiyaṇṇā, Bhñi Pāc. 44.
     2. 2.—cetiyaṇṇakka, S. 7. 1.—Comp.
 Aggāḷava cetiya, Gotamaka cetiya
 (Index I C).
 jaṭṭa, Pāc. 51. 1.
 tapassī, Pār. 1. 1. 3.
 titthāyatana, Bhñi Pār. 2. 2.
 titthiya, Pār. 1. 8. 2; N. 22. 1. 2;
     Pāc. 1. 1; 31. 1; 41. 1 sq.; Bhñi
     S. 2. 1 sq.; P. 11. 1; 13. 8.—
     titthiyavattana, P. 17. 53 sq.—
     titthiyasāvaka, Pār. 1. 8. 2; P. 11.
     1.—titthiyaseyyā, Pāc. 46. 6; 85.
     5; Pāc. 1. 2.
 devagaha, Pār. 2. 1. 3 sq.
 paribbājaka, N. 20. 1; Pāc. 41. 1 sq.;
     58. 1; Bhñi S. 1. 1 sq.; Bhñi Pāc.
     28; 46.—paribbājikā, S. 3. 4. 7;
     Pāc. 41. 1 sq.; Bhñi Pāc. 28; 46.
     —paribbājakārāma, N. 20. 1.—
     paribbājakasamāpanna, Pāc. 32. 9.
     1; 41. 2.—paribbajati, Sekh. 69.
 paṇḍika, Pāc. 32. 8.
 purohita, Sekh. 69.
 brāhmaṇa, Pār. 1. 1; 2. 1. 4 sq.; 4.
     8. 11, 9. 3; S. 2. 1; 4. 2; 6. 1. 3;
     9. 2. 3; N. 5. 1. 1; 10. 1. 3, 2. 1;
     Pāc. 2. 1. 2; 3. 2; 19. 1; 35. 1;
     84. 1; Sekh. 51; 69; Bhñi Pāc.
     1. 1; 8. 1; 9. 1; 17. 1; 54. 1;
     P. 6. 3.—brāhmaṇi, S. 2. 1; 4. 2;
     Bhñi Pāc. 17. 1.—brāhmaṇakula,
     S. 13. 2; Pāc. 34. 2; 46. 6; Bhñi
     Pāc. 17. 1.—mahābrahmā, Sekh. 69.
     —brāhmaṇā, Pār. 2. 1. 6; 3. 2.—
     Comp. samānabrāhmaṇā.
 manta, Sekh. 69; P. 6. 3.
 muṇḍagahapatika, Pāc. 41. 1.
 yaṇṇa, S. 1. 3. 1, 2; An. 1. 2.
 saddhādeyya, *see* Index IV.
 samaṇa, Pār. 1. 1. 2; 1. 8. 2; 2. 1.
     5; S. 5. 1. 3; N. 5. 1. 1; Pāc. 6.
     1; 7. 1; Bhñi S. 1. 1 sq.—asamaṇa,
     Pār. 1. 10. 22; 2. 7. 7, etc.—
     asāmaṇaka, Pār. 1. 5. 11, etc.—
     samaṇi, Bhñi S. 7. 1 sq.—asamaṇi,
     Pār. 2. 7. 6, etc.—sāmaṇā, Pār. 1.
     8. 2; 2. 1. 6; 3. 2.—samaṇakuttaka,
     Pār. 3. 1.—samaṇacivara, Bhñi Pāc.
     28.—samaṇadhamma, S. 8. 2.—
     sāmaṇabrāhmaṇa, Pār. 2. 1. 5.—
     sāmaṇabrāhmaṇa, Pār. 1. 1. 1
     sq.—samaṇabhadda, Pāc. 32. 8 sq.
     Comp. samaṇa Sakyaputtiya, su-
     maṇakappa (Index IV).

VI. SECULAR AND DAILY LIFE. MISCELLANEOUS MATTER.

- Aṃsavadhaka, Pāc. 88. 2.
 akkādassa, Pār. 2. 3.
 aggaḷa, Pāc. 58. 2.—aggaḷatthapana,
     Pāc. 19. 1 sq.
 anuvāta, Pāc. 58. 2.
 antarabhogika, Pār. 2. 3.
 autaravāsaka, Pār. 1. 10. 11; P. 14.
     3 sq.; 18. 20.

- antepura, Pâc. 83.
 abhisitta, Pâr. 2. 1. 5. Comp. âbhise-
 kika.
 assa, assamaṇḍalikâ, Pâr. 2. 4. 45.—
 assavâṇija, Pâr. 1. 2. 1.
 âbbhisekika, P. 6. 5.
 âlokasandhi, Pâr. 2. 7. 42; Pâc. 19.
 1 sq.
 âvasathâgâra, Pâr. 6. 1.
 âhaecapâḍaka, Pâc. 14. 2, 18. 1 sq.;
 87. 2; 88. 2.
 itthidhana, Pâr. 1. 5. 7.
 uttarâsaṅga, P. 14. 3 sq., etc.
 udakadantapona, Pâc. 40. 2 sq.; 41. 2;
 Bhnî S. 5. 2; 6. 2.
 udakasâtikâ, Bhnî Pâc. 22.
 uddosita, Bhnî S. 1. 1.
 upanidhi, Pâr. 2. 4. 1, 20.
 uparivehâsakutî, Pâc. 18. 1 sq.
 uppalaḡandha, Pâr. 1. 9. 7.
 ulumpa, Pâr. 2. 7. 30.
 oceanaka, Pâr. 2. 4. 1, 27.
 onirakkha, Pâr. 2. 4. 1, 28.
 kaṇḍupatiechâḍi, Pâc. 90.
 kattaradaṇḍa, S. 8. 1. 4.
 kattikapuṇṇamâ, N. 29. 1 sq.—kattika-
 cātumâsui, N. 29. 2.—kattikatema-
 sipuṇṇamâ, N. 28. 1 sq.—kattika-
 coraka, N. 29. 1.
 kavâṭa, Pâr. 2. 7. 42; S. 2. 1.
 kahâpana, N. 18. 1 sq.; Bhnî N. 4.
 1, 5. 1; 11. 2; 12. 2.
 kâyabandhana, Pâr. 4. 9. 2; N. 26.
 2; Pâc. 60. 1 sq.; 88. 2.
 kuṭi (kuṭikâ), Pâr. 1. 10. 5; 2. 1; S.
 6. 1 sq.; P. 18. 7 sq. Comp. Pâr.
 2. 3.—tīṇakutikâ, Pâr. 2. 1. 1; S.
 6. 3. 16; Pâc. 19. 2.—dârukutikâ,
 Pâr. 2. 1. 3.
 kumbhathûnika, Bhnî Pâc. 28. 1;
 46. 1.
 * kulapatta, S. 6. 1. 5; N. 6. 1. 1.—
 kulitthi, kuladhâtâ, kulakumârî, ku-
 lasuphâ, kuladâsî, S. 2. 1; 13.
 1. 1.
 kûtâgârasâlâ, Pâr. 1. 4; 1. 5. 5; 3.
 1. 1; 4. 1. 1 sq.; N. 12. 1; Pâc.
 8. 1; 33. 1; 40. 1; 41. 1; Bhnî
 Pâc. 52. 1.
 koccha, Pâc. 14. 1 sq.
 gaṇaka, Pâr. 2. 1. 3.
 gaṇakî, S. 5. 1. 2 sq.
 gaṇauâ, Pâc. 65. 1.
 gaṇṭhika, P. 6. 11.
 gabbha, S. 2. 1; Pâc. 17. 2.
 gabbhapâtana, Pâr. 3. 5. 17 sq.
 gahapati, S. 8. 1. 6 sq.; N. 6. 1 sq.;
 7. 1 sq.; 8. 1 sq.; 9. 1 sq.; 10. 1.
 3, 2. 1; 27. 1 sq., etc.—gahapatâni,
 N. 6. 1 sq.; 7-9; 27. 1 sq.
 gâma, Pâr. 1. 8. 2; 2. 3, 4. 14; 4. 1.
 3; S. 13. 1. 8, 2; N. 2. 3. 2 sq.;
 23. 1. 1 sq.; Pâc. 27. 3; 28. 3. 1;
 33. 5; 38. 1; 42. 1 sq.; 46. 2;
 85; Bhnî S. 3. 5.—gâmantara, Pâc.
 27. 1 sq.; Bhnî S. 3.—gâmadvâra,
 Pâr. 2. 4. 21.—gâmapacâra, Pâr. 2.
 3.—tirogâma, S. 5. 1. 2.
 giraggasamajja, Pâc. 37. 1; Bhnî
 Pâc. 10. 1.
 guhâ, S. 6. 3. 16; Pâc. 19. 2. Comp.
 Sattapanniguhâ (Index I C.).
 gonisâḍi, Pâr. 2. 3.
 gopânasî, Pâr. 2. 7. 42; 3. 5.
 10.
 ghaṭikâ, S. 2. 1.
 caṇḍâla, Pâc. 2. 2; 3. 2.
 cammakhaṇḍa, Pâc. 14. 2; 15. 2.
 eikkhalla, Pâr. 2. 1. 1.
 chapaka, Sekh. 69.
 jantâghara, Pâr. 2. 7. 10; S. 1. 5. 8,
 Pâc. 56. 2 sq.
 jâtârûpa, N. 18. 1 sq.
 tirokaraṇî, Pâr. 1. 5. 6.
 thâlipâka, Pâr. 1. 5. 5.
 thûpa, Bhnî Pâc. 52. 1.—thûpacîvara,
 P. 6. 5.

- dantapōṇa, Pār. 2. 4. 17.—Comp. udakantapōṇa.
 dāyajja, Pār. 2. 7. 46.
 dāsa, Bhnī S. 1. 2. 1; dāsi, S. 8. 1. 6 sq.; dāsibhoga, S. 5. 1. 3.
 (dutiyaikā), purāṇadutiyaikā, Pār. 1. 5. 6 sq.; 1. 10. 7, 22, 26; S. 2. 4. 2; N. 4. 1; Pāc. 30. 1.
 deva (the king), Pār. 2. 1. 4.
 dharanā, Bhnī Pāc. 49. 2.
 (dhitalikā), dārudhitalikā, Pār. 1. 10. 10.
 nagara, Pār. 2. 3; S. 13. 2; Pāc. 42. 2.—nagarapaṭisaṃkhārika, Pār. 2. 1. 3 sq.—bahinagaraṇi, S. 5. 2.
 naṭṭhup deti, Pār. 3. 5. 15.
 nigama, Pār. 1. 8. 2; 2. 3; 4. 1. 3; S. 13. 1. 8, 2; Pāc. 42. 1 sq.—negama, N. 10. 1. 2.
 nesāda, Pāc. 2. 2; 3. 2.
 paṭibhānacitta, Pāc. 26. 1.
 pattha, Pār. 1. 2. 1.
 pabbājeti, Pār. 2. 1. 5 sq.; 2. 2 sq.; S. 13. 1. 8, 2.
 pamukha, Pāc. 17. 2.
 paribhaṇḍa, Pāc. 58. 2.
 pariyāgāra, S. 2. 1.
 pariveṇa, S. 2. 1.
 passāvattṭhāna, S. 8. 1. 4.
 pāda, Pār. 2. 1. 6, 3.
 pādaghamaṇi, P. 6. 3.
 pādūkā, P. 6. 3, 11.
 pāmanga, Pār. 2. 4. 2.
 piṭṭhasamghāta, Pāc. 19. 2; 43. 2.
 piṭṭhivaṃsa, Pāc. 43. 2.
 piṭha, Pār. 2. 7. 42; 4. 1. 3; S. 2. 1; 8. 4; Pāc. 14. 1 sq.; 18. 1 sq.; 87 sq.—piṭhaka, Pār. 3. 5. 2.
 pukusa, Pāc. 2. 2; 3. 2.
 pūga, N. 30. 1; Pāc. 9. 1; 31. 1; 33. 5; 36. 1; 82. 1; Bhnī S. 2. 1 sq.; Bhnī N. 8. 1.
 bimbohana, Pār. 2. 7. 42; 4. 1. 3; S. 2. 1; 8. 4; N. 11. 2. 2; 13. 2; 14. 3; 15. 2; Pāc. 88. 2; 89. 2.
 bhātapatha, rājabhāta, Bhnī Pāc. 8. 1. bhi, Pār. 2. 7. 42; 4. 1. 3; S. 2. 1; 8. 4; N. 11. 2. 2; 13. 2; 14. 3; 15. 2; Pāc. 14. 1 sq.; 15. 2; 89. 2.—bhicchavi, N. 6. 2.
 bhummattharaṇi, N. 6. 2; 11. 2. 2; 13. 2; 14. 3; 15. 2; Pāc. 14. 2; 15. 2.
 bhūtavejjaka, Pār. 3. 5. 24.
 mañca, Pār. 2. 7. 42; 4. 1. 3; S. 2. 1; 8. 4; Pāc. 14. 1 sq.; 18. 1 sq.; 87 sq.—mañcaka, Pāc. 6. 1.
 maṇḍapa, Pāc. 14. 1; 15. 2; 16. 2; 17. 2; 31. 3.
 maṇḍalikā, Pār. 2. 3.
 madhumecha ābādha, madhumehika, Pāc. 2. 2.
 marumba, Pāc. 10. 2.
 mahāmatta, Pār. 2. 1. 4, 6; 2. 3; N. 10. 1; 28. 1; Pāc. 19. 1; Bhnī Pāc. 6. 1.—vohārika mahāmatta, Bhnī S. 1. 1.—sabbattṭhaka mahāmatta, N. 23. 1. 1.
 mahesī, Pāc. 83. 1. 3.—aggamahesī, Pār. 4. 9. 3.
 milakkhuka, Pār. 1. 8. 4.
 methonaka, Pār. 2. 7. 46.
 rajata, N. 18. 1 sq.
 rathakāra, Pāc. 2. 2, 3. 2.
 rājā (comp. Bimbisāra, Pāsenadi, Index I A), Pār. 2. 1. 3 sq.; 2. 3, 4. 21; 4. 9. 3; N. 6. 3. 1; 10. 1. 3, 2. 1; Pāc. 53. 1; 57. 1; 83. 1 sq.; Sekh. 69; Bhnī S. 2. 1 sq.—rājakula, Bhnī Pāc. 8. 1.—rājadhāni, Pār. 4. 1. 3.—rājabhāta, Bhnī Pāc. 8. 1.—rājabhogga, N. 10. 1. 3, 2. 1.—rājavatthu, S. 6. 2. 3.—rājāgāra, Bhnī Pāc. 41.—rājorodha, Bhnī Pāc. 4. 1.—padesarājā, Pār. 2. 3.
 rūpa, Pāc. 65. 1.
 rūpiya, N. 18. 1 sq.; 19. 2.—rūpiyasamvohāra, N. 19. 1 sq.
 lekha, Pār. 3. 4. 4; Pāc. 2. 2; 65. 1; Bhnī Pāc. 49. 2.—lekhaka, Pāc. 2. 2.

- leṇa, S. 6. 3. 16, N. 33. 1; Pāc. 19. 2.
loṇa, P. 6. 2.
- vaccakuṭi, Pāc. 5. 2.—vaccatṭhāna, S. 8. 1. 4.
vanappati, Pār. 2. 4. 1, 18.
vassikasāṭhikā, Pāc. 91.
vātappāna, S. 2. 1; N. 23. 1. 3.
vidha, P. 6. 11.
vepa, Pāc. 2. 2; 3. 2.
vesiyā, Bhnî Pāc. 2. 1; 21. 1.
vehāsakuṭi, Pāc. 18. 1 sq.
vohārika, Pār. 2. 1. 6.
- saṃketakamma, Pār. 2. 4. 1, 30; 3. 4. 10.
saṃghāṭi, Pār. 4. 9. 3; S. 13. 1. 2; N. 20. 1; P. 14. 3 sq.; 18. 20, etc.
—saṃghāṭicāra, Bhnî Pāc. 24.
saṃghāpi, Bhnî Pāc. 86.
sattha, Pār. 2. 3; Pāc. 34. 1; 66.
- santhata, N. 11. 1, 2. 1; 12. 1 sq.; 13. 1 sq.; 14. 1 sq.; 15. 1. 3.
sāpateyya, Pār. 1. 5. 8 sq.; 2. 7. 16. Pāc. 6. 1; Bhnî S. 1. 1.
sivathikā, Pār. 1. 10. 13.
suṅka, Pār. 2. 4. 21; Pāc. 66. 1 sq.—
suṅkaghāta, Pār. 2. 4. 1, 21.—
suṅkatṭhāna, Pār. 2. 7. 26.
suṇṇāgāra, Pār. 3. 1. 3; 4. 3 sq.; Pāc. 8. 2.
suvanna, Pār. 1. 5. 6 sq.; 1. 8. 2; 2. 4. 4; N. 8. 2; 9. 2; 10. 2; 23. 1.
sūcighara, Pāc. 60. 1 sq.; 86.
seṭṭhi, Pāc. 2. 1; Pāt. 1. 1.—seṭṭhi-putta, Pār. 1. 5. 1; N. 6. 1. 1.
seṇi, Bhnî S. 2. 1 sq.
sedeti, Pār. 3. 5. 14.
senā, Pāc. 48 sq.; 83. 1. 3.
sokajjhāyika, Bhnî Pāc. 28. 1; 46. 1.
- hiraṇṇa, Pār. 1. 5. 6 sq.; 1. 8. 2, 2. 4. 4; N. 8. 2; 9. 2; 10. 2.

VII. VERSES.¹

- Aññathā santam attānam, Pār. 4. 1. 3.
adhiṇetaso appamajjato, Pāc. 22. 1.
ap' āhaṃ te na jānāmi, S. 6. 1. 5.
ubho attahaṃ na jānanti, Sekh. 69.
kāśāvakaṇṭhā bahavo, Pār. 4. 1. 3.
gati migūṇaṃ pavanaṃ, P. 8. 2. 53.
chandā dosā bhayā (his), P. 13. 4.
channaṃ ativassati, P. 8. 2. 52.
dhir' attu taṃ dhamaññabhaṃ, Sekh. 69.
- na taṃ yāce, S. 6. 1. 3.
paribbaya mahābrahmac, Sekh. 69.
mañāpami eva bhāseyya, Pāc. 2. 1.
maṃ' annapānaṃ, S. 6. 1. 3.
yaṃ laddhaṃ tena tuṭṭhabbaṃ, Bhnî Pāc. 1. 1.
yācako appiyo hoti, S. 6. 1. 5.
sālinami odano, Sekh. 69.
susu yuthā, S. 6. 1. 3.
seyyo ayogaḷo, Pār. 4. 1. 3.

¹ The verses of the Parivāra, containing enumerations or definitions of technical terms, enumerations of Tīeras, etc., have not been received into this index.

CORRECTIONS.

VOL. I.

- Page 21, l. 9. Read Senâninigamo. See Sacred Books, vol. xiii. p. 113, note.
- p. 102, last line. Read kiṃ saṃghassa pubbakiccaṃ. pâri-suddhiṃ, etc.
- p. 133, l. 10. Read sūpatitṭhitam.
- p. 171, l. 4. For pariyoṣitâya read apariyoṣitâya.
- p. 182, l. 34. Read saravatî.
- p. 185, ll. 15, 17. Read asītisakaṭavâhe hiraṇṇam.
- p. 199, ll. 7, 9. Read dhamanisantatagatte.
- p. 293, l. 22. Read ciṇṇena. Comp. Bhikkhunîvibhaṅga Pâc. 21. 1.
- p. 296, l. 5. Read thullakacehu.
- p. 340, l. 8. For sandhâya read saddhâya.
- p. 359, l. 27. For ubhayassa read ubhay' assa.

VOL. II.

- p. 95, l. 35. For dhatâ read dhâtâ. Comp. vol. iv. p. 358.
- p. 109, ll. 26, 27. Read aggiparijitaṃ satthaparijitaṃ nakha-parijitaṃ. Comp. Parivâra VI. 5.
- p. 115, l. 21. For vipâṭetvâ I think we should read vipphâ-ṭetvâ (see the Various Readings, p. 317, and compare Bochtlingk-Roth s.v. sphat). Dr. Morris suggests vipphâletvâ.
- p. 188, last line. Read chavassa khelâpakassâ 'ti.
- p. 317, l. 34. For châdanam read chadanam.

VOL. III.

- p. 21, ll. 3, 4. Read dvayaṃdvayasamāpattiṃ.
 p. 28, ll. 9, 10. Read dvayaṃdvayasamāpatti.
 p. 44, l. 13. Read saddhāya.

VOL. IV.

- p. 7, l. 19. Mr. Subhūti is probably right in suggesting the reading kākakotāvikāya.
 p. 204, ll. 6-9. I owe the reading of the corresponding passage in the Chavaka Jātaka (Jāt. 309) to the kindness of Mr. Trenckner. It runs thus :

sabbam idaṃ carimavatam, ubho dhammam na passanti,
 ubho pakatiyā cutā,
 yo cāyam sajjhāpayati yo ca dhammam adhiyati.

END OF VOL. V.

STEPHEN AUSTIN AND SONS, PRINTERS, HERTFORD.

